C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Pohl_Frederick-Obchodnici_s_vesmirem.PDB

PDB Name: Obchodnici s vesmirem
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 28.2.2002
Modification Date: 28.2.2002
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Obchodníci s vesmírem

Frederick Pohl

1.

Když jsem se toho dne oblékal, probíral jsem v mysli dlouhý seznam statistických údajů, vyhýbavých formulací a nadsázek, které se zřejmě očekávají v mém hlášení. Moje oddělení - Produkci - stíhala nemoc za nemocí, spousta zaměstnanců dala výpověď, a práce se přece nedá udělat, když na to nejsou lidi. Ovšem předsednictvo tohle asi jako omluvu nepřijme.
Rozetřel jsem si po obličeji mýdlový krém na odstranění vousů a oplachoval jsem jej tenkým pramínkem vody ze sladkovodního kohoutku. Jsem marnotratník, ale co, poplatky platím a po slané vodě mě svědí obličej. Než jsem stačil spláchnout poslední zbytek lepkavého strniště, pramínek vyschl a už se neukázal. Mírně jsem zaklel a domyl jsem se slanou vodou. Tohle se stávalo v poslední době každou chvíli a někteří lidé tvrdili, že v tom mají prsty sabotéři od komoušů.
Vláda nařídila přepadové kontroly na všech pracovištích Newyorské vodovodní společnosti, ale zatím to nevedlo k ničemu.
Na chviličku jsem se zadíval na ranní zpravodajství, které běželo nad holicím zrcátkem... včerejší presidentova řeč, krátký záběr stříbřité rakety k letu na Venuši, zatím usazené na písku v Arizoně, nepokoje v Panamě... vypnul jsem to, když z nahraného záznamu zacinkal signál, že už mám jen čtvrt hodiny času.
Bylo velice pravděpodobné, že zas přijdu pozdě, což rozhodně nepřispěje k uchlácholení předsednictva.
Pět minut jsem ušetřil tím, že jsem si oblékl košili od včerejška, místo abych přepínal knoflíčky do čisté, a šťávu připravenou k snídani jsem nechal zteplat a vyvětrat na stole. Jenže těch pět minut jsem pak ztratil tím, že jsem se pokoušel zavolat Kathy. Nebrala telefon a já jsem se dostal do kanceláře pozdě.
Naštěstí - ač to bylo naprosto nezvyklé - přišel Fowler Schocken taky pozdě.
Fowler zavedl u nás v podniku takový zvyk, že se týdenní porada předsednictva schází už čtvrt hodiny před začátkem normální pracovní doby. Úředníkům a písařkám to hýbe žluči, ale Fowlerovi to nepůsobí nejmenší obtíže. Tráví v kanceláři každé ráno tak jako tak a "ráno" pro něho začíná při východu slunce.
Než schůze začala, měl jsem dnes dokonce ještě čas sebrat se svého stolu podklady, které mi připravila sekretářka.
Když vstoupil Fowler Schocken, zdvořile se omlouvaje za zpoždění, seděl jsem už na svém místě na vzdálenějším konci stolu, přiměřeně odpočinutý a tak sebejistý, jak se od spolupracovníka Fowlera Schockena vždy očekává.
"Dobré jitro," pozdravil Fowler a nás všech jedenáct jako obvykle slabomyslně zamručelo. Neposadil se. Zůstal stát a jeden a půl minuty nás otcovsky obzíral. Pak se s náladou výletníka, který si na den vyrazí do Xanadu, pozorně a rozradovaně rozhlédl místností.
"Právě jsem přemýšlel o naší zasedací síni," začal a my všichni jsme se po ní rozhlédli. Místnost není ani velká, ani malá, řekněme tak třikrát čtyři, ale je příjemně chladná, dobře osvětlená a impozantně zařízená. Ventilátory jsou vynalézavě skryty za vlysy, které oživují místnost, koberce jsou vysoké a měkké a každý kousek nábytku je odshora až dolů z pravého, znalecky ověřeného, nefalšovaného stromového dřeva.
Fowler Schocken pokračoval: "Máme opravdu pěknou zasedací síň, přátelé. A proč bychom také neměli, když firma Fowler Schocken & spol. je největší reklamní agentura ve městě. Shrábneme o celé stovky megadolarů ročně víc než ostatní. A -" objel nás očima, "myslím, že se mnou budete souhlasit, když řeknu, že nám to stojí za námahu. V téhle místnosti nesedí nikdo, kdo by neměl alespoň dvoupokojový byt." Sjel pohledem na mne. "Dokonce i svobodní mládenci.
Když mám mluvit za sebe, mně se vede dobře. Z letního sídla mám vyhlídku na jeden z největších parků na Long Islandu. Po léta už jsem se nedotkl proteinu, pochutnávám si jen na čerstvém mase.
Když si chci někam vyrazit, sednu do cadillacu. Bídu od dveří zahánět nemusím a myslím, že vy všichni, jak tu sedíte, můžete říci totéž.
Nemám pravdu?" Ruka našeho ředitele Oddělení pro průzkum trhu vyletěla, jako když ji vystřelí, a Fowler mu pokynul: "Prosím, Mathewe."

Matt Runstead dobře ví, odkud mu kape. Vyzývavě se rozhlédl kolem stolu. "Chtěl jsem jen zdůraznit, že souhlasím s panem Schockenem - na sto procent - v každém ohledu!" vyjelo z něj.
Fowler Schocken sklonil hlavu. "Díky, Mathewe." Vzal to docela vážně. Teprve po chvíli mohl pokračovat. "Všichni víme," řekl, "co nás dělá tím, čím jsme. Neustále máme na paměti vznik výrobků Ryzí Super i jak jsme vyvolali v život Indiaprům. První oblastní trust! Stmelil velkou část kontinentu v jeden jediný výrobní komplex.
Firma Schocken & spol. stála u kolébky obou těchto projektů. Nikdo o nás nemůže říct, že chodíme po vyšlapaných pěšinách. Ale tohle už je za námi.
Přátelé! Něco bych se rád dozvěděl. Odpovídat můžete otevřeně - nezačínáme ztrácet dech?" Patřičně se odmlčel a pátravě si prohlížel naše obličeje. Les zdvižených rukou nechal zatím bez povšimnutí.
Bůh mi odpusť, měl jsem ji nahoře taky. Pak mávl na muže, který seděl po jeho pravici. "Tak vy, Bene," řekl.
Ben Winston vstal a spustil barytonem: "Mohu-li promluvit jménem Oddělení průmyslové antropologie, pak odpovídám: Ne!
Věnujte, prosím, pozornost dnešní výkonnostní zprávě - dostanete ji sice v poledním bilténu, ale dovolte, abych ji ve stručnosti přednesl už teď. Podle půlnočních ukazatelů všechny základní školy na jih od Mississippi již zavedly námi doporučované balení školních obědů.
Sojáčky s regenerovaným řízkem" - kolem stolu neseděl jediný člověk, který by se neotřásl při pomyšlení na sojáčky s regenerovaným řízkem - "jsou v konzervách stejně zelených, jako jsou výrobky Univerzálu.
Ale bonbóny, zmrzlina a krabičky dětských cigaret Šlučík jsou baleny v hýřivé červeni Superu. Až tyhle děti vyrostou..." Pozvedl rozjásané oči od svých poznámek. "Podle našich speciálních šetření - do patnácti let jsou výrobky Univerzálu na huntě, pes po nich neštěkne a úplně zmizí z trhu!"
Usedl v bouři potlesku. Schocken plácal také a povzbudivě hleděl na nás zbývající. Vyklonil jsem se, na tváři výraz číslo jedna - horlivé nadšení, jiskrný duch, schopnosti muže na svém místě. Ale nemusel jsem se namáhat. Fowler ukázal na hubeného člověka vedle Winstona. Byl to Harvey Bruner.
"Nemusím vám snad zdůrazňovat, vážení přítomní, že Oddělení prodejních námětů má své vlastní problémy," řekl Harvey, nadýmaje vyzáblé tváře: "Ať se na místě propadnu, jestli celá naše zatracená vláda není prolezlá konzouši! Však sami víte, co udělali. Prohlásili za nezákonné zavedení působivých ultrazvuků v našich poslechových reklamách - jenže my jsme jejich nápor odrazili celou řadou významo-slovných narážek, které se váží na každé základní trauma a neurózu dnešního amerického života. Popřáli sluchu těm potrhlým lemounům od bezpečnosti a překazili nám promítání zpráv na okna aerobusů - jenže i to jsme odrazili. Dostal jsem zprávu z laboratoří," obrátil se přes stůl k našemu řediteli Výzkumu, "že co nevidět už se bude zkoušet systém promítání přímo na sítnici oka.
A nejen to, jdeme ještě dále. Jako příklad bych rád uvedl Kofilissi -" odmlčel se v půli slova. "Promiňte, pane Schockene," zašeptal.
"Hlídá naše stráž tuto místnost?"
Fowler Schocken přikývl. "Je tu absolutně čisto, až na obvyklé mikrošpiónky instalované státním departementem a sněmovnou. A ty máme přirozeně napojené na playback z magnetofonu."
Harvey se uklidnil. "Tak pokud se týče té Kofilissimy," pokračoval, "nasadili jsme to v patnácti klíčových městech. Kampaň vedeme jako obvykle - zásoby Kofilissimy na třináct týdnů, tisíc dolarů na ruku a víkend na ligurské Riviéře pro každého, kdo to vezme.
Ovšem - a v tom podle mého soudu spočívá pravá velikost celého podniku - každý vzorek Kofilissimy obsahuje tři miligramy jednoduchého alkaloidu. Zdraví neškodí. Zato však zaručeně vytvoří návyk.
Během deseti týdnů je zákazník polapen na celý život. Léčení by ho přišlo přinejmenším na pět tisíc dolarů, takže je pro něho mnohem jednodušší pít prostě Kofilissimu dál - tři šálky při každém jídle a hrnek Kofilissimy k posteli, přesně jak to stojí v návodu na láhvi."
Fowler Schocken zářil a já jsem znovu napjal svaly na výraz číslo jedna. Vedle Harveyho seděla Tilda Mathisová, šéfka Oddělení styku s konzumenty, kterou si osobně vybral Schocken. Jenže při schůzích předsednictva Fowler nikdy ženy mluvit nenechával a vedle Tildy jsem seděl já.
Už jsem si v hlavě sumíroval pár úvodních slov, ale Fowler Schocken mě s úsměvem nechal být. Spustil: "Nebudu se ptát po zprávách ze všech oddělení. Na to nemáme čas. Odpověď už jsem dostal, pánové. A je to odpověď podle mého gusta. Až dosud jsme přijali každou výzvu k boji. A proto vám teď chci hodit novou rukavici."
Stiskl knoflík na panelovém monitoru a obrátil se na otáčivé židli. V místnosti zhasla světla. Picassův obraz, který byl promítán za Schockenovou židlí, vymizel a na jeho místě se objevil hrubý povrch obrazovky. Na ní se začal tvořit jiný obraz. Jeho námět jsem toho dne už jednou viděl: při holení ve zprávách nad zrcátkem.
Byla to raketa pro let na Venuši, netvor zdéli tisíce stop, naducané dítko štíhlých V2 a podsaditých měsíčních raket z minulosti.
Obklopovalo ji lešení z ocele a hliníku, na němž šplhaly drobné figurky a čile vládly malinkými namodralými plameny autogenů. Obraz zřejmě běžel ze záznamu. Ukazoval raketu, jak vypadala před týdny, ne-li před měsíci, v počátečním stadiu konstrukce, a ne takřka připravenou pro odlet, jak jsem ji viděl ráno.
Hlas z obrazovky pronášel triumfálně, třebaže nesprávně: "Toto je loď, která doletí k vzdálené stálici!" Poznal jsem komentátora z Oddělení zvukových efektů, jehož hlas zněl jako varhany, a bez námahy jsem znalecky odhadl, že slova prýští z pera některé Tildiny textařky. Velkorysá ledabylost, s níž se zaměňovala Venuše za stálici, určitě pocházela od někoho z Tildina sboru.
"Toto je loď, již Kolumbus dneška povede vzduchoprázdnem," říkal hlas. "Šest a půl miliónů tun oceli a uvězněných blesků - archa pro osmnáct set mužů a žen se vším vybavením, aby si v novém světě mohli zařídit domov. Kdo do ní nastoupí? Kteří šťastlivci první převezmou vládu nad bohatou a panenskou půdou jiného světa? Dovolte, abych vám

je představil - muže a ženu, dva z těch neohrožených..."
Hlas mluvil dál. Obraz na stínítku se prolnul do prostorného předměstského pokojíku brzy po ránu. Bylo vidět otce, jak skládá postele do zdi a vytahuje stěnu na vytvoření dětského koutku. Matka chystala snídani a stavěla stůl. Při snídani nad kávou a dětskou kaší (před každým stála samozřejmě konvička kouřící Kofilissimy) se všichni ujišťovali, jak byli moudří a odvážní, že se přihlásili k cestě na Venuši. A závěrečná otázka nejmladšího žvatlálka ("Mami, až vylostu, můžu vzít svoje dětičty na tatovou tlásnou hvězdičtu, jato je Venuše?") dala pokyn k promítnutí řady nesmírně působivých záběrů z Venuše, jak bude vypadat, až děti dorostou - zelená údolí, křišťálová jezera, nádherné horské scenérie.
Komentář nepopíral, - ale také se tím nijak nezdržoval - - že pionýři budou muset celá desetiletí živořit jen z hydroponických rostlin a v hermeticky uzavřených kabinách, než si upraví nedýchatelnou atmosféru Venuše a dosáhnou v tomto bezvodém světě normálního koloběhu vody.
Když snímek začal, bezděčně jsem stiskl stopku na hodinkách.
Když skončil, podíval jsem se na výsledek: devět minut! Třikrát tolik, kolik povoluje zákon pro obchodní reklamu. A o plnou minutu déle, než se nám obvykle podaří prosadit.
Teprve když se znovu rozsvítila světla, když jsme si zapálili cigarety a Fowler Schocken se s vervou ponořil do výkladu připraveného na dnešek, začalo mi svítat, jak je to možné.
Začal od Adama a pěkně zeširoka způsobem, který v poslední době vlil novou šťávu do našeho řemesla. Nejprve obrátil pozornost k dějinám reklamy - od jednoduchého a jen služebného požadavku rozprodat již vyrobené zboží k její dnešní úloze vytvářet nová průmyslová odvětví a měnit potřeby lidí na celém světě podle potřeb obchodu. Znovu se vrátil k tomu, co jsme my, firma Fowler Schocken & spol., již vykonali za dobu naší výbušné činnosti, a pak řekl: "Existuje staré pořekadlo: ‚Štěstí leží každému na dosah ruky'.
My jsme dokázali jeho pravdivost. My jsme si pro ně sáhli." Pečlivě zamáčkl cigaretu. "My jsme si pro ně sáhli," opakoval. "My jsme do slova a do písmene dobyli svět. Jako Alexandr s pláčem toužíme po nových světech, které bychom mohli dobýt. A tady -" mávl na obrazovku za sebou, "tady jste právě viděli první z nich."
Matta Runsteada jsem nikdy neměl v lásce, to už vás možná napadlo. Je to takový šťoura, který do všeho strká nos, a dokonce ho podezřívám, že odposlouchává i telefonické hovory z domácích linek.
Určitě si někde vyčenichal ten plán s Venuší už dávno napřed, protože i kdyby byl sebepohotovější, nemohl by se zmoci na řeč, kterou pronesl. Zatímco my jsme se ještě vzpamatovávali ze Schockenových slov, Runstead už byl na nohou.
"Pánové," zvolal vášnivě, "toto je skutečně dílo génia. Nejenom nějakou Indii! Nejenom nějakou hromadu zboží, ale celou planetu máme na prodej! Ať žije Fowler Schocken - náš Clive, náš Bolivar, náš John Jacob Astor * Clive Robert (1725-1774) - britský generál a státník, zakladatel britského impéria ve Východní Indii. Bolivar Simon (1783-1830) venezuelský generál a revolucionář. Vůdce osvobozeneckého boje Latinské Ameriky proti Španělům.
Astor John Jacob (1763-1848) - americký velkopodnikatel, obchodník s kožešinami.
- Runstead tedy v jediné větě spojuje tři osoby zcela nesouměřitelného historického významu a poslání.*
nového světa!"
Jak už jsem řekl, byl Matt první, ale pak jsme po řadě vstali všichni a řekli asi totéž. Já taky. Nedalo to žádnou práci, dělal jsem to už léta. Kathy tomuhle nikdy neporozuměla, třebaže jsem se jí celkem povrchně pokoušel vysvětlit, že to je jakýsi náboženský obřad - něco jako když se rozbíjí láhev šampaňského o příď lodi nebo když se obětuje dívka, aby byla dobrá úroda. S touž povrchností jsem nikdy nehnal věci příliš daleko. Myslím, že nikdo z nás - až možná na Matta Runsteada - by sám od sebe nevnucoval světu opiové přípravky čistě kvůli penězům. Ale když jsme vyslechli řeč Fowlera Schockena a sami sebe zhypnotizovali papouškovskými replikami, byli jsme schopni jakéhokoliv činu, který by sloužil našemu bohu - Prodeji.
Nechci tím říci, že jsme byli zločinci. Alkaloidy v Kofilissimě byly přece - jak zdůraznil Harvey - neškodné.
Když jsme se všichni vymluvili, Fowler Schocken stiskl další knoflík a ukázal nám nárys jakéhosi plánu. Vysvětloval jej pečlivě, bod za bodem. Předložil nám diagramy, grafy a schémata celého nového oddělení firmy Fowler Schocken & spol., které bude vytvořeno za účelem rozvoje a využití zdrojů na planetě Venuši. Zmínil se o únavných intervencích a o navazování známostí v Kongresu, Které však nám vynesly výlučné právo vybírat daně a poplatky z planety - a mně při tom začalo svítat, jak si mohl bez obav dovolit devítiminutovou reklamní relaci. Vysvětloval nám, jak vláda - je to zvláštní, že pořád ještě myslíme a mluvíme o tom centru finančních nátlaků, jako by to byla nějaká instituce s vlastní vůlí - jak si vláda přeje, aby se Venuše stala americkou planetou, a jak se rozhodla uskutečnit tento plán za pomoci speciálně amerického nadání pro reklamu, čím déle mluvil, tím více jsme se rozehřívali jeho ohněm. Už jsem záviděl muži, který bude stát v čele Venušiny sekce. Každý z nás by byl na, takovou práci pyšný.
Fowler mluvil o potížích se senátorem z Du Pontovy chemické společnosti, který má za sebou čtyřicet pět hlasů, a o snadném vítězství nad senátorem od Nash-Kelvinatora, který jich má jen šest. S hrdostí se zmínil o fingované demonstraci konzoušů proti firmě Fowler Schocken & spol., kterou zorganizoval ministr vnitra, jinak fanatický antikonzervativec. Názorná schémata se sice báječně osvědčila a zkrátila celý výklad, ale přesto jsme se téměř celou hodinu dívali na přehled a naslouchali, co všechno už Fowler zařídil a co ještě plánuje.
Konečně vypnul promítač a řekl: "Tak jste viděli naši novou kampaň. Spustíme ji ihned - ještě dnes. Mám pro vás už jen jediné oznámení a pak se můžeme rozejít po práci."
Fowler Schocken je dobrý herec. Dal si práci, aby vyhledal útržek papíru, z něhož přečetl větu, kterou by i náš obyčejný poslíček uměl vysypat z rukávu. "Vedoucím Venušiny sekce," přečetl, "bude Mitchell Courtenay."
A to bylo vůbec největší překvapení, protože Mitchell Courtenay jsem já.

2.

Zdržel jsem se s Fowlerem ještě pár minut po odchodu ostatních členů předsednictva a pár vteřin trvala jízda výtahem ze zasedací síně do mé kanceláře v osmdesátém šestém patře, takže když jsem tam dorazil, vyklízela už Hester můj psací stůl.
"Gratuluji vám, pane Courtenay," řekla. "Postěhujete se teď do osmdesátého devátého. Je to senzační novina. A já taky dostanu vlastní kancelář."
Poděkoval jsem jí a zvedl jsem telefon. Ze všeho nejdřív jsem musel svolat svoje osazenstvo a předat otěže Produkce. Řada byla na Tomu Gillespieovi. Jenže ve skutečnosti jsem ze všeho nejdřív vytočil číslo Kathyina bytu. Zase nic, tak jsem svolal své hochy.
Byli jak se sluší a patří zarmouceni, že odcházím, a jak se sluší a patří se zaradovali, že si každý o stupínek polepší.
Pak byl čas k obědu, tak jsem problémy Venuše odsunul na odpoledne.
Vyřídil jsem si jeden telefon, rychle jsem se najedl ve firemním bufetu, sjel jsem výtahem k podzemní dráze a jel šestnáct bloků jižním směrem. Když jsem vyšel, octl jsem se toho dne poprvé na vzduchu. Už už jsem sahal po protisazových tampónech, ale pak jsem jich nepoužil. Tenounce mžilo a vzduch se trochu pročistil.
Bylo horké léto, všechno se na člověka lepilo; hordy lidí na přeplněných chodnících se stejně dychtivě jako já snažily zmizet co nejrychleji v některé budově. Musel jsem si klestit cestu přes ulici do dvorany.
Výtah mě vyvezl do čtrnáctého poschodí. Byla to stará budova s nedokonalým kondicionováním vzduchu, takže mě v provlhlém obleku zamrazilo. Napadlo mě, že bych třesavky mohl použít místo povídání, které jsem si připravil, ale pak jsem to zavrhl.
Když jsem vešel do čekárny, vzhlédla ke mně dívka v naškrobené bílé uniformě. Řekl jsem: "Jmenuji se Silver. Walter P. Silver. Jsem objednán."
"Ano, pane Silvere," rozpomněla se. "Něco se srdcem - říkal jste, že je to náhlý případ."
"Ano. Ovsem je to možná jen psychosomatická záležitost, ale myslel jsem -" "Samozřejmě." Pokynula mi, abych se posadil. "Doktorka Nevinová vás vezme za chvilku."
Chvilka trvala deset minut. Z lékařčiny ordinace vyšla mladá žena, a nějaký muž, který seděl v čekárně přede mnou, vešel dovnitř.
Když vyšel, sestra řekla: "Prosím, račte do ordinace doktorky Nevinové."
Vstoupil jsem. Kathy, krásně upravená a hezká v doktorském plášti, zastrkávala právě zásuvku s kartotékou do psacího stolu. Když se napřímila, pronesla otráveně: "To jsi ty, Mitchi!"
"Řekl jsem jen jednu lež," prohlásil jsem. "Zalhal jsem jméno.
Ale jinak se jedná o náhlý případ. A se srdcem to také souvisí."
Spatřil jsem slabý záchvěv úsměvu, který nepronikl na povrch.
"Jenže ne z lékařského hlediska," odpověděla.
"Vždyť jsem tvé recepční sestře oznámil, že to je pravděpodobně psychosomatická záležitost. Řekla, že mám stejně počkat."
"To si s ní vyřídím. Mitchi, víš přece, že se s tebou nemohu bavit v ordinačních hodinách. Tak prosím tě -" Posadil jsem se u jejího stolu. "Ty se se mnou nechceš bavit nikdy, Kathy. Co se děje?"
"Nic se neděje, Mitchi. Prosím tě, jdi pryč. Jsem lékařka a mám spoustu práce."
"Ale tohle je důležitější. Kathy, pokoušel jsem se tě dovolat včera celý večer a dnes celé dopoledne."
Ani na mne nepohlédla a zapálila si cigaretu. "Nebyla jsem doma," odpověděla.
"Ne, doma jsi nebyla." Naklonil jsem se k ní, vzal jsem jí cigaretu a zhasil jsem ji. Zneklidněla, pokrčila rameny a vytáhla si další.
Řekl jsem: "Nepředpokládám, že bych měl právo zeptat se své ženy, kde se zdržuje po práci?"
Kathy vybuchla: "Safra, Mitchi, vždyť víš -" Zazvonil telefon.
Na okamžik stiskla víčka. Pak zdvihla telefon, opřela se v křesle, očima přejížděla místnost, odpočívala a uklidňovala nějakého pacienta. Trvalo to jen chvilku. Ale jak hovor skončil, už se zas dokonale ovládala.
"Prosím tě, jdi pryč," řekla a zamáčkla cigaretu.
"Nepůjdu, dokud mi neřekneš, kdy se se mnou sejdeš."
"Já .. . nemám čas se s tebou scházet, Mitchi. Nejsem tvoje žena.
Nemáš právo mě takhle obtěžovat. Mohla bych tě dát úředně napomenout nebo zavřít."
"Můj sňatek je pravoplatně zaregistrovaný," připomněl jsem jí.
"Ale můj není. A nikdy nebude. Jen co dojde ten rok, skončíme to, Mitchi."
"Něco jsem ti chtěl říct." Zvědavost byla Kathyina slabá stránka.
Následovala dlouhá odmlka, a místo aby opakovala: "Prosím tě, jdi pryč," řekla: "Copak?"
Pokračoval jsem: "Je to něco velkolepého, co volá po oslavě. A jsem dokonce odhodlán použít toho jako důvodu, proč bych tě dnes večer na chvilku rád viděl. Prosím tě, Kathy - mám tě hrozně rád a slibuj u ti, že nebudu dělat žádné scény."
"... Ne."
Ale váhala, než to řekla. Zeptal jsem se: "Prosím?"
"No -," uvažovala, až do toho zazvonil telefon. "Tak dobrá," řekla mi. "Zavolej mi domů. V sedm. A teď mě nech mým nemocným."
Zvedla telefon. Vyprovodil jsem se z ordinace sám, ještě dokud hovořila, a ona za mnou ani nepohlédla.
Když jsem vešel k Fowleru Schockenovi, hrbil se právě nad stolem a prohlížel si poslední číslo Tauntonova týdeníku. Časopis sálal sytými barvami, neboť uvolněná molekulární energie jeho tiskařských barev nasávala fotony po

kapičkách, ale hýřila jimi ve sprškách. Zamával na mne jiskřivými stránkami a zeptal se: "Co vy na to, Mitchi?"
"Nesolidní reklama," odpověděl jsem okamžitě. "Kdybychom se museli my natolik snížit, abychom nadbíhali lidem plátkem, jako je Tauntonův - myslím, že bych dal výpověď. Moc laciný chyták."
"Hm." Položil časopis obálkou dolů. Planoucí barvy vytryskly naposled a pak zešedly, neboť přišly o svůj světelný zdroj. "Máte pravdu - je to laciné," zadumal se. "Ale musíte jim přiznat, že podnikaví jsou. Taunton si pro své reklamy zajistí týdně šestnáct a půl miliónů čtenářů. Výhradně pro reklamy svých klientů a nikoho jiného!
Doufám, že jste to s tou výpovědí nemyslel doslova. Právě jsem popíchl Harveyho, ať spustí Šok. První číslo vyjde na podzim v nákladu dvaceti miliónů. Počkejte -" Milosrdně zvedl ruku, aby tím zarazil můj koktavý pokus o vysvětlení.
"Rozumím dobře, jak jste to myslel, Mitchi. Jste zkrátka proti povrchnosti v inzerci. To já také. Taunton je pro mě výlupek všeho, co brání reklamě, aby si při našem způsobu života získala oprávněné uznání i v kruzích duchovenstva, lékařů a právníků. Pro něho není žádný uskok dost mizerný, aby se ho nechytil, od podplácení soudce až ke krádeži zaměstnanců. A Mitchi, právě na něho si budete muset dát pozor."
"Proč? Chci říct, proč zvláště na něho?"
Schocken se uchechtl. "Proč? Protože my jsme mu ukradli Venuši.
Už jsem vám říkal, že je to podnikavec. Měl stejný nápad jako já. Nebylo snadné přesvědčit vládu, že u kolébky tohohle podniku máme stát my."
"Teď do toho vidím," řekl jsem. A viděl jsem. Naše reprezentativní vláda je možná teď reprezentačnější než kdykoliv dříve v historii.
Možná že nás ani tak moc nereprezentuje per capita, zato docela určitě ad valorem.* per capita (lat.) - podle počtu hlav, ad valorem (lat.) podle ceny, t. j. majetku.
* Jestli si rádi lámete hlavu filosofickými problémy, jeden bych tu pro vás měl: Má volební hlas každého lidského tvora platit stejně, jak se to předstírá v zákoníku a jak si to podle tvrzení některých lidí prý přáli zakladatelé našeho státu? Anebo má být každý volební hlas vážen podle moudrosti, moci a vlivu - to jest podle peněz - voliče? Abyste dobře rozuměli, tenhle filosofický problém je pro vás, ne pro mě. Já jsem pragmatik, a co víc, pragmatik zapsaný na výplatní listině Fowlera Schockena.
Jedna věc mě však přece znepokojovala. "Nebude chtít Taunton něco podniknout - zkrátka, přímý výpad?"
"Nu, jistě se pokusí ukrást ten podnik zpátky," prohlásil Fowler jakoby nic.
"O to mi ani tak nejde. Ale jistě se ještě pamatuje, jak to bylo se záborem Antarktidy."
"Já byl při tom. Na naší straně sto čtyřicet ztrát, a co ztratili oni, ví sám pánbůh."
"A to šlo jen o jeden kontinent. Taunton bere tyhle věci strašně osobně. Jestliže vyvolal krevní mstu pro nějaký pitomý zamrzlý kontinent, co asi podnikne kvůli celé planetě?"
Fowler mě začal chlácholit: "Ba ne, Mitchi. Ničeho se neodváží.
Krevní msta je nákladná záležitost. Kromě toho, vždyť mu nedáváme žádné záminky - rozhodně ne takové, aby obstály před soudem.
A za třetí .. . stejně bychom mu napráskali."
"Taky si myslím," odpověděl jsem a vrátila se mi zviklaná jistota, jsem totiž na mou duši loajální zaměstnanec firmy Fowler Schocken & spol. Už od zelenáčských počátků jsem se snažil zařídit si život podle hesla "Všechno pro podnik a pro Prodej". Jenže průmyslové krevní msty dovedou nadělat pěknou šlamastiku, dokonce i v naší branži. Není to víc než pár desítek let, co jedna malá, ale čilá agentura v Londýně zahájila spor s anglickou odbočkou společnosti B. B. D. & O. a vyhladila ji do posledního muže až na dva Bartony a jediného nezletilého Osborna. A taky se říká, že na schodech Hlavní pošty jsou dosud stopy krve na místě, kde se utkala Západní Unie s Americkou dopravní společností o smlouvy na přepravu pošty, Schocken už zase pokračoval. "Je tu něco jiného, na co si budete muset dát pozor: naše potrhlá spodina. Tenhle plán je přímo stvořen, aby je popíchl k akci. Kdekterá prožluklá organizace, která je na indexu, od komoušů až po republikány, rozhodně vytáhne pro nebo proti. Zajistěte, aby byli všichni pro. Oni vychylují jazýček na vahách."
"Dokonce i konzouši?" pípl jsem.
"No, ti ne. Tak jsem to nemyslel; jejich podpora by nám spíš uškodila." Pokyvoval zamyšlené hlavou a bílé vlasy se mu leskly.
"Hm. Možná že byste mohl pustit do řečí, že lety do vesmíru a konzervatismus se diametrálně rozcházejí. Spotřebuje se moc surovin, čímž se snižuje životní standart - však vy víte, jak na to. Přihoďte tam taky tvrzení, že jako pohonných látek se užívá organických látek, které by se podle konzoušů měly upotřebit k zúrodnění půdy -" Hrozně rád pozoruji při práci odborníka. Fowler Schocken mi tu na místě z rukávu vysypal všechna pomocná opatření.
Mně stačilo rozvést je do podrobností. S konzervativci je poctivá hra. Ti fanatici s očima planoucíma divým nadšením chtějí světu namluvit, že moderní civilizace určitým způsobem "plundruje" naši planetu. Zabedněnci! Vyčerpání přírodních zdrojů věda vždycky o krok předejde. Vždyť přece sotva začalo být vzácné maso, už jsme tu měli sojáčky. Když začala vysýchat nafta, technici vyvinuli pedotaxi.
Svého času mnou taky háraly konzervativní pocity, ale nakonec se všechny argumenty scvrkly na jediný: správný způsob života je takový, který se řídí podle Přírody. Což je hloupost. Kdyby byla "Příroda" chtěla, abychom jedli čerstvou zeleninu, pak by nám nebyla dala niacin nebo kyselinu askorbovou.
Seděl jsem bez hnutí ještě dalších dvacet minut, zatímco Fowler vykládal v tvůrčím vytržení, a odcházel jsem bohatší o objev, který už jsem učinil několikrát: ve svém výkladu mi krátce a výstižně poskytl všechna fakta a pokyny, které jsem potřeboval.
Podrobnosti nechal na mně, ale já měl svou práci v malíčku: Chceme Venuši kolonizovat Američany. K tomu účelu potřebujeme tři věci: kolonisty; způsob jak je dostat na Venuši; něco, čím se budou zabývat, až se tam dostanou.

První problém se dal lehce zvládnout přímým reklamním působením.
Schockenova reklamní okénka v televizi byla dokonale vyzkoušeným systémem, na němž jsme mohli založit nábor.
Nikdy nedá moc práce přesvědčit zákazníka, že daleko od nás je tráva zelenější.
Už jsem si také načrtl pokusnou kampaň, v níž by ovšem šlo jen o pár miliónů. Více by bylo bývalo výstřední.
Druhá věc byla pro nás problémem jen zčásti. Raketa už byla navržena - tuším, že to dělaly Letecké závody, Bellův výzkumný ústav spojovací techniky a Spojené severoamerické ocelárny na objednávku ministerstva obrany. Nebylo tedy na nás, abychom přepravu na Venuši umožnili, ale abychom ji zpopularizovali. Naše práce začíná ve chvíli, kdy vaše žena zjistí, že nesežene náhradu za svůj přepálený opékač topinek, protože chrom je nutný pro hlavní hnací trysku rakety, anebo když nějaký šťoura, který se dostal do Kongresu zásluhou jakési odstrkované firmičky, začne mávat nad hlavou lejstrem potřebných dotací a rozkládat přitom, že vláda vyhazuje peníze na akce podvodníků. Tehdy je na nás, abychom přesvědčili vaši ženu, že rakety jsou důležitější než opékače topinek, a tu firmu, která pomohla senátorovi do křesla, že způsob, kterým postupuje, je nepopulární a že jí to sníží zisky. Hlavou mi prolétla myšlenka spustit kampaň o sebekázni, ale to jsem hned zavrhl. Utrpěly by tím naše ostatní podniky. Snad by se dalo uvažovat o nějakém náboženském hnutí - o něčem, co by poskytlo náhradní povyražení osmi stům miliónům lidí, kteří se do raket nedostanou ...
Rozhodnutí jsem odložil na neurčito, tady mi mohl pomoci Bruner. Přikročil jsem k bodu tři. Vymyslet něco, čím se budou kolonisté na Venuši zabývat.
Vím, že na tohle dbal Fowler Schocken zvlášť pečlivě. Vládní dotace, která zaplatí náborovou kampaň, je milým příspěvkem našemu celoročnímu účtování, ovšem Fowler Schocken je příliš velkorysý na to, aby podnikal věci jen jednorázové. Vždycky jsme se snažili vytvořit rozsáhlejší průmyslový komplex, který by vynášel po řadu let. Nám šlo o to, získat kolonisty i jejich děti pro náš systém.
Fowler samozřejmě doufal, že se podaří zopakovat v nesmírně rozrostlém měřítku závratný úspěch s Indiaprůmem. On a jeho spolupracovníci vytvořili z celé Indie obrovský kartel, který i ten poslední pletený košík, iridiový ingot nebo krabičku opia prodával pomocí reklamy Fowlera Schockena. Nyní měl příležitost udělat totéž na Venuši. Teoreticky to znamenalo získat bohatství celého dalšího světa.
Byla tu nová planeta, stejně velká jako Země, v budoucnu stejně bohatá jako Země - a na ní všechno do posledního mikronu a miligramu bude patřit nám.
Podíval jsem se na hodinky. Bylo ke čtvrté, s Kathy mám schůzku v sedm. Neměl jsem mnoho času nazbyt. Zavolal jsem Hester, požádal ji, aby mi zajistila místo v tryskovém letadle do Washingtonu, a mezitím jsem se spojil s člověkem, jehož jméno mi dal Fowler. Byl to Jack O'Shea, zatím jediný lidský tvor, který byl na Venuši. Když jsme si umlouvali sraz, zněl jeho hlas mladě a domýšlivě.
V přistávacím prostoru nad Washingtonem jsme se zdrželi o pět minut déle, než jsme měli, a u rampy bylo také nějaké pozdvižení.
Kolem našeho letadla se začaly rojit pohotovostní hlídky Brinkovy společnosti a jejich poručík žádal na každém vystupujícím pasažérovi osobní průkaz. Když došlo na mě, zeptal jsem se, co se děje.
Pozorně se zahleděl na nízké číslo mého společenského zařazení a pak zasalutoval. "Promiňte, že jsme vás obtěžovali, pane Courtenay," omlouval se. "To zas konzouši, házeli bomby u Topeky. Dostali jsme hlášení, že viník by mohl být na palubě tryskového letadla, letícího v 16,05 z New Yorku. Zdá se, že to udělal nějaký zelenáč."
"Co chtěli tentokrát zničit?"
"Du Pontovo oddělení surovin - my jsme totiž smluvně vázáni chránit jejich podniky, abyste rozuměl - otvíralo nový povrchový důl v nějaké úrodné krajině, která jim tam patří. Udělali z toho hezkou malou slavnost, a zrovna když se hydraulický důlní stroj zahryzl do půdy, někdo z davu hodil bombu. Zabila strojníka, jeho pomocníka a vicepresidenta. Ten člověk zmizel v davu, ale byl identifikován. Dostaneme ho co nevidět."
"Hodně zdaru, poručíku," zakončil jsem to a spěchal jsem do hlavní letištní restaurace. O'Shea na mě čekal v boxu u okna, nijak nezakrýval, že se otravuje, ale když jsem se mu omluvil, přece se trochu usmál.
"To se může stát každému," řekl, zatřepal nožkama a vysokým hlasem křikl na číšníka. Když jsme si objednali, usadil se pohodlně a řekl: "Tak prosím."
Pohlédl jsem na něho přes stůl a pak ven z okna. V dálce směrem k jihu blikal na gigantickém sloupci pomníku F. D. Roosevelta bezpečnostní signál. Za ním ležela droboučká těžkopádná koule stařičkého Kapitolu. A já, muž reklamy s jazykem jako úhoř, jsem prosím nevěděl jak začít. O'Shea vychutnával mé rozpaky. "Tak prosím," opakoval ještě jednou pobaveně a já si byl jist, že si myslí: "Teď musíte vy lézt za mnou, jakpak se vám líbí tahle proměna?"
Vrhl jsem se in medias res. "Co je na Venuši?" zeptal jsem se.
"Písek a kouř," odpověděl bez váhání. "Copak jste nečetl moji zprávu?"
"Samozřejmě jsem ji četl. Chci vědět víc."
"Ve zprávě je úplně všechno. Vždyť mě proboha vyslýchali plné tři dny, když jsem se vrátil. Jestli jsem na něco zapomněl, vypadlo mi to z hlavy definitivně."
Pokračoval jsem: "Vy nevíte, co mám na mysli, Jacku. Kdopak by trávil život čtením hlášení? V Oddělení průzkumu mám patnáct lidí, kteří nedělají nic jiného, než že pro mě vytahují důležité věci ze zpráv, takže já je vůbec nemusím číst. Já se chci dovědět něco navíc.
Chci vědět, jak tam člověku je. To mohu zjistit jen z jediného pramene, protože tam byl jen jeden jediný člověk."
"A někdy si přeju, abych tam vůbec nebyl," řekl O'Shea unaveně.
"No, tak odkud začneme? To víte, jak mě vyšťourali - jsem jediný trpaslík na světě, který má povolení létat. A o raketě víte taky všechno. Laboratorní zkoušky vzorků kovů, které jsem přivezl, jste viděl. Nemají valný význam. Sondoval jsem jen jednou. Pět kilometrů odtamtud to může geologicky vypadat docela jinak," "To všechno vím. Podívejte se,

Jacku, vezměte to z téhle stránky.
Představte si, že byste chtěl nalákat na Venuši spoustu lidí. Co byste jim vyprávěl?"
Dal se do smíchu. "Napovídal bych jim pěkný kopec lží. Ale začněte od Adama, ano? O co vlastně jde?"
Zíral na mě kulatýma očkama z kulatého obličejíčku a já mu přitom líčil, na co se Schocken & spol. chystá. Ve výrazu a ve tváři trpaslíků je něco porcelánově neprůsvitného, jako by je osud, který je udělal tak malé, zároveň stvořil dokonalejší a hladší než normální lidi na důkaz, že nedostatečný vzrůst ještě neznamená, že by jinak nebyli úplně v pořádku. Přihýbal si ze své skleničky a já si občas lokl mezi řečí.
Když jsem skončil své expozé, pořád jsem ještě nevěděl, zda jsem ho získal nebo ne, a u něho mi na tom tolik záleželo. Nebyl loutkou soukromého zaměstnavatele, která skáče na drátkách, za něž uměl Fowler Schocken výborně tahat. A nebyl také soukromou osobou, která by se dala koupit za desetinu naší dotace, již jsme mohli snadno oželet. Fowler mu trochu pomohl zpeněžit slávu prostřednictvím reportáží, knih a přednášek, takže nám byl zavázán vděčností, ale víc nic. Odpověděl: "Rád vám pomůžu," a hned bylo všechno jednodušší.
"Nic vám v tom nebrání," řekl jsem mu. "Proto jsem přijel.
Řekněte mi, co může Venuše poskytnout."
"Zatraceně málo," odpověděl a nepatrná vráska se mu vryla do nalakovaného čela. "Odkud začít? Chcete, abych vám vykládal o atmosféře? Je tam volný formaldehyd - ta tekutina na balzamování, víte? Nebo o vedru? Průměrná teplota se pohybuje nad bodem varu vody - kdyby ovšem na Venuši nějaká voda byla. V žádném případě se nedá vydržet. Nebo o větrech? Naměřil jsem rychlost osmi set kilometru za hodinu."
"Ne, to není ono," řekl jsem. "To všechno znám. A upřímně řečeno, Jacku, všechny tyhle otázky už jsou zodpovězeny. Já se chci dozvědět, jaké to tam vzbuzuje pocity, co jste si myslel, když jste tam byl, jak jste si počínal. Zkrátka, pusťte se do vyprávění. Já už vám řeknu, až se dozvím, co chci."
Stiskl si dolními zuby ret z růžového mramoru. "No," spustil, "tak to vezmeme od začátku. Ale ještě si něco dáme, co říkáte?"
Přišel číšník, vyslechl objednávku a přinesl nápoje. Jack bubnoval prsty na stole, popíjel rýnské s minerálkou a rozhovořil se.
Vzal to opravdu od Adama, ale to bylo věci na prospěch. Chtěl jsem se dostat až na dřeň fakt, chtěl jsem zjistit tu nezachytitelnou, subjektivní náladu, která se skrývala za technickým hlášením o planetě Venuši, základní pocit, který by celému plánu vnukl přesvědčivost a naléhavost.
Vyprávěl mi o svém otci, inženýru chemie, vysokém sto osmdesát centimetrů, a o matce, kulaťoučké, šukající hospodyni. Naznačil mi, jak byli zdrceni, když jejich syn vyrostl jen něco málo přes metr, a jak ho zahrnovali láskou. Bylo mu jedenáct let, když se začalo uvažovat o tom, co bude dělat, až dospěje. Ještě dnes se rozpomínal, jak nešťastně se tvářili, když na ně poprvé z ničeho nic přišel s návrhem, který se zdál naprosto samozřejmý, že totiž půjde do cirkusu. Třebaže se o této možnosti už nikdy víc nepromluvilo, byla to pro ně hrozná rána. Nejlepší náplastí bylo, když se podařilo prosadit a navzdory všem překážkám, posměváčkům a odmítání ze škol uskutečnit Jackovu dávnou touhu: naučit se o strojích a raketách tolik, aby se mohl stát zkušebním pilotem.
Venuše mu pochopitelně všechno bohatě vynahradila. Konstruktéři rakety na Venuši narazili na jednu obrovskou komplikaci.
Nebylo tak těžké dostat raketu na Měsíc, vzdálený 384 400 km; teoreticky nebylo o mnoho těžší vypálit vesmírem raketu k nejbližšímu jinému světu - na Venuši. Stačilo vyřešit problém dráhy, doby letu, kontroly lodi a návratu na Zem. Nyní však nastalo dilema. Konstruktéři mohli vypálit k Venuši raketu, která by jí dosáhla v několika dnech - ovšem při tak marnotratné spotřebě paliva, že by je neuneslo ani deset raket. Anebo mohli zvolnit rychlost a nechat raketu letět ve směru přirozené dráhy Venuše, jako se dá plavit s bárkou po mírné řece. To by sice ušetřilo pohonné látky, ale protáhlo by to cestu na měsíce. Člověk sní za osmdesát dní dvakrát tolik, co váží, vydýchá vzduchu devětkrát tolik, co váží, a vypije tolik vody, že by se na ní udržela jola. Vyskytl se návrh: destilujte vodu z odpadových látek a pouštějte ji znovu do oběhu, totéž můžete dělat s potravou i vzduchem.
Jenže chyba lávky! Nejnutnější aparatura, která by umožnila takový oběh, váží víc než potraviny, vzduch a voda dohromady. Proto člověk na místě pilota zřejmě nepřicházel v úvahu.
Skupina konstruktérů se pustila do práce na automatickém pilotovi.
Když to dokončili, pracovalo to moc pěkně. A vážilo to čtyři a půl tuny, přestože elektrické spoje byly jen tištěné a relé se vyráběla pod mikroskopem.
Tak se octl celý projekt v koncích až do chvíle, kdy někdo připadl na nejdokonalejší servomechanismus: na třicetikilového trpaslíka.
Jack O'Shea, který vážil jen třetinu toho, co dospělý člověk, snědl také jen třetinu potravy a vydýchal třetinu kyslíku. Se svou minimální váhou a sníženou výměnou látek Jack nepřestoupil potřebný limit, a tak si získal nesmrtelnou slávu.
Pokračoval zadumaně, už trošku podnapilý náporem dvou slabých drinků na svou nepatrnou konstrukci: "Strčili mě do rakety jako prst do rukavice. Jistě víte, jak loď vypadala. Ale věděl jste také, že mě na pilotovo sedadlo zavřeli zipem? Vlastně to ani nebylo sedadlo, bylo to spíš jako potápěčský oblek. Jediný vzduch v lodi byl v tom obleku a jediná voda přicházela trubičkou rovnou mně do úst. Tím se ušetřilo na váze..."
Celých osmdesát dní strávil v tomto obleku. Oblek ho živil, poskytoval mu vodu, odsával ze vzduchu pot a odstraňoval výkaly. V případě potřeby mu mohl do zlomené paže vstříknout novokain, stlačit rozříznutou stehenní tepnu, aby nekrvácela, anebo napumpovat vzduch do natržených plic. Byla to vlastně placenta, jenže ohavně nepohodlná.
V tomhle obleku letěl třiatřicet dní tam, jednačtyřicet nazpět.
Kvůli šesti dnům, které byly mezi tím, se celý výlet konal.

Jack se dral s raketou k Venuši v absolutním oslepení. Skrze mraky plynu, které mu zavřely oči a zmátly radar, se dostával na kůži neznámému světu. Musel se přiblížit k povrchu až na tři sta metrů, než se mu podařilo uvidět něco jiného než vířivou žluť. Pak přistál a vypnul motory.
"Samozřejmě jsem nemohl vylézt," pokračoval, "a to z mnoha důvodů, takže být prvním člověkem, který stane vlastni nohou na Venuši, to čeká na někoho jiného. Počítám, že to bude někdo, kdo si moc nepotrpí na dýchání. Ale buď jak buď, já tam dorazil a viděl jsem to." Pokrčil rameny, vypadal, jako by nevěděl jak dál, a potichu zaklel. "Padesátkrát už jsem to vykládal na přednáškách a stejně se do toho nemůžu trefit. Vykládám lidem, že na Zemi se tomu nejspíš podobá Barevná poušť v Arizoně. Snad je to pravda, já tam nebyl.
Na Venuši vane silný vítr a rve skály. Unáší měkké horniny a způsobuje prachové bouře. Tvrdé horniny trčí do výše v roztodivných tvarech a barvách. Některé jsou jako obrovské majestátní pomníky.
A pak jsou tam pahorky a pukliny rozeklané do nejfantastičtějších tvarů, jaké si dovedete představit. Připomíná to vnitřek jeskyně - jenže tam není tma,. Ale světlo je hrozně zvláštní. Na Zemi nikdy nikdo nic takového neviděl. Oranžově zahnědlé světlo, jasné, úžasně jasné, ale jakoby hrozivé. Tak hrozivě u nás vypadá letní obloha při západu slunce, než se strhne bouřka. Na Venuši se ovšem nikdy bouřka s lijákem nestrhne, protože tam nikde není ani kapka vody." Odmlčel se. "Blýská se tam. často se blýská, ale nikdy neprší..
. tak nevím, Mitchi," přerušil se náhle. "Má tohle pro vás vůbec nějakou cenu?"
S odpovědí jsem nepospíchal. Pohlédl jsem na hodinky, viděl jsem, že se blíží doba odletu, tak jsem se shýbl a vypnul jsem v aktovce magnetofon. "Má to ohromnou cenu, Jacku," řekl jsem, "jenže potřebuji ještě víc. Ale teď už musím jít. Podívejte se, nemohl byste se vypravit do New Yorku a nějakou dobu pracovat pro mě? Všechno, co jste říkal, mám na pásku, ale musím mít taky obrazový materiál.
Naši výtvarníci mohou sice pracovat podle snímků, které jste přivezl, ale potřebujeme víc. A k tomu, co potřebujeme, nám vy můžete být mnohem prospěšnější než fotografie." Nezmínil jsem se o tom, že naši výtvarníci stejně namalují krajinky z Venuše, jak by to tam vypadalo, kdyby tam byly docela jiné podmínky. "Co tomu říkáte?"
Jack se s andělským výrazem pohodlně usadil v židli, a ačkoliv mě nejdřív pořádně napnul, než mi v krátkosti zrekapituloval nabitý program přednášek, které pro něho na několik příštích týdnů připravil jeho agent, nakonec souhlasil. Rozhodl se, že přednáškové turné odvolá, a s najatými písálky, kteří smolí jeho reportáže, že se může scházet zrovna tak dobře v New Yorku jako ve Washingtonu. Právě když jsme si dohodli schůzku na příští den, oznámil letištní rozhlas, že je vše připraveno k odletu.
"Vyprovodím vás k letadlu," nabídl se Jack. Sklouzl se židle a hodil na stůl peníze pro vrchního. Šli jsme spolu úzkou uličkou mezi zábradlím k letištní ploše. Jack se občas usmál a vypjal prsa při výkřicích obdivu, jak ho lidé poznávali. Letiště bylo téměř ve tmě a záře Washingtonu zezadu osvětlovala siluetu snášejícího se stroje. Z nákladového letiště se k nám hnala obrovská padesátitunová nákladní helikoptéra a její nákladový koš se třpytil odleskem světel zdola. Nebyla výš než patnáct metrů a musel jsem si pevně držet klobouk, aby mi jej neodnesl vichr vzbuzený její vířící vrtulí.
"Bláznivi autobusáci," zabručel Jack a vzhlédl k helikoptéře.
"Měli by je také zapojit na naváděcí zařízení. Jen proto, že je to tak lehce ovladatelné, myslejí si ti větrníkáři, že se s tím můžou nacpat, kam chtějí. Kdybych já tohle udělal s tryskáčem, to by - pryč! pryč!"
zaječel na mě z ničeho nic a oběma malýma ručkama mě strčil do břicha. Vytřeštil jsem na něho oči; přišlo to příliš náhle a úplně bez souvislosti, abych z toho mohl být moudrý. O'Shea vůči mně použil miniaturní bodyček a dosáhl toho, že jsem se odpotácel o pár kroků dál.
"K sakru, co se -" spustil jsem vyčítavě, ale neslyšel jsem vlastního slova. Zanikla v klapnutí jakéhosi mechanismu a nárazovém chvění rotorů. Pak se ozvalo strašlivé žuchnuti, a nákladní koš helikoptéry dopadl na beton pouhý metr od místa, kde jsem stál. Roztrhl se a na všechny strany z něho vylétly lisované ovesné vločky v balení Ryzího Superu. Jeden z těch karmínových válců se dokutálel k mým nohám. Tupě jsem jej zvedl a zůstal na něj koukat.
Helikoptéra, která se zbavila svého nákladu, už se nám zas třepotala nad hlavou a odlétala, ale já jsem ji neviděl.
"Proboha, sundejte to z nich!" ječel Jack a škubal mě za rukáv.
Nebyli jsme na odletové ploše sami. Zpod zohýbaného hliníku trčela ruka s aktovkou a ve změti zvuků, které mi doléhaly k uším, jsem zaslechl klokot lidské bolesti. Tohle tedy znamenalo Jackovo: Sundejte to z nich! Nechal jsem se vléci k zprohýbanému kovu a pokusili jsme se jej zvednout. Škrábl jsem se do ruky a roztrhl jsem si sako, ale to už dorazili zaměstnanci letiště a nevybíravě nás hnali pryč.
Nevzpomínám si, jak jsem se odtamtud dostal, teprve za chvíli jsem si uvědomil, že sedím na něčím kufru zády ke stěně letištní budovy a Jack O'Shea mi cosi rozčileně vykládá. Nadával sebrance pilotů nákladních helikoptér, lál mi, že jsem stál jako pařez, když on už viděl, že se otvírají držáky nákladního koše, a říkal ještě spoustu jiných věcí, které jsem nevnímal. Vzpomínám si jen, že mi nevraživě vyrazil z ruky červenou krabici s vločkami. Psychologové o mně tvrdí, že normálně nejsem přecitlivělý ani nepodléhám fobiím, ale teď jsem utrpěl takový šok, že jsem se nevzpamatoval, dokud mě Jack nenaložil do letadla.
Později jsem se dověděl od letušky, že pod košem zůstalo pět lidí, a celá záležitost se mi začala vybavovat, teprve když už jsme měli polovinu letu do New Yorku za sebou. Jediné, co jsem si do té doby pamatoval, a jediné, co se mi zdálo důležité, byla Jackova porcelánová tvář rozrytá hořkostí a hněvem a jeho neustále opakované tvrzení: "Je tu zatraceně moc lidí, Mitchi. Zatraceně nabito. Jsem s váma každým coulem. Potřebujeme Venuši, Mitchi, potřebujeme prostor..."

3.

Byt Kathy stranou vnitřního města v Bensorihurstu nebyl veliký, ale velmi pohodlný. Byl překrásně zařízen, s citem pro domácí prostředí. Kdo to konečně měl vědět lépe než já! Smáčkl jsem zvonek nad vizitkou dr. Nevinová, a když otevřela

dveře, usmál jsem se.
Kathy úsměv neopětovala. Řekla dvě věci: "Jdeš pozdě, Mitchi," a "Myslela jsem, že nejdřív zavoláš."
Vešel jsem dovnitř a posadil jsem se. "Jdu pozdě, protože jsem málem přišel o život, a nevolal jsem, protože jsem šel pozdě. Vše odpuštěno?" Zeptala se mě na to, co jsem si přál, aby se zeptala, a já jsem jí pověděl, jak jsem dnes jen o chloupek unikl smrti.
Kathy je krásná žena, má hřejivý, přátelský obličej, vlasy vždycky bezvadně upravené a tónované ve dvou světlých odstínech, oči většinou usměvavé. Strávil jsem už moře času tím, že jsem se na ni díval, ale nikdy jsem ji nesledoval pozorněji, než když jsem jí vyprávěl o nákladním koši, který se jen o vlásek minul cíle. Výsledek pátrání mě vcelku zklamal. Nebylo pochyb, že se mnou upřímně cítí.
Jenže srdce Kathy je otevřeno stovkám lidí a v jejím obličeji jsem nespatřil nic, co by ve mně vyvolalo pocit, že se o mě zajímá víc než o kohokoli jiného, koho zná už léta.
Tak jsem jí pověděl svou druhou velikou novinu - plán letu na Venuši - a představil jsem se jí jako vedoucí Venušiny sekce. Tohle zabralo víc. Začala se živě zajímat, byla celá rozrušená a šťastná, a v dobrém rozmaru mě z náhlého popudu políbila. Ale když jsem já políbil ji, po čemž jsem toužil už měsíce, stáhla se a pod záminkou, že musí namíchat nápoje, šla si sednout na druhý konec pokoje.
"Zasloužíš si přípitek, Mitchi," usmála se. "Přinejmenším s šampaňským. Mitchi, miláčku, to je báječná novina!"
Chopil jsem se příležitosti. "Pomůžeš mi to oslavit? Pořádně oslavit?"
Hnědé oči zpozorněly. "Hm," řekla. Pak pokračovala: "To víš, že pomůžu, Mitchi. Vyrazíme si spolu na tah - ale platím já, o tom se nebudeme dohadovat. Hloupé je, že tě musím opustit přesně ve 24,00. Jdu na noc do nemocnice. Ráno musím dělat hysterektomii, tak se nesmím dostat do postele moc pozdě. Ani moc opilá."
Ale smála se při tom.
Opět jsem se rozhodl, že nebudu příliš pokoušet štěstí. "Sláva," řekl jsem a ani jsem to nefilmoval. Kathy je na tahy báječná. "Mohu si od tebe zatelefonovat?"
Než byl připraven přípitek, už jsem vytelefonoval lístky na výpravnou revui, stůl v restauraci a zamluvil místa v baru.
Kathy se zatvářila trochu pochybovačně. "To je pěkně nabitý program na pět hodin, Mitchi," řekla. "Má hysterektomie nebude nadšená, když se mi budou třást ruce." Ale tohle jsem jí vymluvil. Kathy je schopná zotavit se z větších nárazů. Jednou jsme se celou noc hádali jak pominutí a ona druhý den dopoledne dělala úplnou trepanaci lebky a operace proběhla naprosto bezvadně.
Večeře, alespoň podle mě, se nevydařila. Nepředstírám, že jsem labužník, který nesnáší nic jiného než čerstvý protein. Ale rozhodně jsem chlap, kterému hne žlučí, když platí novoproteinové ceny a dostane za ně regenerované proteinové výrobky. Úprava šašliku, který jsme si oba dali, byla správná, ale chuť se zamaskovat nedá.
Pro sebe jsem si tuhle restauraci navždy vyškrtl ze seznamu a Kathy jsem se omluvil, ale ona to přešla smíchem.
Revuální program, který následoval, byl dobrý. Hypnotika mi často vyvolávají bolesti hlavy, ale tentokrát jsem se dostal do transu hned, jak film začal, a po skončení mi bylo taky hned dobře.
V baru bylo plno a vrchní nějak popletl dobu, na kterou jsme měli objednaná místa. Museli jsme čekat pět minut v hale a Kathy velice rozhodně zavrtěla hlavou, když jsem ji požádal o prodloužení večerky. Ale když nás vrchní s květnatými omluvami a mnohými úklonami usadil u barového pultu a dostali jsme nápoje, naklonila se ke mně a znovu mě políbila.
Bylo mi prima.
"Děkuju ti," řekla. "Byl to moc hezký večer, Mitchi. Prosím tě, snaž se povýšit často. Líbí se mi to."
Zapálil jsem cigarety, pro ni a pro sebe, a otevřel jsem ústa, protože jsem chtěl něco říci. Zarazil jsem se. Kathy mě vybídla: "Jen to pověz."
"No, chtěl jsem jen říct, že se spolu vždycky dobře bavíme."
"To jsem věděla. A já jsem zase chtěla říct, že vím, kam tím míříš, a že odpověď je pořád - ne."
"To jsem věděl," odpověděl jsem mrzutě. Zaplatila útratu, zvedli jsme se, a když jsme vyšli na ulici, oba jsme použili protisazové tampóny. "Taxi, pane?" zeptal se vrátný.
"Ano, prosím," odpověděla Kathy. "Pro dva."
Přivolal pedotaxi pro dvě osoby a Kathy dala parťákovi taxikářů adresu nemocnice. "Jestli chceš, Mitchi, můžeš jet se mnou," řekla, a tak jsem nastoupil vedle ní. Vrátný do nás strčil a taxikáři zachroptěli, jak nabírali rychlost.
Aniž mě kdo o to žádal, stáhl jsem střechu. Na okamžik to bylo jako za doby našich námluv: přátelské příšeří, lehce zatuchlý pach plachtoviny ze střechy, skřípot per. Ale jen na moment. "No tak, Mitchi," řekla varovně.
"Kathy, prosím tě," začal jsem opatrně. "Dovol mi něco říct, ať už je to jak chce. Nebude to trvat dlouho." Neřekla ne.
"Před osmi měsíci jsme se vzali - já vím," spustil jsem rychle, když se chystala promluvit, "nebyl to absolutní sňatek, ale dali jsme si po vzájemné dohodě prozatímní slib. Pamatuješ se, proč jsme to udělali?"
Odpověděla po chvíli klidně: "Měli jsme se rádi."
"Ano," řekl jsem. "Měl jsem tě rád a ty jsi měla ráda mě. A oba jsme měli svou práci, na kterou jsme se museli plně soustředit, a věděli jsme, že právě pro tu práci je s námi občas těžko vyjít. Proto jsme si ustanovili tohle mezidobí. Měl to být rok na zkoušku, než se rozhodneme, jestli se vezmeme definitivně." Vzal jsem ji za ruku a ona se neodtáhla.
"Kathy, miláčku, nemyslíš, že jsme tehdy věděli, co děláme? Nemůžeme - když nic jiného - aspoň dodržet to roční zkušební období? Máme před sebou ještě čtyři měsíce. Zkusme to.
Když uplyne rok a ty ani pak nebudeš chtít dát zaprotokolovat svůj oddací list - co se dá dělat, ale aspoň nebudu moct říkat, že jsi mi nedala příležitost tě získat. Co mě se týče, já čekat nemusím. Můj oddací list už je řádně zaprotokolovaný a já to nezměním."
Míjeli jsme právě pouliční lampu, takže jsem viděl, že má ústa stažená výrazem, kterému jsem příliš nerozuměl. "Ach, čert aby to už všechno vzal, Mitchi," řekla nešťastně, "já vím, že ty to nezměníš. A to je na tom právě to hrozné. Copak

ti tu musím začít nadávat, abych tě přesvědčila, že je to beznadějné? Copak ti musím říkat, že jsi nabručený, umíněný, sobecký protiva s machiavelistickými choutkami, s kterým se nedá žít? Dříve jsem si myslívala, že jsi roztomilý hoch, Mitchi. Idealista, který dbá spíše o zásady a morálku než o peníze.
Měla jsem pro to mnoho důvodů. Dokonce ty sám jsi mě o tom velmi výmluvně přesvědčoval. Stavěl ses, jako bys měl ohromný zájem i o mnou práci. Zažral ses do medicíny, třikrát týdně ses za mnou přišel podívat, když jsem operovala, a vykládal jsi všem našim známým, jak jsi hrdý na to, že sis vzal lékařku, i když jsem při tom byla v téže místnosti a seděla přímo vedle tebe. Tři měsíce mi trvalo, než jsem objevila, jak to vlastně myslíš. Vzít si děvče, které bude muži dělat hospodyni, si může kdekdo. Ale na to musí být Mitchell Courtenay, aby si vzal za ženu prvotřídní lékařku a udělal z ní hospodyni." Hlas sejí třásl. "To nemohu připustit, Mitchi. Nikdy. Ani naše hádky, roztrpčení a nikdy nekončící spory. Jsem lékařka. Někdy na mně závisí život. Jestliže budu uvnitř rozervaná sváry s manželem, bezpečnost toho života bude ohrožena, Mitchi. Copak to nechápeš?"
Zaznělo něco jako vzlyk.
Klidně jsem se zeptal: "Kathy, máš mě ještě ráda?"
Na okamžik zůstala bez hnutí. Pak se krátce a divoce zasmála.
"Jsme u nemocnice, Mitchi," řekla. "A je půlnoc."
Odsunul jsem střechu a vystoupili jsme. "Počkejte," řekl jsem parťákovi taxikářů a dovedl jsem ji ke dveřím. Nechtěla mě políbit na dobrou noc a nechtěla si smluvit datum příští schůzky. Stál jsem v hale ještě dvacet minut, abych měl jistotu, že zůstane v nemocnici na noc, a pak jsem nastoupil do drožky a dal se zavézt k nejbližší stanici podzemní dráhy. Náladu jsem měl hanebnou. A rozhodně mi ji nepozvedl taxikář, který se nevinně při placem zeptal: "Pane, moh byste mi říct, co znamená mak-, makijavelistický?"
"To je španělsky ‚táhni k čertu'," odbyl jsem ho pomstychtivě.
V podzemce jsem zakysle dumal o tom, jak bych musel být bohatý, abych si mohl koupit soukromí.
Když jsem druhý den ráno přišel do kanceláře, neměl jsem náladu o nic lepší. Díky tomu, že Hester uplatnila všechen svůj takt, neutrhl jsem jí hned v prvních minutách hlavu, a laskavým zásahem prozřetelnosti se nekonala schůze předsednictva. Když jsem převzal poštu a vnitropodniková hlášení, která se nakupila přes noc, Hester se rozumně na chvilku vzdálila. Vrátila se s šálkem kávy - pravé kávy, vyrostlé na plantážích. "Vaří ji tajně ta paní z dámské umývárny," vysvětlovala. "Obvykle nám ji nechce dovolit vynášet, protože má strach z Kofilissimářů. Ale když vy jste teď postoupil do superkategorie -" Poděkoval jsem jí a předal jsem jí magnetofonový záznam konverzace s Jackem O'Sheaem, aby ho nechala projít obvyklým služebním postupem. Pak jsem se pustil do práce.
Nejdřív jsem vzal otázku zkušební oblasti a hned mě rozbolela hlava z Matta Runsteada. Je vedoucím Průzkumu trhu, takže jsem byl nucen pracovat s ním a jeho prostřednictvím. Jenže on nejevil nejmenší ochotu ke spolupráci. Vložil jsem do promítače mapu jižní Kalifornie a Matt a dva jeho bezvýrazní pomocníci přitom, znuděně oklepávali popel z cigaret na moji podlahu.
Ukazovátkem jsem vymezil zkušební a kontrolní oblasti: "San Diego s Tijuanou; polovina obcí kolem Los Angeles a dolní cíp Monterrey. To budou kontrolní území. Zbytek Kalifornie a Mexika, od Los Angeles dolů, použijeme jako zkušební oblast. Počítám, že tam budete muset zajet, Matte. Doporučoval bych, aby řízení akce převzala naše odbočka v Diegu, Vede ji Turner a to je spolehlivý člověk."
Runstead zavrčel. "V té oblasti nespadne jediná sněhová vločka, jak je rok dlouhý. Tam neprodáš svrchník, ani kdybys k němu přidal otrokyni jako prémii. Proč proboha nepřenecháš průzkum trhu někomu, kdo se v tom vyzná? Copak nevidíš, jak podnebí úplně anuluje tvé předpoklady?"
Mladší z jeho panákovitých pomocníků začal šéfa podporovat, ale to jsem mu zatrhl. S Runsteadem jsem se o zkušební oblasti poradit musel - byl to jeho obor. Ale Venuše byla můj resort a hodlal jsem ho řídit sám. Řekl jsem s lehkým nádechem zlomyslnosti: "Sedm určujících složek ve statistice je, Matte, místní a celosvětový příjem, věk, hustota obyvatelstva, zdravotní poměry, duševní rozpoložení, věkové rozvrstvení, příčiny smrti a úmrtnost. Oblast Kalifornie a Mexika byla přímo bohem naplánována jako dokonalá oblast pro průzkum. V tomhle světě s méně než jedním miliónem obyvatel jsou v miniatuře zachyceny všechny důležité úseky života Severní Ameriky. Nehodlám své plány měnit, a přidržíme se proto oblasti, kterou jsem označil." Slovo "své" jsem zdůraznil.
Matt řekl: "To ti nevyjde. Teplota je nejdůležitější činitel. To by si měl uvědomit každý."
"Jenže já nejsem každý, Matte. Já to mám na starosti."
Matt Runstead zamáčkl cigaretu a vstal. "Pojďme k Fowlerovi," řekl a vyšel z místnosti. Nezbývalo než jít za ním. Když jsem vyšel z kanceláře, zaslechl jsem, že jeho starší pomocník zvedá telefon a hlásí sekretářce Fowlera Schockena, že tam jdeme. Ten Runstead má tedy svou skupinu vycepovanou, to se musí uznat. Chvilku jsem si lámal hlavu, jak dát dohromady taky takovou skupinu, a teprve pak jsem začal uvažovat, jak tu věc přednesu Fowlerovi.
Jenže Fowler Schocken má neomylný způsob na likvidování šarvátek mezi zaměstnanci. Užil jej i na nás. Jen jsme vstoupili, zvolal bujaře: "Tady vás mám! Zrovna ty dva, s kterými chci mluvit!
Matte, můžete pro mě něco uhasit? Jde o ten Spolek amerických gynekologů.
Stěžují si, že naše antipopulační kampaň Popstop škodí jejich obchodům. Dali se slyšet, že přejdou k Tauntonovi, jestli Popstopu nenecháme. Jejich inzerce nás sice nevytrhne, ale dozvěděl jsem se od jednoho čímana, že tuhle myšlenku jim nasadil do hlavy Taunton." Rozhovořil se o nesnázích našich vztahů k S. A. G. Poslouchal jsem jen na půl ucha.
Naše kampaň s heslem "Otázka ON?
ONA? Námi VYŘEŠENA!", která propagovala jejich metodu na určení pohlaví dítěte, jim zajistila nejméně dvacetiprocentní přirážku k normálním poplatkům za porody. To by je bylo mělo bezpečně získat na naši stranu.
Runstead byl téhož názoru.
Řekl: "Nemají důvody ke sporu, Fowlere. Prodáváme prostředky pro i proti. Nevím, proč strkají nos do věcí, do kterých

jim nic není. A kromě toho, jak proboha tohle souvisí s Průzkumem trhu?"
Fowler se šťastně zařehtal. "To je právě ono!" jásal vítězně.
"Chytíme je na špek. Budou očekávat, že s nimi začnou vyjednávat zástupci příslušného oddělení obvyklým způsobem - a my je místo toho vydáme na pospas vám. Zavalte je přehledy a statistikami, které dokazují, že Popstop ještě nikdy nikoho neochránil před dítětem; Popstop jenom lidem umožňuje odsunout tuhle záležitost na dobu, kdy se do toho můžou odpovědně pustit. Jinými slovy cena prodejní jednotky stoupá a odbyt zůstává stejný. A tohle raní Tauntona nejvíc - právníci často přijdou o licenci, když zastupují protichůdné zájmy.
Moc už jich na to doplatilo. Musíme si jen pojistit, aby jakýkoliv pokus podloudně uplatnit stejné principy na náš obor byl zardoušen v zárodku. Myslíte, že to budete moct pro šéfa podniknout, Matte?"
"Samozřejmě," zabručel Matt Runstead. "A jak to bude s Venuší?"
Fowler zašilhal po mně. "Co je s ní? Mohl byste Matta na nějaký čas postrádat?"
"Navždycky," odpověděl jsem. "Vždyť proto jsme tu. Matt panikaří kvůli Kalifornii."
Runstead upustil cigaretu a nechal ji ležet, třebaže spékala nylonový vlas Fowlerova koberce. "Co kruci -" vybafl bojovně.
"Jen žádné rozčilování," chlácholil ho Fowler. "Povězte nám, o co vlastně jde, Matte."
Runstead se na mě zamračil. "Neřekl jsem nic víc, než že jižní Kalifornie není správná zkušební oblast. V čem je největší rozdíl mezi Venuší a námi? V tom vedru! Jako oblast v průzkumu potřebujeme tedy oblast s normálním vnitrozemským podnebím, člověka z Nové Anglie by vedro na Venuši snad mohlo lákat, ale někoho z Tijuany - nikdy! V Kalifornii a v Mexiku mají všichni vedra po krk."
"Hm," řekl Fowler Schocken. "Já vám něco povím, Matte. Tohle chce pořádně se do věci zažrat a vy se budete muset cele věnovat těm gynekologům. Vyberte nějakého schopného chlapíka, aby vás po dobu nepřítomnosti v sekci Venuše zastupoval, a zítra odpoledne na schůzi sekce to rozhodneme. Zatím -" pohlédl na hodiny na psacím stole, "senátor Danton už na mě čeká sedm minut. Tak tohle máme vyřízeno, že?"
Bylo jasné, že pro Matta to vyřízeno není, a to mi zvedlo náladu na celý den. Všechno se docela pěkně vyvíjelo. Výzkum dodal hlášení o faktech, která vytáhli z O'Sheaova magnetofonového záznamu, a o všem ostatním dostupném materiálu. Možnosti výroby na Venuši jsou. Jednak rychlozaveditelné, jako například výroba upomínkových globusů Venuše z organických látek, které plují v tom, čemu na Venuši z legrace říkáme "vzduch", a za druhé dlouhodobé. Laboratorní zkoušky prokázaly čisté železo: nikoliv čisté na devět celých devět, ani na devadesát devět celých devět procent, nýbrž absolutní železo, které nikdo nikdy nenajde ani nevyrobí na planetě s kyslíkem, jako je Země. Naše továrny za ně dobře zaplatí. A Výzkum sice nevyzkoumal, ale vyšťáral pozoruhodnou věcičku, která se jmenuje Hilschův urychlovač. Nepotřebuje žádné pohonné látky a dokáže ochlazovat příbytky prvních osadníků pomocí horkých tornád na Venuši. Byla to taková jednoduchá maličkost, která ležela ladem už od roku 1943. Dosud pro ni nikdo nenašel využití, protože prozatím nikdo neměl k dispozici takový vítr.
Tracy Collier, zástupce Výzkumu v sekci Venuše, se mi také pokoušel vysvětlovat princip katalyzátorů podporujících tvorbu dusíku.
Chvílemi jsem mu přikývl a podařilo se mi z toho pochopit, že platinová houba "rozsetá" po Venuši by spolu s tamějším strašlivým, blýskáním způsobila, že by "sněžily" dusičnany a "pršely" uhlovodíky a čistily ovzduší od formaldehydu a čpavku.
"Trochu nákladná záležitost, ne?" zeptal jsem se obezřetně.
"Jen tak, jak budete chtít," odpověděl. "Ta platina se neopotřebuje, víte? Když použijete jeden gram, bude to trvat milión let i víc.
Když použijete víc platiny, budete to mít dřív."
Moc jsem mu nerozuměl, ale bylo zřejmé, že je to dobrá zpráva.
Přátelsky jsem mu poplácal na rameno a propustil jsem ho.
Průmyslová antropologie mě náladu zase trochu pošramotila.
Ben Winston naříkal: "Nedokážete přimět lidi, aby toužili žít v krabičkách od sardinek, když je krabička ke všemu ještě vytápěná. Příčí se to našim národním zvyklostem. Koho by napadlo hnát se osmdesát miliónů kilometrů za možností strávit zbytek života zaklapnutý v plechové barabizně - když může docela klidně zůstat tady na Zemi a mít tu chodeb, výtahů, střech, ulic a volných prostor co hrdlo ráčí? Je to proti lidské přirozenosti, Mitchi!" Přel jsem se s ním. Moc to nepomáhalo. Pokračoval v líčení amerického způsobu života - zašel se mnou k oknu a ukázal na stovky akrů střešních teras, kde se muži a ženy mohou procházet na vzduchu s jednoduchými tampónky proti sazím v nose a nepotřebují neforemnou helmu s kyslíkem.
Nakonec mi povolily nervy. Řekl jsem: "Někdo na Venuši určitě chce. Proč by jinak lidi jako blázni kupovali knihu Jacka O'Sheae?
Proč by voliči beze slova souhlasili s miliardovými a ještě většími částkami na stavbu rakety? Vím moc dobře, že bych vás do toho neměl takhle strkat, ale tady máte nejbližší úkol: Udělejte přehled o lidech, kteří kupují tu knihu, zjistěte, kdo se víckrát dívá na vystoupení O'Sheae v televizi a kdo přichází na jeho přednášky dlouho před začátkem a po skončení postává v chodbách a diskutuje. O'Shea je teď naším zaměstnancem - vytáhněte z něho, co se dá. Vyzkoumejte všechno, co se dá, o kolonistech na Měsíci - vyzkoumejte, co to tam je za lidi. Pak budeme vědět, na koho se zaměřit s reklamou. Máte proboha ještě nějaké námitky?" Neměl.
Hned první den dokázala Hester úplné zázraky při sestavování mého denního programu, takže jsem udělal kus práce se všemi vedoucími oddělení, kteří se mého úkolu účastnili. Ale má lejstra za mě přečíst nemohla, a tak když nadešel konec pracovní doby, měl jsem jich po pravici skoro čtvrt metru. Hester se dobrovolně nabídla, že se zdrží se mnou, jenže tu pro ni nebyla žádná práce. Poslal jsem ji pro chlebíčky a ještě jednu kávu a pak jsem ji hnal domů.

Skončil jsem pojedenácté. Než jsem zamířil domů, zastavil jsem se v restauraci s celonočním provozem v patnáctém, poschodí, v takové krabici bez oken, kde káva páchla kvasnicemi, z nichž ji vyráběli, a šunka na chlebíčku byla říznutá sójou. Trochu mě to rozladilo, ale hned jsem to zas pustil z hlavy. Neboť jen jsem otevřel dveře svého bytu, ozvalo se jakési klapnutí, po něm rána a něco plesklo do veřeje u mé hlavy. Uhnul jsem a vykřikl. Venku za oknem se na provazovém žebříku klátila postava s puškou v ruce a vzdalovala se.
Byl jsem takový pitomec, že jsem běžel k oknu a vyjeveně koukal na útočníka, kterého unášela helikoptéra. Byl bych mu poskytl báječný terč, kdyby měl ještě tolik stability, aby mohl znovu vystřelit.
Naštěstí ji neměl.
Zavolal jsem Společnost městské ochrany a sám jsem se divil, jak jsem klidný.
"Jste u nás pojištěn?" ozvala se telefonistka.
"Jsem, k sakru. Už šest let. Pošlete sem někoho! Pošlete sem celou četu!"
"Moment, pane Courtenay..... pan Mitchell Courtenay, ano?
Šéftextař, superkategorie?"
"Ne," řekl jsem hořce. "Mé zaměstnání je dělat terč. Poslala byste sem laskavě někoho, než se to individuum, které po mně právě vystřelilo, vrátí?"
"Promiňte, pane Courtenay," pokračoval sladký, nevzrušený hlas. "Říkáte, že nejste šéftextař, superkategorie?"
Zaskřípal jsem zuby. "Jsem superkategorie," připustil jsem.
"Děkuji, pane. Mám před sebou vaši kartu. Je mi velice líto, ale podle konta jste pozadu s placením. Nepřijímáme pojištění superkategorie podle běžných sazebníků, protože průmyslové krevní msty přinášejí pro superkategorii veliké riziko." Pak vyřkla částku, při níž mi vstaly vlasy na hlavě.
Nevyletěl jsem na ni. Byla jen výkonným nástrojem. "Děkuji," pronesl jsem těžce a zavěsil jsem. Vložil jsem do čtecího přístroje cívku generálního volače firem, na které byla hesla od Dálnopisy až po Elektropřístroje, a zapjal jsem heslo Detektivní agentury. V několika mě odbyli, ale nakonec se jakýsi ospale hovořící soukromý detektiv uvolil, že ke mně za mastnou odměnu přijde.
Objevil se za půl hodiny. Zaplatil jsem mu, ale on se, nezmohl na nic jiného, než že mě otravoval nezodpověditelnými otázkami a pátral po neexistujících otiscích prstů. Za chvíli odešel s oznámením, že na případu bude pracovat.
Šel jsem si lehnout a nakonec jsem i usnul, ale jedna z ne-, zodpovězených otázek mi bez ustání vířila hlavou: Kdo by mohl mít zájem na zastřelení obyčejného reklamního pracovníka, jako jsem já?

4.

Sebral jsem veškerou odvahu a rázně jsem vykročil po chodbě ke kanceláři Fowlera Schockena. Musel jsem se dozvědět odpověď a on ji možná zná. Možná že mě za mou otázku na místě vyrazí. Jenže já jsem tu odpověď prostě musel znát.
Nezdálo se, že bych si vybral právě nejvhodnější dobu pro kladení otázek. Přede mnou se bouřlivě, otevřely dveře Fowlerovy kanceláře a vypadla z nich Tilda Mathisová. V obličeji jí škubalo rozčilením.
Koukala přímo na mě, ale jsem ochoten přísahat, že nevěděla, kdo jsem. "Přepsat!" vyhrkla divoce. "Člověk se pro tu omšelou bělovlasou krysu může udřít, a co za to má? Přepsat! ‚Je to dobrý text, ale od vás chci lepší texty než jen dobré,' povídá. ‚Přepište to,' povídá. ‚Chci tam mít šťávu,' povídá, ‚chci krásu a pohyb a milé lidské teplo i vytržení a navíc něžný, posmutnělý cit vašeho sladce ženského srdce,' povídá, ‚a chci to mít v patnácti slovech.' Já ti dám patnáct slov," vzlykla a přehnala se kolem mě chodbou. "Já ti ukážu, ty olezlej svatoušku, ty nasládlej vejtaho, ty šplhavče blahosklonná, ty Molochu, to si myslí, že sežral všechnu moudrost, ten -" Dveře Tildíny kanceláře zabouchly dřív, než doplnila substantivum.
Škoda, bylo to určitě pěkné substantivum.
Odkašlal jsem si, zaklepal a vešel do Fowlerovy kanceláře. Přijal mě s úsměvem, v němž nebylo ani stopy po utkání s Tildou. Jeho růžová tvář s čistýma očima sama o sobě vyvracela má podezření, jenže - po mně se střílelo, to byl fakt.
"Zdržím vás jen minutku, Fowlere," řekl jsem. "Chci vědět, jestli jste nejednal nějak ostře s Tauntonovci."
"Vždycky s nimi jednám ostře," zamžoural na mě. "Ostře, ale v rukavičkách."
"Nebylo to tentokrát moc ostře a bez rukaviček? Nepokoušel jste se náhodou dát někoho z jejich lidí odstřelit?"
"Mitchi! No dovolte!"
"Jen se ptám," pokračoval jsem umíněně, "protože včera večer, když jsem přišel domů, pokoušel se mě provrtat kulkou nějaký ostrostřelec, kterého přinesla helikoptéra. Nedovedu si pro to vymyslet jiný důvod než odvetu od Tauntona."
"Tauntona můžete vynechat," řekl naprosto jistě.
Zhluboka jsem se nadechl. "Fowlere," řekl jsem, "mluvme spolu jako muž k muži, nedostal jste výstrahu? Připouštím, že má otázka je nevhodná, ale musel jsem se vás zeptat. Nejde jen o mě. Jde o kampaň s Venuší."
V té chvíli by se na Fowlerově tváři krve nedořezal a v očích jsem mu četl, že má práce i zařazení do superkategorie visí na vlásku.
Řekl: "Mitchi, zařadil jsem vás do superkategorie, protože jsem si myslel, že zvládnete důsledky, které z toho plynou. To není jen práce. Tu zastanete určitě. Myslel jsem si, že budete umět přizpůsobit obchodním zvyklostem i svůj způsob života."
Odmlčel jsem se. "Ano," řekl jsem po chvíli.
Posadil se a zapálil si Superku. Po přesně na efekt vypočtené čtvrt vteřince zaváhání se do mě dal. "Mitchi, jste mladík a v superkategorii teprve docela krátce. Dostal jste do rukou moc. Stačí pár vašich slov - a v několika týdnech nebo měsících objeví půl miliónu konzumentů, že jejich život se docela; změnil. Tomu se říká moc, Mitchi, absolutní moc. A

znáte přece staré pořekadlo: Moc zušlechťuje.
Absolutní moc zušlechťuje absolutně."* Zkomolenina známého výroku cambridgeského historika lorda Actona (1834-1902), který zni: Moc vždycky korumpuje, absolutní moc korumpuje absolutně.*
"Ano," odpověděl jsem. Tahle stará pořekadla jsem moc dobře znal. A také jsem věděl, že se konečně chystá odpovědět na mé dotazy.
"Áá, Mitchi," řekl zasněně a máchl cigaretou, "každý máme svá privilegia, své povinnosti i své riziko. Jedno bez druhého není možné. Kdyby neexistovala krevní msta, celý systém obchodní rovnováhy by se nám narušil."
"Fowlere," řekl jsem a odvážil jsem se jít do krajnosti, "víte, že na systém si nenaříkám. Je zaběhnutý, víc se o něm nemusíme šířit.
Vím, že krevní mstu potřebujeme. A to dá rozum, že jestli Taunton proti nám zahájí tažení, musí se člověk přizpůsobit obvyklým zvyklostem.
Nemůžeme pravý stav věcí roztrubovat po světě; to by všichni lidé na vedoucích místech schovali hlavu do písku, místo aby si hleděli práce. Ale teď mi, Fowlere, leží v hlavě ten plán s osídlením Venuše. Nejlépe bych jej zvládl sám. Kdybych musel pro někoho vypisovat instrukce, celý proces to zpomalí."
"Samozřejmě," řekl.
"Předpokládejme, že jste dostal výstrahu, a předpokládejme dále, že já jsem první, koho chce Taunton vyřídit - co se pak stane s plánem Venuše?"
"Na tom něco je," připustil. "Ale povím vám to na rovinu, Mitchi.
Nikdo mě nevaroval."
"Děkuji, Fowlere," řekl jsem upřímně. "Na mě totiž opravdu stříleli. A to naštěstí ve Washingtonu - kdoví, jestli to bylo opravdu naštěstí. Mám ovšem za to, že by se Taunton nepokusil o nic, aniž by předem dal výstrahu, co myslíte?"
"Do té míry jsem je nevyprovokoval, a i kdyby, něco takového by nikdy neudělali. Jsou to sice bezcharakterní kramáři, ale pravidla hry znají. Zabití v rámci průmyslové msty se považuje za přestupek.
Ale zabití bez výstrahy je obchodní urážka! Nelezl jste snad, abych tak řekl, do nějaké cizí postele?"
"Ne," odpověděl jsem. "Žiju hrozně nudně. Celá ta záležitost nemá ani hlavu ani patu. Musel to být omyl. Ale stejně jsem rád, že ten dotyčný neuměl střílet."
"Já taky, Mitchi, na mnou duši! Ale teď už dost o vašem soukromí.
Obchod čeká. Sešel jste se s O'Sheaem?" Střílení už úplně pustil z hlavy.
"Sešel. Přijde ke mně dneska znovu. Bude se mnou úzce spolupracovat."
"Výborně! Jestli to vezmeme šikovně do ruky, padne trochu jeho slávy i na Fowlera Schockena & spol. Vrhněte se do toho, Mitchi.
Vám přece nemusím říkat jak."
S tím mě propustil.
O'Shea čekal v předpokoji mé kanceláře. Nijak se tam netrápil nudou. Seděl přikrčen na psacím stole jako na bidýlku, nevrle a pánovitě rozkládal a kolem něho se tlačila většina našeho ženského osazenstva. Výraz jejich očí mluvil naprosto zřetelně. O'Shea byl sice jen metrový trpaslík, ale měl peníze a slávu, což jsou dva pojmy, které bez oddechu vtloukáme do hlav všemu obyvatelstvu. O'Shea si z těch ženských mohl vybrat. A rád bych věděl, kolik už si jich vybral od chvíle, kdy se ozářen gloriolou slávy vrátil na Zem.
U nás v podniku vládne přísný pořádek, ale tentokrát se děvčata nerozešla, dokud jsem významně nezakašlal.
"Dobré jitro, Mitchi," řekl O'Shea. "Už jste se vyspal z toho šoku?"
"Dávno. A hned jsem vletěl do dalšího. Někdo se mě pokoušel zastřelit." Vyprávěl jsem mu, co se stalo, a O'Shea zadumaně bručel.
"Co takhle opatřit si osobní stráž? Nepomýšlel jste na to?" zeptal se.
"Pomýšlel. Ale neopatřím si ji. Byl to určitě omyl."
"Jako s tím nákladem na letišti?"
Odmlčel jsem se. "Jacku, byl byste tak laskav a změnil byste téma? Jezdí mi z toho mráz po zádech."
"Laskavě vám vyhovím," zazubil se. "A teď do práce - do čeho se dáme?"
"Nejdřív slova. Potřebujeme o Venuši výrazy, které lidi chytnou.
Vyburcují je. Donutí je snít o změně, o vesmíru, o jiných světech.
Slova, která jim vnuknou pocit, že jejich současné postavení není úplně bez kazu, a vzbudí v nich lehoučkou naději, že by si mohli polepšit. Slova, při nichž budou mít pocit, že uvažují ušlechtile, a ne pošetile. Slova, která tohle všechno dokážou a navíc je oblaží radostí z vědomí, že existuje Indiaprům a výrobky Ryzího Superu a Fowler Schocken & spol. Slova, která tohle všechno dokážou, a navíc v nich vzbudí roztrpčení, že existují výrobky Univerzálu a Taunton & spol."
Koukal na mě s otevřenou pusou. "To nemyslíte vážně," vyhrkl nakonec.
"Teď patříte k zasvěcencům," odpověděl jsem prostě. "Tohle je naše metoda. Uplatnili jsme ji i na vás."
"O čem mluvíte?"
"Máte na sobě šaty i boty značky Super, Jacku. To je důkazem, že jsme vás dostali. Taunton s Univerzálem se o vás pokoušeli, Super a Schocken se o vás pokoušeli - a vy jste si vybral Super. Získali jsme vás. Hladce, aniž jste si byl vědom, že se něco děje, dospěl jste k přesvědčení, že šaty a boty značky Super přece jen mají něco do sebe, a že na šatech a botách Univerzálu není všechno tak docela v pořádku."
"V životě jsem nečetl reklamní inzeráty," bránil se.
Ušklíbl jsem se. "Ve vašem prohlášení je skryto naše absolutní vítězství," řekl jsem.
"Slavnostně tady prohlašuji, že jakmile se vrátím do hotelu, naházím všechny šaty i boty do spalovací pece..."

"A zavazadla taky?" zeptal jsem se. "Zavazadla značky Super?"
Na chvilku ho to vyvedlo z míry, ale hned se zas uklidnil. "Zavazadla značky Super jakbysmet," řekl. "A vezmu telefon a objednám v Univerzálu kompletní výbavu včetně zavazadel. Jak tomu chcete zabránit?"
"Ve snu by mě nenapadlo vám bránit, Jacku! Vždyť to znamená další obchod pro Super. Vylíčím vám, co se stane: dostanete kompletní výbavu i se zavazadly od Univerzálu. Nějakou dobu budete užívat zavazadla a nosit na sobě šaty s neurčitým, podvědomým pocitem nespokojenosti. Ten začne zpracovávat vaše libido, protože reklamní inzeráty - třebaže tvrdíte, že je nečtete - vás přesvědčily, že je poněkud nemužné nakupovat u jiné firmy. Vaše sebeúcta bude trpět, protože v hloubi duše budete přesvědčen, že na sobě nemáte to nejlepší. Vaše podvědomí ten nápor nevydrží. Najednou zjistíte, že části univerzální výbavy "ztrácíte". Objevíte, že "náhodou" děláte nohou díru v kalhotech Univerzál. Přistihnete se, že stále přehazujete věci v univerzálních zavazadlech a hromujete, proč v nich není víc místa. Zaskočíte do obchodu a v záchvatu okamžité ztráty paměti, pokud jde o tenhle rozhovor, nakoupíte všechno znova a všechno značky Super, jako že se jmenuju Courtenay!"
O'Shea se nejistě zasmál. "A to všechno jste dosáhli slovem?"
"Slovem a obrazem. Zrakem, sluchem, čichem, chutí a hmatem. Ale největší z nich jest slovo. Čtete básně?"
"Proboha, ne! Kdopak to může číst?"
"Nemyslím ty současné slátaninky, v tom máte docela pravdu.
Myslím Keatse, Swinburna, Wylieovou - velké lyriky?"
"Čítával jsem je," připustil opatrně. "Proč?"
"Chystám se vás požádat, abyste strávil dnešní den s jedním z největších světových lyriků, s dívkou jménem Tilda Mathisová. Ona neví, že je básnířka, myslí si, že je vedoucí textařka. Nevyvádějte ji z toho klamu. Možná že by byla nešťastná.
Nevěsto klidu, dosud netknutá, schovanko ticha, času pomalého. * Počáteční verše slavné "Ódy na řeckou urnu" od anglického lyrika Johna Keatse (1795-1821). Překlad J. Hauková.*
Něco takového by byla bývala psala před zrodem reklamy.
Vztah obou těch literárních druhuje dokonale jasný. Reklama v rozkvětu, lyrika v úpadku. Existuje jen omezený počet lidí, kteří jsou schopni sestavit slova tak, aby vzrušovala, dojímala a zpívala. Jakmile uplatnění této schopnosti umožnilo vydělávat velmi slušné živobytí v reklamě, byla lyrika ponechána na pospas netalentovaným škrabalům, kteří se musejí halasně domáhat pozornosti a prosazovat se výstřednostmi."
"Proč mi tohle vykládáte?" zeptal se.
"Už jsem vám řekl, že jste náš zaměstnanec, Jacku. Ruku v ruce s mocí jde odpovědnost. V našem oboru promlouváme mužům a ženám do duše. Děláme to tak, že vyhmátneme zájem a - usměrníme ho. Nikdo si ovšem nesmí takhle pohrávat se životy lidí, pokud jej k tomu nevedou nejvyšší ideály."
"Teď jsem vás pochopil," odpověděl tiše. "S mými pohnutkami si nemusíte dělat starosti. Nedal jsem se do tohohle podniku ani kvůli penězům, ani kvůli slávě. Jsem tu, aby se pro lidstvo podařilo znovu získat důstojnost a trochu místa na slunci."
"Správně," řekl jsem a nasadil výraz číslo jedna. Ale v duchu jsem se lekl. Ten "nejvyšší ideál", který jsem užuž měl na jazyku, byl Prodej.
Zabzučel jsem na Tildu. "Pohovořte si s ní," vyzval jsem O'- Sheae. "Zodpovězte všechny její otázky. Sám se taky ptejte. Popovídejte si přátelsky a beze spěchu. Rozdělte se s ní o své zkušenosti. A ona, - aniž si toho bude vědoma, napíše podle vašich zkušeností lyrické zlomky, které budou promlouvat přímo do duše a k srdcím čtenářů. Neodmítejte ji."
"To víte že ne. A Mitchi, nebude ona odmítat mě?"
Výrazem obličeje se teď podobal figurce mlsného mladého satyra z tanagerské keramiky.
"Nebude," slíbil jsem slavnostně. Všichni jsme věděli, jak to u Tildy chodí.
Ten den odpoledne mě poprvé po čtyřech měsících volala Kathy.
"Něco se stalo?" zeptal jsem se úsečně. "Mohu něco zařídit?"
Drobně se zasmála. "Nic se neděje, Mitchi. Jen jsem tě chtěla pozdravit a poděkovat ti za hezký večer."
"Což kdybychom si ho zopakovali?" chytil jsem se příležitosti.
"Hodilo by se ti přijít dnes večer ke mně na večeři?"
"Samozřejmě. No ovšem, samozřejmě. Jaké budeš mít na obě šaty, abych ti koupil správné květiny?"
"Ach, Mitchi, nic nesháněj. Námluvy už máme za sebou a já vím, že máš peněz jako železa. Ale něco bys přece mohl vzít s sebou."
"Jen řekni."
"Jacka O'Sheae. Mohl bys to zařídit? Viděla jsem v televizních novinách, že sem dnes ráno přijel, a předpokládám, že pracuje s tebou."
Byla to pořádná sprcha, ale řekl jsem: "Ano, pracuje. Zeptám se ho a zavolám ti. Jsi v nemocnici?"
"Ano. A děkuju ti mockrát za dobrou vůli. Hrozně ráda bych se s ním sešla."
Spojil jsem se s O'Sheaem v Tildině kanceláři. "Jste zadán na dnešní večer?" zeptal jsem se ho.
"Hmm ..... možná že budu," odpověděl. Bylo jasné, že Tildu už také prokoukl.
"Mám pro vás návrh. Nechtěl byste povečeřet v klidu domova s mou ženou a se mnou? Má žena je shodou okolností krásná, umí dobře vařit, je prvotřídní chirurg a báječná společnice."
"Přijímám."
Tak jsem zavolal Kathy a oznámil jsem jí, že se dostavím se žádaným lvem společnosti kolem sedmé.
V šest vešel do mé kanceláře jako načepýřený kohout a bručel: "Raději se půjdu pořádně navečeřet. Ta vaše slečna

Tilda se mi moc líbí, ale je to husička. Jestlipak v tom aspoň umí chodit?"
"Ani bych neřekl," odpověděl jsem. "Ovšem Keatse si taky ovinula kolem prstu vypočítavá holka a Byron neměl ani tolik rozumu, aby se vyhnul venerické nemocnici. Swinburne si z života udělal tragikomický propletenec. Mám ještě pokračovat?"
"Prosím vás, zadržte. Jak vy jste se oženil?"
"Na zkoušku," odpověděl jsem proti své vůli lítostivě.
Nepatrně povytáhl obočí. "Myslím, že k něčemu takovému jsem byl taky od mládí veden, ale přesto je v těchhle spojeních něco, co mě žere."
"Mě taky," řekl jsem, "aspoň v mém vlastním případě. Pokud vám to Tilda nestačila vyklopit, má krásná a nadaná žena nehodlá naše manželství zdefinitivnit. Nežijeme spolu, a jestli se mi v nejbližších čtyřech měsících nepodaří změnit její rozhodnutí, všechno se smaže."
"To mi Tilda opravdu nestačila vyklopit," řekl. "Zdá se, že z toho nemáte moc velkou radost."
Ještě slovo a byl bych se oddal sebelítosti. Užuž jsem si říkal o jeho politování. Užuž jsem se mu chystal povědět, jak je to zlé, jak hrozné ji mám rád, jak mi to ona neoplácí, jak jsem se pokoušel o všechno možné a ji nic nepřesvědčilo. Ale pak jsem si uvědomil, že bych to vykládal třicetikilovému trpaslíkovi, který i kdyby se oženil, mohl by se pro ženu kdykoli stát bezmocnou hračkou anebo terčem posměchu.
"Moc velkou ne," řekl jsem. "Pojďme, Jacku. Můžeme se ještě něčeho napít a pak pojedeme."
Kathy nevypadala nikdy krásněji a já hned litoval, že jsem se od ní nechal přemluvit, abych nevyhazoval několikadenní plat za čerstvou květinu na šaty.
Pozdravila O'Sheae a on bez okolků halasně prohlásil: "Vy se mi líbíte. Nezáříte nadšením. Nečtu vám z očí ‚Ten je roztomilý!' ani ‚Propána, ten musí mít peněz na rozhazování!' nebo ‚Každé děvče má právo jednou všechno zkusit!' Zkrátka já se líbím vám a vy se líbíte mně."
Jistě je vám jasné, že byl trochu stříknutý.
"Přinesu vám kávu, pane O'Sheai," řekla. "Přišla jsem skoro na mizinu, ale sehnala jsem opravdové klobásy a opravdu jablečnou omáčku a na obojím si za chvíli pochutnáte."
"Kávu?" zeptal se. "Pro mě Kofilissimu, madam. Pít kávu by bylo velmi nevděčné vzhledem k vážené firmě Fowler Schocken & spol., s níž jsem teď ve spolku. Že mám pravdu, Mitchi?"
"Pro tentokrát vám dávám rozhřešení," řekl jsem. "A kromě toho Kathy nevěří, že neškodný alkaloid v Kofilissimě je opravdu neškodný." Když jsem to říkal, byla Kathy naštěstí právě v kuchyňském koutě obrácena zády k nám, takže mě buď neslyšela, anebo mohla dělat, že přeslechla. Kvůli Kofilissimě jsme jednou svedli strašnou čtyřhodinovou bitvu, která končila titulováním jako "travič dětí" a "potrhlá reformátorka" a ještě dalšími výrazy, které byly kratší a horší.
Přinesená káva ochladila O'Sheaovo rozpálení. Večeře byla pohádková. Po ní nám všem bylo líp.
"Na Měsíci jste byl pravděpodobně také?" zeptala se Kathy O'Sheae.
"Ještě ne. Teď někdy se tam chystám."
"Nic tam není," řekl jsem. "Je to ztráta času. Byl to jeden z našich nejhloupějších a nejzabitějších podniků. Myslím, že jsme se toho drželi jen kvůli získání zkušeností vzhledem k perspektivě s Venuší. Pár tisíc lidí tam pracuje v dolech - víc nic."
"Omluvte mě na okamžik," řekl O'Shea a vzdálil se.
Hned jsem se chopil příležitosti. "Kathy, miláčku," začal jsem, "bylo to od tebe moc hezké, že jsi mě sem pozvala. Znamená to něco?"
Třela o sebe palec a ukazováček pravé ruky a to už jsem věděl, že ať řekne cokoliv, bude to lež. "Možná, Mitchi," lhala ohleduplně.
"Nesmíš na mě pospíchat."
Odhalil jsem tajnou zbraň. "Lžeš," řekl jsem znechuceně. "Tohle děláš vždycky, když se mi chystáš zalhat - nevím, jestli to děláš taky jiným lidem." Ukázal jsem jí ten pohyb a ona vyprskla smíchem.
"Jak ty mně, tak já tobě," řekla s trpkou veselostí. "Když ty lžeš mně, nejdřív se zhluboka nadechneš a pak se mi podíváš přímo do očí - nevím, jestli to děláš také zákazníkům a spolupracovníkům."
Do místnosti se vrátil O'Shea a hned vycítil napětí. "Měl bych už jít," řekl. "Mitchi, půjdeme společně?"
Kathy kývla a já jsem odpověděl: "Ano."
Rozloučení u dveří proběhlo s obvyklou zdvořilostí a Kathy mě na dobrou noc políbila. Byl to dlouhý, teplý, přítulný polibek, kterým by měl večer spíš začínat než končit. Rozbouřil jí krev - cítil jsem to!
- a přece za námi chladně zavřela dveře.
"Jak to bude s tou osobní stráží?" zeptal se O'Shea.
"Byl to omyl," trval jsem na svém.
"Pojďme ještě k vám na skleničku," vyzval mě naivně.
Naše situace byla téměř k pláči. Třicetikilový Jack O'Shea mi dělal osobní stráž. "Jde se," řekl jsem. Vykročili jsme k podzemce.
Vstoupil do pokoje první a rozsvítil, ale nestalo se nic. Pak popíjel slaboučkou whisky se sodou a šmejdil po místnosti, prohlížel zámky v oknech, panty a takové věci. "Ta židle by se líp vyjímala tamhle," řekl. "Tamhle" samozřejmě znamenalo mimo dostřel od okna. Přestěhoval jsme ji.
"Dávejte na sebe pozor, Mitchi," řekl na odchodu. "Vaše roztomilá žena i přátelé by vás postrádali, kdyby se něco stalo."
Nestalo se nic víc, než že jsem si odřel kůži, když jsem sundával postel, ale to se mi stávalo často. Dokonce i Kathy, jež měla přesné a hospodárné pohyby operatéra, mívala na sobě šrámy z bojů se životem v městském bytě. Člověk si

musel na noc postel roztáhnout, ráno ji složit, postavit si stůl na snídani a zas ho složit, aby se dostal ke dveřím. Pak se ani nemůžeme divit, že někteří krátkozrací lidé vzdychají po starých prostorných časech, pomyslil jsem si, když jsem se pohodlně uvelebil na noc.

5.

Do týdne se všechno krásně rozběhlo. Když teď Runstead pracoval na smiřování Popstopu s Americkými gynekology a neměl možnost do všeho šťourat, mohl jsem vzít otěže opravdu do rukou.
Temperamentní mládež z Tildina oddělení vyráběla texty. Někdy se potili nad jedinou řádkou celý den, ale jindy chrlili stránku za stránkou bez nejmenší námahy, oči jim svítily a psali jako posedlí.
Tilda práci řídila i redigovala a nejlepší z nejlepšího posílala mně: devítiminutové obchodní reklamy, titulky k obrázkům, sugestivní články, zprávy do novin, celostránkové inzeráty, kůstky pro šeptandu, propagační letáky, vtipy, říkanky a slovní hříčky (slušné i lechtivé), kterými jsme hodlali zaplavit zem.
U výtvarníků to vřelo. Malíři a filmaři se na nové planetě opravdu vyřádili. V jejich práci dosáhl reklamní směr charakterizovaný protikladem "před použitím" a "po použití" dosud nevídaného vrcholu, neboť jim vedlo ruku vědomí veliké historické události.
Výzkum i nadále tahal králíky z klobouku. Jednou jsem poukázal na to, že Collier možná svůj optimismus přehání, ale on se ihned pustil do vysvětlování: "Pane Courtenay, vždyť je tam energie! Venuše má energii! Je blíž Slunci! Slunce na tuto planetu přelévá energii ve formě tepla, molekulárních vazeb a rychlých částic. U nás na Zemi se o takových zdrojích záchytné energie vůbec nedá mluvit.
Například na zachycování kinetické energie z atmosféry užíváme větrných mlýnů. Na Venuši budeme užívat turbiny. Když budeme chtít mít na Venuši elektřinu, postavíme tam prostě akumulátor, vztyčíme hromosvod a půjdeme od toho. To je dočista jiná báze."
Lidi z Průzkumu trhu až Průmyslové antropologie pracovali v San Diegu, zkoumali oblast Kalifornie a Mexika, zkoušeli Tildiny texty, barevné poutače i filmy a dělali podle nich závěry. Měl jsem přímou linku na stůl Hama Harrise, který zastupoval Runsteada v San Diegu.
Typický pracovní den začínal schůzí Venušiny sekce. Pronesl jsem pokaždé řízný projev, všechna přidružená oddělení podala zprávu o dosažených výsledcích a pak následovala kritika a návrhy.
Harris, kterého jsme měli na drátě, informoval například Tildu, že výraz "jasná atmosféra" se jako klíčová fráze ve zkoumané oblasti příliš neosvědčuje, a žádal, aby dodala seznam obměn. Tilda se ptala Colliera, bude-li v pořádku, když v sugestivním článku řekne "topasový písek", čímž naznačí, že Venuše je poseta nevybroušenými drahokamy a polodrahokamy. Collier žádal výtvarníky, aby udělali atmosféru na panoramatickém obraze "Venuše před osídlením" ještě červenější. A já jsem musel Colliera krotit, protože už takhle to bylo červené ažaž.
Po odročení schůze se všichni pustili do díla a já jsem trávil den zdoláváním potíží, koordinací práce a rozpracováním rozkazů nejvyšších míst pro místa, kde se prováděly. Než den skončil, sešli jsme se ještě k jedné poradě, která byla věnována úzce vymezenému námětu. Například: integrace výrobků značky Super do ekonomického systému Venuše; nebo: výše příjmu budoucích Venušanů vzhledem k optimální nákupní síle za dvacet let po přistání.
A pak přišla nejhezčí část dne. S Kathy už se to zase upevnilo.
Žili jsme sice ještě každý zvlášť, ale v duchu jsem jásal, že ne na dlouho. Někdy si umluvila schůzku ona se mnou, někdy já s ní. Vyšli jsme si spolu pěkně oblečeni, pobavili jsme se, dobře jsme se najedli i napili s příjemným vědomím, že jsme dva hezcí lidé, kteří se umí radovat ze života. Do vážných rozprav jsme se moc nepouštěli.
Kathy nedávala záminku a já jsem nenaléhal. Myslel jsem si, že čas pracuje pro mě. Před odjezdem na přednášku do Miami si s námi jednou vyrazil Jack O'Shea. Zalichotilo mi to. Byli jsme párek dobře oblečených a hezkých lidí, kteří to dotáhli tak daleko, že se mohou těšit společnosti světové rarity prvního řádu. Život byl hezký.
Po týdnu soustavné. práce, která vykazovala uspokojivé výsledky, jsem Kathy oznámil, že je na čase, abych navštívil mimopodnikové odbočky - raketodrom v Arizoně a vedení Průzkumu trhu v San Diegu.
"Výborně," řekla. "Mohu jet s tebou?"
Šílel jsem radostí; už ji mám na dosah!
Návštěva rakety proběhla jako obvykle. Měl jsem tam pár svých lidí, kteří byli ve spojení s armádou, s leteckými závody, Bellovým výzkumným ústavem spojovací techniky a Spojenými severoamerickými ocelárnami. Prováděli nás tím netvorem a pusa jim jela jako průvodcům z turistické kanceláře: "... obrovská ocelová konstrukce ... kubatura větší než u obvyklého typu mrakodrapu v New Yorku ... uzavřený oběh pro regeneraci potravin, vody a vzduchu ... třetina prostoru připadá na pohonné látky, třetina na náklad a třetina je dopravní prostor pro cestující ... hrdinští pionýři ... odloučení ...
tepelné pumpy využívající přísluní i odsluní ... bezpříkladné průmyslové úsilí ... celonárodní oběť ... národní bezpečnost ..."
Je to zvláštní, ale ze všeho nejvíc na mě zapůsobila nikoliv raketa sama, nýbrž široký pokos kolem ní. Na kilometr kolem bylo čisto: nikde jediný domeček, nikde okna skleníků, nikde nádrže s vodou, žádné sběrače sluneční energie. Zčásti z bezpečnostních důvodů, zčásti kvůli záření. Ten lesklý písek, proťatý zavodňovacími trubkami, vypadal divně. Něco takového by myslím člověk v Severní Americe neuviděl. Hrozně mi to namáhalo oči. Po celá léta jsem nemusel zaostřovat zrak dál než na pár metrů.
"Tady je to zvláštní," ozvala se Kathy vedle mě. "Mohli bychom si tam vyjít?"
"Je mi líto, paní doktorko," řekl jeden z mých lidí. "Ten prostor je životu nebezpečný. Vojáci na strážních věžích mají rozkaz zastřelit každého, kdo tam vstoupí."

"Změňte rozkazy," řekl jsem. "Chceme se tam s doktorkou Nevinovou projít."
"Prosím, pane Courtenay," odpověděl ten muž celý nesvůj.
"Udělám, co bude možné, ale chvilku to potrvá. Budu muset jednat s CIC,* CIC, CIA ... ONI - vesměs zkratky amerických bezpečnostních, špionážních a protišpionážních organizací.*
Námořní bezpečností, CIA, FBI, AEG, s tajnou policií -" Pohlédl jsem na Kathy a ona s úsměvem pokrčila rameny na znamení, že se vzdává. "Tak to nechte," řekl jsem.
"Díky bohu!" oddechl si. "Prosím za prominutí, pane Courtenay.
Takový případ jsme tu dosud neměli, takže nemáme vypracován prováděcí postup. Sám nejlépe víte, co to znamená."
"To tedy vím," odpověděl jsem upřímně. "Ale povězte mi, plní aspoň ta bezpečnostní opatření svůj účel?"
"Myslím, že ano, pane Courtenay. Pokud je nám známo, nedošlo tu k jedinému případu sabotáže nebo špionáže ani zahraniční, ani ze strany konzervativců."
Kotníčkem prstu pravé ruky vážně přejížděl elegantní zásnubní prsten z dubového dřeva na prostředníku levé ruky. V duchu jsem si umínil, že si budu muset zkontrolovat jeho konto výdajů. Kde mohl vzít člověk s jeho platem takový klenot?
"Konzouši do toho nestrkají nos?" zeptal jsem se.
"Těžko říct. GIG, CIA, AEG a S&I tvrdí, že ano. Námořní bezpečnost, FBI a SS tvrdí, že ne. Nechtěli byste zajít k veliteli MacDonaldovi? Je tu šéfem ONI. Je specialista na konzouše."
"Chtěla bys zajít ke specialistovi na konzouše, Kathy?" zeptal jsem se.
"Jestli máme čas," odpověděla.
"Řeknu, aby zdrželi letadlo, kdyby to bylo nutné," nabízel horlivě ve snaze odčinit fiasko se strážemi. Spletí provizorních baráků a skladišť nás dovedl k administrativní budově a přes sedm bezpečnostních kontrol do kanceláře velitele.
MacDonald byl z těch úspěšných profesionálních důstojníků, v jejichž společnosti má člověk pocit, zeje dobré být americkým občanem - byl klidný, schopný, energický. Podle výložek a nárameníků jsem viděl, že je to odborník od zpravodajské služby, smluvně vyžádaný už na třetí pětiletí z Pinkertonovy * Pinkerton Allan (1819-1884) - zakladatel americké soukromé detektivní kanceláře, která proslula hlavně vedením akcí proti odborářskému hnutí.*
detektivní kanceláře. Byl vojákem z povolání. Na ruce nosil stavovský prsten Pinkertonovy akademie pátrací a vojenské zpravodajské služby, spol. s r. o. Je z borovice a není na něm žádné nápadné vykládání, jen vyřezané otevřené oko. Má však stejný význam jako ochranná známka. Prozrazuje, že máte před sebou kvalitu.
"Vy byste se rádi dozvěděli něco o konzouších?" zeptal se klidně. "To jste přišli na správnou adresu. Zasvětil jsem život jejich pronásledování."
"Z osobní zášti?" zeptal jsem se v očekávání, že uslyším něco dojemně vzrušujícího.
"Ne. Jedině snad ze starosvětské pýchy na mistrovskou práci.
Napětí při honičkách mám taky rád, jenže s konzouši jich moc neužijeme.
Konzouše člověk dostane, když nastraží past. Slyšel jste o té bombě v Topece? Sice se nesluší pomlouvat konkurenci, ale tamější bezpečnost měla přece vědět, že jsou tam ideální podmínky pro demonstraci konzoušů."
"Proč právě tam?" zeptala se Kathy.
Velitel se lišácky usmál. "Člověk musí mít čich," řekl. "To je těžko vykládat slovy. Konzouši jsou proti hydraulickému dolování - odjakživa. Dejte jim příležitost, aby mohli svou nelibost projevit, a oni se jí velmi pravděpodobně chytí."
"Ale proč jsou proti hydraulickému dolování?" naléhala dál.
"Musíme přece mít uhlí a železo!"
"Má milá," předstíral žertem únavu, "to bych snad musel do takového konzouše vlézt. Držel jsem je u ostrého výslechu až šest hodin, vteřinu jsem je nenechal vydechnout, a stejně jsem z nich nikdy nedostal nic rozumného. Řekněme, že bych chytil toho konzouše z Topeky. Odpovídal by bez nucení - jenže by to nemělo hlavu, ani patu. Tvrdil by, že hydraulické dolování ničí půdu. S tím bych souhlasil, ale co dál? Řekl by: Copak to nevidíte sám? Já na to: Co nevidím? Řekl by: Orná půda se nedá nahradit. Namítl bych mu, že dá, kdyby to muselo být, a že hydroponické zemědělství je stejně lepší.
Blábolil by něco, jako že hydroponické zemědělství neposkytuje ochranu pro živočichy, a tak dál. Jde to s nimi vždycky takhle dokolečka.
Oni mi dokazují, že se svět řítí do zkázy a že bychom měli lidi burcovat, aby si to uvědomili - a já jim dokazuju, že jsme se vždycky nějak obešli a že se nějak udržíme."
Kathy se nevěřícně zasmála a velitel pokračoval: "Jsou to blázni, ale mají výdrž. Mají disciplínu. Vybudovali si systém buněk.
Když dostanete jednoho, dostanete vždycky ještě dva nebo tři z jeho buňky, víc málokdy. Buňky nemají mezi sebou spojení a vertikální kontakt s vyššími pohlaváry je obstaráván schůzkami prostředníků.
Znám je, znám, proto se nebojím sabotáží nebo demonstrací u nás.
Tady pro ně nemají dost publika."
Seděli jsme s Kathy pohodlně opřeni v sedadlech a sledovali jsme reklamy, které defilovaly kolem kabiny cestujících v tryskovém letadle ve výši očí. Ozvala se mezi nimi stařičká znělka reklamy dětských cigaret Šlučík, kterou jsem dal dohromady, když jsem začínal.
Šťouchl jsem do Kathy a vyprávěl jsem jí to, když reklama, doprovázená brnkáním "Říše loutek" od Victora Herberta*Victor Herbert (1859-1924) - americký dirigent a skladatel populární hudby.*,
mijela kolem nás.
Reklamy zmizely a místo nich nastoupilo služební hlášení bez zvukových efektů.

"V souhlase s federálními zákony upozorňujeme pasažéry, že nyní přelétají nad San Andreas a blíží se k oblasti častých otřesů země. Veškeré druhy pojištění, které cestující uzavřeli na ztráty na životech a na věcné škody způsobené zemětřesením, pozbývají nyní platnosti. Pojištění nabývá opět platnosti po opuštění oblasti častých zemětřesení."
Pak se opět ujaly vlády reklamy.
"Z toho mezi řádky vyplývá," řekla Kathy, "že pojištění proti potrkání jakem platí všude kromě Tibetu."
"Pojištění proti potrkání jakem?" žasl jsem. "Jak jsi na to proboha přišla?"
"Dívka si nikdy nemůže být jistá, jestli nepotká nějakého nepřátelského jaka, nemyslíš?"
"Soudím, že si děláš legraci," odvětil jsem důstojně. "Za několik minut bychom měli přistát. Nejraději bych vpadl k Hamu Harrisovi neočekávaně. Je to sice dobrák, ale Runstead mu možná naočkoval poraženecké myšlenky. V našem oboru nemůže být nic škodlivějšího."
"Půjdu s tebou, když dovolíš, Mitchi." Když tryskové letadlo sklouzlo nad přistávací plochu v San Diegu a monotónně kroužilo, očekávajíc pokyny zdola, vykukovali jsme zvědavě z oken jako výletníci. Kathy tu ještě nikdy nebyla. Já už v San Diegu jednou byl, ale člověk má vždycky co prohlížet, protože domy každou chvíli spadnou a stavějí se nové. A jaké! Podobají se plastikovým stanům na kostrách z plastiku. Přednost této konstrukce spočívá v tom, že se domy pouze kymácejí, když otřes zacloumá jižní Kalifornií, ale nepopraskají ani se nerozpadnou. Když je otřes tak prudký, že se kostra přece jen zlomí, jaká je ztráta? Pár plastikových panelů, které se rozlomily v standardních rozlamovacích rýhách, a pár dalších stavebních součástí z plastiku, které se někdy ještě dají zachránit.
Z celokontinentálního ekonomického hlediska je velmi správné, že se v jižní Kalifornii nijak neupnuli na módní architekturu. Od té doby, co pokusy s vodíkovými pumami tak zřídily sanandreaskou rozsedlinu, vyvstala reálná možnost, že se celá tahle oblast jednoho krásného dne potichoučku sesune do Pacifiku. Ovšem když jsme se z přistávacího koridoru dívali dolů, San Diego bylo ještě na svém místě a jako všichni ostatní domnívali jsme se i my, že tam s největší pravděpodobností zůstane i po dobu našeho pobytu. Ještě před mým narozením prý vyvolávalo paniku, když otřesy začaly přicházet denně, ale já bych ten strach připsal na vrub spíš starodávným stavbám, které se rozpadávaly ve velké a nebezpečně těžké kusy. Nakonec si na to lidé zvykli, a - co jiného také můžete v jižní Kalifornii čekat - jsou na zemětřesení dokonce hrdí. Domácí obyvatelstvo zaplaví člověka horami statistik na důkaz, že je daleko více vystaven nebezpečí být zasažen bleskem nebo meteoritem než nebezpečí zabití při některém otřesu půdy u nich.
Vzali jsme si rychlou limuzínu se třemi šlapači, abychom se co nejdříve dostali do místní pobočky firmy Fowler Schocken & spol.
Má potlačovaná nelibost k Oddělení průzkumu trhu vyústila v podezření, že Ham Harris si možná na letišti podplatil nějakého špeha, aby měl čas dát všechno do lesku. V tom případě by ovšem inspekce neměla smysl.
První šok jsem utrpěl hned u sekretářky. Nepoznala mě a nereagovala ani na jméno, když jsem jí je řekl. Líně prohlásila: "Podívám se, jestli má pan Harris čas, pane Connelly."
"Courtenay, slečno. Jsem nadřízený pana Harrise." Vešel jsem s Kathy dovnitř a naskytl se nám obraz zahálčivé malátnosti, nad níž mi vlasy hrůzou vstávaly na hlavě.
Harris, jen tak bez kabátu, hrál karty se dvěma mladými úředníky.
Dva další seděli s otevřenou pusou a skelnýma očima před hypnotizérem a zřejmě byli v transu. Další muž ťukal opatrně, aby se nepřetrhl, jedním prstem do počítacího stroje.
"Harrisi!" zahřměl jsem.
Na to sebou všichni kromě těch dvou v transu prudce škubli a zůstali, jako když do nich střelí. Došel jsem k hypnotickému přijímači a naráz jsem ho vypnul. Přišli k sobě, ale byli jako opilí.
"P-p-p-pane Courtenay," zakoktal Harris. "Nečekali jsme -" "To vidím. Vy se nenechte rušit, Harrisi, pojďme do vaší kanceláře."
Kathy vklouzla za námi.
"Harrisi," začal jsem. "Dobrou prací se dá omluvit mnoho. Až dosud jste na tomhle projektu odváděli solidní práci, ale to ovzduší tady mě znepokojuje, moc mě znepokojuje! Ovšem i o tom si mohu opravit úsudek -" Zazvonil telefon a já ho zvedl.
Ozval se rozčilený hlas: "Hame? Je tu. Hoď sebou, vzal si limuzínu."
"Děkuji," řekl jsem a zavěsil jsem. "Váš špeh z letiště," oznámil jsem Harrisovi. Zbledl. "Ukažte mi kontrolní záznamy," žádal jsem. "Dotazníky z průzkumu veřejného mínění. Klíče ke statistickým kartám. Korelační tabulky. Předpoklady. Pracovní výkazy.
Zkrátka všechno, co jste nečekal, že budu chtít vidět. Ven s tím!"
Chvíli, dlouhou chvíli stál bez hnutí a nakonec řekl: "Žádné nemáme."
"Co mi tedy můžete ukázat?"
"Závěry," brblal. "Vypracovaná hlášení."
"Chcete říct padělky, ne? Výmysly jako všechno, čím jste nás krmil po drátě."
Přikývl. Vypadal na omdlení.
"Jak jste to mohl udělat," zeptal jsem se. "Jak - jste - to - mohl - udělat?"
Vychrlil na mě zmatený příval slov. Prý to neudělal schválně.
Tohle je jeho první samostatná práce. Asi na ni zkrátka nestačí. Když na to přišel, pokoušel se, aby to podřízení nezvětřili, ale nešlo to.
Vycítili jeho neschopnost, zařídili se podle svého a on neměl odvahu je kontrolovat. Tady se jeho sebelítostný tón změnil, začal dokonce i trochu bojovně. A proč by to vlastně mělo vadit? Vždyť se jedná jen o přípravné papírování. Názor jednoho člověka je stejně dobrý jako názor jiného. Ostatně není vyloučeno, že celá ta věc je na draka. Co na tom, že to bral na lehkou váhu? Vsadil by se, že spousta jiných to bere taky na lehkou váhu, a nakonec stejně všechno

dobře dopadne.
"Ne," řekl jsem. "Nemáte pravdu a měl byste to vědět. Reklama je umění, ale přitom se zakládá na vědeckém zkoumaní vzorků, zkušebních oblastí a na průzkumu mínění zákazníků. Vy jste podkopal základy našeho plánu. Zachráníme, co se dá, a začneme znova."
Pokusil se o chabý odpor: "Jestli to myslíte vážně, tak jen mařite čas, pane Courtenay. Spolupracoval jsem úzce s panem Runsteadem řadu let. Vím, jaký na to má názor, a on je právě tak veliké zvíře jako vy. Je přesvědčen, že všechno tohle papírování je snůška nákladných zbytečností."
Já jsem ovšem znal Matta Runsteada líp. Věděl jsem, že je korektní, bylo to o něm všeobecně známo. "Cože?" zeptal jsem se zostra.
"Můžete to dokázat? Máte dopisy? Memoranda. Magnetofonové záznamy?"
"Něco rozhodně budu mít," řekl a ponořil se do psacího stolu.
Listoval v dopisech a memorandech, přehrával výňatky z magnetofonových pásků a minuty plynuly a ustrašený a zničený výraz v jeho obličeji se prohluboval. Nakonec vyděšeně prohlásil: "Vypadá to, že už nic nenajdu - ale vím určitě -" Ovšemže věděl určitě. Nejvyšší formou našeho umění je přesvědčit zákazníka, aniž je si vědom, že je přesvědčován. Téhle slabošské babě naočkoval Runstead nerealistický přístup k věci a pak ho poslal pracovat na mém úkolu, aby mi ho důkladně zmrvil.
"Jste propuštěn, Harrisi," řekl jsem. "Vypadněte a už se nevracejte.
A neradil bych vám, abyste se po tomhle ještě pokoušel shánět práci v reklamě."
Vešel jsem do druhé kanceláře a tam jsem oznámil: "Máte vyhazov.
Všichni, jak tu jste. Seberte si osobní věci a opusťte kancelář.
Peníze dostanete poštou."
Zůstali na mě koukat s otevřenou pusou. Kathy mi po straně zamumlala: "Mitchi, je to opravdu nutné?"
"Tos tedy uhodla, že je to nutné. Naznačil snad někdo z nich ředitelství, co se děje? Ne, měli tu báječnou lehárnu a jen hrabali. Už jsem ti říkal, že to je infekce, ne? Tady vidíš, co dokáže." Kolem nás se přehnal ke dveřím Ham Harris, ve tváři uražený zmatek. Byl si jist, že Runstead stojí za ním. V jedné ruce nesl nabitou aktovku, ve druhé plášť do deště. Vůbec se na mě nepodíval.
Vešel jsem do jeho opuštěné kanceláře a zvedl jsem přímou linku do New Yorku. "Hester? Tady je Courtenay. Právě jsem propustil celou odbočku v San Diegu. Uvědomte o tom osobní oddělení, ať zařídí finanční vyrovnání. A dejte mi k telefonu pana Runsteada."
Nekonečnou minutu jsem netrpělivě bubnoval prsty na stůl a pak se ozvala Hester: "Promiňte, pane Courtenay, že jsem vás nechala čekat. Sekretářka pana Runsteada říká, že jel na zájezd do Malé Ameriky. Povídala, že tu záležitost s gynekology už dal do pořádku a že prý si potřebuje odpočinout."
"Tak vida, potřebuje si odpočinout. Panebože na nebesích!
Hester, zajistěte mi místenku z New Yorku do Malé Ameriky. Řítím se zpátky nejbližší tryskou. Jen se dotknu nohou země a hned přesedlám na spoj k pólu. Je to jasné?"
"Ano, pane Courtenay."
Zavěsil jsem a teprve teď jsem si všiml, jak se na mě Kathy dívá.
"Víš, Mitchi," řekla, "neměla jsem k tobě často žádné ohledy.
Vztekala jsem se, že máš špatnou náladu. Teď teprve vidím, kde se to v tobě bere, jestli tohle je tvůj typický pracovní den."
"Tohle není typické," odpověděl jsem. "Tohle je nejkřiklavější případ systematické obstrukce, jaký jsem kdy viděl. Ale není jediný.
Kdekdo se snaží kdekoho shodit. Miláčku, já musím na letiště vyhádat si místo v nejbližším spoji na Východ. Chceš jet také?"
Zaváhala. "Nevadilo by ti, kdybych tu zůstala a trochu si to ještě sama prohlédla?"
"Ne, samozřejmě že ne. Měj se dobře, a až se vrátíš do New Yorku, už tam budu zpátky."
Políbili jsme se a já jsem letěl. V kancelářích už nikdo nebyl.
Požádal jsem správce domu, aby je zamkl, až Kathy odejde, a nechal je zamčené, dokud nedostane jiné instrukce.
Z ulice jsem se ještě podíval nahoru a Kathy na mě zamávala z té divné, rozviklané budovy.

6.

V New Yorku hned u rampy na mě čekala Hester. "Moc hodná," řekl jsem jí. "Kdy startuje raketa k pólu?"
"Za dvanáct minut ze Šestky, pane Courtenay. Tady je lístek a místenka. A taky něco k jídlu, jestli snad -" "Senzace! Mám hrozný hlad." Vykročili jsme k Šestce a já jsem na pochodu kousal chlebíček s regenerovaným sýrem. "Co je nového v podniku?" ptal jsem se s plnými ústy.
"Všichni jsou vzhůru, že jste vyhodil celé San Diego. Z osobního poslali stížnost panu Shockenovi, ale on se vás zastal - asi tak čtvrtým stupněm."
To nebylo nejlepší. Dvanáctka - hurikán - by znamenala, že vyletí z kanceláře asi takhle: "Jak se opovažujete, vy kancelisti, kritizovat rozhodnutí člena předsednictva, zvlášť když jde o jeho vlastní projekt? Jestli se mi dostanete pod ruku -" a tak dál. Čtyřka - začínající bouře, menší plavidla směr přístav - vypadala si takhle: "Pánové, jsem si jist, že pan Courtenay měl závažné důvody pro své rozhodnutí, často se nám stává, že komplexní vidina hotového díla uniká pracovníkům, kteří se upnou jen na dílčí úkol -" Zeptal jsem se Hester: "Je Runsteadova sekretářka normálně přijatá síla, anebo je to nějaký jeho -" už jsem měl na jazyku fízl, ale ještě jsem stačil hladce vymanévrovat - "nějaká jeho

důvěrnice?"
"Hodně s ním drží," řekla Hester opatrně.
"Jak ta reagovala na pohromu v San Diegu?"
"Slyšela jsem, že se mohla potrhat smíchy, pane Courtenay."
Dál už jsem nepokračoval. Bylo docela v pořádku, že jsem si zjistil, jak si stojím vzhledem k vysoce postaveným kočičkám. Kdybych však Hester požádal o další pomoc, znamenalo by to, že by musela špiclovat. Věděl jsem, že některá děvčata to dělají. "Doufám, že se tam jen otočím," řekl jsem jí. "Nepotřebuji nic víc, než si s Runsteadem něco vyjasnit."
"Vaše paní s vámi nepoletí?" zeptala se.
"Ne. Je lékařka. Chystám se Runsteada roztrhnout na několik kusů. Kdyby doktorka Nevinová byla se mnou, není vyloučeno, že by se ho pokusila dávat dohromady."
Hester se zdvořile zasmála a řekla: "Přeji vám příjemnou cestu, pane Courtenay." Právě jsme došli na odpalovací rampu číslo šest.
Nebyla to příjemná cesta. Byla to bídná cesta v bídné turistické raketě, kde jsme se mačkali jako slanečci. Letěli jsme nízko a u každého sedadla byly hranolové průzory, z nichž mám vždycky mořskou nemoc. Člověk otočí hlavu, koukne ven a dívá se přímo dolů. A co čert nechtěl - reklamy byly dílem Tauntona & spol. Vyhlédnete z okna, a sotva se vám podán uchlácholit žaludek a zjistit, že pod vámi je docela pěkná krajina, bác ho: okno zacloní chatrná, sexuálně předávkovaná Tauntonova reklama na nějaký všivý výrobek a do uší začne břinkat jedna z jejich pitomých odrhovaček, při nichž v člověku kypí žluč.
Nad údolím Amazonky jsme přelétali velmi zajímavé místo.
Právě jsem si prohlížel E3, což je náhodou největší hydroelektrárna na světě, když bac ho: Pevný pás, pevný pás bříško zastrčí za vás.
Neškrtí a nestahuje, postavu vám napřimuje.
Názorné obrázky vzhledu před a po použití, které odrhovačku doprovázely, byly doslova nechutné, takže jsem se přistihl, jak děkuji bohu, že pracuji pro Fowlera Schockena & spol.
Jen jsme minuli Tierra del Fuego, začalo to zas. Odbočili jsme z dráhy, abychom zhlédli loviště velryb, obrovské plochy moře ohraničené bariérou z klád, kterými mohl proplouvat dovnitř plankton, ale jimiž velryba ven nevyklouzla. U vytržení jsem pozoroval, jak velrybí samice dává pít mláděti - vypadalo to jako tankování za letu ale vtom se okna opět zaclonila novou dávkou otřesných Tauntonových rad: Zaváníte také vy takto svému Billovi?
Připojil se pach a to byla ta poslední kapka. Musel jsem se chopit svého sáčku. Reklama mi k tomu cvrlikala: Ve štěstí vám brání pot - zkuste mýdlo značky Svod!
Jakési andělsky laděné trio k tomu prozpěvovalo ve valčíkovém rytmu: Poťte se, poťte se do sytosti, ne však za cenu přitažlivosti!
Do toho vpadl drsný, prozaický hlas lékaře: ZASTAVOVAT POT JE SEBEVRAŽDA.
ŘIĎTE SE RADOU LÉKAŘE: MÍSTO ASTRINGENCIÍ POUŽÍVEJTE DEZODORANT!
a znovu odrhovačka a k tomu pach. Tentokrát to se mnou nehnulo.
Nemělo čím.
Na lékařské slogany byl Taunton machr. Člověk by si málem pomyslel, že je to jeho vynález.
Můj spolucestující, který seděl na vedlejším sedadle, bezvýrazný člověk v konfekci z Univerzálu, pobaveně pozoroval, jak vyndávám.
"Je to na vás trošku moc, co, příteli?" zeptal se s neskrývanou nadřazeností, kterou všichni, kdož trpíme mořskou nemocí, moc dobře známe a která nás přivádí k šílenství.
"Hm," odpověděl jsem.
"Některá reklama by zvedla žaludek každému," pokračoval, ohromně povzbuzen mou brilantní replikou.
To jsem mu nemohl nechat projít lacino. "Nechtěl byste mi laskavě vysvětlit, co jste mínil tou poznámkou?" zeptal jsem se klidně.
Vyplašilo ho to. "Nic, nic, jen se mi zdálo, že ten pach je trochu moc silný," pospíšil si s odpovědí. "Myslel jsem to jen na tuhle reklamu. Kdepak všeobecně! já jsem loajální, kamaráde!"
"To je vaše štěstí," řekl jsem a odvrátil jsem se. Jemu to ještě nedalo a začal mi vykládat: "Jsem načisto loajální, kamaráde. Pocházím z dobré rodiny a chodil jsem do dobrých škol. Sám patřím do výrobní branže - dělám barvy ve Philadelphii - a vím moc dobře, že se musí prodávat. Potřebujeme distribuční síť. Odbytiště. Vertikální integraci. Vidíte, jak to ovládám? Jsem načisto loajální!"
"Dobrá, dobrá," zavrčel jsem. "Tak si dávejte pozor na zobák."
Stáhl se na svou polovinu sedadla. Nerad jsem ho péroval, ale tady šlo o zásadu. Měl znát míru.
Nad Malou Amerikou nás nechali čekat ve vzduchu, protože právě přistávaly jiné turistické rakety. Jedna byla z Indie a při pohledu na ni mě hřálo u srdce. Koráb byl do posledního šroubku výrobkem Indiaprůmu. Posádka Indiaprůmem vycvičená a v Indiaprůmu zaměstnaná. Cestující vstávaje lehaje přispívali svou troškou Indiaprůmu a Indiaprům přispíval svým dílem Fowleru Schockenovi & spol.
Silný vůz na vleky nás dotáhl do obrovské koblihy s dvojitými stěnami z plastiku, což je Malá Amerika. Absolvovali jsme jen jednu prohlídku. Malá Amerika je rafinovaný vývozní artikl - past na dolary turistů z celého světa, vojenský význam nemá. (Vojenské polární základny samozřejmě máme, ale ty jsou malé, porůznu roztroušené a hluboko pod ledem.) Tohle sídliště vytápí a zásobuje energií malý thoriový reaktor. I kdyby se některá země, která zoufale shání štěpný materiál, pokusila reaktor získat, vojensky by si nepomohla. Thoriový reaktor se napájí z větrných mlýnů a k tomu musí být ještě nějaká "tepelná pumpa", jejíž princip jsem nepochopil, která napájí větrné mlýny.

U kontroly jsem se zeptal na Runsteada. Úředník vyhledal jeho kartu a sdělil mi: "Je tu na dvoudenním zájezdu z New Yorku s cestovní kanceláří Thomas Cook a syn. Bydlí III - C - 2205." Vytáhl mapu sídliště a ukázal mi na ní, že to znamená třetí vnitřní okruh, třetí patro, páté oddělení, pokoj číslo dvacet dva. "Určitě to najdete.
Mohu vám dát pokoj v sousedství, pane Courtenay -" "Díky, to počká." Protlačil jsem se od něho a lokty jsem si razil cestu davy lidi, kteří repetili ve dvaceti různých jazycích, ke III - C - 2205. Zazvonil jsem, ale nikdo neotevřel.
Oslovil mě jakýsi příjemný mladík: "Jsem Cameron, vedoucí zájezdu. Mohu vám pomoci?"
"Kde je pan Runstead? Potřebuji s ním mluvit - úředně."
"Proboha! Tady se snažíme hodit tyhle starosti za hlavu - ale jestli laskavě moment počkáte, podívám se do kartotéky."
Zavedl mé do své kanceláře, která byla současně ložnicí a koupelnou, a začal se hrabat v kartotéce. "Výstup na ledovec Super," řekl. "Propána, byl sám. Odešel v 7,00, vybaven elektrickým skafandrem, radarem a jídlem. Měl by být zpátky asi za pět hodin. Už jste si zařídil ubytování, pane -?"
"Ještě ne. Chci jít za panem Runsteadem. Ta věc nesnese odkladu."
To tedy ne. Měl jsem pocit, že v nejbližší chvíli puknu zlostí, jestli ho nedostanu pod ruku.
Vedoucí zájezdu trošičku znejistěl, ale hned nato se mě jal přesvědčovat, že nemohu udělat nic lepšího, než si cestu na ledovec objednat u něho, on že mi zařídí první poslední. Kdybych si to chtěl obstarávat sám, budou prý mě postrkovat od čerta k ďáblu, abych si nakoupil nebo vypůjčil nutnou výzbroj u různých koncesionářů, a až se vrátím, budu ji muset vracet, koncesionáři nebudou k nalezení a dovolená mi zatím uteče. Přihlásil jsem se tedy u něho a mladík jen zářil. Dal mi pokoj v oddělení "Přepych a pohodlí". Nebýt toho, že v něm bylo pár výstupků, měřil třikrát pět metrů.
Za pár minut už mi vydával výstroj. "Energetický vak - takhle se připíná. Jediná součástka výstroje, která může mít poruchu. Kdyby vám přestal dodávat proud, vezměte si prášek pro spaní a o další se nestarejte. Zmrznete, ale najdeme vás dřív, než dojde k porušení vašich tkání. Tady máte holinky. Takhle se do nich leze. Rukavice.
Strčte do nich ruce. Tady je kombinéza, kukla, sněžné brýle. Tady máte radar, který vám najde cestu. Až se budete hlásit při odchodu, řekněte ledovec Super a oni vám ho nařídí. Jsou tu jen dva jednoduché knoflíky, jasně označené ‚tam' a ‚zpět'. Když otočíte tam, uslyšíte ‚bíp - bíp' - stoupavý tón. Když otočíte zpět, uslyšíte ‚bíp - bíp' - klesavý tón. Stačí si zapamatovat, že budete-li stoupat po ledovci vzhůru, tón bude stoupat. Budete-li sestupovat z ledovce, tón bude klesat. Tahle velká červená páčka je bezpečnostní signál. Stačí, když ji vytáhnete, a tím začnete automaticky vysílat. Do čtvrthodiny za vámi posíláme letadla. Výdaje za hledání a záchranu musíte platit sám, takže vám nedoporučuji cloumat páčkou jen proto, abyste se svezl nazpátek. Nejlépe je chvilku si odpočinout, loknout si Kofilissimy a pustit se dál. Tady je mapa vaší trasy. Tady máte sněžnice, gyroskopický kompas a jídlo. Pane Courtenay, vaše výstroj je kompletní.
Dovedu vás ke kontrole."
S výstrojí to nebylo tak zlé, jak by se zdálo. Když mě zastihla zima v Chicagu, balil jsem se proti mrazivým větrům od jezer daleko víc. Neskladné objekty, jako energetický vak, radar a jídlo, byly rovnoměrně rozděleny. Sněžnice se daly složit do holí s ocelovými hroty, které mi měly pomáhat při šplhání po ledu, a nesl jsem je na zádech v jakémsi toulci.
Kontrola byla velmi důkladná. Začali prohlídkou srdce, přehrabali celou výstroj a zvlášť se zaměřili na energetický vak. Obstál jsem, a tak mi nařídili radar na ledovec Super a vyprovázeli mě spoustou varovných připomínek, abych nepřepínal síly.
Nebylo zima, alespoň uvnitř oděvu ne. Na okamžik jsem zvedl příklop na obličeji. Chu! V tu ránu jsem jej zavřel. Bylo prý čtyřicet pod nulou - což vypadalo na přehnanou cifru, pokud se s ní můj nos na zlomek vteřiny neseznámil. Na plošině, na níž se kulatila plastiková kobliha, jsem sněžnice nepotřeboval, kování bot se zakusovalo do ledové kůry.
Podle malého gyroskopického kompasu jsem se orientoval na mapě, a když jsem si ověřil správný směr, vyrazil jsem do bělostné dálavy. Čas od času jsem přitáhl levý rukáv k tělu a tím stiskl přizpůsobený knoflík radaru. V kukle jsem uslyšel nadějné a konejšivé "bíp - bíp, bíp-bíp, bíp-bíp."
Míjel jsem skupinku asi dvaceti rozjařených lidí a vesele jsem na ně zamával. Zřejmě to byli Číňani nebo Indové. Musel to být pro ně zážitek! Avšak jako průměrní plavci, kteří se raději drží při břehu, dováděli takřka za humny Malé Ameriky.
O něco dále hráli nějací lidé hru, kterou jsem neznal. V obdélníkovém poli měli na dvou stranách vztyčené sloupy s koši beze dna a účelem hry bylo prohodit velký posilikonovaný míč košem. Ještě o kus dál jsem narazil na početný lyžařský kurs s instruktory v červených dresech.
Zdálo se mi, že se plahočím teprve pár minut, ale když jsem se ohlédl, už jsem červené dresy neviděl. Nedohlédl jsem jasně ani na Milou Ameriku - zůstala z ní jen šedobílá skvrna. "Bíp-bíp" pískal můj radar a já šel stále dál. Runstead to schytá. A už brzy.
Samota byla tajuplná, ale nikoli - nepříjemná. Malou Ameriku jsem za sebou neviděl už ani jako šedobílou skvrnu. Nevadilo mi to.
Bylo takhle Jacku O'Sheaovi? Proto stále zápasil se slovy, když chtěl popsat Venuši, a nikdy nebyl spokojen?
Zabořil jsem se nohou do závěje, a tak jsem vybalil a rozložil sněžnice. Zaskočily do držáků na botách, chvilku jsem to klopýtavě zkoušel a pak jsem přišel na pohodlný klouzavý krok, což byl neobyčejně příjemný způsob, jak se pohybovat po zemi. Nemohu říci, že bych plul. Ale také jsem se neopíral solidní podrážkou o dláždění - což byl jediný způsob chůze, který jsem za více než třicet let poznal.
Kráčel jsem směrem, který mi určil kompas, vyhledával jsem záchytné body a šel jsem podle nich: jednou to byla křivolaká ledová brázda, podruhé zas modrý stín ve sněhové proláklině. Radar mě neustále ubezpečoval, že jdu dobře.
Nadýmal jsem se pýchou, s jakou virtuozitou zdolávám tu divočinu, a po dvouhodinovém putování jsem najednou dostal hlad jako vlk.
Teď bylo třeba, abych se skrčil na bobek a otevřel nad sebou zvon z umělé hmoty. Opatrně jsem občas vystrčil nos a za pět minut jsem usoudil, že vzduch ve zvonu je už dost teplý. Vrhl jsem se na připravené jídlo a na čaj z teplotěsných

obalů a chtěl jsem si vykouřit cigaretu. Při druhém šluku bylo v malém stanu jako v udírně a pro slzy jsem neviděl. S těžkým srdcem jsem cigaretu típl o botu, přetáhl jsem si masku přes obličej, pečlivě složil stan a blaženě se protáhl. Pak jsem přezkoumal orientaci a vyrazil jsem na další cestu.
Hrome, povídám si, celá ta aféra s Runsteadem se zakládá jen na rozdílu gusta. Runstead nemůže vidět otevřené prostory, a ty můžeš.
Na tom není nic zlého. On to pokládá za bláznivý nápad, protože si neuvědomuje, že jsou lidi, kteří na to letí. Ty mu to zkrátka musíš pořádně vysvětlit - Tenhle argument, který se zrodil z pocitu dobré pohody, se rozsypal při prvním zásahu rozumu. Runstead je taky na ledovci. Runstead tedy může vidět otevřené prostory, když si ze všech míst na světě vybral právě ledovec Super. No, co nevidět si vyložíme karty.
"Bíp-bíp."
Díval jsem se průzorem kompasu a spatřil jsem ve svém směru nehybný černý předmět. Nepodařilo se mi rozeznat, co to je, ale určitě tam něco bylo a nehýbalo se to. Zrychlil jsem klouzavý krok a dal jsem se do běhu, až jsem sotva dechu popadal, a pak jsem proti své vůli zpomalil. Byl to člověk.
Když jsem byl od něho na dvacet metrů, pohlédl netrpělivě na hodinky a já se zas tak legračně rozběhl.
"Matte!" vykřikl jsem. "Matte Runsteade!"
"Ovšem, Mitchi," odpověděl, protivný jako vždy. "Dnes jdeš přesně." Pomalu a pečlivě jsem ho přejížděl očima a přitom jsem si sestavoval úvodní slova. Runstead měl lyže svázané a zapíchnuté vedle sebe do sněhu.
"Co je - co je -" vykoktal jsem.
"Já mám času dost," řekl, "ale ty už jsi ho promarnil ažaž.
Sbohem, Mitchi." A jak jsem stál v němém úžasu, vytrhl složené lyže, rozmáchl se jimi jako sekyrou a zasadil mi ránu. Upadl jsem na záda a hlava mi třeštila bolestí, údivem a bezmocným vztekem. Cítil jsem, jak šmátrá po mé hrudi, a pak jsem chvíli necítil vůbec nic.
Probudil jsem se s myšlenkou, že jsem se asi odkopal a že na časný podzim je nějak chladno. Vtom mě řízlo do očí ledově modré nebe Antarktidy a pod sebou jsem ucítil prachový sníh. Tak tedy je to pravda! Strašně mě bolela hlava a bylo mi zima, děsná zima. Cítil jsem a navíc jsem si ověřil, že nemám energetický vak. Oblek, rukavice i boty byly studené. Do radaru nešel proud. Nemělo smysl, abych škubal za poplašný signál.
Vyškrábal jsem se na nohy a chlad mě sevřel jako do kleští. Ve sněhu jsem uviděl stopy, které mířily odtud - ale kam? Spatřil jsem také prošlapanou stezku od svých sněžnic. Ztuhle jsem po ní vykročil zpátky, udělal jsem jeden krok, druhý, třetí.
Jídlo! Mohu je nacpat do kombinézy, rozlámat pojistné tepelné pečete a tak alespoň dočasně kombinézu zahřát.
Trmácel jsem se vpřed krok za krokem a debatoval sám se sebou: Mám se zastavit a trochu si odpočinout, dokud mě hřeje to teplo z jídla, anebo se raději nezastavovat? Potřebuješ si odpočinout, říkal jsem si. Stalo se něco nevysvětlitelného. Bolí tě hlava. Bude ti líp, když si na chvilku sedneš, otevřeš pár konzerv a pak zas vyrazíš.
Nesedl jsem si. Věděl jsem, co by to znamenalo. S vypětím všech sil jsem neohrabanými prsty, které mi téměř vypovídaly službu, nahmatal konzervu Kofilissimy, vytáhl ji z kapsy a stejně neohrabanými pohyby ji dopravil do obleku. Nemáš už v palci tolik síly, abys rozlomil pečeť, říkal jsem si. Posaď se na chvilku, jen co nabereš sil. Vždyť si nemusíš lehat, i když by to bylo báječné... můj palec projel pečetí a náraz tepla mě až zabolel.
Dál už vidím všechno v mlhách. Otevřel jsem další konzervy, ale po chvíli jsem už nebyl schopen vydobýt je z kapes. Nakonec jsem se přece posadil, ale zase jsem vstal. A pak jsem si s pocitem viny a zahanbení za svou slabost sedl znova a neustále jsem si opakoval, že kvůli Kathy za vteřinku vstanu, kvůli Kathy za dvě vteřinky vstanu, kvůli Kathy za tři vteřinky vstanu.
Ale nevstal jsem.

7.

Usnul jsem na ledové hoře a probudil jsem se v rachotu pekla, v němž nechyběly ani ohnivé jazyky a zvířecky vyhlížející služební čerti. Tu kulisu bych byl přisoudil některému Tauntonovu šéftextaři.
Nedovedl jsem si vysvětlit, co tu dělám já.
Vysvětlení na sebe nedalo dlouho čekat. Jeden z těch služebných čertů mě popadl za rameno, pořádně mnou zatřepal a řekl: "Koukej mi pomoct, vospalče. Musím sbalit postel." V hlavě se mi rozbřesklo, že to je obyčejný konzument z nižší kategorie - snad nemocniční zřízenec?
"Kde to jsme?" zeptal jsem se. "Jsme zpátky v Malé Americe?"
"Člověče, ty máš divný řeči," konstatoval muž. "Koukej mi rači pomoct, jo?"
"Dovolte!" odpověděl jsem. "Jsem šéftextař ze superkategorie."
Politoval mě pohledem, řekl: "Ty šašku!" a odešel do tmy, odkud pronikala rudá záře a rachot.
Postavil jsem se na nejistých nohou a popadl jsem za loket někoho, kdo kolem mě pospíchal ze tmy do tmy. "Promiňte," omluvil jsem se. "Kde to jsem? V nemocnici?"
Byl to taky jen konzument a ještě neurvalejší než ten první.
"Koukej mě pustit!" štěkl na mě. Pustil jsem ho. "Jestli chceš na marodku, musíš počkat, až přistanem," řekl.
"Přistaneme?"
"No, přistanem! Ty šašku, copak jsi zapomněl, na co ses upsal?"
"Upsal? Ne, nic jsem nepodepsal. A s tím tykáním pomalu!
Jsem šéftextař ze superkategorie -" Změnil výraz. "Aha," prohlásil zasvěceně. "Já už se o tebe postarám.
Dej si chvilku pohov, ty frájo. Počkej, přinesu ti ten prevít."

A opravu přinesl. "Prevít" byla malá zelená pilulka. "Jen pět set jednotek," breptal úlisně. "Je možná na celý lodi poslední. Bojíš se, abys to houpání nevodskákal, vid? Neboj! Tohle tě posilní pro přistání -" "Jaké přistání a kde?" zaječel jsem. "Co to má znamenat? Ničemu nerozumím a to narkotikum nechci. Raději mi řekněte, kde jsem a na co jsem se podle vás upsal. Já už si další zařídím!"
Zblízka si mě prohlédl a řekl: "Ses na tom bledě. Dostals ji do hlavy, viď? Tak když chceš něco vědět, jsi v šestým podpalubí dělnickýho nákladáku Thomas R. Malthus.* Malthus Thomas Robert (1766-1834) - anglický politický ekonom. Podle jeho teorie vzrůstá počet obyvatel na Zemi rychleji než možnost obživy, což vede k vyčerpání půdy a přírodních zdrojů. Pokud se neomezí porodnost, musí sloužit bída a války jako přirozený regulátor populace. - Svět "Obchodníků s vesmírem" je fiktivní realizací jeho představ. - Rovněž názvy dalších dvou hromadných dopravních prostředků jsou podle proslulých evropských ekonomů, Angličana Davida Ricarda (1772-1823) a Itala Vilfreda Pareta (1848-1923).*
Vítr a počasí bez podstatnejch změn, kurs 273 stupňů, rychlost 300, místo určení Kostarika, náklad mezuláni, jako ses ty a já, pro plantáže Chlorelly." Připadalo mi to jako nesmyslné plácání hlídky po službě, anebo jako krutá parodie na ni.
"Vy jste -" nedořekl jsem.
"Sesazenej," dokončil zatrpkle a vytřeštil oči na zelenou pilulku v dlani. Z náhlého popudu ji spolkl a pokračoval: "Jenže já si najdu cestičku zpátky." Oči se mu rozzářily. "Co nejdřív zavedu na plantážích nový a produktivnější metody. Za tejden je ze mě mistr.
Za měsíc jsem úsekář. Za rok jsem ředitel. A pak si koupím Cunardovou dopravní společnost a pozlatím všechny jejich rakety pravým zlatem. Budu mít jen první třídu. Pro my pasažéry jen to nejlepší.
Přes Atlantik jako v bavlnce. A pro tebe, ty frájo, postavím na svý vlajkový lodi královskej apartement a celej ho pozlatím. Ani to nejlepší není dost dobrý pro mýho kamaráda, frájo. Jestli se ti nelíbí zlato, vopatřím platinu. A jestli se ti nelíbí -" Vycouval jsem od něho opatrně a on si toho ani nevšiml. Blábolil dál svou opiovou litanii. Byl jsem rád, že jsem si s narkotiky nikdy nezačal. Došel jsem k vodotěsné přepážce lodi, sklíčeně jsem si sedl a opřel jsem se o ni.
Někdo se posadil vedle mě a přítulným hlasem mi řekl: "Nazdar."
"Nazdar," odpověděl jsem. "Mohl byste mi říct, jestli opravdu jedeme do Kostariky? Jak bych se dostal k prvnímu důstojníkovi?
Tady se stal hrozný omyl."
"Ale," řekl ten muž, "co si s tím děláš starosti? Žij a nech žít.
Jez a pij a vesel se, to je moje krédo."
"Dáš pryč ty pazoury!" vyjel jsem na něho.
Začal ječet a nadávat a já jsem vstal a šel dál, klopýtaje přes nějaké nohy a těla.
Uvědomil jsem si, že kromě krátkých setkání se služebnými osobami jsem vlastně v životě nepřišel do styku s žádným konzumentem.
Uvědomil jsem si, že jsem bez přemýšlení bral jejich homosexuální složku jako samozřejmost a využíval jí, aniž jsem kdy uvažoval, k čemu to vede ve skutečnosti. A nic jsem si nepřál toužebněji, než se dostat ze šestého podpalubí. Chtěl jsem se vrátit do New Yorku, dozvědět se, co mi to vyvedl Runstead a proč, vrátit se ke Kathy, k přátelství s Jackem O'Sheaem a k svému velikému poslání u Fowlera Schockena. Měl jsem plno práce.
Na jednom z těch rudých světel bylo napsáno Nouzový východ.
Představil jsem si, jak se stovky lidí namačkaných v podpalubí pokoušejí procpat těmi dveřmi, a otřásl jsem se.
"Promiň, kamaráde," oslovil mě jakýsi chraptivý hlas. "Radši si kousek odsedni." Začal zvracet, a jak se zdálo, na dělnických nákladácích se něco takového jako pytlíky vůbec nevedlo. Odtáhl jsem dveře Nouzového východu a proklouzl jimi ven.
"Kampak?" zavrčel na mě obrovský dozorce z detektivní kanceláře.
"Chci mluvit s prvním důstojníkem," oznámil jsem mu. "Jsem tu nějakým omylem. Jmenuji se Mitchell Courtenay. Jsem šéftextař od firmy Fowler Schocken & spol."
"Vaše číslo," vyjel na mě.
"16 187," odpověděl jsem a přiznávám se, že se mi hlas chvěl pýchou. Člověk může přijít o peníze, o zdraví i o přátelé, ale nízké číslo sociálního zařazení mu nikdo vzít nemůže ...
Vyhrnul mi rukáv, ale nepočínal si hrubě. V následujícím okamžiku jsem prudce dopadl na pažení a tvář mi hořela pořádným políčkem.
"Zpátky do podpalubí, frajere!" zařval na mě hlídač. "Nejsi na výletě a ty tvoje řečičky se mi nelíbí!"
Zíral jsem do loketního ohybu a nemohl jsem uvěřit svým očím. Měl jsem tam vytetováno: "1304 - 9974 - 1416 187723." Mé správné číslo se v tom ztrácelo a barva byla úplně stejná.
Typ číslic se nepatrně lišil - ovšem ne natolik, aby si toho všiml někdo jiný než já.
"Na co ještě čekáš?" řekl dozorce. "Copak vidíš to číslo prvně v životě?"
"Ano," odpověděl jsem klidně, ale nohy se mi chvěly. Vyděsilo mě to - strašně mě to vyděsilo. "Tohle číslo jsem ještě neviděl. Je vytetované kolem mého skutečného čísla. Jsem Courtenay, vždyť vám to říkám. Můžu do dokázat. Zaplatím vám -" hrabal jsem se v kapsách, ale peníze jsem nenašel. Najednou jsem si uvědomil, že mám na sobě cizí obnošený oblek značky Univerzál, umazaný od jídla a ještě od něčeho horšího.
"Tak naval," prohlásil dozorce apaticky.
"Zaplatím vám později," řekl jsem mu. "Hlavně mě doveďte k někomu, kdo je kompetentní -" Do úzké chodbičky nahlédl šviháckým mladý poručík v panagerské uniformě. "O co tu jde?" zeptal se dozorce. "U vchodu pořád ještě svítí světlo. To si nedokážete udržet v podpalubí pořádek? Víte, že podáme vaší agentuře velmi podrobnou zprávu!" Mě si vůbec nevšímal.

"Promiňte, pane Koblere," řekl dozorce, zasalutoval a postavil se do latě. "Tenhle člověk asi přebral. Vylezl a hádá se se mnou, že je šéftextař ze superkategorie a že je na lodi omylem -" "Podívejte se na mé číslo!" zařval jsem na poručíka. Vrazil jsem mu obnažený loket pod nos a jeho obličej se zachmuřil.
Dozorce mě popadl a zavrčel: "Neobtěžuj pana -" "Počkejte," řekl panagerský důstojník. "Přešetřím si to. Číslo máš vysoké, mládenče. Proč mi to ukazuješ? Co chceš dokázat?"
"Někdo mi přidal číslice zepředu i zezadu. Moje pravé číslo je 16-156-187. Vidíte to? Před ním a za ním se typ číslic liší! Je to zfalšované!"
Poručík se nadechl a podíval se velmi zblízka. Pak řekl: "Hmm. Nevím, nevím ... pojď se mnou." Dozorce nás předběhl a přidržel nám dveře. Vypadal vyděšeně.
Poručík mé vedl řinčícími strojovnami do kanceláře lodního hospodáře, která nebyla větší než krabice na klobouky. Hospodář byl duch lodi, z něhož šel strach. Panagerská uniforma na něm visela jako pytel. "Ukaž mu číslo," přikázal mi poručík a já je ukázal. Hospodáře se zeptal: "Jak to s ním vypadá?"
Hospodář strčil do čtecího stroje nějaký pásek a rozjel ho.
"1304-9974-1416-156-187723," četl po chvíli. "Groby, William George; 26 let; svobodný; dítě z rozvráceného manželství (otec opustil rodinu); třetí z pěti potomků; solvence H-H; pohlaví mužské, zdraví 2,9; pracovní zařazení 2 po sedm let; 1,5 po tři měsíce; vzdělání 9; podepsal pracovní smlouvu B." Pohlédl na důstojníka. "Naprosto fádní profil, pane poručíku. Máte zvláštní důvod, proč bych se měl o tohohle člověka zajímat?"
Poručík řekl: "Tvrdí, že je šéftextař a že se k nám dostal omylem.
Někdo prý mu změnil číslo. Mluví o trochu líp, než jak by měl podle zařazení."
"Chm," řekl hospodář. "S tím si nelamte hlavu. Dítě z rozvráceného manželství, zvlášť když je prostřední a z nižších vrstev, čte, na co přijde, a má oči otevřené, aby si polepšilo. Jistě jste si všiml -" "Tak dost," vyjel jsem na toho mužíčka, protože jsem toho měl opravdu po krk. "Jsem Mitchell Courtenay. Můžu vás koupit a prodat a ani nepoznám, že jsem přišel o pár drobných. Mám na starosti sekci Venuše u firmy Fowler Schocken & spol. Chci, abyste se okamžitě spojili s New Yorkem, a tuhle frašku skončíme. Hrome, tak hejbněte sebou!"
Důstojník vyplašeně natáhl ruku po sluchátku, ale hospodář se usmál a vzal mu je. "Tak ty jsi Mitchell Courtenay?" zeptal se mě laskavě. Sáhl po jiném pásku a dal jej do čtecího přístroje. "Podívej se," řekl a něčím zamanipuloval.
Důstojník i já jsme vzhlédli.
Uviděli jsme přední stranu listu New York Times. V prvním sloupci byl nekrolog Mitchella Courtenayho, vedoucího Venušiny sekce u firmy Fowler Schocken & spol. Našli mě zmrzlého na ledovci Super nedaleko Malé Ameriky. Hrál jsem si prý s energetickým vakem a porouchal jsem ho. Poručík brzy ztratil zájem, ale já jsem četl dál. Sekci Venuše převzal Matt Runstead. Můj odchod je prý pro naši branži velkou ztrátou. Moje žena, doktorka Nevinová, odmítla odpovědět na dotazy novinářů. Zpráva dále uváděla přesné znění květnatého chvalozpěvu, který o mně pronesl Fowler Shocken, a sdělení, že jsem byl osobním přítelem průkopníka letů na Venuši Jacka O'Sheae. Zpráva o mé smrti ho prý dojala a zarmoutila.
Hospodář řekl: "Koupil jsem si to v Kapském městě. Byl byste tak laskavý, pane poručíku, a odvedl tohohle drzého otrapu zpátky do podpalubí?"
Přišel dozorce. Bitím a kopanci mě vyprovodil na šestku. Když mě cpal dveřmi do rudého příšeří, do někoho jsem vrazil. Po relativně čistém vzduchu nahoře tu byl příšerný zápach.
"Cos proved?" zeptal se mě vlídným hlasem ten lidský polštář a sbíral se ze země.
"Chtěl jsem jim vysvětlit, kdo jsem ..." Ne, s tímhle se nikam nedostanu. "Co se teď bude dít?"
"Přistaneme. Přidělí nám ubikace. Zařadí nás do práce. Na jakou jsi tu smlouvu?"
"Říkali na pracovní smlouvu B."
Hvízdl. "To tě teda dostali, co?"
"Jak to myslíte? Co má tohle všechno znamenat?"
"Á - tys do toho vlez jak do chomoutu, viď? Máš to špatný.
Smlouva B je na pět let. Je pro uprchlíky, pro debily a vůbec pro takový, který nějakým podfukem přimějou k podpisu. Má doložku, co smíš a nesmíš. Mně taky nabízeli béčko, ale já jim řek, že jestli nenajdou nic lepšího, nechám toho a skočím pod transkontinentální expres. Umluvil jsem je na F - potřebujou asi lidi jako sůl. F je na rok a můžu kupovat i jinde než jen v krámech společnosti a tak."
Musel jsem se chytit za hlavu, aby se mi nerozskočila. "Snad to nebude tak hrozné," řekl jsem. "Žít na venkově - pracovat v zemědělství - na čerstvém vzduchu a na slunci!"
"No," můj společník upadl do rozpaků. "Řek bych, že je to lepší než práce s chemikáliemi. To víš, hornictví se to asi nevyrovná.
Konečně, brzo uvidíš sám."
Odešel a na mě padla dřímota, ačkoliv bych byl měl vymýšlet plány co dál.
Nikdo nás neupozornil, že se bude přistávat. Zkrátka jsme přirazili - a pěkně tvrdě. Vrata východu se otevřela a dovnitř se vlilo oslepující tropické slunce. Po šeru v podpalubí to znamenalo muka.
Ale se sluncem k nám nevnikl venkovský vzduch, nýbrž silný závan desinfekčního aerosolu. Vymotal jsem se z klubka láteřících dělníků a plul jsem s proudem směrem k vratům.
"Chytej, pitomče!" křikl na mě nějaký člověk s tvrdým výrazem v obličeji, který měl odznak závodní stráže. Hodil mi na krk provaz, na němž byla destička s číslem. Dostávali jsme ji všichni a stavěli jsme se do řady ke stolu. Stál ve stínu budovy plantáží Chlorella, jejíchž osmdesát pater se tyčilo do výše jako kancelářské šanony vyrovnané až do nebe. V každé vrstvě téhle stavebnice byly žaluzie ze zrcadel. Kolem dokola obrovské budovy se rozprostíraly akry bodavého jasu. Uvědomil jsem si, že to jsou další zrcadlové žaluzie, které zachycují slunce, odrážejí jeho paprsky do zrcadla uvnitř

poschodí a do fotosyntetických nádrží. Z výše na to byla velkolepá a celkem známá podívaná. Na zemi to bylo hotové peklo. Byl bych měl intenzívně vymýšlet, co udělám. Ale všechny dráhy mého mozku byly zataraseny větami: "Díky zlatým rukám svobodných farmářů, hrdých na své dílo, dostává se nám ze sluncem vyprahlých plantáží Kostariky požehnání vyzrálých proteinů Chlorelly ..." Ano. Ta slova jsem napsal já.
"Postupujte!" řval na nás jiný strážce. "Postupujte, vy chátro sběračská! Postupujte!" Zastínil jsem si oči a šoural jsem se s frontou ke stolku. U stolku se mě zeptal nějaký muž v tmavých brýlích: "Jméno?"
"Mitchell Court -" "To je ten, co jsem vám o něm říkal," ozval se hlas hospodáře.
"Už vím, děkuji." A ke mně: "Groby, aby bylo jasno, těch, co se chtěli vykroutit z béčka, už tu bylo víc. A vždycky je to moc mrzelo! Jestlipak víte, jaký je roční rozpočet Kostariky?"
"Nevím," zahučel jsem.
"Přibližně sto osmdesát tři miliard dolarů. A jestlipak víte, kolik dělají za rok daně společnosti Chlorella?"
"Nevím. Hrome, vy -" Vpadl mi do řeči: "Přibližně sto osmdesát miliard dolarů. Z toho si chápavý mladík, jako jste vy, snadno odvodí, že vláda - a také soudy - v Kostarice dělají jen to, co chce Chlorella. Budeme-li chtít inscenovat nějaký proces s rušitelem smlouvy, vyjdou nám vstříc, na to můžete vzít jed. Tak co, jak se jmenujete, Groby?"
"Groby," vymáčkl jsem ze sebe.
"Křestní jméno? Vzdělání?"
"To si nepamatuju. Když mi to dáte na kousku papíru, naučím se to nazpaměť."
Zaslechl jsem, že se hospodář směje a říká: "Půjde to s ním."
"Dobrá, Groby," prohlásil muž v černých brýlích bodře. "Nic se nestalo. Tady máte profil a pracovní zařazení. Uděláme z vás sběrače.
Postupte si dál."
Postoupil jsem. Dozorce ze závodní stráže popadl mé pracovní zařazení a zařval na mě: "Sběrači tudy."
"Tudy" znamenalo do suterénu budovy, kde osvětlení oslepovalo pokud možno ještě víc než venku, a pak chodbou mezi páchnoucími mělkými nádržemi do dveří, které vedly do ústřední haly konstrukce. Vešel jsem do jasně osvětlené místnosti, ale mně po tom třikrát odráženém tropickém sluncí připadalo, že je tam šero.
"Sběrač?" zeptal se mě nějaký člověk. Zamžoural jsem na něho a přikývl jsem. "Jmenuju se Mullane a rozděluju směny. Musím se vás na něco zeptat, Groby." Nahlédl do mé osobní karty. "Potřebujeme sběrače v šedesátým sedmým poschodí a taky potřebujeme sběrače v čtyřicátým prvním poschodí. Palandu budete mít ve čtyřicátým třetím poschodí tady v ústřední hale. Můžete mi říct otevřeně, kde byste chtěl raději pracovat? Upozorňuju vás, že pro sběrače a lidi z druhý kategorie nemáme výtahy."
"Chci pracovat ve čtyřicátém prvním poschodí," odpověděl jsem a snažil jsem se vyčíst něco z výrazu jeho obličeje.
"Rozumný rozhodnutí," pochválil mě. "Moc rozumný." Dál se nedělo nic, jen vteřiny ubíhaly. Pak ještě dodal: "Rád vidím, když rozumný lidi jednají rozumně." Opět následovala veliká pauza.
"Nemám u sebe žádné peníze," řekl jsem mu.
"Nevadí," prohlásil. "Půjčím vám. Tady mi to podepište a při výplatě se potichu vyrovnáme. Je to obyčejná stvrzenka na pět dolarů." Přečetl jsem potvrzenku a podepsal jsem ji. Musel jsem přitom nahlédnout do osobní karty, protože jsem už zase zapomněl své křestní jméno. Mullane bleskově naškrábal na mou potvrzenku "41" a své iniciály a v tu ránu byl pryč, aniž mi co půjčil. Nehonil jsem ho.
"Jsem paní Horrocksová a starám se o ubytování," zašvitořila na mě nějaká žena. "Buďte vítán do rodiny Chlorelly, pane Groby.
Doufám, že u nás prožijete hodně šťastných let. Ale teď do práce.
Pan Mullane už vám asi řekl, že tahle várka zelenáčů - chci říct nová skupina najatých dělníků - bude na čtyřicátém prvním poschodí. Já tu dohlížím, aby vás dali do skupiny zaměstnanců, s kterými byste si porozuměl." Jak pokračovala, něco v jejím obličeji mi připomnělo tarantuli: "Jednu volnou palandu máme v ubytovně číslo 7. V sedmičce je spousta roztomilých mladých mužů. Tam by se vám možná líbilo.
Nevěřil byste, jak je důležité, aby byl člověk mezi svými."
Pochopil jsem, na co naráží, a řekl jsem jí, že do sedmičky nechci.
Pohotově mlela dál: "Tak by tu byla dvanáctka. Je tam sice drsnější parta, ale chudák nemá na vybranou, co myslíte? Na dvanáctce by určitě rádi dostali mezi sebe takového roztomilého mladého muže, jako jste vy. Jejej! Ale pro jistotu byste měl mít u sebe nůž nebo něco takového. Mám vás poslat na dvanáctku, pane Groby?"
"Ne!" řekl jsem výhružně. "Co máte ještě? A mimochodem, nemohla byste mi půjčit do výplaty pět dolarů?"
"Dám vás na desítku," prohlásila a něco psala. "Ty peníze vám samozřejmě půjčím. Deset dolarů jste říkal? Podepište mi tuhle potvrzenku a otiskněte na ni palec, pane Groby. Děkuju." V tu ránu zmizela za novou obětí.
Mě se chopil jakýsi tlusťoch s brunátnou tváří a spustil: "Bratře, chtěl bych tě přivítat za místní odbočku Nezávislé všeamerické unie sběračů proteinových kultur na plantážích firmy Chlorella v Kostarice. Z tyhle brožurky se dovíš, jak NVUSPK chrání dělníka od nespočetnejch vyděračskejch hejblů, který na něj čekaj. Zápisný a příspěvky se ti strhávaj automaticky, ale za tuhle ohromnou příručku se platí extra."
Zeptal jsem se ho: "Bratře, co se stane, když si ji nekoupím?"
"Ale vždyť ty si ji koupíš," odpověděl samozřejmě.
Půjčil mi na brožurku pět dolarů.
Ubytovna číslo deset byla v jednačtyřicátém poschodí, ale pěšky jsem tam nemusel. Pro lidi z druhé kategorie sice výtahy nebyly, ale mezi patry neustále jezdil nákladní páternoster a toho jsme se mohli chytit. Naskočit a pustit se vyžadovalo kus odvahy a místa tam bylo pramálo. Kdyby člověku zůstal koukat zadek, už by se s ním asi neshledal. V ubytovně bylo nacpáno asi šedesát paland po třech nad sebou.

Jelikož se pracovalo pouze ve dne, neměli tu systém teplých postelí. Moje palanda byla opravdu jen moje na celých čtyřiadvacet hodin. To bylo terno!
Když jsem vstoupil, jakýsi zakyslý stařík právě netečně vymetal chodbičku mezi řadami paland. "Ty seš novej?" zeptal se a pohlédl na můj lístek. "Tuhle je tvoje palanda. Mně říkají Pine. Starám se tu o pořádek. Už umíš sbírat?"
"Ne," odpověděl jsem. "Prosím vás, pane Pine, jak se dá odsud zatelefonovat?"
"Z klubovny," řekl a palcem mi naznačil směr. Šel jsem do klubovny, která byla hned vedle. Byl tam telefon, velikánský hypnotizér, čtecí stroje, pásky a časopisy. Z věšáku na mě zazářila obálka Tauntonova týdeníku a hnula mi žlučí.
Telefon byl samozřejmě na mince.
Vrazil jsem zpátky do ubytovny. "Pane Pine," řekl jsem, "mohl byste mi půjčit asi dvacet dolarů v mincích? Musím si objednat mezistátní hovor."
"Dvacet za pětadvacet?" zeptal se vychytrale.
"Samozřejmě. Dám, co budete chtít."
Pomalinku naškrábal potvrzenku, já jsem ji podepsal a otiskl na ni palec. Pak pečlivě odpočítal peníze z vytahaných kapes.
Chtěl jsem zavolat Kathy, ale neodvážil jsem se. Jak zjistit, jestli je doma, nebo v nemocnici? Mohl bych ji minout.
Nasypal jsem do přístroje zvonivý proud mincí a pak jsem vytočil patnáct čísel firmy Fowler Schocken & spol. čekal jsem, až se ozve z ústředny: "Tady Fowler Schocken & spol. Dobrý den. Pro firmu Fowler Schocken & spol. i její zákazníky je vždycky dobrý den. Čím vám můžeme posloužit?"
Jenže jsem to neuslyšel. V telefonu se ozvalo: "Su numero de prioridad, por favor ?" * Su numero de prioridad, por favor?- (špan.) Vaše přednostní číslo, prosím?*
Přednostní číslo pro dálkový spoj. Žádné jsem neměl. Jedině řádně zavedená firma, která navíc vládla alespoň miliardovým kapitálem, mohla dostat čtyřmístné přednostní číslo pro dálkové spoje.
Dálkové linky byly na celém světě tak přetížené, že přednostní číslo pro jednotlivce vůbec nepřicházelo v úvahu. Mě pochopitelně tohle nikdy netrápilo, protože jsem telefonoval na Schockenovo. Přednostní číslo je tedy jednou z těch příjemných výsad, bez nichž se budu muset napříště obejít.
Pomalu jsem zavěsil. Mince se mi nevrátily. Napadlo mě, že mohu spoustě lidí napsat. Kathy, Jackovi O'Sheaovi, Fowlerovi, Collierovi, Hester, Tildě. Milá ženo (nebo milý šéfe), tímto ti oznamuji, že tvůj manžel (nebo zaměstnanec), o kterém jsi přesvědčena (přesvědčen), že umřel, ve skutečnosti neumřel, ale nevysvětlitelným způsobem se stal námezdním dělníkem Chlorelly v Kostarice, tak prosím tě, všeho nech a dostaň ho odtud. Podepsán tvůj milující manžel (nebo zaměstnanec) Mitchell Courtenay. To by ovšem nesměla existovat podniková cenzura. Tupě jsem se vrátil do ubytovny.
Moji spolunocležníci se už začínali trousit dovnitř.
"Zelenáč!" zaječel jeden, když mě uviděl. "Ať zasedne soudná stolice," zatroubil jiný.
To, co následovalo, jim nemám za zlé. Znamenalo to únik z jednotvárného života, příležitost vytáhnout se nad někoho, kdo je na tom ještě hůř než oni. Tradičním ceremoniálem prošli všichni. Jsem přesvědčen, že na ubytovně sedm by to byl zážitek, na který bych do smrti nezapomněl, a na dvanáctce bych to snad ani nepřežil. Desítka se jen rozkurážila.
Zaplatil jsem "povinný příspěvek" - což znamenalo další potvrzenky - s vědomím veškerého rizika jsem pronesl rouhavou přísahu, a tak jsem se stal plnoprávným členem ubytovny.
Na večeři do kantýny jsem se s nimi nevypravil. Natáhl jsem se na palandu a přál jsem si, abych byl tak mrtvý, jako jsem byl pro ostatní svět.

8.

Sbírat živnou pěnu se člověk naučí snadno. Vstane za svítání.
Zhltne snídani, pár plátků nedávno ukrojeného "Kuřátka", a spláchne je Kofilissimou. Hodí na sebe kombinézu, naskočí na nákladní páternoster a vyjede do svého patra. Od svítání do soumraku prochází v žáru slunce akry mělkých nádrží s chaluhami. Při pomalé chůzi přibližně každých třicet vteřin narazí na vyzrálý polštářek chutně vyhlížejícího uhlohydrátu. Stáhne polštářek sběračkou a dopraví jej sběrným otvorem na místo, kde jej odpaří anebo dále zpracují na glukózu, která živí kuřecí tkáň, jež se řeže na plátky a rozesílá k obživě obyvatelstva od Baffinova poloostrova až do Malé Ameriky. Každou hodinu se můžete napít z polní láhve a vzít si tabletku soli. Každé dvě hodiny si můžete pět minut vydýchnout. Při soumraku uložíte kombinézu a jdete k večeři - samozřejmě na další plátky "Kuřátka" - a pak máte volno. Můžete se bavit, číst, anebo se dostat do transu před hypnotizérem v klubovně, můžete jít nakupovat, můžete vyvolávat šarvátky, můžete se zbláznit přemýšlením, co všechno mohlo být, nebo můžete jít spát.
Většinou jdete spát.
Psal jsem spousty dopisů a pokoušel jsem se hodně spát. Výplata přišla znenadání. Netušil jsem, že už uplynuly dva týdny. Dozvěděl jsem se, že dlužím společnosti Chlorella-Protein něco přes osmdesát dolarů a pár centů. Kromě různých dlužních úpisů v tom byl příspěvek na Fond sociálního zabezpečení zaměstnanců (pokud jsem tomu mohl přijít na kloub, znamenalo to, že platím na dané Chlorelly); příspěvky a splátky na zápisné do NVUSPK; daň ze mzdy (tentokrát moje daně), nemocenské pojištění (ale zkus si to z nich dostat, když ti něco je, říkali staří mazáci) a důchodové zabezpečení.
Abych nepropadl malomyslnosti, utěšoval jsem se myšlenkou, že až - o tom až jsem byl pevně přesvědčen - se odtud dostanu, budu znát konzumenty daleko líp než kdokoliv z reklamy. U Fowlera Schockena jsme samozřejmě taky měli lidi z nižších kruhů, kteří vystudovali na stipendia. Teprve teď jsem poznal, že se z nich stali příliš velcí náfukové, než aby mi podali nezkreslené údaje o životě konzumentů a jejich způsobu myšlení. Nebo snad nechtěli přiznat ani sami sobě,

čím kdysi byli.
Poučil jsem se, že reklama působí na lidské masy daleko mocněji, než bychom si my odborníci byli pomysleli. Když jsem slyšel mluvit o reklamě jako o "těch kecech", zůstal jsem vždycky jako omráčen. Nejdřív mě to mátlo, ale pak jsem se zadostiučiněním pozoroval, že reklama získává půdu a působí i tak. Ohlas na projekt s Venuší mě samozřejmě zajímal nejvíc. Po celý týden jsem sledoval při každé příležitosti, jaké nadšení vzrůstá mezi těmihle lidmi, kteří nikdy na Venuši nepoletí a kteří ani neznají nikoho, kdo poletí. Slyšel jsem, jak se chechtají říkankám, které pouštěl do oběhu Fowler Schocken & spol.: Trpasličí dobyvatel vesmíru miloval dívku, která mu nešla na míru- anebo: Kosmonaut, jenž trochu pozapomněl žít, řekl své dívce: "Teď jsem zase fit!"
a dalším, do nichž jsme vpašovali sdělení, že životní podmínky na Venuši zvyšují mužskou potenci. Winstonova skupina, která se zabývala gustem prostých lidí, byla jednou z nejschopnějších a nejdůležitějších složek Schockenova podniku, to jsem tvrdil vždycky.
Zvlášť dobře se jim dařily hádanky. Například: "Proč se říká Venuši Jitřenka?" Bez kontextu to samozřejmě tak nevynikne, ale hybnou silou humoru jsou slovní hříčky a hybnou silou lidského pokolení je pohlaví. A jdeme-li k samé podstatě věci, co je v životě důležitějšího, než regulovat ten nejspodnější proud lidských pohnutek a vést ho správným směrem? (Nezastávám se odpadlíků, kteří fantazírují o jakési "touze po smrti" a na ní budují své obchodní chytáky. To ponechávám Tauntonům naší branže. Je to špinavost a nemorálnost a nechci s tím mít nic společného. Kromě toho, kdyby tu věc promysleli do důsledků, museli by si přiznat, že časem přijdou o konzumenty).
Neboť není nejmenší pochybnosti o tom, že zaměříme-li obchodní poselství na jeden ze základních a nejdůležitějších popudů lidského ducha, dokážeme tím víc než jen prodat zboží. My jej posílíme, pomůžeme mu proniknout na povrch, postavit jej do středu zájmu. Tím máme zajištěn trvalý roční přírůstek konzumentů, který je tak podstatný pro rozšiřování vlivu.
S radostí jsem pozoroval, že pokud jde o tuto otázku, stará se Chlorella o blaho svých dělníků skutečně vzorně. Do jídla se přidával odpovídající hormonální výtažek a v padesátém poschodí byla překrásná místnost Klubu odpočinku s tisícem lůžek. Za to si společnost klade jen jedinou podmínku: děti narozené na plantáži jsou automaticky smluvně svázány s Chlorellou, jestliže alespoň jeden z jejich rodičů je u společnosti zaměstnán v době, kdy dítě dosáhne věku deseti let.
Já jsem na Klub odpočinku neměl čas. Snažil jsem se důkladně orientovat, studoval jsem prostředí a čekal na svou příležitost. Jestliže se nenaskytne brzy, budu si ji muset vytvořit, ale nejdřív toho musím hodně vědět a umět.
Přitom jsem měl stále uši otevřené pro všechno, co se týkalo kampaně s Venuší. Chvíli se rozvíjela jedna radost. Říkánky, sugestivní povídky v obrázkových časopisech a veselé popěvky vykonaly své dílo. Pak to začalo skřípat. Nastal odliv. Trvalo mi celý den, než jsem si toho všiml, a celý týden, než jsem tomu uvěřil. Slovo Venuše vymizelo z běžného hovoru.
Pokud se někdo zmínil o raketě do vesmíru, vždycky jen ve spojení s poukazem na "otravu zářením", "daně", "oběť". Průzkum veřejného mínění zaznamenával nový a nebezpečný materiál - "Už jsi slyšel tu o tom pošukovi, co uvíz v kosmickém skafandru?"
Vy jste asi nepoznali, co se děje, a Fowler Schocken, který denně prolétá výtah ze shrnutí výňatků z nejdůležitějších zpráv o stručných závěrech přehledných grafů práce na projektu Venuše, nikdy nemá příležitost prošetřit si to, co se mu předkládá, anebo o tom pochybovat. Jenže já jsem projekt Venuše znal. A proto jsem věděl, co se děje. Vedení se chopil Matt Runstead.
Výsadní postavení na desítce zaujímal Herrera. Za deset let služby Chlorelle se vypracoval vzhůru - topograficky to bylo dolů - na místo mistra kráječe. Pracoval v prostorných chladných klenbách v podzemí, kde "Kuřátko" rostlo a kde jej on a další kvalifikovaní pracovníci ořezávali. Oháněl se jakýmsi mečem, který svíral oběma rukama, a odkrajoval ohromné pláty kuřecí tkáně, ponechávaje méně kvalifikovaným úpravcům, baličům a bezejmenné armádě jejich pomocníků, aby je rozvážili, ztvarovali, uvařili, chutně upravili, zmrazili a vybavili k naložení denní dávku do místa určení.
Herrera odváděl víc než pracovní výkon. Byl jakousi bezpečnostní záklopkou. "Kuřátko" rostlo bez ustání už po několik desetiletí.
Od chvíle, kdy bylo vysazeno jako chuchvaleček srdeční tkáně na cizí podložce, umělo jen růst a růst a celou ji obrůst. Dokázalo vyplnit betonové sklepení a rostlo pořád dál, hromadilo se a tlačilo se ven. Krmili je a ono rostlo. Herrera dohlížel, aby narůstalo pěkně macaté, aby ani kousek tkáně nezestárl a nebyl tuhý, a aby se odřezávalo rovnoměrně ze všech stran.
Za takovou odpovědnost dostával poměrně vysoký plat a přesto se ani neoženil, ani si nenajal byt ve vyšším poschodí ústřední haly.
Občas si někam vyrazil, což zavdávalo podnět k oplzlým řečičkám, pokud byl pryč. V jeho přítomnosti se o tom mluvilo jen s vybranou zdvořilostí. Svůj kráječ s rukojetí pro obě ruce měl neustále u sebe a často brouskem bezdůvodně zdokonaloval jeho ostří. S tímhle člověkem jsem se potřeboval seznámit. Měl peníze - musel přece za těch deset let mít peníze - a ty jsem potřeboval.
Podstatu smlouvy B jsem už prohlédl naprosto jasně. Nedávala naději vymanit se z dluhů. Snadné získávání úvěru bylo součástí promyšleného systému, k němuž patřila i lákadla, která byla všude na dosah ruky a nutila člověka, aby si vypůjčoval. Budu-li týdně o deset dolarů pasivní, budu po vypršení smlouvy dlužit Chlorelle jeden tisíc sto dolarů a budu muset pracovat tak dlouho, dokud dluh nezmizí. A než jej odpracuji, naroste nový.
Potřeboval jsem Herrerovy peníze, abych se vykoupil z Chlorelly a mohl zpátky do New Yorku ke Kathy a ke své práci na projektu Venuše. Runstead dělal v mé sekci zákroky, které se mi nelíbily. A sám pánbůh ví, co dělala Kathy pod dojmem přesvědčení, že je vdova. Zvlášť na jedno jsem se snažil nemyslet: na Kathy a na Jacka O'Sheae. Mužíček se

mstil na ženském pokolení za léta, kdy jím ženy pohrdaly. Do pětadvaceti let byl směšným třicetikilovým zakrslíkem, k jehož grotesknosti přispívala tvrdohlavá snaha prosadit se jako zkušební pilot. Když mu bylo šestadvacet, stal se najednou světovou senzací číslo jedna - prvním člověkem, který doletěl na Venuši. Stal se nesmrtelným, třebaže mu sotva přestalo téct mléko po bradě. V lásce měl moc co dohánět. Povídalo se, že při přednáškových turné láme všechny rekordy. To se mi nelíbilo. A taky se mi nelíbilo, jak se mu líbila Kathy a jak se on líbil jí.
Dny míjely. Vstával jsem za svítání, nasnídal jsem se, oblékl kombinézu a ochranné brýle, skočil na nákladní páternoster, nekonečné hodiny jsem v oslepujícím jasu stahoval pěnu do sběrných otvorů, pak jsem šel na večeři, do klubovny, a pokud se mi to podařilo, prohodil jsem pár slov s Herrerou.
"Máte, Gusi, ten kráječ báječně ostrý. Lidi na světě se dělí na dva druhy: na ty, kteří se o nástroje nestarají, a na ty, co je mají v bezvadném pořádku."
Zpod aztéckého obočí na mě šlehl podezíravý pohled. "Vždycky se vyplatí mít věci v pořádku. Vy jste tu zajíc, že?"
"Ano. Jsem tu poprvé. Myslíte, že bych tu měl zůstat?"
Nepochopil, na co narážím. "Musíte tu zůstat, podepsal jste smlouvu." A šel si k věšákům pro časopis.
O den později: "Buďte zdráv, Gusi. Tak co, unaven?"
"Á, George. Jo, trochu. Deset hodin mávám tou kráječkou.
Člověk to cítí v rukou."
"To si dovedu představit. Sbírání pěny je lehká práce, ale dá se to dělat úplně bezmyšlenkovitě."
"No, vždyť se možná dočkáte povýšení. Půjdu se posadit k hypnotizéru."
A jindy: "Á, George. Jak se vede?"
"Nemůžu si stěžovat, Gusi. Když nic, aspoň se opálím."
"To tedy jo. Za chvíli budeš černý jako já, ha-ha! Jak se ti to líbí?"
"Porque no, amigo?"* Porque no, amigo? - (špan.) Proč by ne, příteli?*
"Cože, tu hablas espaňol! Cuando aprendiste la lengua?"* tu hablas espaňol! Cuando aprendiste la lengua? - ty mluvíš španělsky? Kdy ses ten jazyk naučil?*
"Ne tak rychle, Gusi! Znám jen pár slov. Škoda, že neumím víc. Až si našetřím pár pětek, rád bych si vyrazil do města za děvčaty."
"Copak ty se všechny domluví anglicky. To víš, kdyby sis našel nějakou pěknou holčičku nastálo, nevadilo by pár španělských slov. Určitě by ji to potěšilo. Ale většinou jsou jen samé "platyt", a pak ještě znají tu anglickou básničku o tom, na co má člověk za své peníze nárok. Ha-ha!"
Další den přinesl překvapení.
Dostal jsem plat a můj dluh opět vzrostl o osm dolarů. Mučil jsem se úvahami, kam se ty peníze dějí, ale v podstatě mi to bylo jasné. Z šichty jsem se vracel úplně vyprahlý a s tím společnost počítala.
Když jsem v automatu na nápoje vyťukal své číslo, vytryskl z něho speciálně připravovaný nápoj Šumsi na jedno napití - a na mém výplatním pásku se odečetlo dvacet pět centů. K večeři bylo denně totéž a já víc než pár soust "Kuřátka" do sebe nedostal. Za chvíli jsem měl hlad a poblíž byl stánek, kde jsem si mohl bez řeči koupit na úvěr Krachle. Krachle ovšem vyvolaly svíravý pocit, který se dal zahnat jedině několika doušky Šumsi z automatu. A Šumsi vyvolal svíravý pocit, který zahnala jedině cigareta Superka, po níž člověk dostal chuť na Krachli ... Měl Fowler Schocken tohle před očima, když dával dohromady Ryzí Super, první vesmírný trust? Měl na mysli koloběh Šumsi, Krachle, Superka, Šumsi?
Za peníze vyplacené na úvěr se platil šestiprocentní úrok.
Něco se musí stát, a to co nejdřív. Jestliže se odtud nedostanu brzy, nedostanu se odtud nikdy. Cítil jsem, že má průbojnost, to, co dělalo Mitchella Courtenayho Mitchellem Courtenaym, ve mně odumírá buňka po buňce. Nepatrné dávky alkaloidu podrývaly mou vůli, ale co horšího, vnukaly mi beznadějný pocit odevzdanosti, který vedl k názoru, že situace je prostě taková, jaká je, že tak zůstane navždycky, že to vlastně není tak zlé a že nakonec se člověk vždycky může uchýlit k hypnotizéru nebo se dát na Šumsi, anebo to zkusit s těmi malými zelenými pilulkami, které tu šly z ruky do ruky a jejichž cena se řídila podle poptávky; a kamarádi vždycky člověku rádi počkali.
Musí se to stát co nejdřív.
"Como'sta, Gustavo?"
Posadil se a zazubil se na mě z aztéckého obličeje. "Como 'sta, amigo Jorge? Se fuma?"* Como 'sta? Se fuma? - (špan.) Jak se máš? Zakouříme si?*
Vytáhl balíček cigaret.
Byla to značka Filtr. Bezmyšlenkovitě jsem řekl: "Děkuji, kouřím Superky, jsou chutnější." A stejně bezmyšlenkovitě jsem si zapálil.
Pomalu se ze mě stával typ konzumenta, jaké jsme mívali rádi.
Když člověk pomyslí na kouření, vybaví se mu Superka a zapálí si ji.
Zapálí si Superku, vzpomene na Šumsi a napije se. Napije se, vzpomene si na Krachle a koupí si balíček. Koupí si balíček, dostane chuť na kouření, zapálí si Superku. A přitom na každém kroku pronáší pochvalná slova, která do něho tlučeme očima, ušima i všemi póry těla.
"Kouřím Superky, jsou chutnější. Piju Šumsi, má říz. Jím Krachle, křupou pěkně v ústech. Kouřím -" Gus mi řekl:
"Nevypadáš tak spokojeně, jak mluvíš, Jorgi."
"Však taky spokojený nejsem, amigo." Teď přišla má příležitost!
"Divně se to se mnou zatočilo." Počkám, co on na to.
"Myslel jsem si, že není všechno v pořádku. Jsi přece inteligentní mladík a už jsi něco viděl! Nepotřeboval bys pomoct?"

Sláva, sláva! "Nebudeš litovat, Gusi. Pokoušíš osud, ale nebudeš litovat. Se mnou je to tak-" "Pšs! Tady ne!" napomenul mě a pokračoval tišším hlasem: "Bez rizika to nejde. Ale když vidím šikovného mladíka, jak začíná věcem rozumět a něco dělat, vždycky mi to stojí za to. Jednou se spálím, seguro * seguro - (špan.) určitě*.
Dostanou mě a možná, že mi fízlové vypálí mozek. * vypálí mozek, v originále brainburn - narážka na pojem brainwash, jímž se rozumí způsob výslechu nebo ovlivňování za použití moderních metod sugesce, hypnózy a duševního nátlaku, takže postižený úplně ztratí své názory a přijme názory vyšetřujícího.*
Čerta se o to starám. Budu se jim moct vysmát, protože svoje jsem už vykonal. Tumáš. Nemusím tě snad upozorňovat, abys to otevřel na bezpečném místě." Podal mi ruku a já jsem ucítil, že mi v dlani uvízl nějaký smotek. Pak odešel přes klubovnu k hypnotizéru, u stopek nastavil své číslo na půl hodiny a s ostatními diváky upadl do transu. Šel jsem do umývárny, vyťukal jsem na počítači své číslo, abych si na deset minut zajistil nerušené používání jedné kabiny - cink, další mince se odpočítala z mého platu - a vešel jsem dovnitř.
Přilnavý svitek v dlani jsem rozvinul v list hedvábného papíru, na němž stálo:
ŽIVOT ČLOVĚKA JE VE VAŠICH RUKOU Toto je oběžník č. I, jímž se vám hlásí Světová organizace konzervativců, mezi lidmi zvaných "konzouši". Předal vám jej člen S. O. K., který usoudil, že jste a) inteligentní; b) že vás znepokojuje současný celosvětový vývoj; c) že byste případně mohl účinně posílit naše řady. Jeho život je nyní ve vašich rukou. Žádáme vás, abyste pročetl celou zprávu, než se rozhodnete cokoliv podniknout.
PRAVDA O S.O.K.
Toto jsou fakta: S.O.K. je tajná organizace, pronásledovaná všemi vládami na světě. Organizace věří, že bezohledné využívání přírodních zdrojů přivodilo světu zbytečnou chudobu a lidem zbytečné strádání. Věří, že bude-li se v tomto využívání pokračovat, povede to k zániku lidstva na Zemi. Věří, že tato tendence je odvratitelná, podaří-li se lidstvo na Zemi vychovat do té míry, aby žádalo plánování populace, vysázení nových lesů, zúrodnění půdy, rozdělení obrovských městských celků a zastavení nehospodárné produkce různých tretek a patentovaných potravinářských výrobků, které neodpovídají přirozené poptávce. Výchovný program uskutečňuje organizace pomocí propagačních materiálů - jeden z rach držíte v ruce - demonstracemi své síly a sabotážemi v továrnách, kde se vyrábějí zbytečnosti.
POMLUVY O S.O.K.
Pravděpodobně jste až dosud o "konzouších" slýchal, že jsou to vrahové, psychopati a neschopní jedinci, kteří zabíjejí a ničí z důvodů, které se příčí rozumu, anebo ze závisti. Nic z toho neodpovídá pravdě. Členové S.O.K. jsou lidé duševně vyrovnaní, humánní a mnozí v očích svého okolí velmi úspěšní. Historky, které tvrdí opak, horlivě rozšiřují lidé, kteří těží z vykořisťování, jež my doufáme odstranit.
Existují ovšem nerozumní, zločinní jedinci, kteří se nevyznají sami v sobě a provádějí násilné činy jménem konzervatismu, ať už z pohnutek idealistických, anebo aby kryli vlastní záda. S.O.K. prohlašuje, že nemá s těmito lidmi nic společného a že jejich skutky rozhodně odsuzuje.
CO DÁLE?
To zcela závisí na vás. Můžete buď a) jít udat člověka, který vám dal tento oběžník; b) oběžník zničit a zapomenout na jeho obsah; c) vyhledat osobu, která vám oběžník předala, a vyžádat si další informace. Žádáme vás, abyste všechno dobře rozvážil, než budete jednat.
Rozvažoval jsem ze všech sil. Zjistil jsem, že ten leták je a) nejpitomější a nejubožejší ukázka reklamního textu, jakou jsem v životě viděl; b) divoce překroucený obraz skutečnosti; c) pro mě určitá naděje na únik z Chlorelly a na návrat ke Kathy.
Tak tohle jsou ti hrůzostrašní konzouši! Jejich plácání odporovalo samo sobě - ale mělo něco do sebe. Leták byl svým způsobem rafinovaný - určitě bez záměru pisatele - asi tak, jako kdybychom my sestavovali brožurku továrny léčiv pouze pro potřebu lékařů. Klidný, dobře fundovaný výklad - jsme přece lidé s jasným úsudkem a hlubokým vzděláním. O základních faktech můžeme hovořit docela upřímně. Trpí váš pacient hyperspasmem, pane doktore?
Byla to výzva k rozumu a ty jsou vždycky nebezpečné. Na rozum se člověk nemůže spolehnout. Vyloučili jsme jej z reklamy už hodné dávno a dosud jsme jej nepostrádali.
Měl jsem před sebou dvě možnosti. Mohl jsem jít na ředitelství a Herreru odhalit. Možná, že by mi to vyneslo určitou popularitu; možná, že by mě vyslechli; možná, že by mi uvěřili natolik, aby případ zkoumali. Ale vtom jsem si vzpomněl, že udavačům konzoušů někdy vypalovali mozek podle docela rozumné úvahy, že už je nahlodal červ nákazy, a třebaže jejich první reakce je správná, mohla by se infekce projevit později. To se mi nehodí. Udělám něco riskantnějšího, ale o to ze mě bude větší hrdina: naoko potáhnu s konzouši a budu je rozkládat zevnitř. Jestliže jsou opravdu organizací rozvětvenou po celém světě, jak o sobě prohlašují, pak není důvod, proč bych se s nimi nemohl dostat do New Yorku a teprve tam jim strhnout masku.
Ani na okamžik jsem nepochyboval, že se mi podaří prorazit.
Prsty mě doslova svrběly touhou po tužce, kterou bych mohl seškrtat oběžník, dát větám šťávu, vyházet banality a vpašovat tam úderná slova, která působí na zrak, sluch, chuť i hmat. Moc by mu to prospělo.
Mých deset minut uplynulo, a dveře kabiny se automaticky otevřely.
Rychle jsem spláchl oběžník do odpadové roury a odešel jsem do klubovny. Herrera dosud seděl v transu před hypnotizorem.
Čekal jsem asi dvacet minut. Konečně se otřásl, zamrkal a rozhlédl se. Spatřil mě a jeho obličej byl jako ze žuly. Usmál jsem se a kývl na něho. Přistoupil ke mně a klidně se zeptal: "Souhlasíš, compañero ?"
"Souhlasím," odpověděl jsem. "Kdykoliv se ti to bude hodit, Gusi."
"Dočkáš se," řekl. "Po takovéhle akci se vždycky ponořím do transu. Nedokážu jinak přečkat to napětí, co bude. Jednou se mi stejně stane, že procitnu z transu a zjistím, že mi poldové vytloukají duši z těla, nemyslíš?" Začal brousit ostří kráječe kapesním brouskem.

Otevřely se mi oči. "To je na poldy?" zeptal jsem se.
Obličej mu ztuhl. "Kdepak," bránil se. "Máš trochu popletené názory, Jorgi. To je pro mě. Abych neměl možnost zradit."
Mluvil ušlechtile, třebaže šlo o takovou věc. Popadl mě vztek na pokřivené mozky, které zpracovaly tak skvělého konzumenta, jakým byl Gus. Herrera mohl mít na světě své místo, mohl nakupovat a spotřebovávat, a tak dávat práci i zisky svým bratřím po celé zeměkouli, mohl stále zvyšovat svá přání i potřeby, a tím v obchodním koloběhu zvyšovat práci a zisk všech. A mohl vychovat děti, z nichž by vyrostli konzumenti, kteří by nastoupili na jeho místo. Člověk by brečel, když vidí, jakého z něho udělali sterilního fanatika.
Usmyslil jsem si, že až jim strhnu masku, udělám pro něho, co bude možné. Vina nepadala na něho. Tu ať si odpykají ti, kdo ho zatvrdili proti světu. Rozhodně se najde nějaký způsob léčení pro konzouše, jako je Gus, kteří jen sedli na lep.
Požádám - nebo ne. Raději ne. Lidi hned ze všeho dělají závěry. Už teď jako bych je slyšel: "Neříkám, že by Mitch nebyl v pořádku, ale trochu to přehnal." "To víte, čím hrneček načichne, tím smrdí." "Všichni víme, jak to chodí. Neříkám, že by Mitch nebyl v pořádku, ovšem -" Čert aby toho Herreru vzal. Měl konečně stejnou příležitost k uplatnění jako každý jiný. A kdo se rozhodne převracet svět, nemá právo si stěžovat, když uvázne v jeho soukolí.

9.

Každý den se mi táhl jako týden. Herrera na mě sotva promluvil.
Až najednou se mě večer v klubovně zeptal: "Už jsi viděl Gallinu?"
To bylo "Kuřátko". Odpověděl jsem, že ne. "Tak pojď se mnou dolů. Můžu tě vzít s sebou. Stojí za podívanou."
Prošli jsme několika chodbami a naskočili na nákladní páternoster, který sjížděl dolů. Úmyslně jsem zavřel oči. Když se člověk podívá z klece přímo dolů, zachvátí ho hrůza ze závratí. Čtyřicet, třicet, dvacet, deset, nula, minus deset - "Seskoč, Jorgi," vyzval mě Herrera. "Pod námi je strojovna."
Seskočil jsem.
Desáté poschodí pod zemí bylo ponuré a na betonových stěnách se srážela voda. Strop podepíraly obrovské trámy. Chodba, do níž jsme vstoupili, byla přeplněna změtí rour. "Je v nich výživný roztok," vysvětlil mi Herrera.
Zeptal jsem se, z čeho je tu strop. Jeho váha mi připadala strašlivá.
"Z betonu a z olova. Zachycuje kosmické záření. Gallina občas dostává rakovinu." Odplivl si. "To pak pro lidi není k jídlu. Všechno se musí spálit, když se to nezachytí včas a -" Rozmáchl se třpytivým kráječem, aby mi naznačil, co míní tím "zachytit".
Otevřel dveře. "Tady hnízdí," prohlásil hrdě. Pohlédl jsem dovnitř a polkl jsem.
Přede mnou se otevřela ohromná betonová báň s betonovou podlahou. Většinu prostoru vyplňovalo "Kuřátko". Byla to šedohnědá hmota připomínající gumu. Měla tvar polokoule asi patnáct metrů v průměru. Do pulsujícího masa se sbíhaly desítky trubic. Na první pohled bylo vidět, že žije.
Herrera mi řekl: "Chodím kolem celý den. Když vidím, že někde narůstá a že je maso pěkně jemné, seříznu je." Znovu zasvištělo ostří meče, který svíral oběma rukama. Tentokrát odřízl z "Kuřátka" asi čtyřcentimetrový plát. "Pomocníci, kteří jdou za mnou, to háky odtahují, rozřežou a naloží na pohyblivý pás." Po obvodu báně zela ústí tunelů, v nichž bylo vidět odpočívající pohyblivé pásy.
"Ona v noci neroste?"
"Ne. Omezí jí výživu na nejnutnější míru a nechají ji, aby se pořádně vyprázdnila. Každou noc div neumře, ale ráno zase vstane z mrtvých jako Sán Lázaro. Jenže u pobrecita Gallina* pobrecita Gallina - (špan.) chudák slepice.*
se nikdo nemodlí, viď?" Plochou stranou kráječe tu gumovou horu láskyplně popleskal.
"Ty to máš rád," řekl jsem nejapně.
"Samozřejmě, Jorgi. Ona pro mě ledacos udělá." Rozhlédl se, vykročil po obvodu hnízda a nahlížel do všech ústí tunelů. Pak z jednoho vytáhl krátký trám a naoko náhodně jej vzepřel o dveře do hnízda. Zapadl přesně do příčného břevna dveří a do jedné ze zdánlivě nepravidelných rýh v betonové podlaze. Posloužil jako výborný zámek.
"Teď ti něco předvedu," oznámil mi s aztéckým úšklebkem.
Gestem zručného kouzelníka vytáhl z kapsy jakousi píšťalu. Chyběl jí nátrubek, zato měla měch na vzduch, který se napájel ruční pumpičkou.
"To jsem neudělal já," pospíšil si mě ubezpečit. "Říká se tomu Galtonova píšťala, jenže kdo je Galton, to nevím. Dívej se - a poslouchej."
Začal pumpovat a píšťalu zcela záměrně namířil na "Kuřátko".
Neuslyšel jsem jediný zvuk, ale zachvěl jsem se, když jsem spatřil, jak se ta gumová protoplazma vtahuje před píšťalou dovnitř a vytváří jakousi dutinu.
"Neboj se; compañero" ozval se Herrera. "Pojď za mnou."
Pumpoval intenzivněji a podal mi baterku. Mechanicky jsem ji rozsvítil.
Herrera držel píšťalu proti "Kuřátku" jako hadici na kropení a šlehal na ně nehlasnými tóny. Reagovalo na to zvětšující se jeskyní, z níž se nakonec stal klenutý průchod. Jeho podlahu tvořila betonová podlaha hnízda.
Herrera vstoupil do chodby a vyzval mě: "Pojď za mnou." šel jsem, ale srdce mi ustrašeně bušilo. Postupoval co noha nohu mine a pumpoval vzduch do píšťaly. Z klenuté chodby se pomalu stávala báň. Vchod do "Kuřátka" se za námi zmenšoval a ztrácel.. .
Octli jsme se v polokruhovité bublině, která se zvolna posunovala stotunovou hroudou šedohnědého gumového masa. "Posviť na podlahu, compañero" řekl Herrera. Blikl jsem na podlahu. Na betonu byly zdánlivě náhodné čáry, ale Herrera se podle nich řídil. Krok za krokem jsme šli vpřed a já se nemohl zbavit neobyčejně živé představy, co by se

stalo, kdyby Galtonova píšťala najednou praskla.
Když se mi zdálo, že naše hlemýždí tempo trvá už léta, padlo mé světlo na jakýsi kovový srpek. Herrera nad ním vyfoukl bublinu a ze srpku se stal kotouč. Pumpoval bez ustání a přitom na kotouč třikrát dupl. Kotouč se vymrštil a odkryl kruhový otvor. "Jdi napřed," vyzval mě Herrera, a tak jsem se spustil dovnitř, aniž jsem tušil, jak a na co dopadnu. Dopadl jsem měkce, zůstal jsem ležet a třásl jsem se po celém těle. Za okamžik se octl vedle mě Herrera a otvor se zaklapl.
Herrera vstal a třel si paži, "Tohle je dřina," stěžoval si, "člověk pumpuje jako blázen a nic neslyší. Jednou to přestane fungovat a já nic nepoznám, dokud -" a zase se zašklebil.
"George Groby," představil mě Herrera. "Tohle je Ronnie Bowen." Přede mnou stál malý flegmatický konzument ve firemním stejnokroji. "A tady Arturo Denzer." Denzer byl mladičký a velice nervózní.
Byli jsme v dobře osvětlené betonové kanceláři, kde se vzduch obnovoval v regenerátorech. V místnosti stálo několik psacích stolů a spojovací zařízení. Připadalo mi neuvěřitelné, že jediná cesta odtud je zabarikádovaná horou protoplazmy. A ještě neuvěřitelnější bylo, že pronikavý hvizd neslyšitelných vysokofrekvenčních zvukových vln dokáže pohnout tím necitelným balíkem, aby se rozestoupil.
Bowen se chopil slova: "Jsme rádi, že jste přišel mezi nás, Groby," řekl. "Herrera tvrdí, že máte chytrou hlavu. Na papírování si moc nepotrpíme, ale prosil bych váš profil."
Řekl jsem mu Grobyho profil a on si jej zapsal. Když jsem uváděl nízký stupeň vzdělání, stiskl podezřívavě rty. "Mám-li být upřímný," prohlásil, "vy nemluvíte jako nevzdělaný člověk."
"Vždyť víte, jak to někdy s dětmi bývá," řekl jsem. "Hodně jsem četl a měl jsem oči otevřené. Když je člověk prostřední z pěti dětí, nemá to lehké. Není tak starý, aby ho brali vážně, ani tak malý, aby byl mazánkem. Připadal jsem si jako ztracený, proto jsem se snažil něco ze sebe udělat."
Přesvědčil jsem ho. "Vypadá to přijatelně. Tak dál: Co můžete dělat?"
"No ... myslím například, že bych uměl napsat lepší oběžník, než je ten, který používáte."
"Dobrá. A co ještě?"
"Mohl bych dělat propagaci vůbec. Můžeme spustit šeptanou propagandu a nikoho ani nenapadne, že je to od konz - od nás. Myslím něco takového, co by v lidech vyvolalo nespokojenost a vyburcovalo je."
"To není špatný nápad. Co například?"
Mozek mi běžel na plné obrátky. "Spusťte v kantýně šuškandu, že se podařilo vyrobit nový druh proteinu. Tvrďte, že se chutí vyrovná rostbeefu a že ho bude libra za dolar. Tvrďte, že veřejně bude protein ohlášen do tří dnů. Až tři dny uplynou a nic ohlášeno nebude, dejte slovo vtipálkům. Asi takhle: ‚Co dělí rostbeef od "Kuřátka"?' Odpověď: ‚Sto padesát let pokroku.' Lidi to určitě popíchne, aby začali uvažovat o starých zašlých časech příznivě."
Pro mě tohle neznamenalo žádný výkon. Nevyužíval jsem svého talentu poprvé k prosazování věci, na níž jsem osobně neměl nejmenší zájem.
Bowen si všechno zapsal na bezhlučném psacím stroji. "Výborně," řekl. "Vtipně vymyšleno, Groby. Vyzkoušíme to. Ale proč navrhujete tři dny?"
Nebylo dost dobře možné, abych mu vysvětloval nad slunce jasnější fakt, že tři dny jsou optimální časovou jednotkou, po níž je možno před započetím akce udržovat v napětí uzavřenou sociální skupinu katalytickou klíčovou větou. Místo toho jsem odpověděl jakoby v rozpacích: "Zdá se mi, že by to byla asi tak správná doba."
"Dobře, tak to vyzkoušíme. Vy teď, Groby, projdete kandidaturou.
Máme tu klasiky konzervatismu, s nimiž se musíte seznámit.
Pak jsou tu publikace zvlášť důležité pro naši práci, které je třeba sledovat: Statistické obzory, Lety vesmírem, Biometrie, Zemědělský bulletin a spousta dalších. Když si s něčím nebudete vědět rady, a předpokládám, že k tomu dojde, obraťte se o pomoc. Za nějaký čas se rozhodnete, ke kterému oboru vás to nejvíc táhne, budete se na něj specializovat a pracovat v něm do jisté míry vědecky. Jedině vzdělaný konzervativec může konzervatismu prospět."
"Proč sledujete časopis Lety vesmírem?" zeptal jsem se a mé vzrušení rostlo. Náhle jako bych chápal Runsteadovu sabotáž, svůj únos, nekonečné průtahy a neúspěchy v projektu Venuše. Že by pikle konzoušů? Co jestli se v jejich zavilých a nelogicky myslících hlavách zrodil názor, že vesmírné lety přispívají k devastaci zdrojů, nebo jak to nazývají?
"Je velice důležitý," odpověděl Bowen. "O vesmírných letech musíme vědět co nejvíc."
Zkusmo jsem prohodil: "Myslíte, abychom je mohli překazit?"
"Ani nápad!" vyletěl Bowen. "Proboha, Groby, jen si představte, co pro nás znamená třeba Venuše - panenská planeta, oplývající bohatstvím, které lidstvo potřebuje! Co všechno by se tam dalo vypěstovat na polích! A to nerostné bohatství! Myslete trochu, člověče!"
"Aha," řekl jsem. Gordický uzel zůstal nerozťat.
Vložil jsem do čtecího přístroje pásky Biometrie, zahloubal jsem se do ní a každou chvíli jsem si dal něco vysvětlit, aniž jsem to samozřejmě potřeboval. Biometrie je pro reklamu denním chlebem.
Z ní se člověk doví o přírůstku obyvatelstva, o změnách inteligenčního kvocientu, o úmrtnosti a jejích příčinách a o všech takových věcech.
Téměř každé číslo přináší zprávy, které jsou pro nás příznivé a konzoušům naopak dělají těžkou hlavu. Růst populace je pro nás vždycky vítaný. Víc lidí víc koupí. Snížení inteligenčního kvocientu je také vítané. Kdo míň spekuluje, víc nakupuje. Jenže tihle výstřední fanatici se na to dívali docela jinak a já jsem musel předstírat, že s nimi táhnu zajeden provaz.
Po chvíli jsem přesedlal na časopis Vesmírné lety. Tam jsem se nedočetl nic dobrého, čišel z něho nezájem veřejnosti, rozladěný odpor k omezením, která s sebou nesla stavba rakety na Venuši, pochybnost, zda se vůbec podaří Venuši osídlit, a pesimistický názor, že osadníci nebudou mít na Venuši co dělat, i když se jim tam podaří uchytit.

Ten lotr Runstead, až já ho dostanu!
Nejhorší mě čekalo na obálce posledního čísla. V titulku pod obrázkem stálo: "Jack O'Shea s úsměvem přijímá gratulaci a polibek své krásné přítelkyně, která mu blahopřeje k udělení medaile za zásluhy."
Ta krásná přítelkyně byla má žena Kathy. V životě nevypadala rozkošněji.
S pomocí konzoušské buňky jsem se vrhl na věc. Za tři dny se už na kantýnské žrádlo nespokojeně bručelo. A za týden vedli konzumenti takovéhle řeči: "Že já se sakra nenarodil o sto let dřív... v tý ubytovně jsme narvaný jak sardinky... kdyby se tak dalo vypadnou z tyhle blbárny, usadit se někde na kousku půdy a pracovat tam pro sebe!"
Maličká buňka nabyla nebývalé důležitosti. Dokázal jsem za týden víc než oni za rok. Bowen - který pracoval v osobním oddělení - mi řekl: "Takové hlavy, jako jste vy, Groby, potřebujeme. Rozhodně neumřete jako sběrač. V nejbližších dnech se na vás obrátí šéf oddělení pracovních sil, jestli něco víte o systému výživy. Řekněte, že ano. Vysvětlím vám v krátkosti všechno, co potřebujete vědět.
Vaše práce ve sluneční výhni skončila."
Rozmluva se uskutečnila následující týden, kdy už se všeobecně říkalo: "Neškodilo by projít se někdy po lese. Umíte si představit, jaký to bylo, když bylo všude plno stromů?" nebo: "Ta zatracená mejdlová náhražka není k ničemu!" ačkoliv dřív nikomu nevadilo, že používá místo mýdla náhražku, šéf oddělení pracovních sil přišel za mnou a podle očekávání se zeptal: "Groby, víte něco o systému výživy?"
"To je náhoda, že se ptáte," odpověděl jsem. "Hodně se tím zabývám.
Znám poměr síry, fosforu, uhlíku, kyslíku, vodíku a dusíku pro chlorellu* chloretta - druh řasy.*,
znám optimální teploty a tak."
Tohle málo bylo zřejmě daleko víc, než věděl on. Zabručel: "Vážně?" a odešel. Udělal jsem dobrý dojem.
O týden později kolovaly už o trustu Ryzí Super neslušné vtipy a mě převedli na osmihodinovou práci do ústřední haly. Kontroloval jsem přístroje a elektronky, které řídily příliv výživného roztoku do nádrží chlorelly. Byla to lehčí a jednodušší práce. Volno jsem trávil pod "Kuřátkem" - uměl jsem jím procházet s Galtonovou píšťalou a už jsem se nekrčil strachy - a předělával jsem fantasticky nemožný oběžník č. I: CHCETE SE POZVEDNOUT K NEJVYŠŠÍM METÁM?
Jen vy, jen vy OSOBNĚ můžete odpovědět na tyto zásadní otázky: Jste inteligentní, prozíravý muž či žena mezi 14 a 50 léty?
Cítíte v sobě průbojnost a schopnosti, kterých je zapotřebí k zvládnutí VELKÝCH ÚKOLŮ zítřka? Můžeme vám svěřit největší a nejúžasnější poselství naší doby a spolehnout se, že zachováte absolutní mlčení?
Nemůžete-li bez otálení třikrát provolat ANO! odložte prosím tento list!
Avšak můžete-li, pak vy i vaši přátelé nebo rodina máte příležitost stát se plnoprávným členem...
A tak dále. Bowen couvl. "Nemyslíte, že je ta výzva zaměřená na vysoký inteligenční kvocient, takže její působnost je dost omezená?"
zeptal se starostlivě. Nepověděl jsem mu, že jediný rozdíl mezi tímhle letákem a standardním přístupem k dělníkům dvanácté kategorie je ten, že dvanáctkáři dostanou výzvu sluchem, protože neumějí číst. Odpověděl jsem, že si to nemyslím. Přikývl. "Vy jste rozený textař, Groby," prohlásil slavnostně. "V konzervativní Americe byste byl v superkategorii." Zatvářil jsem se skromně, jak se slušelo. Bowen pokračoval: "Nemohu vám bránit v rozletu, musím vás poslat o stupínek výš. Nebylo by správné promrhat váš talent na práci v buňce. Poslal jsem o vás zprávu nahoru -" ukázal na spojovací aparát, "a počítám, že si vás vyžádají. Je to tak v pořádku. Nevidím rád, že odcházíte, ale kostky už jsou vrženy. Tady máte Pokyny pro nákupčí Chlorelly..."
Srdce se mi rozbušilo. Věděl jsem, že Chlorella má spoustu stálých dodavatelů surovin v New Yorku.
"Děkuju," zahučel jsem. "Vynasnažím se všude sloužit věci podle svých nejlepších sil."
"Věřím vám, Groby," ubezpečil mě Bowen. "Ale - počkejte, ještě maličkost, než odejdete. Není to nic úředního, Georgi, totiž - víte, taky trochu píšu. Pár věcí mám s sebou - jsou to přípravné črty.
Byl bych hrozně rád, kdybyste si je vzal a -" Vyvázl jsem, s Pokyny a toliko se čtrnácti Bowenovými "črtami".
Byly to humpolácké škváry, a pokud jsem mohl zjistit, naprosto neprodejné. Bowen mě ujistil, že jich má mnohem víc a že bychom na nich mohli spolupracovat.
Se vší vervou jsem se pustil do Pokynů.
Kontrola elektronek mě zdaleka nevyčerpávala tolik jako sbírání pěny a Bowen omezil mé konzoušské povinnosti na minimum, protože mě chtěl uvolnit k práci na svých "črtách". Výsledkem bylo, že jsem měl poprvé možnost prozkoumat ve volném čase své okolí.
Herrera mě jednou vzal s sebou do města a při té příležitosti jsem objevil, jak tráví volné soboty, o nichž se zachovávalo mlčení. Poznání mi vyrazilo dech, ale nenaplnilo mě hnusem. Alespoň mi připomnělo, že propast mezi lidmi z vyšších kategorií a konzumentem se nedá překlenout ničím tak abstraktním a neskutečným, jako je "přátelství".
Když jsme vyšli ze starobylé podzemní dráhy, poháněné stlačeným vzduchem, do drobného kostarického mrholení, zastavili jsme se nejdříve v jakési podřadné restauraci na jídlo. Herrera nedal jinak, než že si každý objednáme brambor, a také si nedal vzít, že bude za oba platit. - "Nech to být, Jorgi, ber to jako oslavu. Dal jsem ti oběžník a tys mě nechal žít! Máme co oslavovat." Při jídle Herrera zářil, čile konverzoval a zprostředkoval dvojjazyčné spojení mezi mnou a číšníky. Oči mu svítily, nutil se do řeči, breptal a často bez příčiny propukal ve smích jako mladík na schůzce.
Mladík na schůzce. Vzpomněl jsem si, jak jsem se poprvé sešel s Kathy. Po dlouhé odpoledne jsme se ruku v ruce procházeli v Ústředním parku spoře osvětlenými chodbami, byli jsme v tanečním sále a celou věčnost jsme stáli před jejím domem. ..
Herrera se ke mně natáhl, plácl mi na rameno a teprve pak jsem si všiml, že se s číšníkem smějí. Taky jsem se zasmál, abych se přizpůsobil, ale oni se rozřehtali ještě víc. Bylo jasné, že se baví na můj účet. "Nic si z toho nedělej, Jorgi," řekl

Herrera, když se dost nasmál, "jdeme odtud. Myslím, že tě potěší, co jsem pro tebe přichystal."
Zaplatil útratu a číšník povytáhl obočí.
"Stavíte se vzadu?"
"Ano," odpověděl Herrera. "Pojď, Jorgi."
Číšník nám razil cestu mezi stolky. Otevřel dveře a rychlou španělštinou zasyčel něco Herrerovi do ucha. "Nedělejte si starosti," uklidňoval ho Herrera. "Nebudeme tam dlouho."
"Vzadu", jak se ukázalo, byla - knihovna.
Cítil jsem, že ze mě Herrera nespouští oči, a doufám, že jsem na sobě nedal znát, co si myslím. Dokonce jsem tam s ním asi hodinu zůstal. Herrera hltal odrbaný výtisk něčeho, na čem stálo Bílá velryba, a já jsem si zatím prohlédl kupu starých časopisů. Některé velebené klasické památky moc pomohly ulehčit mému svědomí, neboť jsem v nich našel jakéhosi předchůdce rubriky "Vyvarujte se běžných chyb v angličtině" a velmi pěkný inzerát "U nás nekašleme - kouříme Lucky Strike", který by se byl dobře vyjímal na stěně mé kanceláře v Shockenově paláci. Ale necítil jsem se ve své kůži mezi tolika knihami, v nichž nebyl jediný inzerát. Neposuzuji samotářské zábavy úzkoprse, pokud slouží užitečnému účelu. Ovšem i moje snášenlivost má své meze.
Myslím, že Herrera prokoukl moji lež, když jsem mu tvrdil, že mě bolí hlava. Když pak o hodně později vešel nejistým krokem do ubytovny, otočil jsem se ke stěně. Od té doby jsme spolu mluvili jen to nejnutnější.
O týden později, kdy v kantýně téměř došlo k pozdvižení vyvolanému šeptandou, že v kvasnicových bochánících jsou piliny - zavolali mě na ředitelství.
Čekal jsem hodinu, než mě přijal zástupce osobního oddělení.
"Vy jste Groby?"
"Ano, pane Milo."
"Báječně jste se vypracoval. Opravdu báječně. Vaše posudky jsou čím dál lepší."
To byla Bowenova práce. Posudky dělal on. Stálo ho pět let mravenčí píle, než se vyšplhal k takovému postavení.
"Děkuji, pane Milo."
"Prosím, jen tak dál. Perspektivně - ehm - se nám asi uprázdní jedno místo. Jedná se o našeho zaměstnance ze Severu. Jeho práce je čím dál tím horší."
Kdepak jeho práce - jen přízrak jeho práce! Temný stín dolehl na jeho pracovní výkazy. Stín, který podle pečlivě připraveného plánu vrhal Bowen. Začalo mi svítat, že konzouši vládnou silou, o jejímž rozsahu nemáme ponětí.
"Zajímal jste se někdy o problémy nákupu, Groby?"
"To je otázka, pane Milo!" odpověděl jsem pohotově. "Tíhnu k tomu odjakživa. Myslím, že bych se v nákupu osvědčil."
Pochybovačně si mě prohlédl. Odpověď byla přesně podle předpisu. Spustil na mě křížovou palbu a já jsem otázky uctivě odrážel odpověďmi podle příručky pro zaměstnance Chlorelly. On se je učil před více než dvaceti léty a já před týdnem. Pro mě to byl snadný boj. Za hodinu se mi ho podařilo přesvědčit, že George Groby je jedinou nadějí společnosti Chlorella-Protein a že má být bez odkladu vržen na likvidaci průlomu.
Ještě týž večer jsem oznámil výsledek v buňce.
"Z toho kouká New York," prohlásil Bowen s jistotou. "Rozhodně New York." Nedokázal jsem zadržet hluboký povzdech. Ach, Kathy! Bowen si ničeho nevšiml a pokračoval: "Musím vás zasvětit do několika věcí. Začneme poznávacím znamením."
Učil jsem se poznávací znamení. Na krátkou vzdálenost stačil pohyb ruky. Pro střední délky bylo úzkostné zvolání. Pro dlouhé vzdálenosti existoval klíč z novinových inzerátů; docela dobrý klíč.
Bowen se mnou cvičil znamení a klíč jsem musel opakovat, dokud jsem ho neměl vrytý v paměti. Trvalo nám to skoro do rána. Když jsme procházeli "Kuřátkem", uvědomil jsem si, že jsem celý den nezahlédl Herreru. Hned jak jsme vyšli, zeptal jsem se, co s ním je.
"Padl," odpověděl Bowen prostě.
Mlčel jsem. "Tenaten padl," znamenalo v těsnopisném vyjadřování konzoušů: Tenaten se po léta bez oddechu dřel pro věc S.O.K.
Vzdal se všeho do posledního groše a odepřel si i to málo radostí, které by mu peníze mohly přinést. Neoženil se a ženských se stranil, aby neohrozil bezpečnost věci. Najednou na něho přišly pochybnosti, ale tak záludné, že je nechtěl připustit ani sobě, ani nám. Pochybnosti a strach narůstaly. Zmítal se, rozvrácen, na všechny strany, až na sebe vztáhl ruku a zemřel.
"Herrera padl," opakoval jsem tupě.
"Nerozptylujte se Herrerou," okřikl mě Bowen. "Jedete na Sever.
Máte před sebou spoustu práce."
A to měl pravdu.

10.

Do New Yorku jsem cestoval docela nóbl. Měl jsem na sobě firemní uniformu a letěl jsem v podpalubní třídě turistické rakety. Nade mnou vzdychali početní kostaričtí konzumenti obdivem nad vyhlídkou z průzorů anebo dychtivě přepočítávali peníze a dohadovali se, kolik radovánek si za ně budou moci pořídit v severském kolosu.
V podpalubí jsme byli mnohem ošuntělejší a divočejší parta, ale všechno bylo lepší než dělnický nákladňák. Okna jsme neměli, ale bylo rozsvíceno, fungoval tam jídelní automat a měli jsme kbelíky.
Než jsme nastoupili, promluvil k nám dozorce ze závodní stráže: "Tak, dacani, jedete na Sever, kam už nesahá kostarická

soudní moc.
Polepšili jste si. Ale nezapomínejte, že jdete do práce! Rád bych, aby si každý pořádně zapamatoval, že je součástí Chlorelly a že Chlorella má na něho přednostní právo. Jestli si někdo z vás myslí, že se může ze smlouvy vyvlíknout, moc brzy pozná na vlastní kůži, jak snadno a rychle si vymůžeme zatčení zločince, který se dopustí obchodní urážky. A jestli si někdo z vás myslí, že zkrátka pláchne, jen ať to zkusí! Chlorella platí Burnsově detektivní kanceláři sedm miliard ročně a Burns je nebere zadarmo. Kdo chce, abychom s ním udělali krátký proces, jen do toho! My budeme na svém místě. Je to jasné?"
Bylo to jasné. "Dobrá, nasedat a šťastnou cestu. Pracovní karty máte.
Pozdravujte ode mě Broadway."
Cestou se nepřihodilo nic zvláštního a k přistání jsme se snesli v Montauku. Seděli jsme v podpalubí a čekali, až vystoupí konzumenti z turistické třídy se zavazadly. Pak jsme seděli a čekali dál, zatím co se celníci od potravní daně s červenobílými páskami s označením A&P na rukávech hádali se stevardy o přebývající dávky potravin.
Čtyři z nás cestou zemřeli a stevardi si samozřejmě jejich plátky kuřecího masa nechali, aby je mohli prodat na černém trhu.
Pak jsme seděli a čekali jen tak. Konečně přišel rozkaz, že máme vystupovat ve skupinách po padesáti. Seřadili jsme se a na zápěstí nám vyrazili vstupní povolení. Po četách jsme pochodovali k podzemní dráze a nastupovali jsme do vlaků jedoucích k centru. Štěstí se na mě usmálo. Na moji skupinu vyšel nákladní prostor.
Na pracovním úřadě nás roztřídili a dostali jsme cedulku s individuálním zařazením. Na chvíli zavládlo zděšení, když vyšlo najevo, že dvacet našich smluv prodala Chlorella koncernu I. G. Farben - nikdo nechtěl pracovat v uranových dolech - ale mě to neznepokojilo.
Muž vedle mě nevrlým pohledem sledoval, jak dozorci vybírají těch dvacet nešťastníků a jako stádo je ženou pryč.
"Zacházejí s námi jako s otroky," řekl trpce a popadl mě za rukáv. "To je zločin, nemyslíš, kamaráde? Šlapou po lidské důstojnosti dělníků."
Hněvivě jsem na něho pohlédl. Ten člověk byl na první pohled konzouš. Pak jsem si vzpomněl, že jsem teď taky konzouš. Uvažoval jsem, zda mám použít znamení rukou, ale zavrhl jsem to. Budu si ho pamatovat pro případ potřeby. Kdybych se odhalil předčasně, mohl by on žádat o pomoc mě.
Dopravili nás ke skladištím Chlorelly v předměstí Nyack.
Kdo nic nepotřebuje, nic nespotřebuje. Pod New Yorkem, právě tak jako pod všemi světovými velkoměsty, svádějí stoky kal do usazovacích nádrží. Věděl jsem jako každý občan, že organický odpad z třiadvacetimiliónového města se odplavuje rozvětvenou sítí městských kanálů; věděl jsem, že soli se neutralizují iontovou výměnou, reziduální tekutina se vede potrubím do chaluhových farem v longislandském průlivu a kal, který zbývá, se čerpá do tankových lodí, které jej odvážejí Chlorelle. To všechno jsem věděl, ale nikdy jsem to neviděl.
Měl jsem titul výpravčího materiálu a zařadili mě do deváté kategorie.
Mojí povinností bylo zvláštním uzávěrem spojovat ohebné hadice, jimiž procházel kal. Po prvním pracovním dnu jsem vyhodil celotýdenní plat na tampónky do nosu. Všechen zápach sice nezachytily, ale dalo se to s nimi snést.
Třetí den jsem po skončení směny běžel rovnou do sprch. Postupoval jsem podle předem promyšleného plánu: po šestihodinové práci u nádrží, kde nebyl jediný automat z prostého důvodu, že bylo nemyslitelné, aby někdo v takové atmosféře jedl, pil nebo kouřil, udržela nahromaděná chuť na jídlo a cigarety pracovní partu přinejmenším půl hodiny u koloběhu Šumsi, Krachle, Superky, než si vůbec někdo na sprchu vzpomněl. Nemilosrdně jsem v sobě potlačil všechny chutě, které ovšem nebyly tak silné jako u většiny ostatních, protože návyk se u mě vytvářel teprve krátce, a tak se mi podařilo, že jsem měl sprchy téměř sám pro sebe. Když do nich vtrhli ostatní, já jsem se vrhl na automaty. Stačilo k tomu docela prosté užití rozumu, ale právě v téhle maličkosti spočíval základní rozdíl mezi způsobem myšlení konzumenta a reklamáře. Přiznávám ovšem, že mé návyky nebyly ve mně dosud tak zakořeněné.
Ve sprchách byl kromě mě ještě jeden člověk, ale pokud jsme tam byli jen dva, skoro jsme se jeden druhého nedotkli. Když jsem vešel, podal mi mýdlo. Namydlil jsem se, zapnul jsem recirkulátor na plný tlak a nechal jsem po sobě stékat vodu. Přítomnost druhého muže jsem si téměř neuvědomoval. Avšak když jsem mu vracel mýdlo, ucítil jsem, že mě prostředním prstem tiskne zápěstí a ukazováčkem krouží kolem kloubu na palci.
"Je," řekl jsem hloupě a opětoval jsem stisk ruky. "Vy jste můj kon-" "Pšš!" zasyčel a podrážděně ukázal na odposlouchávací mikrofon značky Muzak, který se pohupoval u stropu. Odvrátil se ode mě a s přehnanou pečlivostí se znovu namydlil.
Když mi vracel mýdlo, byl na něm nalepený kousek papíru. V šatně jsem ho vysušil a roztáhl. Stálo na něm: "Dnes se přijímají noví členové. Jdi do Metropolitní galerie, do sálu klasiků. Přesně pět minut před uzavřením se zastav před exponátem Dívčí tvary."* Dívčí tvary - narážka na skutečnou, notoricky známou reklamní kampaň, která pod značkou "Maidenform" (dívčí tvar) propaguje dámské prádlo, především podprsenky. Rovněž heslo pod exponátem tohoto reklamního plakátu je absurdní obměnou reklamních sloganů, které dnes provázejí výrobky značky "Maidenform".*
Jakmile jsem se oblékl, zařadil jsem se do fronty u stolku vrchního dozorce. Za necelou půlhodinku jsem měl orazítkovanou propustku, která mě opravňovala neplatit za tuto noc nocležné. Vrátil jsem se ke své palandě, abych si sebral věci, upozornil jsem nového majitele lůžka, že člověk, který spí o palandu výš, mluví ze spaní, uložil jsem si kabelu v šatně a chytil vlak do Bronxvillu. Přesedl jsem na městskou severní trať, popojel jednu stanici, přeběhl na jižní a vystoupil u Schockenova paláce. Zdálo se, že mě nikdo nesleduje.
Neočekával jsem, že by mě někdo sledoval, ale riskovat se nevyplácí.
Do schůzky s konzouši v Metropolitní galerii mi zbývaly ještě dobré čtyři hodiny. Postával jsem ve veliké dvoraně, dokud ke mně nezamířil strážník, který si s opovržením prohlížel mé laciné šaty.
Doufal jsem, že Hester, nebo dokonce sám Fowler Shocken by tudy mohl projít, jenže takové štěstí mě nepotkalo.

Samozřejmě jsem spatřil spoustu známých tváří, ale nebyl mezi nimi nikdo, komu bych mohl důvěřovat. A dokud jsem nevěděl, co je za tou boudou, kterou na mě ušili na ledovci Super, neměl jsem v úmyslu vyprávět lidem na potkání, že ještě žiji.
Ten Pinkertonovec na mě zahřímal: "Snad nechceš dát Schockenovým taky vydělat, ty šantalo? Jistě pro ně máš něco ohromného!"
"Promiňte," řekl jsem a obrátil jsem se k východu. Počítal jsem, že se nebude obtěžovat, aby mě sledoval tlačenicí ve dvoraně až ke dveřím, a měl jsem pravdu. Poflakoval jsem se kolem klubovny, v níž hrstka konzumentů sledovala na plátně milostnou historku ze seriálu Popstop a ochutnávala přitom Kofilissimu, a pak jsem vlezl do výtahu pro personál. "Do osmdesátého," řekl jsem obsluze a hned jsem si uvědomil, že jsem přestřelil. Z mřížky mikrofonu se na mě obořil hlas obsluhovače: "Vy v té pětce, výtah pro personál jede jen do sedmdesátého poschodí. Co tu chcete?"
"Jsem poslíček," lhal jsem málo přesvědčivě. "Mám něco přinýst z kanceláře pana Schockena. Já to říkal, že takovýho, jako jsem já, do kanceláře pana Schockena nepustí. Já jim říkal: ‚Helejte, ten má nejmíň pětadvacet sekretářek, přes který bych se musel dostat, než by mě pustili k němu. Já jim povídal -" "Podatelna je v pětačtyřicátém," řekl obsluhovatel o něco mírněji.
"Postavte se před dveře, abych se na vás mohl podívat."
Vstoupil jsem do zorného pole kamery. Dělal jsem to nerad, ale co mi zbývalo? Zdálo se mi, že jsem z mřížky mikrofonu zaslechl nějaký zvuk, ale nemohl jsem si to ověřit. Nikdy jsem nebyl v místnosti obsluhovatele, tři sta metrů od tohoto místa, odkud se na smáčknutí knoflíku rozjížděly kabiny nahoru a dolů po ozubených šachtách. Byl bych v té chvíli obětoval celoroční příjem, kdybych se byl k němu mohl podívat.
Stál jsem tam alespoň půl minuty. Pak se znovu ozval ten hlas, už neutrálně: "V pořádku. Vraťte se do kabiny. Pětačtyřicáté poschodí, první pohyblivý pás vlevo."
Ostatní pasažéři v kabině na mě lhostejně civěli clonou alkaloidu z Kofilissimy, dokud jsem nevystoupil. Stoupl jsem si na pohyblivý pás, který mířil doleva, přejel jsem kolem dveří označených "Podatelna" na křižovatku chodeb, kde můj pás sklouzl po válci dolů a zmizel. Chvíli jsem musel hledat, než jsem našel schodiště, ale to nevadilo. Potřeboval jsem si ulevit několika nadávkami. Do výtahu jsem se víc neodvážil.
Už jste někdy vyšlapali pětatřicet poschodí?
Ke konci to bylo moc zlé. Nejen proto, že mě všechno bolelo a že jsem mařil čas, kterého jsem neměl nazbyt, ale hlavně proto, že se blížila desátá a konzumenti, kteří na schodech bydleli, se sem začali trousit na noc. Počínal jsem si velmi opatrně, ale stejně jsem se v čtyřiasedmdesátém patře málem porval, protože jeden člověk na třetím schodě měl delší nohy, než jsem předpokládal.
Spáči naštěstí nebyli výš než do sedmdesátého osmého poschodí.
Pak už byla patra Schockenových zaměstnanců.
Plížil jsem se opatrně po chodbách vědom si toho, že první člověk, který si mě všimne, mě buď pozná, anebo odtud vyhodí. Po chodbách chodili jen úředníci a žádného jsem neznal blíž. Štěstí mi přálo.
Bohužel ne tak docela. Kancelář Fowlera Schockena byla zamčená.
Nakoukl jsem do kanceláře jeho sekretářky, kde bylo také prázdno, a pak jsem uvažoval. Fowler po práci obvykle zaskočil do rekreačního klubu udělat pár jamek v golfu. Bylo na něho sice už hodně pozdě, ale řekl jsem si, že za pokus to stojí - do klubu byla jen čtyři patra.
Zaťal jsem zuby a dovlekl jsem se tam. Rekreační klub je pěkné zařízení, což je na místě, protože poplatky v něm jsou taky pěkné.
Jsou tam golfová hřiště, tenisové dvorce a další sportovní možnosti.
Po celé délce severní stěny místnosti se táhne les - nejméně patnáct nádherně nakašírovaných stromů - a v něm je alespoň dvacet oddechových kabin, kde si můžete číst, dívat se na film a podobně.
U golfu seděly dvě smíšené dvojice hráčů. Postoupil jsem pokud možno nenápadně co nejblíž k jejich sedadlům. Byli zcela zabráni obsluhou číselníku a knoflíků, jimiž řídili své hráče kolem dvanácté jamky golfového hřiště. Na ukazateli jsem si přečetl jejich skoré a zvadl jsem; všichni měli přes devadesát. Hadráři! Fowler Schocken udělal obvykle v jedné hře něco pod osmdesátku. V téhle skupině tedy nebyl, a taky když jsem se dostal ještě blíž, uviděl jsem, že oba muži jsou mi úplně cizí.
Chvilku jsem otálel s odchodem a pokoušel jsem se vymyslet co teď. Schockena nebylo v klubu vidět. Mohl být ještě v oddechové kabině, jenže nebylo ani pomyšlení, abych je všechny otevřel a nahlédl dovnitř. Vyhodili by mě, jakmile bych narazil na první obsazenou kabinu, ledaže by se na mě bohové usmáli a uvnitř byl sám Fowler.
K uchu mi dolétla směsice hlasů od golfu. Jedna z dívek právě dosáhla dvaceticentimetrového úderu a dokončila tím jamku. Všichni jí gratulovali. Šťastně se zasmála a předklonila se, aby mohla pákou posunout figurky hráčů zpět k odrazišti a celé zařízení nastavit k útoku na třináctou jamku. V tom okamžiku jsem zahlédl její obličej.
Byla to má sekretářka Hester.
Tím se všechno zjednodušilo. Neuměl jsem si honem vysvětlit, jak se Hester dostala do rekreačního klubu, ale jinak jsem o ní věděl všechno, co jsem potřeboval. Ustoupil jsem do alkovny poblíž ženské umyvárny. Nečekal jsem ani deset minut a Hester tam zamířila.
Samozřejmě omdlela. Zaklel jsem a odnesl ji do alkovny. Byla tam pohovka, na kterou jsem ji položil. Také tam byly dveře. Ty jsem zamkl.
Když se jí vrátilo vědomí, otevřela oči a zamrkala. "Mitchi," řekla tónem, který byl něco mezi zašeptáním a výkřikem.
"Nejsem mrtvý," řekl jsem jí. "Zemřel jiný člověk a někdo vyměnil těla. Kdo je ten ‚někdo', nevím, ale já rozhodně mrtvý nejsem.
Jsem to opravdu já, Mitch Courtenay, váš šéf. Můžu vám to dokázat. Vzpomínáte si například na ten večírek loni o

vánocích, kdy jste měla takovou starost o -" "Nemusíte nic dokazovat," vpadla mi do řeči. "Proboha Mitchi - totiž pane Courtenay -" "Mitch úplné stačí," řekl jsem: Pustil jsem jí ruku, kterou jsem dosud třel, a Hester se nadzdvihla, aby si mě mohla lépe prohlédnout.
"Vidíte," pokračoval jsem, "že jsem živ a zdráv, ale někdo se mnou hraje špinavou hru. Musím se spojit s Fowlerem Schockenem. Mohla byste to zařídit - a hned?"
Polkla a natáhla se pro cigaretu. Zřejmě už jí bylo lépe. Automaticky jsem si zapálil Superku. "Nemohla, Mitchi. Pan Schocken je na Měsíci. Je to veliké tajemství, ale vám to myslím můžu říct. Letěl tam kvůli projektu s Venuší. Když jste se zabil - totiž, víte, jak to myslím - když převzal Venuši pan Runstead a začalo to jít od deseti k pěti, rozhodl se pan Schocken, že projekt vezme do ruky sám. Předala jsem mu všechny vaše poznámky. Mám dojem, že jste tam měl taky něco o Měsíci. Zkrátka odletěl už před několika dny."
"Sakra," zaklel jsem. "Kdo ho tu zastupuje? Harvey Bruner?
Mohla byste se spojit -" Hester zavrtěla hlavou, "Ne, nepředal to panu Brunerovi, Mitchi.
Zastupuje ho pan Runstead. Pan Schocken vypadl tak rychle, že zrovna nebyl po ruce nikdo jiný, kdo by mohl převzít jeho práci, než pan Runstead. Ale toho můžu zavolat přímo odtud."
"Ne!" zadržel jsem ji. Podíval jsem se na hodinky a vzdychl jsem. Měl jsem nejvyšší čas odejít, abych stihl schůzku v galerii.
"Hester," řekl jsem. "Musím teď pryč. Neříkejte prosím vás nikomu ani slovo. Něco vymyslím a zavolám vás. Počkejte! Až zavolám, představím se jako - jak se jmenuje ten doktor, co léčí vaši matku? - doktor Gallant. Nějak si to zařídím, abychom se mohli setkat, a povím vám, co podnikneme. Na vás se, Hester, přece můžu spolehnout, viďte?"
"To určitě, Mitchi," řekla zajíkavě.
"Príma," odpověděl jsem. "A teď mě budete muset doprovodit a sjet se mnou výtahem dolů. Nemám čas jít pěšky, a kdyby takového, jako jsem já, někdo chytil tady u klubu, byly by z toho potíže."
Zarazil jsem se a pohlédl jsem na ni. "Ale teď mě napadá," pokračoval jsem, "co tu proboha děláte vy?"
Hester se začervenala. "Vždyť víte, jak to chodí," prohlásila nešťastně. "Když jste odešel, nebyla pro sekretářku práce. Všichni vedoucí měli už svá děvčata a já jsem se, Mitchi, prostě nemohla vrátit mezi konzumenty, nemohla bych se trápit starostmi o peníze a tak. A - zkrátka tady nahoře byla možnost se uchytit a -" "Tak takhle," řekl jsem. Doufám, že můj obličej nic neprozradil, bůh je mi svědkem, že jsem se o to snažil. Runsteade, ty pacholku zatracenej, řekl jsem si pro sebe při pomyšlení na Hesteřinu matku, na toho mladíka, kterého si snad Hester chtěla vzít, a na to, jak hnusné křivdy se dopouští člověk jako Runstead, když si osobuje právo zničit život pracovníku na vedoucích místech - můj - mých spolupracovníků - Hesteřin - a svrhnout je dolů na úroveň konzumentů.
"Nic si z toho nedělejte, Hester," těšil jsem ji. "Jsem vaším dlužníkem. O splátky mě na mou duši nebudete muset upomínat.
Udělám pro vás, co budete chtít." Už jsem taky věděl, jak to udělám.
Spousta děvčat na smlouvu ZZ se dokázala vyhnout automatickému obnovení smlouvy i degradaci. Vyplatit Hester ze závazku před vypršením roku by mi přišlo moc draho, takže to nepřipadalo v úvahu.
Ale některá děvčata jsou po prvním roce se svobodnými vedoucími jedna ruka. Měl jsem už v podniku takové slovo, že nabídnu-li ji některému vedoucímu odbočky nebo šéfu odboru, moc si rozmyslí ji odmítnout, anebo s ní dokonce špatně nakládat.
City v obchodních záležitostech nemám rád, ale jak sami vidíte, pokud jde o osobní vztahy, vždycky jsem pro city všema deseti.
Hester nedala jinak, než že mi půjčí nějaké peníze. Vzal jsem si taxík, takže jsem pak v galerii měl dost času. Ačkoliv jsem parťákovi zaplatil předem, když jsem vystupoval, neodpustil si drzou poznámku o konzumentech, kteří žijí na vysoké noze. Kdybych byl neměl v hlavě důležitější problémy, byl bych mu dal řádnou lekci hned na místě.
Galerii jsem měl vždycky svým způsobem rád. Nestojím dvakrát o náboženství - částečně asi proto, že náboženskou reklamu urval Taunton, ale slavnostní, povznášející ovzduší mezi starými mistrovskými díly v galerii ve mně vzbuzuje pocit klidu a důstojnosti.
Už jsem se zmínil, že jsem přijel o něco dřív. Těch pár minut jsem tiše postál před bustou G. Washingtona Hilla a poprvé od onoho odpoledne na Jižním pólu jsem se cítil odpočinutý.
Přesně pět minut před půlnocí jsem stál před velikým inzerátem na podprsenky značky "Dívčí tvary" z pozdního období- v katalogu byl pod Číslem třicet pět: "Snila jsem o tom, jak lovím v prosekaném ledu ryby v podprsence značky ‚Dívčí tvary'," a tu jsem si uvědomil, že za mnou na chodbě někdo píská. Tóny mi nic neříkaly, ale jejich rytmus byl poznávacím znamením, jemuž jsem se naučil ve skrýši pod "Kuřátkem".
Přešla kolem mě kustodka, ohlédla se přes rameno a usmála se.
Pro okolí to vypadalo jako náhodné navázání známosti. Zavěsili jsme se do sebe a já jsem ucítil, jak mi na zápěstí vyťukává prsty podle kliče: .NEMLUVTE AŽ VÁS OPUSTÍM JDĚTE DOZADU DO MÍSTNOSTI POSAĎTE SE A ČEKEJTE.' Přikývl jsem. Zavedla mě ke dveřím z umělé hmoty, strčila do nich a ukázala dovnitř. Vešel jsem sám.
V místnosti bylo asi patnáct konzumentů. Seděli na židlích s rovnými opěradly čelem k staršímu konzumentovi s kazatelskou bradkou. Našel jsem si místo vzadu a posadil jsem se. Nikdo si mě příliš nevšímal.
Starší muž přednášel o významných událostech jakéhosi zvlášť nudného předkomerčního období. Poslouchal jsem jen na půl ucha, neboť jsem se snažil vypátrat nějaký společný prvek v rysech různých typů lidí, kteří tu byli se mnou. Byli to samí konzouši - o tom jsem snad nemusel pochybovat - protože proč by mě jinak zvali? Ale jejich Kainovo znamení, ten vnějškový projev skrytého fanatismu, který měl být nějak zřejmý, ten mi unikal. Byli to samí konzumenti s uštvaným výrazem, jejž způsobuje požívání sojáčků a drožděnek, ale kdybych je potkal na ulici, vůbec bych si jich nevšiml. A přitom jsme byli v New Yorku, a Bowen se přece vyjadřoval v tom smyslu, že každý, s kým se tu setkám, stojí hodně

vysoko v žebříčku organizace, že je něco jako Trockij nebo Tom Paine konzervativního hnutí.
Bowenovo tvrzení stálo za úvahu. Až vybřednu z téhle šlamastiky - až se dostanu zpátky k Fowleru Schockenovi a vysvětlí se má situace - mohl bych, když to vezmu šikovně do ruky, tohle špinavé spiknutí odhalit. Prohlížel jsem si lidi v místnosti pozorněji a snažil jsem se zapamatovat si jejich tváře. Chtěl jsem je bezpečně poznat, až se zas potkáme.
Někdo určitě dal nějaký signál, ale já ho propásl. Přednášející ustal téměř uprostřed věty a z první řady vystoupil malý zavalitý mužík s bradkou. "Tak dost," řekl docela obyčejným tónem. "Jsme tu už všichni a nemá cenu, abychom dále plýtvali časem. Proti plýtvání bojujeme, proto jsme sem přišli.
Nedělejte hluk," varoval nás, "a nikoho nejmenujte. Pro účely dnešní schůze budeme používat čísel. Mně můžete říkat ‚Jedna', vám ‚Dva'," ukázal na muže vedle sebe, "a tak po řadách dál až do konce.
Je to všem jasné? Dobrá, a teď poslouchejte. Pozvali jsme vás, protože jste v New Yorku všichni noví. Dostali jste se do centra. Tady v New Yorku je celosvětové ústředí operačního vedení organizace, výše už postoupit nemůžete. Byli jste vybráni pro určité vynikající schopnosti - každý zná tu svou. Úkoly dostanete hned na místě. Ale dřív než k tomu dojde, rád bych zdůraznil jednu věc. Vy neznáte mě a já neznám vás. Ze svých buněk jste všichni dostali výborné doporučení, jenže naši řadoví pracovníci se občas nadchnou přehnaně.
Kdyby se ve vás zmýlili... No, doufám, že víte, co chci říct?"
Všichni souhlasně přikývli. Kývl jsem také, ale především jsem se snažil ze všech sil zapamatovat si toho zavalitého vousáče. Vyvolávali jedno číslo za druhým, nováčci podle nich vstávali, krátce se poradili s vousáčem a po dvou, po třech odcházeli za posláním, které znali jen oni. Zůstal jsem až skoro naposled. Kromě mne už zbývala v místnosti jen mladičká dívka s oranžovými vlasy. Trochu šilhala.
"Tak ještě vy dva," řekl mužík s bradkou. "Tvoříte skupinu, takže se můžete znát jménem. Groby, představuji vám Celii Corwinovou.
Groby je, abych tak řekl, textař. Celia je výtvarnice."
"Tak jest," prohlásila a od špačka jedné cigarety si v záři fosforu zapalovala další Superku. Kdyby ji byli neotrávili mysl tihle fanatici, mohla být dokonalým typem konzumenta. Všiml jsem si, že si zapalovala jednu od druhé a ještě přitom žvýkala gumu.
"Určitě se spolu shodneme," snažil jsem se vyjít vstříc.
"Shodnete, shodnete," řekl mužík s bradkou. "Musíte se shodnout.
Víte, jak to chodí, Groby. Abychom vám dali příležitost uplatnit, co umíte, budeme vás muset zasvětit do spousty věcí, o nichž bychom se neradi dočetli zítra ráno v novinách. Jestli nebudete pracovat pro nás, Groby," pokračoval žertovně, "uvidíte, jaká to bude mela. Budeme se muset vůči vám zařídit jinak." Poklepal na lahvičku bezbarvé tekutiny, která stála na stole. Nepatrné zachrastění hliníkového uzávěru odpovídalo asi síle mého hlasu, když jsem šeptl: "Rozumím," protože jsem tušil, co takové bezbarvé tekutiny obsahují.
Ukázalo se, že to nebude tak zlé. Strávil jsem v té malé místnosti tři nepříjemné hodiny a pak jsem naznačil, že nedostavím-li se včas do ubikace, zmeškám nástup do práce a budu muset platit, až se budou hory zelenat. Nato mě omluvili.
Nástup do práce jsem zmeškal tak jako tak. Vykročil jsem z galerie do nádherného jarního jitra, a celkem jsem byl se životem docela spokojen. Z kouře a prachu se vynořila postava a pohlédla mi přímo do tváře. Poznal jsem záštiplný obličej taxikáře, který mě vezl do galerie. Řekl rázně: "Dobrý den, pane Courtenay," a pak mi snad ten obelisk, co stojí za galerií, anebo něco jemu velmi podobného dopadlo zezadu na krk.

11.

"- probudí se za pár minut," zaslechl jsem někoho říkat.
"Už je fit pro Lilit?"
"To je nápad! Není!"
"Vždyť se jen ptám."
"Už by sis to mohl pamatovat. Nejdřív se jim dá amfetamin, plazma a podle potřeby megajednotka niacinu. Teprve pak jsou fit pro Lilit. Nerada vidí, když každou chvíli ztrácejí vědomí. Rozčiluje ji to."
Ozval se nervózní smích, z něhož šel mráz po zádech.
Otevřel jsem oči a zvolal: "Díky bohu!" neboť jsem uviděl strop mozkově šedé barvy, kterou najdete jedině v "přesvědčovací kabině" reklamní agentury. Jsem v bezpečí u Fowlera Schockena & spol. - nebo se mýlím? Tvář, která se nade mnou skláněla, jsem nepoznával.
"Co se tak raduješ, Courtenay?" zeptal se ten obličej. "Copak nevíš, kde jsi?"
Teď už bylo snadné uhodnout. "U Tauntona," zasípal jsem.
"Ano, správně."
Zkoušel jsem pohnout rukama a nohama, ale zjistil jsem, že nereagují na mé pokyny. Nedokázal jsem odhadnout, zda je to následkem drog, anebo jestli vězím v plastikokonu. "Podívejte," řekl jsem pevně. "Nevím, co máte za lubem, ale vřele vám doporučuji, abyste toho nechali. Je jasné, že se jedná o únos z obchodních důvodů. Můžete mě bud pustit, anebo zabít. Když mě zabijete bez výstrahy, dostanete cerebrin, takže mě rozhodně nezabijete. Nakonec mě stejně pustíte, proto vám navrhuji, abyste to udělali hned."
"Vás a zabít, Courtenay?" otázala se ta tvář v předstíraném údivu.
"Jak bychom to provedli? Vždyť vy už jste po smrti, to ví kdekdo. Umřel jste na ledovci Super, nepamatujete se?"
Znovu jsem se marně pokusil o vyproštění. "Vy jste se všichni zbláznili," křičel jsem. "Vypálí vám mozek! Copak někdo může stát o to, aby mu vypálili mozek?"

Tvář prohlásila s okázalým nezájmem: "Až byste se divil." A pak k někomu stranou: "Řekni Lilit, že za chvíli je fit."
Viděl jsem pohyb rukou, něco cvaklo a někdo mi pomáhal se posadit. Tah kůže na kloubech mi prozradil, že jsem v plastikokonu a že jsem tedy zbytečně mrhal silami. Boj byl předem ztracen.
Zabzučel bzučák a kdosi mi příkře rozkázal: "Drž jazyk za zuby a chovej se slušně, Courtenay. Jde sem pan Taunton."
Do místnosti přivrávoral B. J. Taunton, úplně opilý. Vypadal přesně tak, jak jsem ho z dálky vídal při přípitcích na stovkách banketů: kvetoucí, mohutný, oblečený s přehnanou péčí - a opilý.
Široce se rozkročil, ruce si zapřel v bok, a mírně se pohupuje, měřil si mě od hlavy k patě. "Courtenay," spustil. "Je to s tebou na levačku. Mohlo z tebe něco být, kdyby ses nezahodil s tím všivým podvodníkem Schockenem. Je to s tebou moc na levačku."
Taunton byl opilec, hanba naší profese, svědomí měl zatížené pěknou řádkou zločinů, a přesto jsem nedokázal potlačit v hlase úctu k velikému podnikateli: "Pane Tauntone," řekl jsem klidně. "Jde tu určitě o nedorozumění. Doufám, že ze strany firmy Schocken & spol.
nedošlo k žádné provokaci, která by poskytovala důvod pro obchodní vraždu - nebo se mýlím?"
"Ne-e," procedil mezi zuby a nepřestal se kymácet. "Nedošlo k ničemu, co zákon uznává za provokaci. Ten parchant mi jen vyfouk půdu pod nohama, přeták moje senátory, podplatil moje špehy ve výborech a ukrad mi Venuši!" Hlas mu přeskočil v jekot. Normálně pak pokračoval: "Ne, k provokaci nedošlo. Dával si moc dobrý pozor, aby nikoho z mých lidí nezabil. Schocken je chytrák! Schocken si potrpí na morálku! Ach, ten pitomec zatracená!" zabručel si.
Upřel na mě skelný pohled: "Ty parchante!" pokračoval. "Ze všech vašich mizernejch, svinskejch, nemorálních, jarmarečních hejblí, co jste jich na mě kdy vytáhli, je ten tvůj kousek nejvšivější. Já -" zabušil si na hruď, čímž na okamžik ohrozil svou rovnováhu, "já, prosím, jsem vymyslel způsob, jak bezpečně provést komerční vraždu, a on si začne hrát na mrtvýho jako strachy podělaná krysa. Utíkals jak králík, ty pse."
"Pane Tauntone," řekl jsem zoufale, "opravdu nevím, na co narážíte."
V tu chvíli mi prolétlo hlavou, že léta chlastání už se hlásí o svou daň. Slova, která pronášel, se mohla zrodit jen v mozku opilce.
Taunton se bez rozmyslu posadil; kdosi z jeho lidí se vrhl vpřed a v poslední vteřince se pod širokým zadkem šéfa objevila židle. J. B. Taunton se rozmáchl širokým gestem a prohlásil: "Courtenay, já jsem v podstatě umělec."
Ze mě automaticky vyhrklo: "Samozřejmě, pane -" nechybělo mnoho a řekl jsem "Schockene". Ten reflex už byl pořádně podmíněný.
"Samozřejmě, pane Tauntone," odpověděl jsem.
"V podstatě," zamýšlel se dál, "v podstatě jsem umělec. Snílek.
Vizionář." Teď už mi to připadalo jako zlověstné dvojí vidění. Zdálo se mi, že vidím sedět Schockena na místě jeho soupeře, na místě muže, který byl proti všemu, za čím stál Fowler Schocken. "Chtěl jsem mít Venuši, Courtenay, a budu ji mít. Schocken mi ji ukrad, ale já si ji dobudu zpátky. Projekt Fowlera Schockena se rozpadne na tisíc kusů. Žádná Schockenova raketa nikdy neopustí Zem, kdybych měl zkorumpovat všechen jeho personál a zabít všechny šéfy oddělení.
Protože já jsem v podstatě umělec."
"Pane Tauntone," prohlásil jsem pevně, "šéfy oddělení nemůžete jen tak zabít. Za to se vypaluje mozek a dává cerebrin. Nenajdete člověka, který by za vás na sebe vzal takové riziko. Nikdo nestojí o dvacet let pekla."
Odpověděl zasněně: "Získal jsem mechanika, aby na tebe shodil z helikoptéry náklad, nebo ne? Získal jsem nezaměstnanýho vobejdu, aby tě v tvým vlastním bytě provrtal kulkou skrz okno, nebo ne? Bohužel tě oba minuli. Pak jsi nám zkřížil plány zbabělým útěkem na ledovec."
Na to jsem neodpověděl. Útěk na ledovec nebyl můj nápad.
Sám pánbůh ví, čí to byl nápad, přimět Runsteada, aby mě omráčil, odvlekl a dal na mé místo náhradní mrtvolu.
"Málem jsi nám uplách," přemítal Taunton. "Nebýt pomoci skromných a oddaných služebníků - toho taxikáře a několika dalších - už jsme tě nedostali. Ale já mám taky zbraně, Courtenay.
Jsou možná lepší, možná horší, ale to už je můj osud spřádat vidiny a snít. Velikost umělce spočívá v jeho prostotě, Courtenay. Ty mi tvrdíš: ‚Nikdo si nechce dát vypálit mozek.' To říkáš, protože jsi nula. Já tvrdím: ‚Najděte někoho, kdo si chce dát vypálit mozek, a využijte ho!' V tom je má velikost."
"Kdo si chce dát vypálit mozek," opakoval jsem hloupě. "Kdo si chce dát vypálit mozek."
"Vysvětlete mu to," obrátil se Taunton na svého asistenta.
"Musíme ho přesvědčit, že to myslím vážně."
Jeden z jeho lidí mi začal suše vykládat: "Je to otázka počtu obyvatelstva, Courtenay. Slyšel jste někdy o Albertu Fishovi?"
"Neslyšel."
"Ten patří k nejranějším projevům. Žil na počátku Věku rozumu - kolem roku 1920. Albert Fish do sebe píchal jehly, pálil se vatičkami namočenými v lihu, bičoval se - protože se mu to líbilo.
Vsadil bych se, že by se mu líbilo i vypalování mozku. Znamenalo by to pro něho dvacet nádherných let, kdy by mu stahovali kůži s těla, dusili ho, škrtili a obraceli mu vnitřnosti. Sen Alberta Fishe by se splnil.
V oné době existoval jen jediný Albert Fish. K vytvoření takového Alberta Fishe je zapotřebí vysoký standard nátlaku a duševního napětí. Z rozumných důvodů se nedá předpokládat, že by se jich v tehdejší hrstce řídce roztroušeného obyvatelstva našlo víc než jeden - na Zemi nežily tehdy ani tři miliardy lidí. Při našem dnešním mnohonásobně zvýšeném počtu obyvatel se mezi námi potlouká Albertů Fishů spousta, jen je nalézt. Tauntonova průzkumná služba, jíž se nic nevyrovná, jich už odkryla několik. Vybarví se v nemocnicích, někdy hodně groteskně. Rádi by se stali vrahy, protože touží po požitcích trestu. Vy nám říkáte, že si nemůžeme najmout vrahy, protože se lidi bojí trestu. Pan Taunton

vám naopak tvrdí, že si vraha najmout můžeme, stačí najít někoho, kdo se těší na trest. A nejlepší na tom je, že ti, kdo si libují v bolesti, s potěšením ji činí druhým. Například - vám."
Bylo v tom tolik pravdy, až při ní člověku tuhla krev v žilách.
Naše generace si musí zvykat na překvapení. Fantasticky hrdinské činy a bezedná neřestnost, které zaplavují naše rozhlasové zpravodajství, by stačily na celé kroniky. Z prací historiků jsem věděl, že za starých časů ani neměli tolik odvahy, ani nebyli tak zkažení. To mě mýlilo. My máme lidi jako například Malona, který si šest let klidně kope v tunelu a pak jednoho nedělního rána vyhodí do povětří polovinu New Jersey. Naštval ho dopravní strážník Brinkovy agentury.
Na druhé straně máme Jamese Revera, který se stal hrdinou při zkáze Bílého oblaku. Nenápadný plachý stevard z turistické třídy zachránil na vlastních bedrech sedmdesát šest cestujících. Bez oddechu se pro ně vracel do plamenů, třebaže už mu maso ohořelo na kost a pahýly rukou si poslepu vyhmatával cestu kolem rozžhavených trosek. - Měli pravdu. Když je dost lidí, vždycky se najde někdo, kdo je schopen, a dokonce chce udělat, cokoliv se mu řekne.
Taunton je skutečný umělec. Pochopil tuhle obecnou a jednoduchou pravdu a těží z ní.
To ovšem znamená, že jsem už prakticky mrtev. Kathy, vzpomněl jsem si. Má Kathy!
Do mých úvah vpadl Tauntonův zastřený hlas: "Pochopils mé přirovnání?" zeptal se mě. "Můj veliký obraz? Můj námět, poslání, jehož řekl bych prapodstatou je sdělení, že hodlám dostat Venuši zpátky? Teď to vezmeme pěkně po pořádku. Povíš nám o Schockenově agentuře. Prozradíš její tajemství a zranitelná místa, co se jim daří a co vázne, označíš podplatitelné zaměstnance, uvedeš výši fondů, spojení na Washington - však ty víš, co chci."
Jsem mrtvý člověk, takže nemám co ztratit, napadlo mě. "Nepovím," odpověděl jsem.
Někdo z Tauntonova doprovodu prohlásil příkře: "Je fit pro Lilit," vstal a odešel z místnosti.
Taunton pokračoval: "Courtenay, ty jsi studoval prehistorii, takže ti jméno Gillese de Rais něco připomíná."
Připomínalo a ucítil jsem při něm takový tlak na lebku, jako by se mi na hlavě srážela ocelová přilba. "Každá z prehistorických generací se něčím podílí na nynějších pěti miliardách obyvatel." Taunton blouznil. "Ale všechny prehistorické generace dohromady vydaly jen jediného Gillese de Rais, o kterém ty si možná myslíš, že byl nějaký modrovous. Dnes si můžeme vybrat z několika jemu podobných. Ze všech lidí, kteří přicházeli v úvahu, aby pro mě prováděli tuhle speciální práci, jsem si vybral Lilit. Však poznáš proč."
Otevřely se dveře a v nich stanula bledá blondýna s dlouhými rovnými vlasy a pootevřenými ústy. Tvář měla staženou přihlouplým úšklebkem, rty tenké a jako bez krve. V jedné ruce držela sadu dvaceticentimetrových jehel zabodnutých v rukojeti z plastiku.
Pohlédl jsem jí do očí a zavřeštěl jsem. Nedokázal jsem se ovládnout, dokud ji neodvedli a nezavřeli dveře. Byl jsem u konce svých sil.
"Tauntone," zašeptal jsem po chvíli. "Prosím..."
Pohodlně se opřel v křesle a řekl: "Tak spusť."
Chtěl jsem, ale nešlo to. Hlas mi vypověděl službu a s pamětí to nebylo lepší. Nedokázal jsem si například vzpomenout, jestli se moje firma jmenuje Fowler Schocken nebo Schocken Fowler.
Nakonec Taunton vstal a řekl: "Dáme tě na chvíli k ledu, aby ses sebral, Courtenay. Já se taky potřebuju napít."
Bezděčně se zatřásl, ale hned se zas dostal do formy. "Vyspi se na to," doporučil mi a vrávoravě odešel.
Dva jeho zaměstnanci mě vyvezli z přesvědčovací kabiny a po chodbě mě dopravili do prázdné místnůstky, která měla velmi pevné dveře. Připadalo mi, že jsem v ředitelském patře a že je noc. V kancelářích, kolem nichž jsme projížděli, se nic nedělo, světla byla stažená a u stolku zíval osamělý chodbař.
Zeptal jsem se nejistě: "Sundáte ze mě ten obal? Hrozně se zřídím, jestli mě z toho nevytáhnete."
"Nemám k tomu příkaz," odpověděl jeden úsečně; zabouchli za mnou pevné dveře a zamkli je. Tloukl jsem sebou po malé podlaze a snažil jsem se nalézt něco natolik ostrého, abych protrhl blánu a měl tak možnost roztrhat plastik, ale nic tam nebylo. Kroutil jsem se na všecky strany a mnohokrát jsem bolestivě padl, než jsem se smířil s tím, že na nohy se prostě nepostavím. Klika u dveří skýtala sice slabý příznak naděje, ale přitom mi byla asi tak platná, jako by byla milióny kilometrů odtud.
Mitchell Courtenay, šéftextař. Mitchel Courtenay, hybná páka oddělení Venuše. Mitchell Courtenay, budoucí odhalitel konzoušů.
Mitchell Courtenay s sebou mlátí o podlahu v cele na ředitelství nejnesolidnější a nejzlotřilejší agentury, která kdy pošpinila jméno jeho profese, a nemá jiné východisko než zradit a - bude-li mít štěstí - být milosrdně utracen. Hlavně že se to Kathy nikdy nedoví. Bude si myslet, že jsem zemřel na ledovci, protože jsem se jako blázen hrabal v energetickém vaku, který jsem měl nechat na pokoji...
Ve dveřích zaharašil zámek. Už jdou pro mě.
Ale když se dveře otevřely, nespatřil jsem z podlahy les nohou v kalhotách, nýbrž jediný pár kotníků jak sirky v nylonkách.
"Miluji tě," řekl podivně mrtvý ženský hlas. "Řekli mi, že budu muset počkat, ale já čekat nemůžu." Byla to Lilit. Bodec měla s sebou.
Pokusil jsem se volat o pomoc, ale když ke mně se zářícíma očima poklekla, jako by mi ochrnulo hrdlo. Zdálo se mi, že teplota v místnosti klesla na bod mrazu. Přimáčkla se bezkrevnými rty na mé; chutnaly jak rozpálené železo. A pak jsem měl dojem, že mi někdo urval levou půlku obličeje a hlavy. Pocit trval několik vteřin a prolínal se s rudou mlhou a bezvědomím.
"Probuď se," říkal ten mrtvý hlas. "Chci tě. Probuď se." Na pravý loket mi sjel blesk. Zařval jsem a trhl jsem paží. Paže se pohnula - Pohnula.
Bezkrevné rty se znovu sklonily k mým a jehla znovu projela mou čelistí, zamířila přesně na centrum trojklanného nervu

a zasáhla je. Bránil jsem se rudé mlze, která se mě pokoušela pohltit. Najednou jsem pohnul paží! Lilit propíchla blánu kokonu, takže se dal roztrhnout. Jehla začala znovu sondovat a bolest se mi přenesla až do pravé paže. Jediným trhnutím jsem se osvobodil.
Myslím, že jsem ji popadl rukou zezadu za krk a stiskl. Nevím to jistě. Nechci to vědět. Ale po pěti minutách už mi ani ona, ani její láska nevadila. Trhal jsem ze sebe plastik, - olupoval jsem ho a kousek po kousku jsem se zvedal na nohy, sténaje strnulostí.
Chodbař už mi nemohl vadit. Jestliže nepřišel na mé volání, nepřijde vůbec. Vyšel jsem z místnosti a uviděl jsem ho, jak zřejmě spí s obličejem na stole. Když jsem stanul přímo nad ním, spatřil jsem loužičku sražené krve a séra v prohlubni mezi dvěma šlachami stařeckého krku. Lilit stačil jediný vpich, aby zasáhla míchu. Mohl bych dosvědčit, že její znalost topografie nervového systému byla dokonalá.
Chodbař měl u sebe pistoli, nad níž jsem okamžik zaváhal, ale pak jsem tu myšlenku zavrhl. V kapsách měl pár dolarů. Ty mi mohly být užitečnější. Spěchal jsem k žebříkům. Hodinky na jeho stolku ukazovaly 6,05.
S výstupem po schodech nahoru jsem se už obeznámil. Teď jsem poznal, jaké je to dolů. Máte-li srdce v pořádku, není to veliký rozdíl. Ale při mém rozpoložení mi trvalo přibližně půl hodiny, než jsem se dostal po žebřících z oblasti Tauntonových kanceláří na zalidněné schodiště v nižších patrech. Ranní hemžení rozmrzelých konzumentů, vesměs námezdních dělníků, bylo už v plném proudu.
Po cestě jsem míjel několik rozhořčených pěstních potyček a jeden souboj na nože. Lidé, kteří přespávali v Tauntonově budově, byli zlotřilá, špinavá chátra, jakou by na schodiště Schockenova paláce nikdy nepustili. Mně se to teď hodilo. Nebudil jsem nejmenší pozornost, přestože jsem měl na sobě špinavé hadry a na obličeji čerstvou bodnou ránu. Několik svobodných děvčat na mě dokonce hvízdlo, ale jinak nic. To lidi, kteří bydlí v těch starobylých, ošuntělých barabiznách, jako je RCA a Empire State Building * RCA (Radio Corporation of America) a Empire State Building - v dnešní době nejvyšší newyorské mrakodrapy *
, by se do mě určitě dali, kdyby si mě všimli.
Dostal jsem se ven v pravou chvíli. Vycházel jsem z budovy, ukryt v nepřehledné tlačenici davu, který se valil ze dveří k podzemní dráze a mířil do nezajímavého zaměstnání. Měl jsem dojem, že v oknech druhého patra vidím tajné v občanských šatech, jak pozorují valící se masu, ale už jsem se nahoru nepodíval a sestoupil jsem na stanici metra.
V přestupní stanici jsem se rozhodl, že si zahýřím. Šel jsem do umývárny. "Taky do sprch, kamarádíčku? Půjdeme spolu napůl?"
zeptal se mě ženský hlas. Toužil jsem po sprše, že ani nemohu vypovědět jak, a chtěl jsem ji mít jen pro sebe, ale neodvažoval jsem se prozradit způsoby člověka z vysoké kategorie. Žena i já jsme hodili do automatu peníze na pět minut slané vody, na třicet vteřin sladkovodní a na mýdlo. Všiml jsem si, že si bez ustání třu pravou ruku.
Také jsem si uvědomil, že když mi na levou polovinu obličeje stříkne studená voda, dělají se mi bolestí mžitky před očima.
Když jsem se osprchoval, vplížil jsem se mezi lidmi do vlaku a dvě hodiny jsem jezdil křížem krážem pod městem. Vystoupil jsem na náměstí Timesů uprostřed čtvrti, kde byly tržnice. Na téhle zastávce se většinou jen překládalo zboží. Využil jsem času, kdy láteřící konzumenti házeli bedničky proteinu s označením různých městských čtvrtí na transportéry, a znovu jsem se pokusil zatelefonovat Kathy. Zase nebyla doma.
V Schockenově paláci jsem telefonicky zastihl Hester. Řekl jsem jí: "Potřebuju, abyste sehnala tolik peněz, kolik se vám podaří.
Vypůjčte si, vyzvedněte všechny své úspory. Kupte pro mě kompletní oblečení značky Super a počkejte s tím na mě co nejdřív na místě, kde si přede dvěma lety zlomila vaše matka nohu. Přesně tam. Víte, kde to je?"
"Mitchi," odpověděla. "Ano, vím. Ale já podle smlouvy -" "Nedejte se prosit, Hester," žadonil jsem. "Spolehněte se na mě. Já vás z toho dostanu. Jen si proboha pospěšte. A - kdybyste tam přijela a viděla, že mě mají policajti, nehlaste se ke mně. A teď do díla."
Zavěsil jsem a zhroutil jsem se vyčerpáním. Zůstal jsem v budce, dokud další zájemce nezačal rozhorleně bušit na dveře. Pomalu jsem obešel stanici, koupil jsem si Kofilissimu a sýrový chlebíček a u novinového stánku jsem si vypůjčil raník. Můj případ se v tom čtyřstránkovém plátku octl jako nudná zmínka na třetí stránce. Pod titulkem: ZADRŽTE RUŠITELE SMLOUVY A VRAHA v něm stálo, že George Groby, který se po vycházce nevrátil do práce u firmy Chlorella, využil volna k loupežnému přepadení v ředitelských patrech Tauntonovy budovy. Zabil sekretářku, která ho vyrušila, a uprchl.
S Hester jsem se sešel o půl hodiny později u nakládacího transportéru, z něhož jednou spadla bedýnka a zlomila její matce nohu. Obličej měla šílený strachy. Když se to tak vezme, byla vina porušením smlouvy stejně jako "George Groby".
Vzal jsem od ní krabici se šatstvem a zeptal jsem se jí: "Máte ještě patnáct set dolarů?"
"Snad ano. Maminka šílela -" "Opatřte pro nás místa v nejbližší raketě na Měsíc, odlet pokud možno ještě dnes. Pak se sejdeme zase na tomhle místě, budu mít na sobě ty nové šaty."
"Pro nás? Na Měsíc?" vyjekla.
"Ano, pro nás. Musím se dostat ze Země, než mě zabijou. Tentokrát doopravdy."

12.

Má milá Hester zaťala zuby a pokračovala v konání zázraků.
O deset hodin později jsme už sténali vedle sebe pod náporem startovacího zrychlení na palubě měsíčního korábu David Ricardo.

Hester se chladnokrevně vydávala za Schockenovu zaměstnankyni, která jede za zvláštním posláním na Měsíc. Mě vydávala za Grobyho, prodejního experta, kategorie 6. Bylo samozřejmé, že propustka Grobyho, výpravčího materiálu, kategorie 9, nezahrnovala povolení ke vstupu na kosmodrom Astoria. A pak, dělníci z městských stok, kteří mají na krku trest za porušení smlouvy a za vraždu, obvykle nemívají peníze, aby mohli upláchnout raketou.
Zajistili jsme si vlastní kupé a maximální potravinové dávky.
David Ricardo byl zařízen na to, aby většina cestujících mohla mít vlastní kupé a maximální dávky potravin. Tohle nebyla trať pro zahálčivé zvědavce, ani pro zbídačelých patnáct šestnáctin obyvatelstva.
Měsíc byla vyloženě obchodní záležitost - šlo tam o rudy - pamětihodností tam bylo pořídku. Naši spolucestující, alespoň pokud jsem je zahlédl na rampě, byli zamyšlení výzkumníci, pár dělníků, kteří letěli v nejlacinější třídě, a omezení boháči, kteří letěli na Měsíc jen proto, aby mohli říct, že tam byli.
Po startu byla Hester chvilku hystericky veselá, ale pak ochabla.
Vzlykala mi na rameni, přemožena strašlivou tíhou svého činu.
Byla vychována v hluboce morálním rodinném prostředí, kde úcta k Prodeji byla nade vše. Proto se nedalo předpokládat, že se dopustí tak hrozného obchodního zločinu - jímž je svévolné porušení pracovní smlouvy - aniž to odnese velikým citovým otřesem.
Kvílela: "Pane Courtenay - Mitchi - kdybych jen mohla mít jistotu, že jsem jednala správně! Vím, že jste byl ke mně vždycky hodný a že byste nedělal nic špatného, ale stejně mám strach a je mi tak bídně!"
Osušil jsem jí oči a rozhodl jsem se promluvit.
"Povím vám všechno, Hester, a můžete soudit sama," řekl jsem. "Taunton odhalil něco strašlivého. Přišel na to, že existují lidé, jimž nevadí hrozba cerebrinu, který je uznávaným trestem za nevyprovokovanou obchodní vraždu. Domnívá se, že pan Schocken mu vyrval projekt Venuše nemorálním způsobem, a nezastaví se proto před ničím, aby jej dostal zpátky. Nejméně dvakrát se mě pokusil zabít. Myslel jsem si, že i pan Runstead je jedním z jeho agentů a že je pověřen sabotovat práci na Schockenově projektu Venuše. Teď nevím, na čem jsem. Pan Runstead mě omráčil, když jsem se za ním pustil na Jižní pól, ale pak mě tajně dopravil na nákladní loď, zfalšoval mou totožnost a na ledovci nechal místo mě cizí mrtvolu. A," pokračoval jsem tišším hlasem, "jsou v tom i konzouši."
Hester vyjekla.
"Neznám jejich organizaci," pokračoval jsem, "ale byl jsem členem jedné konzoušské buňky -" "Pane Courtenay!"
"Ovšem čistě jen naoko," vysvětloval jsem honem. "Trčel jsem u Chlorelly v Kostarice, odkud nevedla na sever žádná jiná cesta než prostřednictvím sítě konzoušů. V továrně, kde jsem pracoval, měli buňku. Vstoupil jsem do ní, ukázal jsem, co umím, á tím jsem dosáhl přemístění do New Yorku. Ostatní už víte."
Dlouho mlčela a pak se zeptala: "Víte určitě, že jste jednal správně?"
Zoufale jsem si přál, aby tomu tak bylo, a proto jsem rozhodně odpověděl: "Samozřejmě, Hester."
Odměnila mé statečným úsměvem. "Přinesu jídlo," řekla a tíha z ní spadla. "Vy tu radši zůstaňte."
O čtyřicet hodin později jsem řekl Hester: "Ten chlap mizerná, co vydává jídlo, si ulejvá pro svoje kšefty! Ale co je moc, to je moc.
Podívejte se!" Zdvihl jsem svou plastikovou karafku s vodou a krabici jídla. Na obou bylo jasně patrné, že se někdo šťoural v pečetích, a vody bylo znatelně méně. "Proto si objednávám zapečetěné maximální dávky," kázal jsem dál, "aby se mi v nich nikdo nevrtal. Tohle je sprosté vloupání. Jak vypadají vaše?"
"Stejně," prohlásila mdle. "S tím se nedá nic dělat. Ale co kdybychom se najedli až za chvíli, pane Courtenay." Bylo vidět, jak se ze všech sil snaží být dobrou společnicí. "Nechtěl byste si zahrát tenis?"
"Nejsem proti," zabručel jsem a připravil jsem hřiště, které jsme si vypůjčili na palubě korábu ze skříně se společenskými hrami.
Hester uměla tenis líp než já, ale hladce jsem ji porazil. Nebyla s to se soustředit. Pokud vůbec neminula páčku, nastavila hráče napravo k síti, přestože chtěla přijmout podání, anebo její míč skončil v síti, protože levou rukou dostatečně nezesílila na reostatu proud. Ale půlhodinka činnosti nám oběma prospěla. Hester ožila a snědla celou svoji dávku. Já taky.
Tenisové utkání před jídlem se pro nás stalo tradicí. V těsných kurnících jsme neměli mnoho možností k ukrácení času. Každých osm hodin šla Hester pro zaplombované dávky, já jsem si zahuboval na nepoctivost, zahráli jsme si pár setů tenisu a pak jsme se najedli.
Ostatní čas jsme trávili sledováním měnících se reklam na stěnách.
Všecky byly Schockenovy. Jde to pěkně, napadlo mě. Schocken je na Měsíci, tam se k němu dostanu. Z každé šlamastiky se člověk vyhrabe.
Přes Měsíc k Schockenovi, přes Schockena ke Kathy - a tu mě sevřela ostrá bolest. Mohl jsem se nenápadně zeptat Hester, co slyšela o Jacku O'Sheaovi, ale neudělal jsem to. Bál jsem se, že by mě nepotěšilo, co bych se dověděl o tom trpasličím hrdinovi a jeho triumfálním tažení od města k městu a od jedné ženy k druhé.
Pestrý proud reklam přerušilo nakonec bezbarvé služební hlášení: Žádáme pasažéry, aby se dostavili do přípravny pro poslední dávku potravin. Je hodina H-8 a až do přistání je třeba se zdržet přijímání veškeré tekuté i tuhé stravy.
Hester se usmála, vzala náš tác a odešla.
Jako obvykle byla pryč asi deset minut. Tou dobou už na nás začala působit přitažlivost Měsíce natolik, že se mi dělalo špatně od žaludku. Zachmuřeně jsem polykal sliny a čekal na Hester.
Vrátila se se dvěma plastikovými karafami Kofilissimy a zvesela se do mě pustila: "Ale Mitchi, jak to, že jste nepřipravil tenis?"
"Nemám na to ani pomyšlení. Najíme se." Natáhl jsem ruku pro láhev. Hester mi ji nedala. "Tak co je?"
"Jen jeden set," žadonila.

"K čertu, ženská, už jsem řek," vyjel jsem na ni. "Nezapomínejte, že jsme spolu nesedávali v jedné lavici." Nebýt Kofilissimy, nikdy bych asi takhle nemluvil. Ta červená karafa z produkce trustu Super způsobila, že se ve mně cosi nadmulo.
Nepil jsem ten nápoj už dost dlouho, ale následků Kofilissimy se člověk nezbaví nikdy.
Hester ztuhla. "Promiňte, pane Courtenay." Vzápětí si divoce přitiskla ruce na žaludek a zkřivila obličej. Ohromeně jsem ji chytl do náručí. Byla smrtelně bledá, ležela mi bezvládně v rukou a sténala bolestí.
"Hester," zvolal jsem, "co se děje? Co -?"
"Nepijte to," zachroptěla a rukou si mnula břicho. "Tu Kofilissimu.
Je otrávená. Vaše dávky. Všechny jsem je chutnala." Jak si v bolesti svírala žaludek, rozervala si nehty nylon a pak i kůži.
"Pošlete sem lékaře!" zařval jsem do mikrofonu v kupé. "Umírá tu žena!"
Odpověděl mi hlas vrchního stevarda: "Ihned, pane. Lodní lékař bude u vás ihned."
Hesteřin stažený obličej se začal uvolňovat. Strašlivě jsem se vyděsil. Říkala tiše: "Ta čubka Kathy. Ta vás prohánělа.
Mitch měl nad sebou bič. To je legrace. Jste pro ni až moc dobrý. Nedostane.
Můj život. Váš." Obličejem jí opět cukla křeč. "Manželka proti sekretářce.
K smíchu. Vždycky to bylo k smíchu. Nikdy jste mě ani nepolíbil -" Neměl jsem už příležitost ji políbit. Zemřela, právě když k nám rychlými pohyby po držadlech spěchal lodní lékař. Obličej mu zvážněl.
Dovlekli jsme ji do lazaretu a tam ji lékař položil do přístroje na posílení srdeční činnosti, v němž jí srdce začalo opět bít. Hrud se jí počala zdvihat a klesat a Hester otevřela oči.
"Kde - jste?" zeptal se lékař nahlas a zřetelně. Nepatrně pohnula hlavou a mnou prolétl záchvěv naděje.
"Reaguje?" zašeptal jsem doktorovi.
"Neuvědoměle," odpověděl s profesionální chladnokrevností.
Měl pravdu. Následovalo několik nepatrných pohybů hlavou a víčka sebou nervózně poškubávala, každé jinak. Lékař zkoušel znovu otázky.
"Kdo - jste?" Při otázce jí naskočila vráska mezi očima a rty se zachvěly, ale víc nic. Nepatrné a nejasné zbytky vědomí neměnily nic na skutečnosti, že Hester je mrtvá. Lékař mi začal ohleduplně vysvětlovat: "Už to vypnu. Nechci ve vás budit zbytečné naděje. Tady se jasně jedná o neodvratitelnou klinickou smrt. Vím, že člověk, který má k zemřelému citový vztah, se těžko smiřuje s -" Díval jsem se, jak jí poškubávají víčka, jedno v dvoučtvrtečním a druhé v tříčtvrtečním rytmu. "Vypněte to," řekl jsem přidušeně.
Tím "to" jsem myslel Hester, ne přístroj. Lékař vypnul proud a vytáhl jehlu.
"Bylo jí špatně od žaludku?" zeptal se mě. Přikývl jsem. "Letěla do vesmíru poprvé?" Přikývl jsem. "Bolelo ji v břiše?" Přikývl jsem. "Neměla před letem pocit deprese?" Zavrtěl jsem hlavou. "Měla závratě?" Přikývl jsem, ačkoliv jsem nevěděl, jestli je měla. Lékař k něčemu směřoval. Vyptával se dál a bylo tak jasné, jaké odpovědi chce slyšet, jako když pouťový kouzelník předvádí sugesci. Trpěla alergiemi, krvácivostí, bolestmi hlavy, bolestivou periodou, odpolední malátností. Nakonec rozhodně prohlásil: "Myslím, že se jedná o Fleischmanovu chorobu. Mnoho o ní nevíme. Vzniká porušením funkcí adrenokortikotrofních tělísek při letu bez tíže. Způsobuje inkompatibilitu tkáňových reakcí, která ovlivňuje složení mozkomíšního moku -" Podíval se na mě a změnil tón. "Mám ve skříni trochu alkoholu," řekl. "Chtěl byste -" Natáhl jsem se pro karafu, ale včas jsem se zarazil. "Napijte se se mnou," vyzval jsem ho.
Přikývl a bez průtahů se napil z jednoho hrdla dvouhlavé společenské karafy. Díval jsem se, jak se mu pohybuje ohryzek. "Nepijte mnoho," varoval mě. "Za chvíli přistáváme."
Několik minut jsem ho mlčky pozoroval a pak jsem do sebe obrátil čtvrt litru stoprocentního alkoholu. Stěží jsem se dovlekl do kupé.
Kocovina, lítost, strach a zoufalá byrokratičnost formalit při přistání na Měsíci! Počínal jsem si zřejmě jako úplný hlupák. Několikrát jsem zaslechl, jak členové posádky říkají personálu na letišti něco jako: "Mějte s ním strpení. Za letu mu umřelo děvče."
V přecpané příletové hale jsem při vyplňování nekonečných dotazníků předstíral, že nemám ponětí, jaké jsme tu měli mít poslání.
Byl jsem Groby, kategorie 6, a nejlepší by bylo poslat mě rovnou k Fowleru Schockenovi. Slečna Hester říkala, že se mu máme hlásit.
Letištním zaměstnancům se můj návrh nezdál a nechali mě čekat na lavici, dokud se nedotáží v Schockenově odbočce v Luně.
Čekal jsem, pozoroval lidi a snažil jsem se přemýšlet. Nedařilo se mi to. Lidé, kteří tvořili rušný dav v příletové hale, jeli z jednoho místa na druhé za určitým cílem. Já jsem mezi ně nezapadal, byl jsem bolavý vřed na zdravém těle. Co nejdřív mě dostanou . . .
Několik metrů ode mne se rozsvítila elektronka a začala blikat.
Přivřenýma očima jsem četl: .SCHOCKEN - ODPOVĚĎ - KOSMODROMU - NIKDO - NEOČEKÁVÁN - GROBY - NENÍ - VE - STAVU - ZAMĚSTNANCŮ - SCHOCKEN - JEDNÁ - POUZE - SE - ZAMĚSTNANCI - ZE - SUPERKATEGORIE - NEJVĚTŠÍ - OPATRNOST - ZŘEJMĚ - NEPATŘÍ - K - NÁM - KONEC..
Úplný konec. Od stolku si mě prohlíželi a tiše hovořili. V příštím okamžiku dají pokyn detektivům od Burnse, kterých tu je všude plno.
Vstal sem z lavice a vmísil jsem se do davu. Zbývala mi jediná možnost. Měl jsem z ní strach. Udělal jsem zdánlivě náhodný pohyb rukou, který podle smluvených znamení konzervativců signalizoval nejvyšší tíseň.
Jeden z Burnsových lidí si prorazil cestu davem a chytil mě za rameno. "Chcete si něco začínat?" zeptal se mě.
"Ne," vypravil jsem ze sebe. "Veďte mě odsud."

Mávl ke stolku, že to se mnou vyřídí. Ušklíbli se a souhlasně pokynuli. Vedl mě s obuškem na zádech udiveným davem. Beze slova jsem se nechal vyvést z příletové kopule do tunelu, který byl obchodní tepnou města Luny.
UPOMÍNKOVÉ PŘEDMĚTY HLEDEJTE U NÁS!
CENY MÍRNÉ!
VÁŠ OBLÍBENÝ DENNÍ TISK PŮJČOVNA MĚSÍČNÍCH OBLEKŮ "50 let bez poškození" I. A PŮJČOVNA MĚSÍČNÍCH OBLEKŮ, akc. spol.
"75 let bez poškození" MODELY "LUNA" Paříž bledne závistí.
Přivezte si měsíční originál!
Dr. Warren Astron, astrolog - konzultace pouze dle úmluvy Nad výklady obchodů blikaly reklamy, a kolem nich se zvolna šinul proud nových návštěvníků, kteří všechno zvědavě prohlíželi.
"Stůjte," zavrčel můj průvodce. Zastavili jsme se před firmou Warrena Astrona. Pokračoval na půl úst: "Vykruťte mi z ruky obušek.
Přetáhněte mě s ním šikovně přes hlavu. Vypalte na pouliční světla. Pak zmizte k Astronovi a dejte se poznat. Hodně štěstí - a doufám, že mi nerozbijete lebku."
"Vy jste - vy jste -" koktal jsem.
"Jo," ošklíbl se. "Moc lituju, že jsem uviděl vaše znamení. Tohle mě bude stát dvě frčky a povýšení. Tak do toho."
Začal jsem. Pustil obušek a já jsem se pokusil nebýt ani příliš jemný, ani příliš hrubý, když jsem ho skládal. Z hlavně obušku vylétla salva broků, roztříštila světlo nad námi a vyvolala mezi chodci paniku. Pod klenbou ulice zarachotila střelba hromovou ozvěnou. V nastalé tmě jsem jako šipka prolétl bílými dveřmi v klasickém stylu bratří Adamů k dr. Astronovi a octl jsem se tváří v tvář vysokému hubenému muži s bradkou.
"Co to má znamenat?" řekl. "Konzultuji pouze dle úmluvy -" Uchopil jsem ho za ruku smluveným stiskem. "Uprchlík?" zeptal se a okamžitě upustil od nepříjemného profesionálního tónu.
"Ano. Rychle."
Provedl mě přijímacím salónkem do malé, vysoké observatoře, v níž byla průhledná kopule, dalekohled, indické hvězdné mapy, hodiny a několik pracovních stolků. Doktor Astron jeden stolek namáhavě zvedl a sklopil nazad. Zůstal viset na pantech. Pod ním byl otvor a držadla pro ruce. "Slezte dolů," řekl.
Slezl jsem dolů do tmy.
Byl tam prostor asi dva metry hluboký a dvakrát jeden a půl metru široký. Páchlo to v něm syrovou, nedokončenou stavbou. O stěnu byl opřený krumpáč s lopatou a pak tam bylo pár kbelíků měsíčního kamení. Zřejmě se tu pracovalo.
Obrátil jsem jeden kbelík dnem vzhůru a potmě jsem se na něj posadil. Počítal jsem si puls až do pěti set sedmdesátí šesti tepů, ale pak jsem si sedl na zem a nechal toho. Když mě už všechno tlačilo, pokusil jsem se odhrnout z cesty kamení a natáhnout se. Zopakoval jsem tenhle obřad celkem pětkrát, a pak jsem náhle přímo nad hlavou zaslechl hlasy.
Jeden byl nepříjemně obchodní a patřil panu Astronovi.
Druhý byl protahovaný, hrubý, jaký mívají tlusté ženy. Seděli zřejmě u stolku, který maskoval můj úkryt.
"- zdá skutečně přehnané, milý pane doktore."
"Jak si milostivá přeje. Omluvte mne laskavě, vrátím se ke svým efemeridám -* efemeridy - tabulky udávající polohu planet, měsíců a Slunce.*
" "Ale pane doktore, nechtěla jsem tím říct -" "Milostivá mi zajisté promine můj unáhlený závěr, že není ochotna přistoupit na obvyklý honorář... už o tom nebudeme mluvit.
Tak prosím, datum a hodina vašeho narození?"
Zamumlala něco a mě v tom okamžiku napadlo, jaké má asi Astron problémy se ženami, které si ubírají léta.
"Tak tedy... Venuše vstupuje do domu Marsu... a Merkur vstupuje do trojakosti..."
"Cože?" zavřeštěl nedůvěřivý hlas. "Vyznám se dost dobře ve Velikém umění, ale tohle jsem ještě neslyšela."
Na to se ozvalo lichotivě: "Milostivá si musí uvědomit, že observatoř na Měsíci umožňuje leccos, o čem dosud neslyšela. Lunární observatoře poskytují možnost rozvinout Veliké umění k dokonalosti, která byla prostě nedosažitelná v dobách, kdy se pozorování nezbytně konalo skrze hustou a znečištěnou zemskou atmosféru."
"Ach ovšem, máte pravdu. Vždyť už jsem o tom slyšela. Račte prosím pokračovat, pane doktore. Dovolíte, abych se podívala vaším dalekohledem na své hvězdy?"
"Na všechno dojde, milostivá. Tak kde jsme přestali... Merkur, planeta podnikavé vychytralosti, vstupuje do trojakosti, jeho dráha je však zkřížena Jupiterem, dárcem štěstí, takže..."
"Konzultace" trvala snad půl hodiny a po ní následovaly dvě podobné. Pak zavládlo ticho. Dokonce jsem si zdřímla a probral jsem se, až když na mě kdosi volal. Stolek nad mou hlavou byl opět odklopen a v pravoúhlém otvoru jsem zahlédl siluetu Astronovy hlavy.
"Pojďte ven," řekl. "Na dvanáct hodin jsme tu teď v bezpečí."
Vylezl jsem celý ztuhlý a všiml jsem si, že báň observatoře je zakryta.
"Tak vy jste Groby," prohlásil doktor Astron.
"Ano," odpověděl jsem, aniž jsem pohnul brvou.
"Máme o vás hlášení od našeho kurýra, který byl na palubě Ricarda.
Bůh ví, co máte za lubem; na mě je to moc." Všiml jsem si, že jednu ruku má v kapse. "Objevil jste se z ničeho nic v Chlorelle jako rozený textař, dostal jste se do New Yorku, před galerií vás chytli a unesli - ať už doopravdy nebo naoko - zabil jste nějakou dívku a zmizel beze stopy, a teď jste na Měsíci. Bůh ví, co máte za lubem.
Na mě je to moc. Za chvíli sem přijde člen ústředního výboru a oťuká si vás. Chtěl byste říci něco předem? Třeba se přiznat, že jste agent provokatér? Anebo že jste v zajetí maniodepresivní psychózy?"
Neřekl jsem nic.

"Jak myslíte," prohlásil. Někde se otevřely a zavřely dveře.
"To bude ona," oznámil mi.
A do observatoře vstoupila má žena Kathy.

13.

"Mitchi," zvolala omráčena. "Proboha, Mitchi." Dala se do smíchu, z něhož zněla hysterie. "To jsi celý ty! Jak jsem si mohla myslet, že ty tam zůstaneš!"
Astrolog vytáhl z kapsy revolver a zeptal se jí: "Je potřeba -" "Ne, ne, Warrene. Všechno je v pořádku. Znám ho. Prosím vás, nechtě nás o samotě."
Nechal nás o samotě. Kathy se vrhla do židle a chvěla se po celém těle. Já jsem nebyl schopen pohybu. Moje žena je náčelníkem konzoušů! Myslel jsem si, že ji znám, a takhle jsem se mýlil. Lhala mi každým slovem, a já o tom neměl tušení!
"Nehodláš mi něco vysvětlit?" zeptal jsem se rovnou.
Bylo vidět, že už se zase ovládá. "To je překvapení, co?" zeptala se. "Ty, šéftextař ze superkategorie, a manželka je konzouš. Máš strach, že to vyjde najevo a pošramotí tvou pověst?" Přinutila se k filmovému úsměvu, který odumřel, když jsem se na ni podíval.
"K čertu se vším," vybuchla, "kdykoliv jsem se jen trochu vzpamatovala, vždycky jsem tě prosila, abys odešel z mého života a víc se do něj nepletl. Největší chybu jsem udělala, když jsem zabránila Tauntonovi, aby tě zabil."
"Ty jsi přiměla Runsteada, aby mě dal unést na loď?"
"Takový jsem byla blázen. Co tu proboha děláš? Co mají znamenat ty tvé krkolomné kousky? Proč mi nedáš pokoj?" To už na mě křičela.
Kathy je konzouš. Runstead je konzouš. Oni rozhodnou, co je dobré pro chudáka Mitche, a provedou to. Taunton rozhodne, co je dobré pro chudáka Mitche, a udělá to. Postrkují mnou sem tam jako figurkou na šachovnici.
"Pěšák bere dámu," prohlásil jsem, vytáhl jsem Kathy ze židle a udeřil jsem ji. Z očí jí zmizel vyjevený výraz, vypadala už jen překvapeně.
"Zavolej sem toho - jak se jmenuje?" řekl jsem.
"Mitchi, co chceš dělat?" Mluvila docela normálně.
"Zavolej ho sem."
"Ty mi nebudeš poroučet -" "Ty!" zařval jsem na ni. "Zavolej toho šarlatána!"
Astrolog mi vběhl přímo pod pěst. Když jsem mu šacoval kapsy, vrhla se na mě Kathy zezadu a drápala jako kočka. Revolver jsem našel - byla to ta hanebná automatická pistole UHV 0,25 - a Kathy jsem srazil na podlahu. Udiveně se na mě podívala a mechanicky si třela pohmožděný bok. "Ty jsi ten nejhnusnější padouch na světě," řekla, jako by tomu nechtěla věřit.
"Stal se ze mě," souhlasil jsem s ní. "Ví Fowler Schocken, že jsi na Měsíci?"
"Ne," odpověděla a třela si palec o ukazováček.
"Lžeš."
"Á, detektor lží," zavrčela uštěpačně. "Můj malý rozlícený šéftextař-" "Jednej se mnou na rovinu," rozkazoval jsem, "nebo dostaneš tímhle do obličeje."
"Panebože, ty to myslíš vážně." Zvolna si zakryla tvář rukou a nespouštěla oči z revolveru.
"Jsem rád, že ses umoudřila. Ví Fowler Schocken, že jsi na Měsíci?"
"To se nedá říct," odpověděla a pořád hlídala revolver. "Ale sám mi výlet na Měsíc navrhl - aby mi pomohl přenést se přes tu ztrátu."
"Zavolej ho a pozvi ho sem."
Neodpověděla a k telefonu nešla.
"Tak poslouchej, co ti řeknu," prohlásil jsem. "Teď mluví Groby.
Groby, kterého zbili, pobodali, oloupili a unesli. Před několika hodinami byl svědkem, jak mu otrávili jediného přítele, kterého na světě měl. Vydali ho na pospas sadistické ženštině, která měla anatomii v malíčku. Groby ji za to zabil a měl z toho radost. Visí ve smlouvě s Chlorellou až po uši a jakživ se z ní nevyvlíkne. Je stíhán pro vraždu ženy a porušení smlouvy. Ze ženy, o níž si myslel, že ji miluje, se vyklubala fanatická potvora. Groby nemá co ztratit. Můžu prásknout do téhle kopule a všechny nás vsaje vesmír. Můžu vyjít na ulici, udat se na policii a povědět všechno, co vím. Neuvěří mi hned, ale podniknou pátrání, aby si výpověď ověřili, a dřív nebo později se jim všechno potvrdí - já sice už budu mít vypálený mozek, ale co na tom. Nemám co ztratit."
"A co můžeš získat?" zeptala se.
"Nevykrucuj se. Zavolej Schockena."
"Ještě maličkost, Mitchi. Jedno slovo mě zvlášť zabolelo - ‚fanatická'. Měla jsem dva důvody, proč jsem uprosila Runsteada, aby tě dopravil na tu loď. Chtěla jsem tě dostat z dosahu Tauntonových hrdlořezů. A pak jsem chtěla, abys alespoň přičichl ke způsobu života konzumentů. Myslela jsem - ani už sama nevím co. Myslela jsem, že sám poznáš, co je na světě špatných věcí. Jako příslušník superkategorie to těžko uvidíš. Zespoda je vidět lip. Myslela jsem, že si s tebou budu moct rozumně pohovořit, až tě zas vrátíme životu, a že budeme pracovat spolu na jediném díle, které stojí za to. Jenže se to nepodařilo. Ten tvůj zatracený mozek - tak schopný a tak jednostranně zaměřený. Tobě nejde o nic jiného, než abys byl zase v superkategorii a mohl jíst a spát o trochu líp než ostatní. Škoda že nejsi taky fanatik. Jsi pořád ten starý Mitch. Co můžu dělat, snažila jsem se dost.
Jdi si a dělej, co myslíš, že je tvoje povinnost. Že mě tím zraňuješ, to tě trápit nemusí. Nebude to bolet o nic víc, než

když jsme se celé noci hádali a vyčítali si. Anebo když jsem měla nějakou povinnost v organizaci, o které jsem ti nemohla říct, a musela jsem se dívat, jak žárlíš. Anebo když jsem tě poslala do Chlorelly, abych se pokusila udělat z tebe poctivého a zdravého člověka přes všechno, co na tobě napáchala reklama. Anebo když jsem tě nikdy nemohla milovat, jak bych byla chtěla, nikdy jsem se ti nemohla úplně vzdát, tělem i duší, protože mezi námi stálo tohle tajemství. Po celý ten čas jsem trpěla. Rána z pistole je k smíchu ve srovnání s tím, jak jsem trpěla."
Nastala pauza, která hrozila protáhnout se do nekonečna.
"Zavolej Schockena," vyzval jsem ji bez dřívější rozhodnosti.
"Řekni mu, ať sem přijde. Pak odejdi a toho hvězdopravce vem s sebou. Já - ještě nevím, co mu řeknu. Ale hodlám poskytnout tobě a tvým přátelům několikadenní lhůtu. Dát vám čas, abyste mohli přestěhovat štáb, změnit poznávací znamení a všechny ty vaše nesmyslné krámy. Zavolej Schockena a zmiz odtud. V životě už tě nechci vidět."
Z výrazu její tváře jsem nemohl vyčíst nic, protože zvedla telefon a stiskla nějaké číslo.
"Prosím třetí sekretářku pana Schockena," řekla. "Tady doktor Nevinová, vdova po panu Courtenaym. Jsem zapsána ve vašich přijímacích seznamech ... děkuji. Prosím druhou sekretářku pana Schockena.
Tady je doktor Nevinová, vdova po panu Courtenaym. Mohu mluvit se sekretářkou pana Schockena? Jsem v seznamu ... děkuji vám ... haló, to je slečna Griceová? Tady doktorka Nevinová. Mohu mluvit s panem Schockenem? ... Samozřejmě ... děkuji vám ..."
Obrátila se ke mně a řekla: "Musím chvíli počkat." Chvíle uplynula v mlčení a pak Kathy pokračovala: "Haló, je tam pan Schocken? ...
Dobře, děkuji. Byla bych ráda, kdybyste za mnou mohl přijít kvůli jakési důležité záležitosti ... obchodní i osobní . .. čím dřív tím líp ...
Nákupní jedna, nedaleko příletové haly ... u doktora Astrona ... ne, naprosto ne. Je to vhodné místo pro schůzku. Mnohokrát vám děkuji, pane Schockene."
Vyškubl jsem jí telefon z ruky a ještě jsem zaslechl hlas Fowlera Schockena: "Domluveno, má milá. Ale je to záhada nad záhadu.
Sbohem." Cvak. Byla natolik obratná, že by mě dokázala podvést jednostrannou konverzací, ale neudělala to.
Schockenovým hlasem jsem si byl jist. Vzbudil ve mně vzpomínky na ranní schůzky představenstva a na jejich jiskrnou dialektiku, pak na hodiny tvrdé, ale uspokojující práce, která byla korunována vědomím dobře vykonaného díla, i na lstivé proplouvání úskalími profese. Vzpomínky mě naplnily nostalgií. Domů byl už jen krok.
Kathy potichu a zručně podpírala hvězdopravcovo bezvládné tělo. Beze slova opustila observatoř. Nějaké dveře se otevřely a zase zavřely.
Ať si jde třeba k čertu...
Po několika minutách se ozval žoviální hlas Fowlera Schockena: "Haló, Kathy! Je tu někdo?"
"Tady," zavolal jsem.
Do místnosti vstoupili dva naši detektivové najatí od Břinka a Fowler Schocken. Z rozčilení mu na obličeji vyskočily červené skvrny.
"Kde je -" začal. A pokračoval: "Vy vypadáte jako - vy jste! Mitchi!"
Popadl mě a v bláznivé radosti se mnou obtančil kruhovou místnost. Detektivové na nás zůstali koukat s otevřenými ústy. "Jakou jste to zahrál na chudáka Schockena habaďůru? Co s vámi bylo, mladíku? Kde je Kathy?" Zastavil se a v řídké měsíční atmosféře lapal po dechu.
"Pustil jsem se po zajímavé stopě," odpověděl jsem, "ale mám obavy, že jsem si to pěkně zavařil. Byl byste tak hodný a zavolal ještě další stráž? Není vyloučeno, že se budeme muset postavit policajtům z Burnsovy agentury v Luně." Naši brinkovci, kterým při službě šlo o stavovskou čest, se při pomyšlení na srážku šťastně ušklíbli.
"Samozřejmě, Mitchi. Zařiďte to," přikázal stranou seržantovi, který přeochotně přistoupil k telefonu. "Tak povídejte."
"Prozatím stačí, když řeknu, že to byl výpad do terénu a že se ošklivě zkomplikoval. Na čas jsem se dobrovolně deklasoval, abych prozkoumal poměr konzumentů k projektu Venuše - a zůstal jsem v tom trčet. Fowlere, prosím vás, nechtějte teď na mně další podrobnosti, nejsem v kondici. Potřeboval bych se najíst, odpočinout si, umýt se a setřást ze sebe strach."
"Dobře, Mitchi. Znáte přece moji politiku. Najdi dobrého koně, popusť mu uzdu a vsaď na něj všechno. Nikdy jste mě nenechal na holičkách - bůh je mým svědkem, že vás opravdu rád zas vidím.
Sekce Venuše vás potřebuje. Jde to s ní s kopce. Ukazatelé pro Severní Ameriku klesly na 3,77, zatím co by měly být na 4,00 se stoupající tendencí. A náhrada? Panebože! Já tu vlastně sháním lidi. Udělal jsem nájezd na Měsíční doly, akc. spol. se sídlem v Luně, a na několik dalších podniků, abych sehnal pár vedoucích, aklimatizovaných ve vesmíru."
Byl to blažený pocit být zas doma. "Kdo vede Venuši?" zeptal jsem se.
"Já. Vystřídali jsme na tom místě pár lidí z předsednictva, ale nikdo se neosvědčil. Tak jsem ke vší práci musel navíc osobně převzít i projekt Venuše. Já mám takovou radost, že vás zase vidím!"
"A co Runstead?"
"Ten mě chudák zastupuje. A do čeho že jste se zapletl s policií?
Kde je Kathy?"
"Všechno vám vysvětlím později... Na Zemi mě stíhají pro vraždu ženy a pro porušení smlouvy. Na Měsíci jsem podezřelé individuum bez papírů. Kromě toho jsem prchl před uvězněním, srazil jednoho policistu a poškodil majetek města Luny."
Schocken zvážněl. "O porušení smlouvy slyším nerad," prohlásil.
"Předpokládám, že ve smlouvě byla nějaká závada."
"Dokonce několik," ujistil jsem ho.

Obličej mu zazářil. "Pak tedy zaplatíme pokutu za zbytek smluvní doby a vybojujeme si zrušení stíhání. Poženeme to až na obchodní komoru, když to bude muset být. Která firma má vaši smlouvu?"
"Chlorella v Kostarice."
"Hmmm. Prostředně velký podnik, ale solidní. Mají tam samé výtečné lidi, radost s nimi pracovat."
Záleží kde a na čem, pomyslel jsem si, ale neřekl jsem nic.
"Nepochybuji, že se budou chovat rozumně. A kdyby ne, většinu trumfů mám v kapse já. Slušelo by se, abych něco podnikl pro své poddané, co říkáte?" Potměšile mě rýpl do žeber. Pocit úlevy, že má oddělení Venuše s krku, ho úplně přemohl.
Do místnosti se nahrnul asi tucet našich brinkovců. "To by nám mělo stačit," zazářil Fowler Schocken. "Poručíku, možná že Burnsova stráž veřejné bezpečnosti města Luny se nám pokusí pana Courtenayho odvést. My to ale nepřipustíme, co vy na to?"
"Ne, pane Schockene," odpověděl poručík s kamennou tváří.
"Tak jdeme."
Kráčeli jsme po Nákupní třídě I a budili podiv několika pozdních turistů. Z Nákupní třídy se přišlo do Obytné čtvrti I, a pak do Obchodní třídy I.
"Haló, vy tam," zavolal na nás náhle se vynořivší člen Burnsovy hlídky. Kráčeli jsme v otevřeném seskupení. Zřejmě si neuvědomil, že Brinkova stráž patří ke mně.
"Jdi si hrát na svůj písek, frajere," odpověděl mu náš seržant.
Zbledl a zapískal na poplach, ale v tu chvíli šel k zemi ve spleti pěstí a okovaných bot.
Ze všech stran ulice, která připomínala tunel, se vyrojili Burnsovi policajti a blížili se groteskně dlouhým krokem. Ve dveřích se objevily obličeje zvědavců. Náčelník naší ozbrojené čety křikl: "Hopla!" a v tu chvíli vytahovalo mužstvo z uniforem hlavně, podstavce, nábojové pásy a další součástky. Klap-klap-klap-klap a už tu stály na trojnožkách dva kulomety, připravené zkropit oba konce ulice. Burnsovci legračně přibrzdili několik metrů od nás, zůstali stát jako zmoklé slepice a pohrávali si obušky.
Náš poručík zavolal: "Copak se vám nezdá, pánové?"
Jeden z burnsovců mu odpověděl: "Není tamhleten člověk George Groby?"
"Jste George Groby?" zeptal se mě poručík.
"Ne. Jsem Mitchell Courtenay."
"Slyšel jste," zavolal poručík. Na povel velitele čety odjistili naši ozbrojení muži závěry kulometů. Dvojí klapnutí se odrazilo ozvěnou od klenby a pár posledních čumilů, kteří setrvávali dosud ve dveřích, rychle zmizelo.
"Aha," podivil se burnsovec slabým hlasem. "Tak to je v pořádku.
Můžete jít." Obrátil se na členy své hlídky. "Co je? Co tu stojíte jako panáci? Neslyšeli jste, co jsem řekl?"
Stáhli se a my jsme pokračovali po Obchodní třídě I. Naše stráž nesla kulomety. Filiálka firmy Fowler Schocken & spol. v Luně byla v Obchodní třídě č. 75. Vešli jsme dovnitř v nejlepší náladě. V hale odložila ozbrojená hlídka zbraně.
Byl to fantastický výstup. Něco takového jsem ještě neviděl.
Fowler Schocken se mi to snažil objasnit po cestě do centra podniku.
"To je mentalita hraničářů, Mitchi. Musíte to rozhodně využít v nějakém textu. Říkají tomu "rovnostářství". Zařazení člověka tu neznamená skoro nic. Dobře vycvičená ozbrojená četa má ve stratosféře zákon ve svých rukou. Je to návrat k základním věcem života, kde člověk je zkrátka člověkem bez ohledu na to, jaké má číslo společenského zařazení."
Míjeli jsme nějaké dveře. "Místnost O'Sheae," poznamenal Schocken. "Samozřejmě není doma. Ten pinďa je určitě někde venku, aby urval, co se dá, dokud je čas - dlouho už mu sláva nevydrží.
Zatím je jediným návštěvníkem Venuše. Jenže my se postaráme, aby už brzy nebyl, co, Mitchi?"
Zavedl mě do malé ložnice a vlastnoručně mi spustil lůžko.
"Tohle si prolistujte," řekl mi a vytáhl z náprsní kapsy svazek poznámek.
"Je to pár nahozených nápadů, které byste si měl prolítnout.
Pošlu vám sem něco k jídlu a trochu Kofilissimy. Mohl byste na tom hodinku nebo dvě dělat a pak se pořádně vyspat, co říkáte?"
"Ano, pane Schockene."
Vrhl na mě ještě jeden zářivý úsměv, stáhl závěs a odešel. Zíral jsem skelným zrakem na načrtnuté poznámky.
Šestibarevné provedení.
Zmírnit dosavadní neúspěšné lety. Cite Learoyd 1959, Holden 1961, McGill 2002 - hrd. pionýři, nejvyšší sebeobětování atd, atd.
NEUVÁDĚT fiasko Myers-Whitea 2010, jasně vybuchl dřív, než se dostal k ob. dráze Měs. Pokusit se odstranit M- W z dokum. novinář.
materiálů a děj. knih? Zjistit, co by to stálo. Prohledat arch. kvůli obr. LHaMcG. Měli by být blond, brunet a zrz. Rakety v poz. Pološero.
Roztoužené ženy, ale pohled hrdinných pionýrů, oddaných věci, bez zájmu. Pikant. prot. Nedosaž..." Schocken myslel na všechno. V ložničce byla i tužka a textařský papír. Začal jsem namáhavě smolit: Byli jsme docela obyčejní hoši. Měli jsme rádi Zem a vše, co dobrého nám skýtala. Ranní vůni Kofilissimy ... - první šlučík ze Superky ... příjemný pocit v novém proužkovaném obleku Super ... srdečný úsměv dívky ve veselých letních šatech - a přece nám to nestačilo. Toužili jsme spatřit vzdálená místa, poznat vzdálené vlci. Ten menši, to je Learoyd. Devatenáct set padesát devět. Já jsem Holden. Devatenáct set šedesát jedna. Ten zrzavý ramenát, to je McGill - dva tisíce dva. Všichni jsme mrtví. Ale než jsme zemřeli, viděli jsme své dálky a dověděli jsme se, co jsme chtěli vědět. Nelitujte nás; udělali jsme to pro vás.
Vousatí astronomové mohli o Venuši vyslovovat jen dohady. Tvrdili, že je na ní jedovatý plyn a větry tak horké, že

vám od nich chytí vlasy, a tak silné, ze vás popadnou jako pírko a odnesou. To všechno byly jen dohady, ne jistota. A co člověk udělá, když nemá jistotu? Jde se přesvědčit.
Vstoupila stráž s chlebíčky a Kofilissimou. Jednou rukou jsem si bral jídlo a pití a druhou jsem psal: "Na svou dobu jsme měli dobré rakety. Unesly nás i palivo cestou tam. Jenom v nich nebylo místo na dostatek paliva pro cestu zpátky. Ale nelitujte nás. Museli jsme se tam dostat. Pořád tu byla naděje, že se naši vousáči mýlí, že budeme moci vystoupit, nadýchat se čerstvého vzduchu, zaplavat si v chladivé vodí - pak si vyrobit palivo a vrátit se domů s dobrými zprávami. Bohužel - nevyšlo to, jak jsme si přáli. Ukázalo se, že vousáči věděli, o čem mluví. Learoyd nečekal, až vyhladoví ve své kabině. Dopodrobna zapsal všechno do deníku, pak otevřel poklop rakety a nadýchal se metanu. Moje kabina byla lehčí. Vítr ji popadl a rozbil - a mě s ní. McGill měl větší zásoby a těžší loď. Celý týden sedel a psal a pak - nu, co o tom mluvit. Věděl asi dost přesně, co ho čeká, když se dva nevrátili. Vzal si s sebou cyankáli. Ale nelitujte nás. Dostali jsme se tam, viděli jsme, co jsme chtěli, a svým způsobem jsme vám i podali zprávy. Tím, že jsme se nevrátili. Vy teď víte, co je třeba dělat a jak. Víte, že vousáči měli pravdu. Venuše je úskočná dáma. Musíte se opatřit technickými prostředky a vyzbrojit se vědomostmi jak ji zkrotit. Přijme vás přátelsky, když budete vedet jak na ni. Jestliže nás najdete v našich kabinách, nelitujte nás. Udělali jsme to pro vás. Věděli jsme, že přijdete za námi."
Byl jsem zas ve svém živlu.

14.

"Prosím vás, Fowlere," řekl jsem, "počkejte do zítřka.
Dnes to nejde."
Upřeně se na mě podíval. "Dám vám pokoj, Mitchi," odpověděl.
"Nikdy se nepletu do cizích záležitostí." Znovu osvědčil jednu ze svých předností dokonalého šéfa. Dokázal úplně odstranit z mysli sžíravou zvědavost, kde jsem byl a co jsem tam dělal. "Je to dobrý text," prohlásil a hodil mé dílo včerejší noci na svůj psací stůl. "Proberte to s O'Sheaem, ano? On tam snad může ještě dodat tu příchuť očitého svědectví. A zabalte si věci, vracíme se na Zem raketou Vilfredo Pareto. - Já zapomněl! Vy nemáte co balit. Tady máte pár babek, a jestli najdete volnou chvilku, něco si kupte. Ale nepouštějte se nikam bez našich hochů. Nezapomínejte na rovnostářství." Mrkl na mě.
Zašel jsem k O'Sheaovi a našel jsem ho stočeného do klubíčka uprostřed normálně velké palandy v ložničce hned vedle mojí. Mužíček vypadal zbědované, když se převalil a upřel na mě kalný zrak.
"Mitch," vydralo se mu z hrdla. "Zas mě jde strašit nějaká zatracená můra."
"Jacku," chtěl jsem ho přesvědčit zvukem svého hlasu. "Vzbuď se, Jacku."
Trhl sebou, vztyčil se na palandě a vyvalil na mě oči. "Co je -?
Nazdar, Mitchi. Už si vzpomínám! Někdo mi něco povídal, když jsem se ráno vrátil." Popadl se za malou hlavu.
"Umírám," prohlásil zemdleně. "Přines mi něco. A vem si k srdci naučení člověka na smrtelném loži - nikdy v životě se nestávej hrdinou. Jsi moc prima chlap na to, abys..."
Upadl do strnulosti a jen při srdečním tepu se trochu zachvěl.
Odešel jsem do kuchyně a spustil automat na Kofilissimu, Thiamax a plátek Chleboru. Už jsem byl na zpáteční cestě, ale v polovině jsem se vrátil, zašel jsem k baru a spustil jsem automat na půl deci whisky.
O'Shea se podíval na tác a škytl. "Co je tohle za blafy?" řekl slabým hlasem na adresu Kofilissimy, Thiamaxu a Chleboru. Pak do sebe obrátil whisky a oklepal se.
"Jsem rád, že tě vidím Jacku," začal jsem.
"Úúh," zavrčel. "Teď jsi mě dodělal. Čím to je, že když mám kocovinu, nesnáším fráze." Pokusil se vztyčit do plné výše svých sto dvaceti centimetrů, ale zhroutil se zpátky na lůžko a třepal nohama jako chycený brouk. "Ach, moje záda," naříkal. "Vstoupím nejspíš do kláštera. Žiju, jak se na mé postavení sluší, a to mě pomalu zabíjí.
Ach, ta turistka z Nového Skotska! Co teď máme, jaro? Myslíš, že by se to tím dalo vysvětlit? Ta holka možná v sobě má eskymáckou krev."
"Je konec podzimu," upozornil jsem ho.
"Škyt. Tak asi nemá kalendář .. . podej mi tu Kofilissimu." Nikde žádné "prosím" ani "děkuji". Chladné, sebejisté jednání člověka, který je přesvědčen, že svět je tu proto, aby on mu mohl poroučet.
O'Shea se moc změnil.
"Myslíš, že by se ti podařilo dát se dnes do práce?" zeptal jsem se poněkud upjatě.
"Snad by to šlo," prohlásil nezávazně. „Konečně, Schocken mě živí. Ale co se proboha dělo s tebou?"
"Sbíral jsem zkušenosti," odpověděl jsem.
"Už jsi viděl Kathy?" zeptal se mě. "Máš, Mitchi, skvělou holku."
Jeho úsměv možná v sobě skrýval vzpomínku. Rozhodně se mi nelíbil - ani trochu.
"To jsem rád, že se ti líbí," poznamenal jsem. "Stav se u nás, až budeš mít chuť." Naprskal si do Kofilissimy a vyslovoval pečlivě slovo za slovem: "Co jsi říkal, že se má udělat?"
Ukázal jsem mu text. Polkl Thiamax, a jak četl, pomalu začal být střízlivý.
"Máš to páté přes deváté," prohlásil nakonec opovržlivě. "O Learoydovi, Holdenovi a McGillovi vím sice starou belu, ale ať visím, jestli to byli badatelé plní sebeobětování. K Venuši to člověka netáhne, tam ho strkaj." Seděl, nohu přes nohu, a zadumaně uvažoval.
"Domnívali jsme se, že je to táhlo," řekl jsem. "Nebo chceš-li snažíme se lidi přesvědčit, že je to táhlo. Od tebe chceme, abys dal textu šťávu uplatněním dojmů z první ruky. Zkrátka aby sis trochu pustil pusu na špacír, co ty na to?"
"Je mi z toho nanic," prohlásil otráveně. "Obstaral bys mi sprchu, Mitchi? Deset minut čerstvé vody, 50 stupňů, je mi

fuk, co na to praskne. Možná, že z tebe taky jednou bude slavné eso. Musíš se snažit být šťastný jako já." Přehodil krátké nožky přes pelest lůžka a prohlížel si prsty, které mu visely čtvrt metru nad podlahou. "No," povzdychl si, "dokud dávají, tak beru."
"Co bude s mým textem?" zeptal jsem se.
"Opatři si mé zprávy," odpověděl. "Co bude s mou sprchou?"
"Opatři si komorníka," odsekl jsem, vyšel jsem ze dveří a všechno ve mně hrálo. Ve své stísněné ložničce jsem ještě pár hodin potil do textu dojmy z první ruky, pak jsem sebral malou osobní gardu a šel jsem nakupovat. Ke srážce s policií nedošlo. Všiml jsem si, že výklad Warrena Astrona je ozdoben narychlo vyrobenou vývěskou: DR. ASTRON S POLITOVÁNÍM OZNAMUJE.
ŽE BYL NÁHLE ODVOLÁN NA ZEM V NEODKLADNÉ ZÁLEŽITOSTI.
Zeptal jsem se jednoho svého strážce: "Ricardo už odstartoval?"
"Před několika hodinami, pane Courtenay. Příští raketa je Pareto a letí zítra."
Teď už jsem mohl mluvit.
Vyprávěl jsem Schockenovi svůj příběh.
Byl natolik ohleduplný, že se snažil nedotknout se mých citů.
"Nikdo vám nic neklade za vinu, Mitchi," začal laskavě. "Prodělal jste veliký duševní nápor. Tenhle boj se skutečností si musíme prodělat všichni. Nemyslete si, že jste v tom sám, můj milý. Dostaneme vás z toho. Každému se jednou stane, že potřebuje - pomocnou ruku.
Můj psychiatr -" Obávám se, že jsem na něho zařval.
"No tak, no tak," uklidňoval mě pln laskavosti a pochopení.
"Když máme teď chvilku čas - laici by sice neměli fušovat do těchhle záležitostí, ale myslím, že něco o tom přece vím, a vidím to objektivně - dovolte, abych vám vysvětlil alespoň -" "Vysvětlete mi tohle!" rozkřikl jsem se na něho a vrazil jsem mu pod nos své obměněné číslo sociálního zařazení.
"No prosím," odpověděl klidně. "I to zapadá do vaší krátké - řekněme dovolené ze skutečnosti. Byl jste na psychologickém flámu.
Utekl jste sám sobě. Vzal jste na sebe novou podobu a vybral jste si tu, která se co nejméně podobá vašemu normálnímu, pracovitému a nesmírně schopnému já. Zvolil jste si lenošivý, nenáročný život sběrače, který poklimbává na tropickém slunci -" V tu chvíli mi bylo jasné, kdo z nás je odtržen od skutečnosti.
"Vaše strašlivé pomluvy Tauntona jsou nad slunce jasnější pro člověka, který se trochu vyzná v cestách našeho podvědomí. Potěšilo mě, že jsem vás je slyšel vyslovit nahlas. Znamená to, že jste na poloviční cestě stát se opět sám sebou. Co je naším ústředním problémem - to jest i problémem skutečného Mitchella Courtenayho, šéftextaře? Znemožnit odpůrce! Rozdrtit konkurenci! Zničit je! Vaše fantastické představy o Tauntonovi naznačují, ehm, pro zasvěceného člověka, že se opět probojováváte k skutečnému Mitchellu Courtenaymu, šéftextaři ze superkategorie. I když je ta vaše tauntonská fantazie zahalena v symbolech a zastřena názory odporujících si sil duševního hnutí, její vysvětlení je naprosto jasné. Vaše smyšlená srážka s tou ‚Lilit' je přímo čítankovým příkladem!"
"Proboha vás prosím," zaječel jsem. "Podívejte se mi na tvář!
Copak nevidíte tu díru? Vždyť ještě bolí!"
Schocken se jen usmál a pokračoval: "Buďme rádi, že jste si neudělal nic horšího, Mitchi. Víte, vaše id* id - v psychoanalýze ta část duše, v níž dominuje sklon řídit se podle okamžitých popudů a impulzivních přání.*
-" "A co Kathy?" zeptal jsem se přiškrceně. "Co ty přesné údaje o konzouších, které jsem vám sdělil? Stisky rukou, smluvená znamení, hesla, místa schůzek?"
"Mitchi," pronesl vážně, "už jsem řekl, že bych se do těchhle věcí neměl plést, ale věřte mi - to všechno není skutečnost. Sexuální odpor, který propukl disociací vaší osobnosti na Grobyho a Courtenayho, ztotožnil vaši ženu s předmětem, který nenávidíte a který ve vás současně budí strach - s konzouši. Ten váš ‚Groby' pečlivě narafičil všechno tak, že údaje, které uvádíte o konzouších, jsou nekontrolovatelné, a tedy i nevyvratitelné. ‚Groby' vás přesvědčil - myslím vás skutečného - abyste si ponechal všechny imaginární údaje pro sebe, dokud nebudou mít konzouši možnost všechno od základu změnit. ‚Groby' jednal v sebeobraně. Tušil, že Courtenay se pomalu vrací. ‚Groby' tím byl přitlačen ke zdi. Prosím, on si na svou příležitost může počkat. Zařídil všechno tak, že se může vrátit -"
"Já nejsem blázen!"
"Můj psychiatr -" "Prosím vás, věřte mi!"
"Vaše podvědomé konflikty -" "Říkám vám, že Taunton má najaté vrahy!"
"Víte, co mě přesvědčilo, Mitchi?"
"Co?" zeptal jsem se trpce.
"Vaše vybájená buňka konzoušů v ‚Kuřátku'. Ta symbolika -" náhle se vzrušil. "Zkrátka, to je neomylný důkaz."
Vzdal jsem se až na jediné: "Je stále ještě zvykem, že lidi bláznům ve všem vyhoví, pane Schockene?"
"Vy nejste blázen, můj milý. Vy potřebujete - pomocnou ruku jako spousta -" "Budu stručný. Mohl byste mi vyhovět v jedné věci?"
"Samozřejmě," ušklíbl se a už mi neodporoval.
"Opatřete pro sebe i pro mě osobní stráž. Taunton má najaté vrahy - počkejte, nechtě mě domluvit. Já myslím, nebo Groby myslí, zkrátka k sakru někdo myslí, že Taunton má najaté vrahy. Jestliže mi vyhovíte aspoň v tom, že opatříte pro sebe i pro mě osobní stráž, slibuji vám, že už se přestanu chytat stropu a plácat nesmysly. A dokonce jsem ochoten zajít za vaším psychiatrem."
"Tak dobrá," usmál se a už mi neodporoval. Chudák Fowler.
Bylo mu možno dávat něco za vinu? Každé slovo z mého vyprávění bylo útočnou střelou na jeho vlastní snový svět.

Můj příběh byl rouháním proti bohu Prodeji. Nemohl uvěřit ani mému vyprávění, ani tomu, že já - skutečný já - mu sám věřím. Jak by mohl Mitchell Courtenay, šéftextař, klidně sedět proti němu a říkat tyhle strašlivé věci: Zájmy výrobců a konzumentů se rozcházejí. Většina lidí na světě je nešťastných. Dělníci nejsou automaticky spokojeni s prací, kterou vykonávají. Podnikatelé nehrají čestnou, třebaže tvrdou hru podle pravidel.
Konzervativci jsou naprosto normální, inteligentní lidé o mají velmi dobrou organizaci.
Dopadaly na něho jako údery kladivem, ale Fowler Schocken se rychle dokázal vzpamatovat z utržených ran. Kladivo se odráželo od jeho tvrdé skořápky a stopy, které zanechalo, rychle mizely. Na všechno se našlo vysvětlení a Prodej se nemohl mýlit. Proto není možné, aby tu seděl Mitchell Courtenay, šéftextař, a tohle vykládal.
Je tu Courtenayovo zlotřilé, nezkrocené id, anebo ten ďábelský ‚George Groby' či snad někdo další - ale rozhodně ne Courtenay.
Ve stavu naprosté disociace, která by byla nadchla jak Fowlera, tak jeho psychiatra, promlouval jsem sám k sobě: "Poslouchej, Mitchi, vždyť ty mluvíš jako konzouš."
Odpověděl jsem si: "Na mou duši, máš pravdu. To je hrůza!"
"No víš," odvětil jsem, "to není tak jisté. Možná ..."
"Ano," zamyslel jsem se. "Možná..."
Axiómem mého povolání je tvrzení, že věci jsou neviditelné, pokud je nepozorujeme proti kontrastnímu pozadí. Jako například názory a postoj Fowlera Schockena.
Musíte mi vyhovit, Fowlere (říkal jsem si v duchu). Opatřete mi stráž. Už nikdy nechci upadnout do představ rozpolcené mysli, jako tomu bylo s Lilit. Možná že symbolika této představy je jasná, jenže ta její symbolická jehla mě zatracené popíchala.

15.

Když náš malý průvod dorazil na ředitelství firmy v Schockenově paláci, Runsteada jsme tam nezastihli. V průvodu byl Fowler, já, Jack O'Shea, sekretářky - a ozbrojená četa, o niž jsem žádal.
Runsteadova sekretářka nám oznámila, že její nadřízený šel dolů do dvorany, a tak jsme čekali ... čekali ... a čekali. Po hodině jsem vyslovil domněnku, že už se nevrátí. Po další hodině se k nám doneslo, že na prvním ochozu paláce, desítky metrů pod námi byla nalezena jakási roztříštěná mrtvola. Těžko ji bylo možno identifikovat.
Sekretářka začala hystericky vzlykat a otevřela Runsteadův psací stůl i sejf. Po dlouhém hledání jsme objevili deník se zápisy z několika posledních měsíců Runsteadova života. V pestré směsi pracovních poznámek, milostných avantýr, nápadů pro perspektivní akce, zmínek o dobrých, nenápadných restauracích a tak podobně byly zápisy tohoto druhu: "Včera v noci tu byl zas. Říkal mi, že musím být v textech daleko údernější. Snaží se mě zastrašit ... Říká, že kampaň Superu potřebuje jiskru. Kdo má vydržet to jeho zastrašování! Doslechl jsem se, že terorizoval kdekoho už za svého života ...
GWH tu byl včera v noci zas ... Poprvé jsem ho viděl ve dne. Vyskakoval a řval, ale nikdo si ho nevšiml. Kéž by zmizel ... měl dnes zuby ještě větší a špičatější. Měl bych si opatřit pomoc ... Říkal, že nejsem k ničemu, že dělám hanbu svému povolání ..."
Chvíli nám trvalo, než jsme si uvědomili, že "on" je duch George Washingtona Hilla, otce naší branže, zakladatele zvukové reklamy, úderných textů a pámbuví, čeho ještě.
"Chudák hoch," řekl Schocken, v němž by se krve nedořezal.
"Chudák hoch. Kdybych jen měl tušení! Proč nepřišel za mnou?"
Poslední záznam byl učiněn v nejvyšším rozčilení: "Zas mi říkal, že nejsem k ničemu. Vím, že nejsem k ničemu. Nejsem hoden svého povolání. Každý to o mně ví. Nikomu se nemůžu podívat do očí. Všichni to vědí. On jim to řekl. Proklínám ho. Proklínám ho, proklínám ty jeho zuby. Proklínám -" "Chudák hoch," opakoval Schocken a div se nerozplakal. Obrátil se na mě a řekl: "Vidíte, Mitchi? Duševní nápor našeho povolání ..."
Viděl jsem, ovšemže jsem viděl. Předem připravený deník a neidentifikovatelná placka protoplazmy. Na prvním ochozu mohlo klidně ležet osmdesát kilo "Kuřátka". Ale to by bylo házení hrachu na stěnu. Střízlivě jsem přikývl, abych mu vyhověl.
Byl jsem znovu uveden do svého úřadu jako vedoucí Venušiny sekce. Denně jsem navštěvoval Fowlerova psychiatra. A nepropouštěl jsem svou ozbrojenou stráž. Na plačtivých sedánkách mi chudák Fowler říkával: "Musíte se vzdát tohohle symbolu, Mitchi. Je to poslední zbytek, který stojí mezi vámi a skutečností. Doktor Lawler říká -" Doktor Lawler říkal Fowleru Schockenovi, co jsem říkal já doktoru Lawlerovi. Předstíral jsem mu pozvolný návrat své "integrace". Zaplatil jsem jednomu studentovi medicíny, aby pro mě vypracoval traumatické stavy, při nichž by vycházel z předpokladu, že období, v němž jsem žil jako konzument, bylo psychotickou fugou* psychotická fuga - chorobný stav, při němž se pacient zdánlivě chová normálně a rozumně, ovšem v duchu své utkvělé představy.*,
a on se toho zhostil dokonce s několika špeky. Pár jsem jich musel zamítnout, protože se poněkud příčily mé sebeúctě, ale bylo jich pořád ještě dost, aby doktoru Lawlerovi vypadla každou chvíli tužka z ruky, když jsme je jeden po druhém spolu odhalovali. V životě mě nic tak hrozně neotravovalo.
Ale jedno jsem tvrdošíjně hájil dál - že život Fowlera Schockena i můj je v nebezpečí.
Byli jsme si s Fowlerem čím dál bližší - pozoroval jsem to už delší dobu. Fowler si myslil, že mě obrátil na víru. Styděl jsem se, že ho tak vodím za nos. Byl ke mně velmi hodný. Jenže tady šlo o život.
Všechno ostatní bylo podružné.
Pak přišel den, kdy mi Fowler Schocken mírným tónem oznámil: "Mitchi, myslím, že je čas, aby nastoupili hrdinové. Nechci na vás, abyste odboural hráz, kterou se chráníte před skutečností. Ale já rozhodně své strážce propustím."

"Zavraždí vás, Fowlere!" vyjelo ze mě.
Vyrovnaně zavrtěl hlavou. "Sám se přesvědčíte. Já se nebojím."
Veškeré námitky byly zbytečné. Chvíli jsme diskutovali, ale pak, vycházeje ze zdravých psychologických zásad, prohlásil Fowler k veliteli své osobní stráže: "Už vás nebudu potřebovat. Hlaste se prosím se svou četou v bezpečnostním oddělení o přidělení nového úkolu. Děkuji vám srdečně za loajálnost při vašem speciálním poslání v minulých týdnech."
Poručík zasalutoval, ale ani on, ani jeho četa nevypadali nadšeně.
Vraceli se z pohodlné lehárny na ředitelství k hlídkování u vchodu, čekaly je speciální noční úkoly, doprovod pošty, možná i doručovací služba v nekřesťanských hodinách. V zástupu opustili místnost a mně bylo jasné, že hodiny Fowlera Schockena jsou sečteny.
Téže noci byl zardoušen cestou domů někým, kdo nejdřív oddělal jeho šoféra a nahradil ho za volantem Schockenova cadillacu.
Vrah, zřejmě nějaký imbecil, se při zatčení bránil a byl utlučen k smrti, slabomyslně se pochechtávaje. Vytetované číslo společenského zařazení měl stržené, takže jeho totožnost se už nikdy nezjistí.
Jistě si dovedete představit, kolik se toho druhý den ráno v podniku udělalo. Předsednictvo svolalo smuteční schůzi, odkud vze- chorobné představy nepamatuje.
šly rezoluce, že případ je nesmytelnou hanbou a že naše slavná branže nikdy nezapomene, a tak dále. Od ostatních agentur, včetně Tauntonovy, došly kondolence. Vysloužil jsem si pár divných pohledů, že jsem soustrast od Tauntona zmuchlal v rukou a nekomentoval ji zrovna přívětivě. Koneckonců i obchodní soupeření má své meze. Jsme přece všichni gentlemani. Boj má být tvrdý, ale čestný, a nejlepší ať vyhraje.
Jenže na tohle nikdo z předsednictva příliš nemyslel. Všichni se upjali na jednu věc - na Schockenův balík akcií.
Akciový kapitál agentury Fowler Schocken & spol. dosahoval výše 7 × 1012 megadolarů. Nominální hodnota akcií s hlasovacím právem činila 0,1 M$2, což nám poskytovalo 7 × 1013 akcii. Z těch 3,5 × 1013 + 1 si mohli nakoupit pouze zaměstnanci, kteří měli pracovní smlouvy kategorie AAAA nebo vyšší - čili superkategorie.
Zbývající podíly se podle nařízení sekretariátu prodávaly na volném trhu, aby získaly firmě Fowler Schocken & spol. zdánlivé spojení s veřejností. Obvykle to vypadalo tak, že tyhle podíly shrábl Fowler Schocken osobně prostřednictvím "mrtvých duší" na obskurních burzách, kde byly dávány do prodeje.
Na vlastní jméno měl skromně připsáno 0,75 × 1013 akcií a zbytek rozděloval štědrou rukou. Já osobně, relativně mladý pracovník, třebaže co do důležitosti práce jsem byl v podniku hned na druhém místě, jsem nashromáždil prostřednictvím prémií a výkonnostních příplatků jen asi 0,857 × 1012 akcií. Z nás, co jsme seděli kolem předsednického stolu, na tom byl asi nejlíp Harvey Bruner. Byl Schockenovým nejstarším spolupracovníkem a za ta léta nahrabal 0,83 × 1013 akcií. Nominálně si tedy stál lépe než Fowler - jenže si byl moc dobře vědom, že při jakémkoliv střetnutí by těch dalších 3,5 × 1013 + 1 akcií vylezlo na světlo v balících různých zplnomocněnců, kteří by všichni se zázračnou jednomyslností podporovali Fowlera. A kromě toho Bruner byl loajální. Teď se zřejmě považoval za jasného dědice a naivnější členové Oddělení výzkumu a vývoje se ve své zabedněnosti už na něho začali lepit. Bruner byl naprosto netvůrčí, stoprocentně poctivý tahoun. Pod jeho těžkopádnou rukou by se tak jemný mechanismus, jako byla firma Fowler Schocken & spol., rozklížil nejdéle za rok.
Kdybych já měl hádat, byl bych býval vsadil na Silleryho, šéfa Oddělení pro styk s tiskem, rozhlasem a televizí, protože ten byl v čele schockenské bandy, a pak na ostatní v sestupné řadě až ke mně, na kterého bych sázel jen velmi, velmi opatrně. Tohle bylo, myslím, jasné většině kromě Brunera a několika dalších, kteří měli dlouhé vedení. Dalo se to z lecčeho vysoudit. Sillery byl obklopen úctyhodnou suitou, která si nepochybně ještě pamatovala Schockenovy poznámky typu: "Styk, pánové, je počátek všech věcí!" nebo: "Styk je pro chytré hlavy, textařství pro talenty!" Já jsem se na konci stolu vyjímal se svými strážci, kteří mlčenlivě pozorovali veškeré dění, jako malomocný. Když jednou padl na mou gardu Silleryho pohled, dalo se z něj číst jako z otevřené knihy: "Tohle už se tu trpělo až moc dlouho. Toho výstředníka se zbavíme v první řadě."
Konečně jsme se dočkali vlastního účelu shromáždění. "Jsou tu pánové z notářského oddělení Americké arbitrážní asociace."
Vypadali všichni jako funebráci, neboť to vyžadovala tradice.
Buď byli tak otrlí, anebo jim chyběl smysl pro humor, že se dokázali nesmát, když k nim Sillery pronášel rozšafnou řeč na přivítanou, v níž zdůraznil, jak smutné mají poslání a že bychom se s nimi raději setkali za příznivějších okolností a takové kecy.
Pánové pak zadrmolili text poslední vůle a rozdali ji v opise.
Nejdřív jsem se vrhl na odstavec, v němž stálo: "Svému drahému příteli a spolupracovníkovi Mitchellu Courtenaymu odkazuji a činím ho dědicem svého dubového prstenu vykládaného slonovou kostí (inv. číslo 56 987) a svých pětasedmdesáti akcií ze zakladatelského podílu ve Společnosti pro šíření psychoanalytických znalostí, nevýdělečné korporaci se sídlem v New Yorku, s důtklivou žádostí, aby věnoval svůj volný čas aktivnímu působení v této organizaci a podpoře jejího ušlechtilého cíle." "Tak vidíš, Mitchi," řekl jsem si, "jsi vyřízen." Hodil jsem opis na stůl a opřel jsem se do židle, abych si v duchu rychle prolétl stav svých zpeněžitelných aktiv.
"Tvrdá slova, pane Courtenay," obrátil se na mě nějaký soucitný hrdina z Výzkumu, kterého jsem sotva znal. "Zdá se, že pan Sillery je dokonale spokojen."
Přelétl jsem očima k odkazu pro Silleryho - odstavec první. Na mou duši! Podědil Fowlerovy soukromé akcie a ještě pěkné porce z akcií v Syndikátu ředitelských investic, v Holdingové společnosti akcionářů a několika dalších.
Muž z Výzkumu si prohlížel můj opis poslední vůle.
"Promiňte mi, pane Courtenay, že tak mluvím," řekl mi, "ale starej se k vám mohl zachovat líp. O tomhle podniku jsem

nikdy nic neslyšel a v psychoanalytické branži jsem jako doma."
Zdálo se mi, že jsem vedle sebe zaslechl Fowlerovo pochichtávání, a napřímil jsem se na sedadle. "Ten starý nechci říct co!" procedil jsem mezi zuby. Odpovídalo to přesně jeho bizarnímu smyslu pro humor, jímž kořenil každý svůj čin.
Sillery si odkašlal a v síni předsednictva zavládlo na okamžik ticho.
Veliký muž promluvil. "Je tu kapánek nával, pánové. Byl bych rád, kdyby někdo podal návrh, aby osoby, které nejsou členy předsednictva, opustily -" Vstal jsem a řekl: "Ušetřím vám námahu, Sillery. Pojďte, chlapci. Sillery, my se nevidíme naposled." A odešel jsem i se stráží.
Ze Společnosti pro šíření psychoanalytických znalostí, nevýdělečné korporace se sídlem v New Yorku, se vyklubaly tři zanedbané kanceláříčky až bůhvíkde v Yonkersu. V přední místnosti seděla podivná stará panna a vytrvale datlovala na psacím stroji. Přišlo mi to jako scéna z Dickense. Na zprohýbaném věšáku visely tištěné brožurky, celé od mušinců.
"Jsem od firmy Fowler Schocken & spol.," oznámil jsem jí.
Ihned vyskočila. "Promiňte, prosím! Nevšimla jsem si vás. Jak se daří panu Schockenovi?"
Řekl jsem jí, jak se mu daří, a ona se dala do breku. Byl prý to takový dobrák a tak ušlechtile se věnoval Věci. Co se teď, pro všechno na světě, stane s ní a s jejím ubohým bratrem? Chudák pan Schocken!
Chudák ona! Chudák její bratr!
"Snad není všechno ztraceno," těšil jsem ji. "Kdo je tu vedoucí?"
Mezi vzlyky mi sdělila, že bratr je ve vedlejší kanceláři. "Jenom vás prosím, pane Courtenay, sdělte mu to šetrně. Je tak jemný a citlivý."
Slíbil jsem jí to a šel dál. Bratr byl na mol opilý a chrápal rozvalen na psacím stole. Lomcoval jsem jím, dokud se nevzbudil. Pohlédl na mě cynickým pohledem kalných očí: "Co je?"
"Jsem od firmy Fowler Schocken & spol. Chci se podívat do knih."
Důrazně zavrtěl hlavou. "Tak z toho nebude nic, milej zlatej.
Do knih může jedině starej osobně."
"Umřel," oznámil jsem mu. "Tady je poslední vůle."
Ukázal jsem na příslušný odstavec a prokázal jsem svou totožnost.
"Tak vida," poznamenal. "A máme po leháru. Anebo to povedete dál? Všiml jste si, co tu stojí, pane Courtenay. Přísně vám ukládá -" "Vím, vím," odpověděl jsem. "Dejte mi knihy."
Vytáhl je z výklenku, který se k mému překvapení objevil za docela obyčejnými dveřmi.
Stačily pouhé tři hodinky usilovné práce, abych odhalil, že celá Společnost existuje pouze proto, aby vlastnila a měla hlasovací právo u 56 procent akcií z celkového kapitálu jakési další kompanie, zvané Všenárodní sdružení pro redukci fosfátů se sídlem v Newarku, která tím pádem tancovala, jak Schocken pískal.
Vyšel jsem na chodbu a oznámil svým strážcům: "Hoši, jedeme do Newarku."
Nebudu vás unavovat detaily. Přímá stopa sahala do třetí instance a pak se štěpila. Jedna větev skončila po dvou dalších zastávkách ve Frankfortské společnosti pro výkup nářadí z nepotřebných strojů, která disponovala 32 procenty Schockenových firemních akcií, jež byly dány do "volného prodeje". Další větev se dělila ještě o stupeň později a po klikatých stezkách dorazila do Sdružení koncesionářů a do Kolegia zubního lékařství a chirurgie ve Waukeganu, která disponovala zbytkem.
Při schůzi předsednictva o čtrnáct dní později jsem se svou stráží vstoupil do zasedací místnosti.
Předsedal Sillery. Byl vyzáblý a ztrhaný, jako by po celé minulé týdny oka nezamhouřil a celé noci něco hledal.
"Courtenay!" vyjel na mě. "Myslel jsem, že pochopíte, že máte svůj regiment nechat za dveřmi."
Pokynul jsem počestnému nahluchlému staříkovi Harvey Brunerovi, kterého jsem předem informoval. S loajálností, již dříve prokazoval Schockenovi a nyní mně, zahuhňal: "Pane předsedo, navrhuji, aby členům předsednictva bylo povoleno vodit s sebou tolik příslušníků firemní stráže, kolik jich považují za nutné."
"Jsem pro tento návrh, pane předsedo," prohlásil jsem.
"Prosím vás, hoši, přineste to dovnitř." Moje osobní stráž s potměšilým úsměvem začala do místnosti stěhovat plné bedny mých akcií. S otevřenými ústy a vyvalenýma očima sledovali přítomní, jak hromada roste. Trvalo hezky dlouho, než jsme všechny akcie s hlasovacím právem spočítali a ověřili. Konečné hlasování vyznělo: pro 5,73 × 1013, proti 1,27 × 1013. Všechny hlasy proti byly jen a jen Silleryho.
Nikdo se nezdržel hlasování. Všichni skočili na mou stranu jako kotě za klubkem.
Loajální stařík Harvey navrhl, abych převzal předsednictví, a jeho návrh byl jednomyslně schválen. Dále navrhl, aby Sillery byl dán do penze a jeho akcie rozprodány al pari a uloženy pro prémiový fond firmy. Jednomyslně schváleno.
Potom - a to bylo prásknutí bičem pro výstrahu - navrhl, aby Thomas Hearthby, mladší pracovník z výtvarného oddělení, který už Sillerymu div paty nelízal, byl zbaven svého křesla v předsednictvu a bez náhrady připraven o část svých mimopodnikových akcií. Jednomyslně schváleno. Hearthby se dokonce ani neodvážil ozvat. Lepší vrabec v hrsti, než holub na střeše, řekl si pravděpodobně, třebaže se dusil hněvem.
Tak tohle bylo s krku. Stal jsem se pánem firmy Fowler Schocken & spol. Jenže než k tomu došlo, naučil jsem se opovrhovat vším, čím tahle firma žila.

16.

"Blesková zpráva, pane Courtenay," ozval se hlas mé sekretářky.
Stiskl jsem spojovací knoflík.
"V Albany uvězněn konzouš na udání souseda. Mám to registrovat?"
"K čertu, ženská!" neovládl jsem se. "Kolikrát vám ještě budu muset opakovat stejný příkaz? Samozřejmě, že to máte

registrovat.
Proč zas myslíte, že ne?"
Vykoktala ze sebe: "Promiňte, pane Courtenay - myslela jsem, že je to trochu z ruky -" "Příště nemyslete. Zařiďte odjezd." Snad jsem na ni neměl být tak hrubý - ale chtěl jsem nalézt Kathy, i kdybych měl kvůli tomu převrátit naruby všechny buňky po celé zemi.
Zahnal jsem Kathy do podzemí - ze strachu, abych ji nevydal - a teď jsem ji chtěl zpátky.
Za hodinku už jsem byl ve štábu Severní vzájemně se ochraňující společnosti. Byl to podnik místního významu s dost velkým okruhem působnosti a patřilo pod ně i Albany. U výtahu mě i moji tělesnou stráž uvítal sám předseda výkonného výboru. "Je to pro nás velká čest," brebentil. "Opravdu veliká čest, pane Courtenay. Co pro vás můžeme udělat?"
"Moje sekretářka vás žádala, abyste nezačínali zpracovávat případ podezření z konzervatismu, dokud nepřijedu. Vyhověli jste nám?"
"Samozřejmě, pane Courtenay! Někteří zaměstnanci už ho možná trochu vzali do parády, ale jinak je v docela dobrém stavu."
"Chci se na něho podívat."
Pln ochoty nám ukázal cestu. Doufal, že se mu podaří zavést hovor, z něhož by se mohla vyvinout spolupráce s firmou Fowler Schocken & spol., ale bál se začít.
Podezřelý seděl na lavici pod reflektorem jako obvykle. Byl to konzument z úřednických řad, asi kolem třicítky. Na tváři měl modřiny.
"Vypněte to světlo," nařídil jsem.
Velitel s hranatou tváří se ohradil: "Ale u nás vždycky -" Někdo z mé čety ho beze slova odstrčil a reflektor zhasil.
"To je v pořádku, Lombardo," pospíšil si s vysvětlením předseda výkonného výboru. "S těmihle pány budete spolupracovat."
"Židli," řekl jsem a posadil jsem se tváří v tvář podezřelému.
Začal jsem: "Jmenuji se Courtenay. Jak se jmenujete vy?"
Vzhlédl ke mně a panenky se mu začaly opět rozšiřovat. "Fillmore," prohlásil a puntičkářsky dodal: "August Fillmore. Mohl byste mi říct, o co vlastně jde?"
"Jste podezřelý z příslušnosti ke konzervativcům."
Všichni zaměstnanci SVOS, kteří byli v místnosti, lapli po dechu.
Tím, že jsem oznámil obžalovanému povahu jeho zločinu, porušil jsem nejzákladnější principy právních postupů. Věděl jsem to, ale čerta jsem se o to staral.
"To je směšné," bránil se Fillmore. "Jsem řádný občan, mám osm dětí a další je na cestě. Kdo vám proboha řekl takový nesmysl?"
"Povězte mu to," obrátil jsem se na předsedu výboru.
Zůstal na mě civět s vytřeštěnýma očima, protože nemohl uvěřit vlastním uším. "Pane Courtenay," prohlásil za chvíli, "při vší úctě, kterou k vám chovám, něco takového si nemůžu vzít na zodpovědnost!
To je prostě neslýchané. Veškeré právnické instituce uznávají práva informátorů -" "Zodpovědnost beru na sebe. Chcete, abych vám to dal písemně?"
"Ne, ne, ne! Nic takového! Pane Courtenay, snažně vás prosím - udělejme to takhle: já vám řeknu jméno informátora za předpokladu, že vy jste si plně vědom, co říká zákon a jakou máte odpovědnost - a pak vás tu nechám o samotě."
"Se vším souhlasím."
Smířlivě se zazubil a pošeptal mi do ucha: "Nějaká paní Worleyová.
Ty dvě rodiny bydlí v jedné místnosti. Ale prosím vás, pane Courtenay, postupujte opatrně -" "Díky," řekl jsem. Přejel očima po místnosti jako hostitelka, a celý nervózní odešel se svými podřízenými.
"Tak, Fillmore," oslovil jsem podezřelého, "říká, že to byla paní Worleyová."
Začal nadávat, ale já mu to přetrhl. "Na to nemám čas," řekl jsem mu. "Jistě víte, že to máte spočítané. Víte, co říká o konzervatismu Vogt?"
Bylo jasné, že mu to jméno nic neříká. "Kdo to má být?" zeptal se roztržitě.
"To máte jedno. Pohovoříme si o něčem jiném. Mám spoustu peněz. Jestliže jste ochoten ke spolupráci a prohlásíte, že jste konzouš, zabezpečím po dobu vaší nepřítomnosti pro vaši rodinu velmi slušné živobytí."
Chvíli usilovně přemýšlel a pak řekl: "Ale tak jsem konzouš.
Co na tom záleží? Ať jsem vinen nebo nevinen, namočili mě do toho, tak proč je při tom nenechat?"
"Když jste tedy takový zapálený konzouš, co kdybyste mi zacitoval některé pasáže z Osborna?"
O Osbornovi v životě neslyšel, ale začal si vymýšlet a pomalu spustil: "Tak jedna pasáž tam například začíná: ‚První povinností každého konzouše, ehm, je - je chystat všeobecnou vzpouru - víc už si toho nepamatuju, ale takhle to začíná."
"Nejste daleko," řekl jsem mu. "A co schůzky vaší buňky? Kdo na ně chodí?"
"Neznám ty lidi podle jmen," pokračoval už pohotověji. "Máme jen čísla. Vede to takový brunet a, ehm -" Snažil se dost, to se musí nechat. Jeho řeči ovšem neměly nic společného s polomytickými hrdiny konzervativců Vogtem a Osbornem, jejichž knihy se povinně četly ve všech buňkách - pokud se daly sehnat. Nechali jsme ho.
Předsedovi výboru, který pobíhal po chodbě jako splašená slepice, jsem oznámil: "Myslím, že není konzouš."
Byl jsem presidentem firmy Fowler Schocken & spol. a on obyčejným předsedou výkonného výboru společnosti, která ovládala místní policii v pěkném zapadákově, ale teď už míra přetekla. Napřímil se a řekl důstojně: "Vykonáváme spravedlnost, pane Courtenay.

A prastará základní zásada spravedlnosti zní: ‚Lépe když tisíc nevinných trpí nespravedlivě, než když se jednomu viníkovi podaří uprchnout.'" "Tuhle maximu dobře znám," prohlásil jsem. "Sbohem."
Můj desátník sykl, když se mu v uchu ozval praskavý signál ohlašující hovor, a podal mi telefon. Byla to moje sekretářka ze Schockenova paláce, která mi hlásila další zatčení, tentokrát v Kolovém městě III. v blízkosti mysu Cod. Okamžitě jsme startovali do Kolového města III., které se toho dne pohupovalo na volném vzdutém moři. Kolová města nemohu ani vidět - protože, jak už jsem se několikrát zmínil, mívám mořskou nemoc.
Z tohohle podezření se vyklubal řemeslný zločinec. Pokusil se o vloupání do klenotnického obchodu s úmyslem odnést celou sadu dubových a mahagonových jehlic. Na místě činu zanechal omračující zprávu o připravované odvetě konzoušů a varování před nadcházejícím úderem, kdy konzouši převezmou moc a zavraždí všechny majetné lidi. Chtěl tím odvrátit podezření. Byl to děsný hlupák.
Tohle město chránila Burnsova policie. Opatrně jsem si porozprávěl s místním velitelem. Zpočátku připustil, že většina konzoušů, které uvěznili během posledních měsíců, je tohoto druhu, a pak připustil, že všichni konzouši uvěznění za poslední měsíce jsou tohoto druhu. Dříve se jim dařilo narazit na skutečnou buňku asi tak jednou týdně. Podle jeho názoru to však je přechodný jev.
Z Kolového města jsme se vrátili do New Yorku, kde dopadli dalšího konzouše. Šel jsem se na něho podívat a pár minut jsem poslouchal jeho řečnění. Ovládal teorii konzervatismu a dovedl citovat celé stránky z Vogta a Osborna. Tvrdil také, že jej bůh povolal, aby vyšlehal marnotratníky z povrchu Země. Hrdě se přiznával ke členství v organizaci konzervativců, ale prohlašoval, že raději zemře, než by vydal jediné její tajemství. Byl jsem si jist, že by opravdu zemřel, protože žádná tajemství neznal. Konzouši by si takhle nespolehlivou osobu mezi sebe nepustili, i kdyby už byli na celém světě jen tři a jeden z nich mlel z posledního.
Do Schockenova paláce jsme se vrátili za soumraku a má stráž se vystřídala. Den nestál za nic. Pokud se výsledků týče, jako by byl z oka vypadl všem ostatním dnům od chvíle, kdy jsem zdědil tuhle agenturu.
Ještě mě čekala schůze. Nechtělo se mi tam, ale při pomyšlení na to, jak si mě Fowler Schocken vážil a jakou důvěru ve mě skládal, když mě ustanovil svým dědicem, pocítil jsem výčitky svědomí. Než jsem se donutil jít do zasedací síně, zavolal jsem si ještě zvláštní jednotku, kterou jsem ustavil při sekci podnikové špionáže.
"Nic nového, pane Courtenay," odpověděl mi můj člověk. "Ani náznak stopy po vaší - po doktorce Nevinové. Spojení, které jsme měli na toho zaměstnance z osobního oddělení Chlorelly, selhalo.
Máme se pokoušet dál -?"
"Samozřejmě," řekl jsem. "Jestli potřebujete vyšší dotaci nebo víc detektivů, stačí říct. Chci od vás pořádnou práci."
Zadušoval se naprostou oddaností, zavěsil a zřejmě si myslel, že šéf je starý poděs. Blázní pro nějakou ženskou, se kterou dokonce ani není nastálo oddán a která se rozhodla vypadnout ze hry. Co si představoval o ostatních, po nichž jsem dal pátrat, nevím. I já jsem věděl jen to, že pár mých známých z Kostariky, z New Yorku a z Měsíce, přes které by se dal získat kontakt s konzouši, nenávratně zmizelo. Kathy se nevrátila ani do bytu, ani do nemocnice. Warren Astron se od té doby neukázal ve své pasti na hlupáky v Nákupní třídě I., členové mé buňky v Chlorelle zmizeli v džungli - a tak to bylo se všemi.
Schůze předsednictva.
"Promiňte, pánové, že jsem se opozdil. Obejdeme se bez úvodního projevu. Charlie, jak to vypadá ve Výzkumu, co se týče Venuše?"
"Pane Courtenay, vážení přítomní. Nechci se chlubit, ale doufám, že tu mohu bez dlouhého řečnění prohlásit, že Oddělení výzkumu a vývoje pracuje na plné obrátky a že moji hoši dělají firmě Fowler Schocken & spol. opravdu čest. Abych hovořil konkrétně - podařilo se nám zdolat skleníkový efekt. Kvantitativní. Pokusy in vitro* in vitro - (lat.) ve zkumavce; za umělých podmínek.*
plně potvrdily správnost předpovědí našeho Oddělení fyzikální chemie a termodynamiky, vypracovaných na základě teoretických znalostí a matematických propočtů. Obal z CO2, přibližně 0,015 m silný, který se bude samočinně udržovat a samočinně regulovat, a bude se vznášet kolem Venuše ve výši čtrnácti tisíc metrů, dokáže zmírnit teplotu na povrchu asi o deset stupňů za rok a ustálí ji na pětadvaceti až třiceti stupních.
Teď zkoumáme různé způsoby, jak tento obrovský objem potřebného plynu získat a jak ho potřebnou rychlostí dopravit do stratosféry Venuše.
Uvažujme obecně: CO2 můžeme nalézt nebo uměle vyrobit, anebo použít obého. Řekl jsem nalézt. Sopečná činnost na Venuši existuje. Pro Venuši jsou typické povrchové erupce, které produkují zřejmě tekutý NH3, jenž je vlivem tíže stlačen v puklinách hornin, pokud se mu nepodaří proniknout rozsedlinami a porézními horninami do slabších geologických útvarů a v nich prorazit na povrch.
Jsme si však jisti, že hlubinné vrty by odkryly značné rezervoáry tekutého CO2 -" "Jak jste si jisti?" zeptal jsem se.
"Naprosto jisti, pane Courtenay," odpověděl a jen stěží potlačil úsměv vyjadřující "stejně tomu houby rozumíš", který pro nás mají technici. "Fázová analýza O'Sheaových zjištění -" Znovu jsem mu vpadl do řeči. "Když všechny ostatní problémy necháme stranou, jel byste na základě téhle jistoty na Venuši vy?"
"Samozřejmě," prohlásil poněkud dotčeně. "Mám vám tu rozvádět technické detaily?"
"Ne, děkuji, Charlie. Pokračujte jako dřív."
"Ehm. Tak - nyní rozpracováváme fázi skleníkového efektu ve dvou směrech. Připravujeme mapu míst, v nichž je největší pravděpodobnost úspěšných vrtů, a vyvíjíme pro hlubinné vrty standardní stroj s dálkovou obsluhou. Já při tomhle kladu důraz na minimální náklady, na vlastní pohonné zdroje a na dálkové ovládání. Bude to tak vyhovovat?"
"Báječně. Děkuji vám Charlie. Už jen jedinou poznámku. Jestli se tam ten plyn najde a bude ho tam takové množství, vzniká nám z toho určitá potíž. Jestli to bude dokonce nadměrné množství a získá se tak snadno, může se stát, že by Venuše exportovala tekutý CO2 na Zem, a to rozhodně nechceme. CO2 tu máme dost a ničemu by se neposloužilo,

kdybychom podbízením cen vytlačovali obchodníky na Zemi. Musíme mít stále před očima, že Venuše zaplatí investice do ní vložené dodávkami surovin, kterých je na Zemi nedostatek, a že nesmí cenově konkurovat s mateřskou planetou. Železo, to ano. Dusičnany - všema deseti. Za tohle jim budeme platit natolik slušné ceny, aby si i nadále kupovali pozemské výrobky, a umožníme tím výdělky i pozemským bankéřům, pojišťovnám a dopravě. Nikdy nesmíme zapomínat, že Venuše je tu kvůli tomu, abychom z ní my měli co nejvíc. Nikdy to nesmí být naopak. Přál bych si, Charlie, abyste se spojili s cenovým odborem a zjistili, jestli by vyvrtání hlubinných nádrží CO2 na Venuši neumožnilo někdy tamějším podnikům dodávat CO2 do New Yorku za konkurenční cenu. Jestliže ano, pak jsou vaše právě přednesené plány na draka. Budete si muset získat svůj plyn k vytvoření skleníkového obalu uměle, nákladnější cestou."
"Prosím, pane Courtenay," odpověděl Charlie a horlivě si škrabal poznámky.
"Tak to bychom měli. Má ještě někdo něco speciálního k problému Venuše, než přejdeme dále?"
Bernhard, náš účetní kontrolor, zvedl ruku a já na něj kývl.
"Mám dotaz kvůli O'Sheaovi," zachrčel. "Vedeme ho jako konzultanta za velmi slušnou odměnu. Poslední dobou jsem se tak trochu vyptával - doufám, že jsem neudělal nic, co jsem neměl, pane Courtenay, nakonec je to moje povinnost - zkrátka jsem se trochu vyptával a zjistil jsem, že od něho dostáváme vymyšlené údaje! A taky bych rád podotkl, že v minulých týdnech sáhl pěkně hluboko do svých honorářů, které dokonce ještě nejsou splatné. Kdybychom upustili od spolupráce - kdybychom s ním přerušili s okamžitou platností svazky, ukázalo by se, že nám dluží peníze. A dále - je to sice nepodstatné, ale dokreslí vám to obraz. Děvčata z mého oddělení si stěžují, že je obtěžuje."
Svraštil jsem čelo: "Myslím si, Bene, že bychom se ho měli ještě nějaký čas držet, i když jeho popularita zřejmě už vyhasíná.
Projednejte s ním další postup spolupráce. A pokud se týče těch děvčat - to mě dost překvapuje. Měl jsem dojem, že si nestěžovaly, když si sem tam něco dovolil."
"Viděl jste ho teď někdy?" zavrčel Bernhard.
Ne, teprve teď jsem si uvědomil, že jsem ho v poslední době neviděl.
Zbytek schůze jsme vzali zkrátka.
Po návratu z kanceláře jsem uložil sekretářce, která přišla na noční, aby zjistila, jestli je O'Shea v budově, a v kladném případě pro něho poslala.
Přišel, na hony páchl alkoholem a hlasitě si stěžoval. "Sakra, Mitchi, co je moc, to je moc! Zrovna jsem si vyrazil chytit zajíčka na noc a ty mě takhle drapneš. Nepřeháníš to trochu s tím konzultováním?
Dal jsem ti k dispozici jméno, tak co ještě chceš?"
Vypadal příšerně. Podobal se miniatuře tlustého, nedůtklivého, ošuntělého Napoleona I. na Elbě. Ale jen vkročil do mé kanceláře, nemohl jsem myslet na nic než na Kathy. Chvíli mi trvalo, než jsem objevil proč.
"Tak co je?" zeptal se. "Na co tak vejráš? Mám snad rozmazanou rtěnku?"
Tu a tam to proniklo i silným pachem alkoholu: Menage a Deux, parfém, který jsem dal speciálně udělat jen pro Kathy, když jsme spolu byli v Paříži. Měla ho ráda a někdy ho používala až moc. Doslova jsem si vybavil, jak říkala: "Nezlob se, miláčku. Je to mnohem příjemnější než formalín, kterým jsem obvykle cítit, když se večer vrátím z nemocnice..."
"Promiň, Jacku," pokračoval jsem bezbarvě. "Nevěděl jsem, že jsi zrovna v říji. To počká. Bav se dobře."
Stáhl obličej do grimasy a odkolébal se na krátkých nožkách jako kačena.
Popadl jsem telefon a stiskl přímé spojení na svůj zvláštní oddíl v Obchodní špionáži. "Okamžitě stopujte O'Sheae," křikl jsem do mluvítka. "Za chvíli opustí budovu. Sledujte taky všecky jeho kontakty.
Ve dne v noci. Jestli tady padneme na zlatou rybku, všechny vás povýším a dostanete zvláštní odměnu. Ale pánbůh vás chraň, jestli vytáhnete starej kříp."

17.

Dostal jsem se do takového stavu, že se ke mně nikdo neodvažoval přiblížit. Nemohl jsem si pomoci. Žil jsem jen pro jedno: pro denní hlášení o výsledku sledování O'Sheae. Jinak ať jsem se pustil do čehokoliv, všechno mě nudilo a rozčilovalo do nepříčetnosti.
Za týden už sledovalo současně čtyřiadvacet detektivů O'Sheae a lidi, s nimiž mluvil. Byli to vrchní v restauracích, jeho agent přednáškových turné, děvčata, jeden starý kamarád z doby, kdy byl zkušebním pilotem, který působil na kosmodromu Astoria, a nějaký policista, s nímž se v opilosti jednou v noci pohádal - jenže byl O'Shea opravdu opilý a opravdu se hádal? - a jiní, celkem nezajímaví lidé.
Jednou večer se na seznamu objevilo další v řadě sdělení: "Konzumentka, asi 30 let, 165 cm, 55 kg, vlasy rudé, oči se nepodařilo zahlédnout, oděv laciný. Subjekt vstoupil do Rizotového ráje (restaurace) v 18,37 (předtím čekal 14 minut venku) a šel přímo ke stolu, u kterého obsluhuje nový kontakt.
Společnost od tohoto stolu se právě zvedla. Domněnka: Subjekt se od počátku zajímal o číšnici. Objednal si rizoto, ale jídla se sotva dotkl. S kontaktem vyměnil několik slov. Předání písemných zpráv možné, na sledovací vzdálenost nezachyceno. Ke kontaktu nasazena ženská síla."
Kolem třicítky, sto pětašedesát, padesát pět. To by odpovídalo.
Ihned jsem volal: "Soustřeďte se na ni. Okamžitě mi hlaste další zprávy. Nedalo by se zjistit víc v restauraci?"
Moji lidé z Obchodní špionáže mi začali rozpačitě vysvětlovat, že mi vyhoví, jestli na tom trvám, ale že by to nebyl správný postup.
Sledovanému se to skoro vždycky donese a - "Dobře," odpověděl jsem. "Dělejte to, jak umíte."
"Počkejte, prosím, ještě u telefonu, pane Courtenay. Naše zaměstnankyně právě poslala hlášení - nový kontakt odešel

domů do Tauntonovy budovy. Má ve třicátém pátém poschodí schod 17 a 18."
"Pro koho je ta pětatřicítka?" zeptal jsem se a srdce se mi sevřelo.
"Pro manželské páry."
"Ona je-" "Je sama, pane Courtenay. Naše zaměstnankyně naoko požádala o volné místo. Dozvěděla se, že žena ze sedmnáctky drží osmnáctku pro svého manžela. Pomáhá prý někde na severu při sklizni."
"Kdy se u Tauntona zavírají schodiště?" zeptal jsem se.
"Ve 22,00, pane Courtenay."
Pohlédl jsem na hodiny v desce stolu. "Odvolejte sledovatelku," nařídil jsem. "Pro dnešek končím."
Vstal jsem a řekl svým strážcům: "Jdu ven, ale bez vás, pánové.
Počkejte tu, prosím. Poručíku, půjčíte mi pistoli?"
"Samozřejmě, pane Courtenay." Podal mi UHV 0,25. Prohlédl jsem zásobník a vyšel jsem pěšky a sám.
Když jsem opouštěl dvoranu Schockenova paláce, ze stínu u zdi se odlepil jakýsi mladík a pustil se za mnou. Zřejmě jsem ho překvapil, že jsem vyšel do opuštěné ulice, temné, úzké štěrbiny mezi obrovskými budovami centra. V nekondicionovaném vzduchu visela těžká clona kouře, jenže já měl protisazové tampónky. On je neměl.
Slyšel jsem ho sípat v patřičné vzdálenosti za sebou. Kolem nás přesupěl uzavřený taxík. Vychrtlý řidič šlapal pedály a sotva dechu popadal.
Aniž jsem se ohlédl, zahnul jsem na rohu Schockenova paláce a okamžitě jsem se přitiskl ke zdi. Můj stín přešel kolem, užasle se zastavil a zíral do přítmí.
Praštil jsem ho zezadu do krku dlouhou hlavní pistole, jako se to dělá králíkům, a šel jsem dál. Byl to možná můj člověk, ale já jsem s sebou nechtěl mít nikoho.
Ke vchodu pro nocležníky v Tauntonově budově jsem dorazil v 21,59. Načasované zařízení za mnou automaticky zabouchlo dveře.
Spatřil jsem stísněný výtah na mince. Hodil jsem do něj čtvrtdolar, stiskl 35, a zatímco se výtah dýchavičně pachtil vzhůru, četl jsem upozornění.
"Nocležníci přebírají veškerou odpovědnost za pořádek mezi sebou.
Vedení podniku nenese odpovědnost za přepadení, krádeže a znásilnění."
"Nocležníci se upozorňují, že přepážky se zdvihají ve 22,10 a podle toho si zařídí své osobní potřeby."
"Nájemné se platí za každou noc předem u výběrčího robota."
"Vedení podniku si vyhrazuje právo odmítnout pronájem stálým odběratelům výrobků značky Super."
V třicátém pátém poschodí se dveře šachty otevřely. Zdálo se mi, že se dívám na sýr plný červů. Všude se kroutily a natřásaly spousty lidí, mužů i žen, a snažily se zaujmout co nejvýhodnější polohu, než se zvednou přepážky. Pohledem na hodinky jsem zjistil, že je 22,08.
Opatrně a docela pomaloučku jsem se proplétal v blikavém světle kolem končetin, překračoval jsem těla, omlouvaje se na všechny strany, a počítal jsem .... na sedmnáctém schodě jsem překročil jakousi postavu úplně zachumlanou do přikrývek, právě když mé hodiny ukazovaly 22,10.
Ozval se skřípot a zaklapnutí. Přepážky se zvedly a oddělily osmnáctý schod od sedmnáctého, na kterém jsem zůstal já a - Posadila se, vyplašená a rozhněvaná, v ruce svírala malou pistoli.
"Kathy," řekl jsem.
Pistole jí vypadla. "Mitchi, co blázníš." Mluvila tiše a naléhavě.
"Co tu děláš? Ještě se nevzdali, pořád jsou ti v patách a chtějí tě zabít -" "To všechno vím," odpověděl jsem. "Dělám ze sebe hrdinu, Kathy. Lezu do jámy lvové, abych ti dokázal, že mluvím vážně, když říkám, že ty máš pravdu a já jsem se mýlil."
"Jak jsi mě našel?" zeptala se podezíravě.
"Trochu tvého parfému se chytlo na O'Sheaovi. Menage á deux."
Rozhlédla se po napěchovaných ubikacích a zasmála se: "Tady je to doslova, nemyslíš?"
"Žár už ze mě vyprchal, Kathy," řekl jsem jí. "Nepřišel jsem proto, abych tě obtěžoval, ať už s tvým svolením nebo bez něho. Přišel jsem ti říct, že jsem na tvé straně. Řekni, co chceš, a máš to mít."
Pohlédla na mě zblízka a zeptala se: "Co když budu chtít Venuši?"
"Je tvoje."
"Mitchi," řekla, "jestli lžeš - jestli lžeš -" "To se dozvíš zítra, pokud vyvázneme živi. Do té doby se o tom nedá hovořit, co myslíš? Jsme tu zamčeni na celou noc."
"Ano," odpověděla. "Jsme tu zamčeni na celou noc." A náhle dodala vášnivě: "Panebože, jak se mi po tobě stýskalo!"
V 6,00 zaječely budící sirény. Byly vybaveny ultrazvukem, z něhož se člověku div nerozskočila hlava, aby bylo jisté, že žádný ospalec nebude zdržovat ranní evakuaci.
Kathy vyskočila a začala spěšně cpát ložní výbavu do schodů.
"Za pět minut jsou přepážky dole," vysvětlila mi úsečně. Zvedla víko schodu číslo sedmnáct a vylovila odtud plochou krabici, z níž se vyklubala skřínka s líčidly. "Teď chvilku drž."
Vyjekl jsem, když mi břitva přejela oblouk pravého obočí.
"Drž, ani se nehni!" R-r-r-ip! Břitva pokosila i levé obočí. Chvatnými pohyby mi Kathy přejela obličej na několika místech záhadnými kartáčky.
"Hopla!" zvolala, obrátila mi horní ret a podložila jej tampónkem z plastiku. Dvěma lepkavými chomáčky mi přilepila uši k hlavě, řekla: "Teď se na sebe podívej," a podala mi zrcadlo.
"Prima," poznamenal jsem. "Jednou jsem se už odtud v ranním zmatku dostal. Myslím, že se nám to podaří zas."
"Teď spadnou přepážky," řekla napjatě. Zaslechla nějaký výstražný zvuk, který unikl mému nezkušenému uchu.

Přepážky s rachotem spadly. Ze všech nocležníků jsme ve třicátém pátém patře zbyli jen my. A přece jsme nebyli sami. Před námi stál B. J. Taunton a dva jeho muži. Taunton se nepatrně pohupoval, obličej měl rudý a šklebil se. Jeho hoši měli automatické pistole a mířili na mě.
Taunton škytl a řekl: "Můj milý Courtenay, vybral sis kapánek nevhodné místo na laškování. My si totiž chytáme nezvané hosty na fotografický pásek. Kdybyste holčičko laskavě šla stranou -" Kathy stranou nešla. Postoupila Tauntonovi přímo do náručí a přitiskla mu pistoli na pupek. Červený obličej mu zesinal. "Víte, co máte dělat," řekla vztekle.
"Hoši," ozval se slabě, "schovejte pistole. Proboha, schovejte je!"
Pohlédli na sebe. "Schovejte je!" žadonil.
Trvalo jim celou věčnost, než automatické pistole opravdu odložili.
Taunton začal vzlykat.
"Čelem vzad," rozkázal jsem, "a k zemi." Vytáhl jsem vypůjčenou UHV. Byl jsem hrozně rád, že ji mám.
Výtah mohl být docela dobře zaplynovaný. Šli jsme dolů po schodech. Sestupovali jsme opatrně a pomalu, přestože všichni nocležníci byli odstraněni už mnohem dříve, aby měl B. J. pro svůj tah volnou ruku. Taunton po celou dobu vzlykal a něco si brumlal. Na odpočívadle v desátém poschodí zavyl: "Musím se napít, Courtenay.
Umírám. Tady je zrovna při ruce automat. Můžete jít se mnou i s tou pistolí -" Kathy se jeho nápadu nevesele zasmála a pokračovali jsme dál hlemýždím tempem.
U východu pro nocležníky jsem hodil Kathy přes ruku s revolverem svůj plášť, přestože venku byla zima. "Všechno v pořádku!"
vykoktal B. J. v hale na ohromeného strážce, který se nám postavil do cesty. "To jsou moji přátelé. Všechno je v úplném pořádku!"
Šli jsme s ním až k tunelu podzemní dráhy a tam jsme se ponořili do davu. Zpoceného Tauntona s popelavou tváří jsme nechali na ulici. V davu bylo pro nás bezpečí. Taunton nás mohl dostat, jedině kdyby vyhodil celou podzemní dráhu do povětří. Na to nebyl připraven.
Hodinu jsme jezdili sem tam a z jedné stanice jsem zavolal do kanceláře. Dal jsem si na další stanici sraz s oddílem firemní stráže a za patnáct minut jsme už byli v Schockenově paláci.
Toho dne jsme se poprvé zasmáli, když jsme dostali do ruky ranní noviny. Mezi jiným tam stálo, že ve tři hodiny ráno byla objevena ve schodištní šachtě Tauntonovy budovy trhlina. B. J. Taunton s nasazením vlastního života dozíral na evakuaci nocležníků, která proběhla v rekordním čase a bez nehod.
Když jsme seděli nad snídaní, kterou nám přinesli na psací stůl, řekl jsem Kathy: "Máš vlasy jako čertice. Dá se to smýt?"
"Dvoření teď musí stranou," odpověděla. "Slíbil jsi mi, že mohu mít Venuši. Mitchi, já to beru vážně. A bůh je můj svědek, že Venuše patří nám. Jsme jediní, kdo vědí, co s ní udělat, a jako první tam přistál náš člověk. O'Shea je jedním z nás, Mitchi."
"Od kdy?"
"Od té doby, kdy jeho rodiče zjistili, že neroste. Věděli, že S.
K. O. bude zanedlouho potřebovat kosmonauty - a čím bude takový kosmonaut menší, tím lip. Země neobjevila Venuši. Objevila ji S. K.
O. A my si také osobujeme právo ji osídlit. Můžeš to zařídit?"
"Samozřejmě," odpověděl jsem. "Ale budu z toho mít těžkou hlavu! Seznamy zájemců jsou už plné - samí pitomí spekulanti, kteří jsou celí žhaví dostat se na Venuši a nechat se vykořisťovat Zemí a pro Zem a Fowlera Schockena. Nedá se nic dělat, musíme jim to zatrhnout."
Spojil jsem se domácí linkou s Oddělením výzkumu a vývoje.
"Je to Charlie?" řekl jsem. "Volám kvůli té konkurenci Venuše s výrobci CO2 na Zemi. Pusťte to z hlavy. Zjistil jsem si, že většina výrobců patří k Tauntonovi."
"Výborně, pane Courtenay," zvolal Charlie radostně. "Předběžné práce nasvědčují tomu, že jim pěkně vrazíme kudlu do zad."
Obrátil jsem se na Kathy: "Mohla bys mi vzkřísit Runsteada?
Ostatní si myslí, že je mrtev, ale vím, že my ho skrýváme, a teď bych ho potřeboval. Bude to pořádná fuška. Vrcholem umění textaře je přesvědčit o něčem lidi, aniž vědí, že jsou přesvědčováni. Já teď musím dokázat, aby to přesvědčení moji textaři lidem vzali, a přitom ani textaři, ani ti lidé nesmějí vědět, jak je vodím za nos. Rád bych k tomu měl vysoce kvalifikovaného pomocníka, se kterým bych mohl mluvit otevřeně."
"Zařídím," řekla a letmo mě políbila. "Tohle je za to, že jsi řekl ‚my'."
"Co?" zeptal jsem se. "Já že jsem řekl ‚my'?" Pak jsem pochopil.
"Ale teď podívej, miláčku. Nahoře mám senzační byteček, jen pro superkategorie. Tři a půl krát tři a půl. Máš za sebou pernou noc.
Co kdybys šla nahoru a chvilku si vydechla? Mám teď strašně práce."
Znovu mě políbila a řekla: "Nepřeháněj to, Mitchi. Nashledanou večer."

18.

Bez Runsteada bych to byl všechno nestihl - rozhodně ne včas.
Na vzkaz, který mu prostřednictvím podzemní organizace poslala Kathy, se vrátil jakoby nic z Chicaga, kde se skrýval od té doby, co nahrál tu sebevraždu. Objevil se, právě když schůze předsednictva byla v nejlepším. Podali jsme si ruce

a předsednictvo ochotně spolklo báchorku, že zmizel z dohledu kvůli jakémusi tajnému poslání. Něco podobného konečně spolkli už jednou. Runstead věděl, co se má udělat, a pořádně se do toho zakousl.
Konzouš nekonzouš, pořád jsem se nemohl zbavit dojmu, že Runstead je krysa.
Ale nakonec jsem musel uznat, že teď všechno postupuje mílovými kroky.
Navenek rozjela firma Fowler Schocken & spol. gigantickou soutěž o nejlepší reklamní hesla, určenou pro nejširší veřejnost spotřebitelů.
Na výherce čekalo patnáct set prvních cen - a všechny znamenaly lůžko v kajutě rakety na Venuši. Dohromady bylo vypsáno osm set tisíc cen, ale na ostatních už nezáleželo. Hodnocení návrhů bylo svěřeno nestranné firmě specializované na rozhodování při soutěžích, v jejímž čele, jak se ukázalo, stál švagr Runsteadova přítele.
Matt mě informoval, že ve skutečnosti bylo mezi příslušníky konzervativního podzemí rozděleno jen čtrnáct set prvních cen. Zbývající stovka zněla na fingovaná jména, abychom pro všechny případy měli nějakou rezervu.
Vzal jsem s sebou Kathy do Washingtonu, kde jsem chtěl postrčit definitivní povolení ke startu rakety, a Runstead zatím pečoval o naše obchodní dítko v New Yorku. Býval jsem ve Washingtonu dost často na oběd nebo i na celé odpoledne, ale tahle záležitost si zřejmě vyžádá dva dny. Těšil jsem se na ně jako malé dítě. Usadil jsem Kathy v hotelu, přiměl jsem ji ke slibu, že se nevydá na obhlídku města sama, pak jsem si chytil taxík a jel jsem na ministerstvo. V přijímací místnosti čekal už jakýsi zasmušilý mužík v bufince. Když uslyšel mé jméno, kvapně vyskočil a nabídl mi místo. To je pane rozdíl proti Chlorelle, napadlo mě. Náš atašé mě celý rozčilený přiběhl uvítat. Uklidnil jsem ho, že se nic neděje, a vysvětlil jsem mu, oč jde.
"Ale to je maličkost, pane Courtenay," sliboval. "Zmocňovací zákon nechám dát do výboru ještě dnes odpoledne a večer to bez nejmenších potíží projde oběma sněmovnami."
Řekl jsem blahovolně: "V pořádku. Potřebujete někde zatlačit?"
"Ne, ne, myslím, že ne, pane Courtenay. Kdybyste si našel chvilku, bylo by hezké, abyste dopoledne promluvil ve sněmovně reprezentantů. Přijali by vaši řeč s nadšením a rozhodně by to připravilo cestu pro rychlé přijetí zákona."
"Promluvím rád," odpověděl jsem a shýbl jsem se pro aktovku.
Muž v bufince mě předešel a už mi ji s úklonou podával. "Stanovte dobu, Abelsi," řekl jsem legátovi, "a jsem tu."
"Srdečné díky, pane Gourtenay." Otevřel mi dveře. Mužík zkusmo začal: "Pane Abelsi -" Legát zavrtěl hlavou. "Vidíte sám, co mám práce," odpověděl, ale docela vlídně. "Přijďte zítra."
Mužík se vděčně usmál a vyšel za mnou ze dveří. Oba jsme současně zamávali na taxík, ale on mi otevřel dvířka. Sami víte, jak to vypadá ve Washingtonu s taxíky. "Mohu vás někam zavést?" zeptal jsem se.
"Jste velmi laskav," odpověděl a nasedl za mnou. Řidič se otočil od pedálů a nahlédl k nám dovnitř.
Řekl jsem mu: "Jedu do parkhotelu Super. Ale nejdříve zavezte toho pána."
"Prosím," přikývl řidič. "Do Bílého domu, pane presidente?"
"Ano, prosím vás," odpověděl mužík. "Ani nevíte, jak jsem šťasten, že jsem se s vámi seznámil, pane Courtenay," pokračoval.
"Vyslechl jsem mimoděk váš rozhovor s panem Abelsem. S velkým zájmem jsem sledoval, že raketa na Venuši je ve stadiu závěrečných příprav. Kongres si už docela odvykl informovat mě o běžných událostech.
Vím ovšem, že mají plné ruce práce s různým vyšetřováním a podobně. Ale stejně -" Usmál se a pak provinile dodal: "Zúčastnil jsem se také vaší soutěže, pane Gourtenay. Vymyslel jsem heslo: ‚Superu odběratel - Ryzí charakter.' Jenže bych asi stejně nemohl letět, i kdybych vyhrál."
Odpověděl jsem naprosto upřímně: "To by opravdu nebylo možné." A připojil jsem už méně upřímně: "Máte tu asi spoustu práce."
"Ó, to nijak zvlášť. V lednu je to rušnější. Svolám Kongres a přečtou mi zprávu o stavu Unie. Ale zbytek roku se vleče. Promluvíte zítra skutečně v Kongresu, pane Courtenay? Znamenalo by to, že bude společné zasedání obou sněmoven, a na to mi obvykle dovolují přijít."
"Bude mi ctí, jestliže přijdete," řekl jsem srdečně.
Mužík se mile usmál a oči za brýlemi se mu leskly. Taxík zastavil, president mi srdečně stiskl ruku a vystoupil. Pak znovu strčil hlavu do dvířek. "Ach," začal a bojácně pohlédl na řidiče, "byl jste ke mně skvělý. Možná, že porušuji předpisy, když vám to říkám, ale rád bych aspoň připomínku - víte, vyznám se trochu v astronomii, je to můj koníček - doufám, že uskutečníte odlet vaší rakety ještě za současné konjunkce."
Zůstal jsem na něho koukat. Venuše byla již vzdálena deset stupňů od opozice a postupovala dál - což ovšem nevadilo, protože raketa musí stejně letět oklikou.
President si položil prst na ústa. "Sbohem, pane," řekl mi. Zbytek cesty jsem zezadu strnule pozoroval chlupaté taxikářovy uši a nešlo mi z hlavy, kam tím ten mužík mířil.
Večer jsem se s Kathy vypravil obhlížet pamětihodnosti. Moc na mě nezapůsobily. Proslulé třešňové květy byly sice nádherné, to je pravda, ale když jsem teď přistupoval k věcem se svými zbrusu novými pocity konzervativce, připadaly mi až nevhodně okázalé. "Stačilo by jich tu pár," namítal jsem. "Rozdělit je do tolika váz, to je čiré mrhání penězi poplatníků. Víš, co by to stálo v Tiffanyho zahradnictví?"
Kathy se zasmála. "Ale Mitchi," řekla. "Jen počkej, až budeme mít Venuši. Už jsi někdy pomyslel, jaké to bude, mít celou planetu a na ní pěstovat různé věci? Nepřehledné lány květin - stromů - všeho, co bude potřeba?"
 Tělnatá osoba mentorského typu, která se opírala o zábradlí vedle nás, se napřímila, změřila si nás pohledem, významně popotáhla a odešla. "Ty nám děláš pěknou reklamu," huboval jsem Kathy.
"Pojďme raději, než budeme mít oplétačky - pojďme zpátky do hotelu."
Probudil mě Kathin vzrušený výkřik. "Mitchi," volala ze dveří koupelny a nad ručníkem, do něhož se zabalila, udiveně vykukovaly dvě kulaté oči, "tady mají vanu! Otevřela jsem dveře do sprchy, ale tady není sprcha! Můžu to použít,

Mitchi? Moc prosím!"
Naskytnou se okamžiky, kdy i nejpoctivější konzervativec má radost z toho, že je hlavou firmy Fowler Schocken & spol. Zívl jsem, poslal jsem jí pusu a řekl jsem: "Samozřejmě. A víš co, napusť si ji plnou čerstvé vody."
Kathy předstírala, že se o ni pokoušejí mdloby, ale já jsem si dobře všiml, že nemařila čas voláním pokojské. Zatímco si napouštěla vodu, oblékl jsem se. Pohodlně jsme se nasnídali a ruku v ruce jsme se vydali pěšky do Kapitolu.
Našel jsem Kathy místo v novinářské lóži a zamířil jsem do zasedací síně. Náš šéf ovlivňovacích kampaní ve Washingtonu se prodral davem ke mně. Podal mi pásek s rádiovou depeší. "Tady to máte všechno, pane Courtenay," řekl. "A - je všechno v pořádku?"
"Všechno je v nejlepším pořádku," odpověděl jsem. Pokynul jsem mu a podíval jsem se na depeši. Byla od Dickena a týkala se stavu rakety: Cestující i posádka jsou připraveni a věrně stojí při nás. Nástup do rakety začne v 11,45 vých. času a bude skončen v 16,45 vých. času. Raketa je plně zásobena palivem, potravinami a nákladem od 9,15. Bezpečnostní opatření provedena, ale MIA, CIC a Time-Life přesto odeslali šifrované zprávy prostřednictvím svých tajných informátorů. Naléhavá připomínka z velitelské kabiny: Start možný pouze v dopoledních hodinách.
Třel jsem pásek v dlaních, až se rozpadl na popel. Když jsem vystupoval na pódium, někdo mě chytil za loket. Byl to president, který se vyklonil ze své oficiální lože. "Pane Courtenay," šeptal mi a jeho tvář byla úsměvná maska, "doufám, že jste porozuměl tomu, co jsem se vám snažil naznačit včera v taxíku. Jsem opravdu rád, že raketa je už hotová. A -" roztáhl úsměv ještě víc a pokynul hlavou korektním způsobem státníka, který si vyměňuje pár nezávazných frází s váženým návštěvníkem, "možná, že to víte, ale - už je tu."
Neměl jsem možnost zjistit, kdo tu je. Jelikož se ke mně blížil předseda sněmovny s napřaženou rukou a ze zasedací síně zazněl potlesk, přinutil jsem se k úsměvu. Byl to však pouhý návyk mých licních svalů. Nebylo mi věru do smíchu, jestliže zprávy o Venuši pronikly až k uším presidenta.
Fowler Schocken byl starý zbožný pokrytec a lehkomyslný podvodník, ale nebýt jeho, v životě bych tuhle řeč ze sebe nedostal.
Zdálo se mi, že ho slyším říkat: "Musíš jim prodávat, Mitchi, a prodávat jim můžeš v tom případě, když budeš mít pořád na mysli, že oni chtějí kupovat." A tak jsem prodával shromážděným zákonodárcům přesně to, co chtěli mít ve svém vlastnictví. Stručně jsem se zmínil o americké podnikavosti a o americkém domově; pak jsem jim nabídl nový svět, který je možno vyloupit, a za ním celý vesmír, jenž se dá vyplundrovat a do něhož hrdinní pionýři Fowlera Schockena otevírají cestu. Nastínil jsem jim vidinu souvislého řetězu planet, jež patří a jsou ovládány jedině námi, podnikavými americkými obchodníky, kteří dovedli civilizaci k jejím výšinám. To bylo něco pro ně! Závěrečný potlesk byl fantastický.
Když opadly první vlny nadšení, stálo už v zasedací síni nejméně deset poslanců a žádali o slovo. Ačkoliv jsem neměl mnoho příležitosti se rozhlížet, přece jsem si s překvapením uvědomil, že nevidím Kathy v novinářské lóži. Předseda vybral jako prvního řečníka bělovlasého Colbeeho, důstojného hubeného starce, který byl ve státních službách už čtyřicet let.
"Předseda uděluje slovo zástupci Yummy-Coly."
"Mnohokrát děkuju, pane předseda." Colbee se zdvořile usmíval, ale jeho oči mi připomněly oči hada. Yummy-Cola byla formálně jedna z mála velikých nezávislých společností, ale vzpomněl jsem si, jak Fowler Schocken kdysi poznamenal, že jejich reklamní agentura má nápadně blízko k Tauntonovým. "Jestli se můžu odvážit promluvit jménem celý horní sněmovny, rád bych poděkoval našemu vzácnému hostovi za velmi dobře zvolený poznámky, který jsme tu vyslechli. Jsem přesvědčenej, že jsme všichni s potěšením naslouchali osobnosti jeho kalibru a postavení." Tobě by nevadilo, kdyby ses vrátil do školy, ty balíku ze zapadákova, pomyslel jsem si hořce. Jak začal Colbee remcat dál, podvědomě jsem vycítil, že se chystá bouře.
"Teď bych se s dovolením pana předsedy rád zeptal našeho hosta pár věcí v souvislosti se zákonem, o kterým se tu dnes máme radit." Radit, to určitě, ty sketo, myslil jsem si. To už i galerie vytušila hromobití.
Zbytek jsem si téměř mohl domyslet: "Možná, že uteklo vaší pozornosti, že nás poctil svou návštěvou i jiný host. Mám samozřejmě na mysli pana Tauntona." Pokynul vybraně ke galerii návštěvníků, kde se objevil červený obličej B. J. mezi dvěma apatickými tvářemi, v nichž jsem na první pohled poznal jeho osobní strážce. "V krátkém rozhovoru před našim zasedáním mi pan Taunton laskavě pověděl pár informací, ke kterým bych byl rád, aby něco řek pan Courtenay. Tak za první -" hadí oči teď zolovnatěly.
"Rád bych se zeptal pana Courtenayho, jestli zná jméno George Grobyho, na kterýho je zatykač pro porušení zaměstnanecký smlouvy a pro vraždu ženy. Za druhý bych se rád zeptal, jestli je pan Courtenay současně pan Groby. Za třetí bych se rád zeptal pana Courtenayho, co je pravdy na hlášení, který jsem dostal od osoby, na kterou se podle ujištění pana Tauntona můžu absolutně spolehnout, že pan Courtenay má významný postavení ve Světový organizaci konzervativců, která je nám, loajálním Američanům, známá jako -" Zřejmě ani Colbee neslyšel poslední slova své věty. Vřava, která se zvedla, připomínala obrovský výbuch.

19.

Když se na to dívám s odstupem času, všechno, co se udalo v následující rozvášněné čtvrthodině, se mi prolíná a mizí jako obrazce v rozvířeném kaleidoskopu. Ale přece si vzpomínám na určité výřezy, na fotografické momentky, které jsou zdánlivě bez vzájemné souvislosti: Vidím vlny pohrdání a nenávisti, které mě hrozily zaplavit ze všech stran, vidím v lóži nad sebou ztrhaný obličej presidenta, který něco marně křičí do kabiny zvukového technika, vidím hněvivé oči předsedy sněmovny, který míří ke mně.
Rozvášněná hladina ztichla, když do místnosti zařval presidentův hlas zesílený na nejvyšší míru: "Odročuji dnešní

zasedání," a ještě dnes si vzpomínám na ohromené výrazy zákonodárců nad jeho neuvěřitelnou opovážlivostí. V tom malém mužíkovi bylo něco velikého.
Než se kdokoliv mohl pohnout, anebo se orientovat v situaci - jeho rozhodný čin zapůsobil jako atomová bomba - zatleskal a do místnosti vešla četa v bezvadných uniformách. "Odveďte ho," rozkázal president nádherným gestem, četa mě rychle obstoupila a energicky odváděla z pódia. Zatímco se shromáždění probíralo z ohromení, doprovodil nás president až ke dveřím. Obličej měl strachy bledý jak stěna, ale šeptal mi: "Nemohu to zastavit, ale potrvá celé odpoledne, než dostanou soudní rozsudek od Nejvyššího soudu. Bůh vás opatruj, pane Courtenay."
Otočil se a stál jim tváří v tvář. Myslím, že ani křesťané za vlády Caligulovy nevstupovali do arény odvážněji než on.
Moji průvodci byli členové presidentovy tělesné stráže, absolventi Brinkovy akademie pro výcvik ochránců vedoucích osobností.
Poručík se mnou neztratil jediné slovo, ale když přelétl kousek papíru, který mu dal president, vyčetl jsem z jeho tváře potlačenou nechuť.
Věděl jsem, že se mu rozkaz nelíbí, ale také jsem věděl, že ho provede.
Dopravili mě do Anacostie a posadili do presidentova osobního letadla. Nastoupili za mnou, dávali mi jídlo, jeden se mnou dokonce hrál karty, když jsme přelétali jednotlivé státy a kolem nás se míhaly tryskové rakety.
Let v tom neohrabaném starém luxusním letadle, které presidentovi přisoudila tradice, trval strašně dlouho. Spoustu času jsme promrhali na letišti, a viděl jsem, jak pod námi pomalu postupuje ozářená hranice stínu.
Když jsme přistávali, byla úplná tma. Stále jsem ještě nevěděl, co se mnou bude, a mořil jsem se úvahami, jestli Kathy vyvázla v pořádku, a kdy ji zas uvidím. Letadlo opustil jen poručík. Byl pryč nekonečně dlouho.
Trávil jsem čas přemíláním otázek, které se mi vtíraly už dříve, ale které jsem vždycky zavrhl. Teď když jsem měl najednou tolik času a budoucnost sestávala ze samých otazníků, vytáhl jsem je a začal je omílat znova.
Tak například: Kathy, Matt Runstead a Jack O'Shea se spikli, aby mě doslova dostali k ledu. Dobrá, to vysvětluje většinu věcí, s nimiž jsem si dřív nevěděl rady. Ale nevysvětluje to všechno Runsteadovo počínání.
Konzouši přejí letům do vesmíru. Ale Runstead přece sabotoval výzkum akce Venuše v Kalifornii a Mexiku. O tom nebylo nejmenší pochyby. Jako důkaz jsem měl přiznání Runsteadova spoluviníka, na něhož se všechno svezlo. Že by to všechno byl složitý podvod? Runstead vystupuje v roli konzouše, který vystupuje v roli šéftextaře, ale ve skutečnosti, co je vlastně zač?
Začal jsem toužit po Kathy ze zcela nových důvodů.
Velitel se vrátil až o půlnoci. "Tak je to vyřízeno," oznámil mi.
"Venku na vás čeká taxík. Šlapač ví, kam vás má dopravit."
Vylezl jsem z letadla a protáhl jsem se. "Děkuji," řekl jsem rozpačitě.
Velitel si uplivl na zem zrovna mně mezi nohy. Zabouchly dveře a já jsem škobrtal z odjezdové plochy.
Taxikář byl Mexičan. Pokoušel jsem se s ním domluvit. Anglicky nerozuměl. Zkusil jsem to znovu anglo-španělštinou z Chlorelly.
Zůstal na mě koukat. Měl jsem celou řadu důvodů, proč se mi s ním nechtělo jet, dokud nebudu mít alespoň ponětí, co se děje. Když jsem tak uvažoval, měl jsem zatracený výběr. Poručík se řídil rozkazy.
Rozkazy provedl a já si dovedl představit, jak teď jeho omezený vojenský mozek horlivě spřádá oznámení pro patřičná místa, aby včas notorického konzervativce Mitchella Courtenayho zadrželi.
Byl jsem jako lev v kleci a záleželo jen na tom, jestli mě najde dřív Taunton nebo policie. Každopádně to byl výběr, který nestál za to, abych jím mařil čas.
Nastoupil jsem do taxíku.
Možná že si myslíte, že Mexičan za volantem mi mohl sám sebou být vysvětlením. Teprve když jsem před sebou uviděl třpytivý odlesk hvězd na masivním projektilu, pochopil jsem, že jsem v Arizoně a co pro mě president udělal.
Obstoupila mě smíšená četa pinkertonovců a lidí z naší firemní stráže a spěšně mě vedla kolem strážních budek přes vyklizené prostranství k raketě. Velitel složil ze svých ukazováčků K a řekl: "Jste v bezpečí, pane Courtenay."
"Ale já nechci letět na Venuši!" bránil jsem se.
Dal se do hlasitého smíchu.
Spěch a čekání. Spěch a čekání. Ten dlouhý nebezpečný útěk bylo znehybnění, na jehož začátku i konci byl šílený pohyb, který mi nedopřál chvilku k zamyšlení. Ani teď jsem neměl příležitost uvažovat. Cítil jsem, že mě někdo popadl vzadu za kalhoty a vytáhl mě do rakety. Tam mě spíš vlekli než vedli do kabiny, kde se překonává počáteční zrychlení, přivázali mě a ponechali osudu.
Kabina sebou mlátila a poskakovala a na hruď jako by mi dosedlo dvanáct titánů. Sbohem Kathy, sbohem Schockenův paláci! Ať se mi to líbí nebo ne, letím na Venuši.
Jenže to sbohem pro Kathy neplatilo.
Když pominul první nápor, přišla mě odvázat.
Opustil jsem kabinu, potácel jsem se ve stavu bez tíže a třel jsem si záda. Otevřel jsem ústa, abych ze společenské slušnosti pozdravil, ale místo toho jsem zapištěl: "Kathy!"
Nebylo to příliš duchaplné, ale na duchaplné řeči jsem ani neměl čas. Kathyiny i moje rty měly jiné zaměstnání.
Když jsme na chvilku přestali, abychom nabrali dech, zeptal jsem se: "Jaké alkaloidy dáváš ty do svých výrobků?" ale dotaz zůstal bez povšimnutí. Chtěla, abych ji líbal dál. Líbal jsem ji.
Stát rovně nám dalo moc práce. Jen se Kathy pohnula, padli jsme na zábradlí, anebo jsme se vůbec odpoutali od podlahy. Byli jsme už z dosahu přitažlivosti a v raketě byla zapnutá jen jedna vyrovnávací tryska.
Sedli jsme si.
Za chvíli jsme se rozhovořili.

Protáhl jsem se a rozhlédl se kolem. "Máš to tu moc pěkné," řekl jsem. "Ale když už je o nás postaráno, rád bych ještě něco dořešil.
Mám dva dotazy." Řekl jsem jí, čeho se týkají.
Pověděl jsem jí o tom, jak Runstead sabotoval v San Diegu na projektu Venuše. A pak o vraždě Hester.
"Ach, Mitchi," odpověděla. "Odkud mám začít? Jak se vůbec stalo, že ses dostal do superkategorie?"
"Chodil jsem do večerní školy," odpověděl jsem. "Pořád se vzdělávám."
"Tak by sis to měl umět vypočítat. Je jasné, že my konzervativci jsme chtěli uskutečnit let do vesmíru. Lidstvo potřebuje Venuši.
Potřebuje něco nezkaženého, nezničeného, nevybrakovaného, nevyloupeného, ne -" "Ach," řekl jsem.
"- nevykradeného, nezkorumpovaného - však víš. Je jasné, že jsme chtěli, aby se na Venuši dostala raketa. Ale nechtěli jsme na Venuši Fowlera Schockena. Ani Mitchella Courtenayho. Rozhodně ne, pokud byl Mitchell Courtenay typem, který je ochoten vykuchat Venuši po posledního kamínku za prémiový přírůstek v megadolarech.
Nemáme po ruce mnoho planet, na něž se naše rasa může přestěhovat, Mitchi. Nemohli jsme dopustit, aby se projekt Fowlera Schockena uskutečnil."
"Hm," odpověděl jsem, ale ještě jsem si to rovnal v hlavě. "A co Hester?"
Kathy zavrtěla hlavou. "Na to můžeš přijít sám," řekla.
"Ty neznáš odpověď?"
"Ale znám. To není nic těžkého."
Snažil jsem se ji přimět k řeči lichotkami, ale Kathy se nedala.
Tak jsem ji zas chvíli líbal, dokud k nám nevstoupil rušivý živel v podobě člena posádky s rozetami na ramenou.
"Nechtěli byste se, lidičky, podívat na hvězdy?" zeptal se tónem průvodce cizinců, který je, mi z duše protivný. Nestálo mi ovšem za to, abych mu dával lekci ve společenském chování. Členové raketových posádek vždycky ze sebe dělají víc, než kam patří svým zařazením, a bylo by tedy přinejmenším nespolečenské hnát ho za to k odpovědnosti. A kromě toho - Ano, kromě toho.
Tahle myšlenka mě na chvíli zarazila. Až do dneška jsem byl zvyklý na zařazení do superkategorie. Nebude to pro mě žádná legrace být jedním z tisíců. V duchu jsem si prolétl zásady konzervativců.
Ne, ne, nebylo v nich nic, co by nasvědčovalo, že se ještě někdy dožiji výsad výstavního zvířete, které všichni obskakují a nosí mu všechno až pod nos. Buď zdráva, Kathy. Sbohem, Schockenův paláci.
Nakonec jsme se stejně vydali k přednímu průzoru. Z lidí, kteří tam byli, jsem neznal nikoho.
V raketách k Měsíci okna nejsou. Radary v nich nahrazují oči, naváděcí zařízení pracují jako tykadla. Esteticky povznášející, ale jinak zbytečnou podívanou na hvězdy konstruktéři obětují, aby mohli použít silnější oceli. Nikdy jsem ještě hvězdy ve vesmíru neviděl.
Za průzorem byla bílá noc. Jasné hvězdy zářily na pozadí hvězdných částic a hvězdného prachu. Po celém vesmíru nebylo ani co by se za nehet vešlo prostoru, kde by byla úplná tma. Všude světlo, všude hýřivé pastely. Ohnivá obroučka po jedné straně průzoru ukazovala, kterým směrem je slunce. Odstoupili jsme od průzoru.
"Kde je Matt Runstead?" zeptal jsem se.
Kathy se zasmála: "Ten je už zas v Schockenově paláci, živí se povzbuzovacími prášky a pokouší se rozmotat tu motanici. Někdo dole zůstat musel, Mitchi. Naštěstí může Matt disponovat akciemi tvých zmocněnců. Neměli jsme ve Washingtonu čas na dlouhé řeči.
Vyvstane před ním ještě spousta otázek a nebude mít nikoho, kdo by mu odpověděl."
Zůstal jsem na ni koukat. "Co proboha dělal Runstead ve Washingtonu?"
"Dostával tě odtud, Mitchi! Když Jack O'Shea padl -" "Cože?"
"Ach, proboha! Podívej, vezmeme to po řadě. O'Shea padl.
Jednou v noci přebral tolik, že nedokázal nalézt na ruce jediné zdravé místečko pro injekční stříkačku, a vybral si nesprávnou dívku, před kterou všechno vyklopil. Pěkně si ho podali. Dostali z něho, co věděl o tobě, o mně, o raketě, zkrátka o všem."
"Kdo to z něho dostal?"
"Tvůj veliký a dobrý přítel, B. J. Taunton." Kathy zlostně škrtla sirkou a zapálila si cigaretu. Uměl jsem si představit, na co myslí.
Chudák O'Shea, třicet kilo rosolovitého porcelánu a rozteklého vosku, sto třicet centimetrů zatočených vnitřností a tuku. V minulých dnech jsem Jacka často nesnášel. Ale odvolal jsem do posledního písmene všechno, co jsem proti němu měl, když jsem pomyslel na to, co asi prožil ten neodolný mrňousek v rukou Tauntonových lidoopů.
"Taunton z něho dostal všechno, Mitchi," řekla Kathy. "Nebo alespoň všechno, na čem záleželo. Kdyby byl neměl Runstead spojení i na Tauntonovu výslechovou celu, byli by nás chytili hned na místě.
Matt měl ještě čas dorazit do Washingtonu a varovat mě i presidenta - ne, počkej, president není konzouš, ale je hodný člověk. Nemůže za to, že se narodil presidentem. A to je všechno."
Přerušil nás kapitán. "Za pět minut brzdíme," ohlásil. "Jděte raději do svých kabin. Brzdící náraz možná nebude tak velký - ale člověk nikdy neví."
Kathy kývla a vedla mě pryč. Vzal jsem jí cigaretu z úst, zatáhl jsem - a podal ji zpět. "No ne, Mitchi!" podivila se.
"Docela jsem se změnil," vysvětlil jsem. "A Kathy - mám ještě jednu otázku. Není moc příjemná."
Povzdechla si. "Totéž, co bylo mezi tebou a Hester," řekla.
Zeptal jsem se: "Co bylo mezi Jackem -?"
"Už jsi slyšel. Co bylo mezi Jackem a mnou, bylo totéž, co mezi tebou a Hester. Jednostranná záležitost. Jack byl zřejmě do mě zamilovaný nebo něco takového. Já do něho ne." A dodala v náhlém přívalu citu: "Protože jsem byla úplně

zblázněná do tebe!"
"Ach," na víc jsem se nezmohl. Zdálo by se, že to byla chvíle, kdy jsem ji měl obejmout a znovu líbat, ale zřejmě tomu tak nemělo být, protože mě odstrkovala. Narazil jsem si hlavu o stěnu chodby.
"Au," řekl jsem.
"Ty jsi na tyhle věci tak hloupý, že by člověka čert vzal!" pokračovala.
"Jack po mně toužil, ale já jsem nechtěla nikoho než tebe.
A ty ses nikdy nenamáhal ani tolik, abys na to přišel - nikdy tě nenapadlo, jak o tebe stojím, o nic víc, než tě napadlo, jak o tebe stojí Hester. Chudák Hester - kdopak mohl vědět, že tě nikdy nezíská.
Panebože, Mitchi, jak jsi mohl být tak slepý?"
"Hester že mě měla ráda?"
"Samozřejmě, ty blázne! Proč by byla jinak spáchala sebevraždu?"
Kathy skutečně dupla nohou, následkem čehož se ovšem povznesla nad podlahu.
Chytil jsem se za hlavu. "No tohle," řekl jsem omráčeně.
Šedesátivteřinový signál začal pípat. "Do kabin," upozornila mě Kathy a z očí jí vyhrkly slzy. Objal jsem ji.
"Tohle je zatracená práce," řekla. "Zbývá mi pouhá minuta, abych tě políbila a upravila se, nechala tě vymluvit a naznačila ti, že mám soukromé kupé se dvěma kabinami a že se tam oba musíme připoutat."
Rychle jsem se narovnal. "Minuta je dlouhá doba, miláčku," prozradil jsem jí. Ani to tak dlouho netrvalo.